

**MİLLİYET GAZETESİNDE ERMENİ
TERÖRÜ VE ASALA SORUNU (1973-1980)**

Ahmet YER

**Yüksek Lisans Tezi
Tarih Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Mevlüt YÜKSEL
2021
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ BİLİM DALI

Ahmet YER
Orcid No: 0000-0003-3472-3074

MİLLİYET GAZETESİNDE ERMENİ TERÖRÜ VE ASALA
SORUNU (1973-1980)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Mevlüt YÜKSEL

ERZURUM - 2021

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Turkish Research

TEZ BEYAN BİLDİRİMİ

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esasları'nın ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum **"MİLLİYET GAZETESİNDE ERMENİ TERÖRÜ VE ASALA SORUNU (1973-1980)"** adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıyı kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

☐ Tezimin Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin lisansüstü tezlerin düzenlenmesini ve erişime açılmasını düzenleyen 5. maddesinin 1. fıkrasına göre [Ulusal Tez Merkezi, enstitü ve fakülteler tarafından Tez Otomasyon Sistemine yüklenen tezlerin bibliyografik bilgilerini kontrol eder, kataloglama kurallarına göre düzenler, konu başlıklarını belirler ve tam metin olarak internet üzerinden erişime açar.] **basılı ve elektronik kopyalarına erişim izni verdiğimi onaylarım.**

İSTİSNAİ DURUMLAR*

☐ **Patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle (2 Yıl)**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesini düzenleyen 6. maddesinin 1. fıkrasına göre tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle teze erişim, Enstitümüz Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ **Yeni Teknik, Materyal ve Metotların Varlığı (6 ay)**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesini düzenleyen 6. maddesinin 2. fıkrasına göre tezde yeni teknik, materyal ve metotlar kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içerdiği için tez danışmanının önerisi ve ana bilim dalının uygun görüşü üzerine Enstitümüz Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

☐ **Ulusal Çıkar ve Güvenlik Durumu (Gizlilik Dereceli Çalışmalar)**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından yayınlanan *Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*'nin gizlilik dereceli tezler bahsini düzenleyen 7. maddesinin 1. fıkrasına göre bu teze erişim, ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendirdiği için Enstitümüzün uygun görüşü üzerine Üniversitemiz Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile Üniversitemiz Yönetim Kurulu aksi karar verinceye kadar engellenmiştir.

20.05.2021

Ahmet YER

* İstisnai durumlar danışmanın yazılı başvurusu ve Enstitü / Üniversite Yönetim Kurulunun onayı ile kabul edilir.

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Turkish Research

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç.Dr.Mevlüt YÜKSEL danışmanlığında Ahmet YER tarafından hazırlanan “Milliyet Gazetesinde Ermeni Terörü ve ASALA Sorunu (1973-1980)” başlıklı bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından Tarih Ana Bilim Dalı Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir. 24.05.2021

		Kabul / Ret– İmza
Jüri Başkanı	Doç. Dr. İbrahim Caner TÜRK	Kabul/
(Ad-Soyad-Unvan)	<i>Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi</i>	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Mehmet Sait DİLEK	Kabul/
(Ad-Soyad-Unvan)	<i>Atatürk Üniversitesi</i>	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Mevlüt YÜKSEL	Kabul/
(Ad-Soyad-Unvan)	<i>Atatürk Üniversitesi</i>	

Bu tezin *Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Osman MERT
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	XII
ABSTRACT	XIII
KISALTMALAR DİZİNİ	XIII
ÖNSÖZ.....	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1973-1975 YILLARI ARASINDAKİ HABERLER VE KÖŞE YAZILARI

1.1. HABERLER	7
1.1.1. Bir Ermeni Amerika’da 2 Konsolosumuzu Öldürdü.....	7
1.1.2. Ermeni Patriği Cinayeti Şiddetle Takbih Etti.....	7
1.1.3. Ermeni Katilin Cinayetten Önce Yazdığı Mektup	9
1.1.4. Nixon, Sunay’a Başsağlığı Diledi	13
1.1.5. İki Türk Diplomatinin Öldüren Mıgırdıç Yanıkyan’ın Tahliye Edilmesi İçin Avukatları Çareler Aramaktadırlar.....	15
1.1.6. Dünya Ermeniler Patriği Sunay’a Mesaj Gönderdi.....	15
1.1.7. Türk Aleyhtarlığını Örgütleyen İki Ermeni Örgütü Hınçak ve Taşnak	16
1.1.8. Yanıkyan Yüksek Mahkemede Masum Olduğunu Tekrarladı.....	17
1.1.9. Paris Konsolosluğu ve THY Saldırıya Uğradı	17
1.1.10. Meçhul Kişiler Los Angeles Konsolosluğumuza Girdi	18
1.1.11. Ermeni Olayları Üzerine Amerika’nın Dikkatini Çekti	18
1.1.12. Yanıkyan’a Ünlü Bir Avukat Tutuldu.....	19
1.1.13. Yanıkyan Davası İçin 12 Kişilik Jüri Seçimine Başlandı	20
1.1.14. Yanıkyan Davası İçin Jüri Seçimi Tamamlandı.....	21
1.1.15. Savcı Yanıkyan’ı Soğukkanlı Katil Olarak Niteledi	21
1.1.16. Yanıkyan Davasında Bir Tanık Ona Yakın Silah Sesi Duydum Dedi	21
1.1.17. Jüri Yanıkyan’ı Birinci Derece Suçlu Buldu.....	22
1.1.18. Fransa’da Atatürk Anıtı Dikilmesini İstedik	23
1.1.19. Fransa ile Türkiye Arasındaki Buzlar Çözülüyor	23
1.1.20. Ermeniler Los Angeles’te Türkiye’ye Karşı Gösteri Yaptı	24
1.1.21. Ermeniler THY’nin Beyrut Bürosunu Dinamitlediler	24

1.1.22. Avrupa'daki Ermeniler Münih'te Türkiye'ye Karşı Gösteri Düzenledi	25
1.1.23. 1915'de Türklerin Ermenileri Öldürdüğünü İleri Süren Kongre Ford'dan 24 Nisan'ın "İnsanın İnsana Zulüm Günü" Olarak İlan Edilmesini İstedi	26
1.1.24. ABD Kongresi'nin 24 Nisan'ı "Ermenilere Zulüm Günü" İlan Etmesi	27
1.1.25. Kıbrıs Rum Basını Ermeni Sorununu Kışkırtıyor	27
1.1.26. Ermeniler Meselesi.....	28
1.1.27. Ermenilerin Atina Gösterisine Bazı Bakanlar Katıldı.....	31
1.1.28. Ermeni Eylemleri Yüzünden Beyrut Elçiliğimizin Bazı Memurları Binayı Terk Etti.....	32
1.1.29. ABD Senatosu Ermeniler İçin Öneriyi Kabul Etti	32
1.1.30. Kıbrıs'taki Ermeniler, Türkler Aleyhinde Gösteri Yaptılar	33
1.1.31. New York Konsolosluğuna Bombalı Mektup İhbarı Yapıldı	33
1.1.32. ABD'li Kissinger' in Özür Dilemesini İstediler.....	35
1.1.33. Ermeni Sorunu, ABD'de Bir TV'deki Açık Oturumda Tartışıldı.....	35
1.1.34. Viyana Elçimiz Tunalıgil Öldürüldü.....	37
1.1.35. Viyana Polis Müdürü TV'de "Türk Elçiliğini İyi Korumuyorduk" Dedi.....	41
1.1.36. 41 Yıldan Beri Siyasi Cinayet İşlenmeyen Avusturya'nın Bütün Giriş Çıkışları Kontrol Altında.....	43
1.1.37. Katillere Ait Tabanca, Şapka Ve Eldivenler Bulundu	46
1.1.38. Viyana Suikastından İki Gün Sonra	47
1.1.39. Avusturya Emniyet Genel Müdürünün Milliyet'e Özel Demeci	48
1.1.40. Viyanalı Ermeniler Olayı Kınadı	50
1.1.41. Elçimizin Otomobili Seine Nehri Üzerindeki Bir Hakeim Köprüsünden Geçerken Makinalı Tüfekle Tarandı	51
1.1.42. Dünya Basını	52
1.1.43. Paris Polisi Dün 14 Kişiyi Gözaltına Alarak Sorguya Çekti.....	54
1.1.44. Bu İş Kim Yaptı	57
1.1.45. Viyana Polisi Henüz Kesin Sonuç Alamadı.....	59
1.1.46. Katil Kapıyı Açmış, Silahı Erez'in Üstüne Boşaltmış	61
1.1.47. Viyana Emniyet Müdürü: Her Şey Şansa Kaldı.....	62
1.1.48. Türkiye'deki Ermeniler: Cinayetleri Nefretle Karşıladık	63
1.1.49. L'Aurore Gazetesine Göre Diplomatik Çevrelerdeki Gerilim Arttı	64

1.1.50. Viyana Polis Müdürü Her Şey Şansa Kaldı Dedi	65
1.1.51. Ermeni Yeraltı Örgütü Rotterdam Başkonsolosumuzu Ölümle Tehdit Etti....	67
1.1.52. Londra’da Yunan Elçiliği Ve Ermeni Komitesi’ne Tehdit Mektubu Gönderildi.....	69
1.1.53. Güneş ve Işık, Erez’in Ölümüyle İlgili Fransa’nın Tutumunu Eleştirdiler	71
1.1.54. Beyrut Türk Büyükelçiliği Yakınına Roket Atıldı	72
1.1.55 Bir Ermeni Örgütü Türkiye’nin Bütün Çıkarlarını Baltalayacağını Açıkladı ..	73
1.2. KÖŞE YAZILARI 1973-1975	73
1.2.1. Çirkin Kin (Abdi İpekçi)	73
1.2.2. Ne Tarafından Tutsak (Burhan Felek)	74
1.2.3. Olaylar ve İnsanlar (Hasan Pulur)	76
1.2.4. Tuzağa Düşmeyelim (Burhan Felek)	77
1.2.5. Katiller Kim(Abdi İpekçi)	78
1.2.6. Ermeniler İse... Neden? (Abdi İpekçi)	79
1.2.7. Öldürülen Elçiler ve Türk Dış Siyaseti (Ali Gevgilili)	81

İKİNCİ BÖLÜM

1976-1978 YILLARI ARASINDAKİ HABERLER VE KÖŞE YAZILARI

2.1. HABERLER	86
2.1.2. Beyrut Olayı	88
2.1.3. Washington’da Rumlar ve Ermeniler Türkiye Aleyhinde Bildiri Dağıttı.....	90
2.1.4 Paris’te 3 Bin Ermeni Türkiye Aleyhinde Yürüyüş Yaptı	91
2.1.5. Kissinger Türkiye Aleyhindeki Toplantıya Kutlama Mesajı Yolladı	91
2.1.6. ABD Meclisi Alt Komisyonu Ermeni Sorununu Görüşüyor	92
2.1.7. Paris Ermeni Kültür Merkezi'nde Dün Patlayan Bombadan Sonra Bazı Bildiriler Ele Geçirildi.....	93
2.1.8. Paris’teki Ermeni Kültür Merkezinde Bulunan Bildirilerin Viyana ve Paris Suikastlarından Aynı Yerde Basıldığı Saptandı.....	94
2.1.9. Rum ve Ermenilerin En Çok Olduğu Montreal’de, Türk Kafilesine Suikast Yapılacağı İhbar Edildi	95
2.1.10. Paris Büyükelçimiz Erez’i Ermeni Komandolarının Öldürdüğü Açıklandı....	96
2.1.11. Los Angeles’te Öldürülen Diplomatlarımız Törenle Anıldı	96

2.1.12. Elçimizi Öldürmekten Sanık 4 Ermeni İçin Tutuklama Kararı Çıkarıldı	96
2.1.13. Bir Ermeni Örgütü Türk Diplomat ve Uçaklarına Sabotajlar Yapacağını Açıkladı	97
2.1.14. Zürih Savcısı: “Sanık 4 Ermeni’nin Nerede Oldukları Bilinmiyor”	98
2.1.15. Beyrut Askeri Ataşemizin Arabası Havaya Uçuruldu	99
2.1.16. Gizli Ordusu Türklere Saldırı Tehdidini Yineledi	100
2.1.17. Bir Türk Örgütü Ermenilere Misilleme Yapılacağını Bildirdi	100
2.1.18. Bir Rum Gazetesinin İddiası	100
2.1.19. Bir Ermeni Örgütünün İsrail ve Kıbrıs’taki Mektubu: “10 Nisan’dan Sonra Türk Taşıtlarına Binmeyin”	101
2.1.20. Yeşilköy Çevresine Keskin Nişancılar Yerleştirildi.	101
2.1.21. Ermenilerin Paris’te Türk Aleyhtarı Yürüyüşüne Fransız Polisi İzin Vermedi	102
2.1.22. Ermenilerin Paris’teki Gösterisini Polis Dağıttı	103
2.1.23 Paris’te Türk Turizm Bürosuna Bomba Atıldı	104
2.1.24. Paris’te Bir Ermeni Örgütü Eyleme Geçtiğini İleri Sürdü	104
2.1.25. Fransa Başkanı Ermeni Anıtı’nın İlk Taşını Koyacak	105
2.1.26. Fransız Başkanı’nın Ermeni Anıtının Temelini Atacağı Yalanlandı	105
2.1.27. Sirkeci ve Yeşilköy’deki Patlamaları Bir Ermeni Örgütü Üstleniyor	106
2.1.28. Savcı: Yeşilköy’de Patlayan Madde Dışarıdan Getirilmiş	110
2.1.29 Yeşilköy ve Sirkeci’deki Patlamaları Üstlenen Ermeni Örgütü: Mücadelemizi Türkiye’nin Kalbine Götüreceğiz	112
2.1.30. Elçilerimize Beşinci Suikast	113
2.1.31. Korutürk’e Mesaj Yollayan Papa VI. Paul Carım’ın Katlini Kınadı	116
2.1.32. Polis, Carım’ın Katilini Roma Ermeni Topluluğu İçinde Arıyor	117
2.1.33. Yabancı Uyraklı Ermenilerin Türkiye’ye Girişi Serbest Bırakıldı	119
2.1.34. Bir Ermeni Örgütü Carter’den, Türkiye’de Bir Ermeni Yurdu İçin Yardım İstedi	119
2.1.35. Atina’da Türk Elçiliğini Koruma Önlemi Sıklaştırıldı	120
2.1.36. Türk Hükümeti, Ermeni Saldırısına Karşı Özel Komando Hazırlayacak	121
2.1.37. Türkiye Aleyhine Çalışmak İçin İstanbul’a Gelen Ermeni Tutuklandı	121

2.1.38. Atina'daki Basın Ateşe Yardımcımızın Arabasına Saldırısı Ermeniler Yaptı	122
2.1.39. İdam İstemiyle Yargılanan Ermeni Kefaletle Serbest Bırakıldı.....	123
2.1.40. Ermeniler Londra Türk Büyükelçiliği Önünde Gösteri Yaptı	124
2.2. KÖŞE YAZILARI.....	124
2.2.1 Beyrut'ta Cinayet (Burhan Felek)	124
2.2.2. Durum (Abdi İpekçi)	127
2.2.3. Bu Ortamdan Elbette Yararlanırlar (Abdi İpekçi).....	128

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1978-1980 YILLARI ARASINDAKİ HABERLER VE KÖŞE YAZILARI

3.1. HABERLER	130
3.1.1. Londra ve Brüksel'de Türk Binalarına Karşı Bombalı Saldırıları Yapıldı	130
3.1.2. Ermeniler: İpraş Rafinerisi İle İzmit Otogarı'nı Uçuracağız.....	132
3.1.3. Kevork İçin Yeniden Ölüm Cezası İstendi	133
3.1.4. Bir Ermeni Örgütü Olayın Sorumluluğunu Üzerine Aldı	133
3.1.5. Paris Belediyesi Ermenilerin, Türkiye Aleyhinde Yapacağı Gösteriye İzin Vermedi.	134
3.1.6. Ermenilerin Paris'te Türkiye Aleyhindeki Gösterilerini Polis Önledi	134
3.1.7. İngiltere'deki Ermeniler Türkiye Aleyhinde Yeni Bir Kampanya Açtı	135
3.1.8. Ermeniler BM Merkezi Önünde Türkiye'ye Karşı Gösteri Yaptılar	135
3.1.9. Madrid Büyükelçimize Suikast Yapıldı Eşi Öldü	135
3.1.10. Ülkücü Ermeniler Kipriyanu'ya Destek Vaat Etti	137
3.1.11. İspanyol Polisi Katilleri Arıyor	137
3.1.12. Ermeniler İspanyol Hükümetini Tehdit Etti	139
3.1.13. Cenazeler Askeri Uçakla Getiriliyor	140
3.1.14. Bayan Kuneralp İle Balcıoğlu'nun Cenazeleri Bugün Getiriliyor	140
3.1.15. Büyükelçi 1 Yıl Önce Öldürülmüştü.....	140
3.1.16. Der Spigel Ermeni Eylemleri Üzerinde Yayın Yaptı	141
3.1.17. Economist'in Okuyucuları, Ermeni Sorunu Konusundaki İddiaları Yanıtlıyor	142

3.1.18. Dışışleri, Yabancı Basında Ermenilerle İlgili Yayınlar Karşı Tepki Gösterdi	143
3.1.19. Ökçün: Ermeni Sorununda Geçmişten Çok Geleceğe Dönük Olmalıyız.....	143
3.1.20. Zeki Kuneralp'ın Ermeni Katliamıyla İlgili Mektubu Economist'te Çıktı ...	145
3.1.21. Ermenistan Kurtuluş Ordusu Türkiye'deki Sabotajların Sorumluluğunu Üstlendi	145
3.1.22. Washington'da Mevlevilerin Temsilinde Ermeniler Olay Çıkarmak İstedi .	146
3.1.23. Lübnan'da Soykırımına Uğrayarak Ölen Ermeniler İçin Dikilen Anıt Havaya Uçuruldu.....	146
3.1.24. Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu, Türkiye'deki Bazı Bombalama Olaylarını Üstlendi	147
3.1.25. Cenevre'de Türk Başkonsolosluğunda Bomba Patladı	148
3.1.26. Münih'te Bir Ermeni Haftası Düzenlendi	149
3.1.27. Ermenilerin Soykırım Savları Birleşmiş Milletlerde Oylanacak	149
3.1.28. Atina'da, Türkiye'de Öldürüldüğü İddia Edilen Ermeniler Anısına Bir Anıt Dikildi	150
3.1.29. AP Ajansına Göre, Ermeni Gösterileri Nedeniyle Ankara, Atina'yı Protesto Edecek	151
3.1.30. Ermeni Anıtına İlişkin Türk Protestosu Bugün Yunanistan'a Verilecek	151
3.1.31. Ankara, Atina'da Dikilen Ermeni Anıtını Protesto Etti	152
3.1.32. Atina: Ermenilerin Yaptığı Toplantılar Yasalara Uygun	153
3.1.33. Ermeniler Londra Büyükelçiliğimizin Önünde Protesto Gösterisi Yaptı	154
3.1.34. Ermeniler, BM Önünde Gösteri Yaptılar	154
3.1.35. Ermeni Gençlik Birliği Atina'da Türk Protestosunu Kınadı.....	155
3.1.36. Yeşilköy Havalimanı'nda 2 Yere Patlayıcı Madde Atıldı	156
3.1.37. Yeşilköy Havalimanındaki Patlamalarda Kusuru Görülen 2 Kişi Gözaltına Alındı.....	157
3.1.38. BM İnsan Hakları Komisyonu, Ermenilerin Soykırım İddialarını Kabul Etmedi	157
3.1.39. Bir Grup Ermeni Genç, Suna Korat'ın Atina'daki Resitalini Engellemek İstedi	158
3.1.40. Paris'te 3 Ayrı Türk Temsilciliğinde Patlamalar Oldu	158

3.1.41. Paris'teki Bombaları Ermeni Soykırım Adalet Komandoları da Üstlendi	159
3.1.42. Cenevre Konsolos Yardımcımız Adalı'ya Başarısız Bir Suikast Yapıldı	160
3.1.43. THY Frankfurt Bürosu'nun Bombalanmasını Ermeni Gizli Örgütü Üstlendi	161
3.1.44. Türkiye Ermeni Patriği: Her Tür Tedhiş Eylemlerini Kınıyoruz	162
3.1.45. THY'nin Bir Yolcu Uçağı Bomba İhbarı Üzerine Brüksel'de Arandı.....	163
3.1.46. Kopenhag'da THY'ye Bomba Kondu	163
3.1.47. Hollanda Elçimizin Oğlu Öldürüldü	164
3.1.48. Hollanda'daki Türk Büyükelçisi Özdemir Benler'in 27 Yaşındaki Oğlu Ahmet Benler Dün Ermeni Örgütüne Bağlı Tedhişçiler Tarafından Lahey'de Otomobilinin İçinde Vurularak Öldürülmüştür.....	164
3.1.48. Elçinin Oğlunun Öldürülmesinde Polisin İhmalı Olduğu Anlaşıldı	166
3.1.49. Hollanda Televizyonundaki Bir Programdaki Bir Programda Türkiye'de Hiç Ermeni Kalmadığı Öne Sürüldü	166
3.1.50. Hollanda Polisi Tanıkları Dinliyor Ama İpucu Yok	167
3.1.51. Ermeni Örgütü, Hollanda Hükümetini Tehdit Etti	168
3.1.52. Lahey Elçimizin Oğlu Marmaris'te Toprağa Verildi	169
3.1.53. Ermeniler Roma'da THY Bürosuna Bomba Attı	169
3.1.54. Paris'te THY Dâhil 3 Uçak Şirketi Bürosu Bombalandı	170
3.1.55. Ermeni Tedhişçiler Türk Gizli Servisinin Madrid'de Bomba Patlatmak İstedliğini İddia Etiler.....	170
3.1.56. Gizli Ermeni Örgütü, Roma'da 2 Havayolu Bürosuna Daha Bomba Koydu	171
3.1.57. Paris'teki Türk Tanıtma Müdürünü Ermeniler Öldürdü	171
3.1.58. Ermenistan Gizli Ordusu Roma'da 2 Havayolu Şirketi İle Bir Düşkünler Yurdunu Bombaladı	173
3.1.59. Ermeni Cemaati : Terörist Ermenilere Karşıyız.....	173
3.1.60. Denктаş: Kipriyanu, Ermeni Örgütlerine Maddi Destek Sağlıyor	174
3.1.61. Bir Ermeni Örgütü, Paris'te Üç Havayolu Şirketini Daha Bombaladı	175
3.1.62. Madrid'de Dört Havayolu Şirketi, Bask'ta Bir Birahane Bombalandı	175
3.1.63. Brüksel'deki THY Bürosuna Bomba Atıldı.....	176
3.1.64. Bern Elçimize Suikast Yapıldı	176

3.1.65. Türkmen: Bu Kez Sol Tarafta Oturdum ve Kurtuldum	177
3.1.66. Zürih Konsolosluğu, Çalışma ve Turizm Ataşeliği Telefonla Tehdit Ediliyor.....	178
3.1.67. Denктаş: Rumlar Ermeni Eylemlerinin Arkasında.....	179
3.1.68. Büyükelçi Türkmen'e Suikast Girişimiyle İlgili Olarak Marsilya'da Bir Ermeni Tutuklandı.....	179
3.1.69. İsviçre Polisi Türkmen'e Yapılan Saldırının Ermenilerle Bağlantısı Olduğunu Açıkladı	180
3.1.70. Suikastçı Ermeni'nin Verilmemesi Hukukî Olarak Niteleniyor	180
3.1.71. Ermeniler, Roma'da 3 Yabancı Uçak Şirketinin Büroları Önünde Bomba Patlattı.....	180
3.1.72. Roma'daki THY Bürosu Önünde Patlama Oldu: 1 Ölü, 3'ü Ağır 7 Yaralı ..	181
3.1.73. İtalyan Polisi Bazı Ermenilerin Evlerini Basıp Arama Yapıyor	181
3.1.74. Türk Kuruluşlarına Bombalı Saldırıları Düzenlenecek	182
3.1.75. Güneydoğu'da Son Yılların En Büyük Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı Ortaya Çıkarıldı.....	183
3.1.76. Doğan Türkmen'i Öldürmeye Teşebbüsten Sanık Ermeni'nin Tahliye İstemi Reddedildi	183
3.1.77. Kürt ve Ermeni Örgütlerin Muhatabı Değiliz	184
3.1.78. Ermeni Gizli Ordusu, Filistin Gerillaları İle İşbirliği İçinde Olduğunu Açıkladı	184
3.1.79. Hollanda Büyükelçimizin Oğlunu Öldürmekten Sanık Bir Kişi Amerika'da Tutuklandı	185
3.1.80. Vatikan Büyükelçimiz Türel Silahlı Saldırıya Uğradı	185
3.1.81. Türel'in Zırhlı Arabasının Yanlışlıkla Avustralya'ya Gönderildiği Anlaşıldı	187
3.1.82. Ermeniler Atina'da 24 Nisan'da Açlık Grevi Yapacak.....	188
3.1.83. Ermeniler, Atina'da 48 Saatlik Açlık Grevine Başladı	189
3.1.84. Türk Diplomatlarına Saldırıları ABD Kongresinde Kınandı	190
3.1.85. Kalabalık Bir Ermeni Grubu Tahran'daki Türk Büyükelçiliği Önünde Gösteriler Yaptı	191
3.1.86. Ermeniler Waldheim'ı Davalarına İlgisiz Kalmakla Suçladılar.....	192

3.1.87. Ermeni Militanlar Ottawa Elçiliğimize Taşlarla Saldırdılar	193
3.1.88. New York'ta Türk Elçiliği Önündeki Olayda 5 Ermeni Tutuklandı.....	194
3.1.89. Kanada Hükümeti, Türk Büyükelçiliği'ndeki Hasarı Tazmin Edeceğini Açıkladı	194
3.1.90. Düşünenlerin Düşünceleri	195
3.1.91. Hollanda Hükümeti Büyükelçi Benler'in Oğlunun Katili Ermeni'yi ABD'den İstedi	199
3.1.92. Atina'da Türk Ataşesi Özmen ve Kızı Öldürüldü Eşi Ağır Yaralandı	199
3.1.93. Atina'da Çok Sayıda Kişi Gözaltına Alındı	201
3.1.94. Özmen'in Komadaki Kızı Neslihan Hastanede Öldü	203
3.1.95. Yunan Polisi 300 Kişiyi Sorguya Çekti Ama Hala İpucu Bulamadı	204
3.1.96. Lyon'daki Türk Konsolosluğu Saldırıya Uğradı, 4 Yaralı Var.....	205
3.1.97. Şehit Ateşe Özmen ve Kızı Yarın Ankara'da Toprağa Verilecek.....	206
3.1.98. ENEP'İN Özmen'in Katline “Müşterek” Olarak Sahip Çıktığı Bildiriliyor	207
3.1.99. Ermeniler Şimdi de Fransa'yı Tehdit Etmeye Başladı	207
3.1.100. Lyon Polisi Hala İpucu Bulamadı	209
3.1.101. Ermenilerin Vurduğu Bayan Özmen'in Durumu İyiye Gidiyor	210
3.1.102. Şehit Ateşe Özmen'in Eşinin Durumu Düzeldi	211
3.1.103. Bayan Özmen Taburcu Oldu.....	211
3.1.104. Ateşe Özmen'i Şehit Eden Ermeniler, Kıbrıs Rum Gazetelerine Açıklama Gönderdiler	211
3.1.105. Bakkalbaşı'nın Sağlık Durumu “Umut Verici”	212
3.1.106. Türk Parlamenterler Fransız Başbakanı'nı Protesto Ettiler.....	213
3.1.107. Ermeniler, THY Milano Bürosunu Bombaladı	214
3.1.108. Los Angeles Başkonsolosu Arıkan'ın Evi Bombalandı	214
3.1.109. Londra Türk Turizm Bürosu Bombalandı Can Kaybı Yok.....	215
3.1.110. Ermeniler New York Türk Evi'ni Bombaladı.....	215
3.1.111. Sovyetler, Ermeni Saldırıları İçin ABD'yi Suçladı.....	216
3.1.112. İsviçre Adalet Sarayı'nda Patlayan Bombayı Bir Ermeni Örgütü Üstlendi	217

3.1.113. Türkiye Ermeni Patriği, Dış Temsilcilerimizin Uğradığı Saldırıları Kınadı	217
3.1.114. Gizli Ermeni Örgütlerini EOKA-B ve KGB Destekliyor	218
3.1.115. Strasburg Konsolosluğu Bombalandı	219
3.1.116. Ermeniler THY Roma Bürosunu Bombaladık Diyor	220
3.1.117. Düşünenlerin Düşünceleri	220
3.1.118. Charles Aznavur, Ermenilerle Türkiye Arasında Arabuluculuk Yapmak İstiyor	221
3.1.119. THY'nin Roma Bürosu Bombalandı	221
3.1.120. Ermeni Patriği: Gittiğimiz Her Yerde Türklere Yapılan Saldırıları Kınadık	221
3.1.121. Kendini Diplomat Diye Gösteren Bir FBI Ajanı, Cenevre'de Tutuklu Ermeni Tedhişçi İle Görüşmüş	222
3.1.122. Ermenilerin Vurduğu Türk Basın Ataşesi Yürümeyi Unuttu	222
3.1.123. Cinayeti Ermeni Örgütü Üstlendi	223
3.1.124. Avustralya Arıyak ve Sever'in Katillerinin Yakalanmasına Yardım Edenlere 10 Milyon Lira Ödül Verecek	225
3.1.125. Sydney'deki Türk Toplumu, Öldürülen Konsolosumuz ve Koruma Polisi İçin Yürüyüş Yaptı	227
3.1.126. Brüksel Eğitim Müşavirliği Saldırıya Uğradı	228
3.1.126. Arıyak ve Sever İçin Yarın Ankara'da Devlet Töreni Yapılacak	228
3.1.127. Arıyak Ve Sever'in Cenazeleri Yurda Getirildi	229
3.1.128. Zürih Havaalanına Bombayı Türk-Ermeni Tedhişçilerinin Koyduğu Sanılıyor	229
3.1.129. Arıyak Ankara'da Sever İstanbul'da Toprağa Verildi	230
3.1.130. Ermeni Teröristleri Savunan İsviçreli Bir Avukat Saldırıya Uğradı	230
3.2. KÖŞE YAZILARI	231
3.2.1. Dışarıdaki Cinayet Özendiricileri (Abdi İpekçi)	231
3.2.2. Altın Madalya' ya Doğru (Refik Erduran)	232
3.2.3. Ermeni Meselesi (Burhan Felek)	233
3.2.4. Tetik ve Parmak (Mümtaz Soysal)	236
3.2.5. Arıza (Refik Erduran)	239

3.2.6. Yararı (Refik Erduran)	240
3.2.7. Diplomatlarımıza Yazık Değil Mi? (M. Ali Birand).....	241
3.2.8. 70 Sandık (Örsan Öymen).....	243
3.2.9. Başıbozuk Tepkiler Patlarsa (Teoman Erel)	246
SONUÇ	248
KAYNAKÇA	252
ÖZGEÇMİŞ	263

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MİLLİYET GAZETESİNDE ERMENİ TERÖRÜ VE ASALA SORUNU
(1973-1980)**

Ahmet YER

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mevlüt YÜKSEL

2021, 281 Sayfa

**Juri: Prof. Dr. Mehmet Said DİLEK
Doç. Dr. İbrahim Caner TÜRK
Doç. Dr. Mevlüt YÜKSEL**

“Milliyet Gazetesi’nde Ermeni terörü ve Asala Sorunu (1973-1980)” adlı bu çalışmada Ermeni terör örgütlerinin gerçekleştirmiş olduğu terör eylemleriyle ilgili haber ve köşe yazılarına tam metin olarak yer verilmiştir. Tez üç bölüm halinde hazırlanmış olup Birinci bölümde; 1973-1975 yılları arasındaki haberlere ve köşe yazılarına, İkinci bölümde 1976-1978 yılları arasındaki haberlere ve köşe yazılarına, Üçüncü bölümde ise; 1979-1980 yılları arasındaki Ermeni meselesiyle ilgili tüm haberlere ve köşe yazılarına tam metin olarak yer verilmiştir.

Milliyet Gazetesinin arşiv nüshaları incelenerek gerçekleştirilen bu çalışma, dönemin ruhunu büyük bir resim üzerinden okuyucuya sunabilmeyi ve özellikle tarih ve uluslararası ilişkiler alanlarında Ermeni meselesinin bu boyutu üzerine çalışmalar yapacak olan araştırmacılar için toplu bir bilgi kaynağı oluşturmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler: ASALA, JCAG, Milliyet Gazetesi

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

**ARMENIAN TERROR AND THE ASALA PROBLEM IN MİLLİYET
NEWSPAPER (1973-1980)**

Ahmet YER

Advisor: Assoc. Dr. Mevlüt YÜKSEL

2021, 285 Pages

**Jury: Prof. Dr. Mehmet Said DİLEK
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Caner TÜRK
Assoc. Prof. Dr. Mevlüt YÜKSEL**

In this study, the Armenian terrorist and ASALA issue (1973-1980) in Nationality Newspaper (1973-1980). The thesis was prepared in three parts and in the first chapter; 1973-1975 to news and corner writings in the second chapter in the second chapter, and corner writing between 1976-1978 in the third chapter; The Armenian issue between 1979-1980 was given to all the news and corner writings as full text.

This study, which is examined by archive copies of the Nationaliyet newspaper, aimed to provide a collective source of information for researchers that will work on this size of the Armenian issue in the areas of history and international relations in the fields of history and international relations.

Keywords: Asala, JCAG, National Newspaper

KISALTMALAR DİZİNİ

AA	: Anadolu Haber Ajansı
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
AP	: Associated Press (Amerika Birleşik Devletleri Merkezli Haber Ajansı)
APA	: Avusturya Merkezli Haber Ajansı
ASALA	: Ermenistan'ın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu
EOKA	: Kıbrıs Rumlarının Kurmuş Oldukları Silahlı Örgüt
ETA	: İspanya'nın Kuzeyi İle Fransa'nın Güneyinde Bağımsız Bir Devlet Kurmak İçin Kurulan Örgüt
FBI	: Amerika Federal Soruşturma Bürosu
IMF	: Uluslararası Para Fonu
JCAG	: Ermeni Soykırımını Adalet Komandoları
KTFD	: Kıbrıs Türk Federe Devleti
NATO	: Kuzey Atlantik Paktı
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
THA	: Türk Haberler Ajansı
THY	: Türk Hava Yolları
UPI	: United Press International (Amerika Birleşik Devletleri Merkezli Haber Ajansı)

ÖNSÖZ

Teba-yı Sadıka olarak bilinen Ermeniler, Osmanlı Devleti idaresinde uzun yıllar barış içerisinde yaşama fırsatı bulmuşlardır. Ancak 93 Harbi olarak bilinen 1877-1878 Osmanlı Rus Harbi neticesinde imzalanan Berlin Antlaşmasıyla birlikte dönemin büyük güçleri, Ermenilere geniş haklar verilmesini Osmanlı Devleti'ne kabul ettirmişlerdir. Bu maddeden güç alan ayrılıkçı Ermeniler, bağımsız bir Ermenistan kurma hayaliyle Hınçak ve Taşnak adı altında terör örgütleri kurarak Osmanlı Devleti'ne karşı terör eylemlerini başlatmışlardır. II. Abdülhamit döneminde yaşanan terör olayları, I. Dünya Harbi'yle birlikte daha organize ve sistematik bir terör dalgasına dönüşmüştür. 200.000'in üzerindeki Ermeni kökenli Osmanlı vatandaşı, Türk ordusunu iki ateş arasında bırakarak İtilaf Devletleri'yle birlikte hareket etmişlerdir. Bu hamleyle birlikte Ermeniler, harp sonrası Büyük Ermenistan kurma projesini yürürlüğe koymaya çalışmışlardır. Ancak Mustafa Kemal Paşa önderliğindeki Türk milleti Kurtuluş Savaşı'nda elde ettiği başarılarla Türkiye üzerine uygulanmak istenen parçalama teşebbüslerini başarısızlığa uğratmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti dönemine bakıldığında ise Ermeni terörünün özellikle Türk diplomatlarını hedef aldığı göze çarpmaktadır. Örneğin Yanıkyan adlı Ermeni'nin 27 Ocak 1973'te ABD'nin Santa Barbara kentinde, Türk Başkonsolosu Mehmet Baydar ile Konsolos Bahadır Demir'i katletmesiyle başlayan "*Bireysel Ermeni Terörü*"nü; 1975'ten itibaren "*Örgütlü Ermeni Terörü*" izlemiştir. Bunun devamında yurtdışındaki Türk diplomatlar, elçiliklerimiz ve bağlı bulundukları kuruluşlara yönelik Ermeni saldırıları, kısa sürede hızlı bir tırmanma göstererek yoğunluk kazanmıştır.

1973-1980 tarihleri arasında;

- 27 Ocak 1973 Los Angeles Başkonsolosu Bahadır Demir ve Yardımcısı Mehmet Baydar,
- 3 Ekim 1975 Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil,
- 25 Ekim 1975 Paris Büyükelçimiz İsmail Erez ve şoförü Talip Yener,
- 17 Şubat 1976 Beyrut Büyükelçiliği Başkâtibi Oktar Cirit,
- 9 Haziran 1977 Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım,
- 2 Haziran 1978 Madrit Büyükelçimizin eşi Nejla Kuneralp ve babası Beşir Balcıoğlu,

- 12 Ekim 1979 Hollanda Lahey Büyükelçimiz Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler,
- 22 Aralık 1979 Paris Türk Turizm ve Tanıtma Bürosu Müdürü Yılmaz Çolpan,
- 30 Temmuz 1980 Atina Büyükelçiliğinde görevli ateşe Galip Özmen ve kızı Neslihan Özmen,
- 17 Aralık 1980 Sdney Başkonsolosu Şarik Arıyak ve koruması Engin Sever

Ermeni terör örgütlerince düzenlenen saldırılarda şehit olmuşlardır.

22 ülkenin 38 kentinde, değişik türde 110 saldırı olayı kayıtlara geçmiştir. 110 saldırıdan 39'u silahlı, 70'i bombalı, biri de işgal şeklinde olmuştur. Bu saldırılarda 42 diplomat Türk vatandaşı ile 4 yabancı hayatını kaybetmiş, 15 Türk ve 66 yabancı uyruklu şahıs yaralanmıştır.

"Milliyet Gazetesi'nde Ermeni terörü ve Asala Sorunu (1973-1980)" adlı bu yüksek lisans çalışmasında ASALA'nın gerçekleştirmiş olduğu terör faaliyetleri ve Türk kamuoyunun bu duruma tepkisi adı geçen gazete haberleri ve köşe yazıları doğrultusunda ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Birinci bölümde 1973-1975, İkinci bölümde 1976-1978, Üçüncü bölümde ise 1979-1980 yılları arasında Ermeni meselesiyle ilgili tüm haberler ve köşe yazıları tam metin olarak aktarılmıştır.

Bu çalışma, dönemin ruhunu büyük bir resim üzerinden okuyucuya sunabilmeyi ve özellikle tarih ve uluslararası ilişkiler alanlarında Ermeni meselesi üzerine yoğunlaşan araştırmacılar için Milliyet Gazetesi üzerinden toplu bir bilgi kaynağı oluşturmayı hedeflemiştir. Bu çalışma sırasında yardımlarını esirgemeyip yol gösteren kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Mevlüt YÜKSEL'e ve her daim yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Mehmet Sait DİLEK'e şükranlarımı sunarım.

GİRİŞ

“Terör” ve “terörizm” kavramları, korku, dehşet, tehdit, şiddet ve yasadışılık gibi olumsuz kelimeler çağrıştırmaktadır. Latince “terrere” kelimesinden gelen sözcüğün, korkutmak, dehşete düşürmek, korkutup kaçırmak, caydırmak gibi anlamları da vardır. TDK sözlüğünde ise terör, yıldırı kelimesiyle ilişkilendirilmiştir. Günümüzde ise bu anlamların başına, “siyasi bir amaçla” yapılıyor olmak eklenmiş, yani siyasi bir amaçla hareket etme ve dehşete düşürme, korku salma terör eyleminin temel unsurları haline gelmiştir.¹

Osmanlı Devleti idaresinde uzun yıllar huzur içerisinde yaşayan Ermenilerin, Teba-yı Sadıka adıyla anıldıkları tarihi bir gerçek olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Ancak Büyük Güçler, 93 Harbi (1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi) sonrasında imzalanan Ayastefanos ve Berlin Antlaşmalarındaki ilgili hükümlerle, Ermeniler arasında ayrılıkçı hareketin güçlenmesine zemin hazırlamışlardır. Geçersiz bir antlaşma olan Ayastefanos Antlaşmasının aşağıdaki 16. Maddesi taraflar arasındaki işbirliği için ilk siyasi zemini oluşturma rolü oynamıştır: “*Doğuda Rus askerinin istilası altında bulunup, Osmanlı Devleti’ne iadesi gereken yerlerin tahliyesi, oralarda iki devlet arasındaki iyi münasebetlere zarar getiren karışıklıklara meydan verebileceğinden, Osmanlı Devleti, Ermenilerin oturduğu eyaletlerde mahalli menfaatlerin gerektirdiği ıslahatı vakit kaybetmeksizin yapmayı ve Ermenilerin, Kürtlere ve Çerkezlere karşı emniyetlerini sağlamayı taahhüt eder.*”²

Genel olarak Ayastefanos Antlaşması’nın(3Mart1878) maddeleri incelendiğinde; Çarlık Rusya’nın Şark meselesini kendi çıkarları üzerinden çözmeye çalıştığı göze çarpmaktadır. Bunun üzerine, başta İngiltere olmak üzere Avrupa devletleri bu duruma tepki göstererek adı geçen antlaşmayı geçersiz hale getirmişlerdi. Taraflar, nihai antlaşmaya ulaşabilmek için Berlin’de konferans düzenlemişlerdir. Bu toplantılar neticesinde, 13 Temmuz 1878 günü Berlin Antlaşması imzalanmıştır.³ Osmanlı Devleti’nde yaşayan Ermenileri ilgilendiren antlaşmanın 61. maddesi şu şekildedir:

¹ Tuğçe Gençtürk, *Terör Kavramı ve Uluslararası Terörizme Farklı Yaklaşımlar*, Başkent Üniversitesi, Ankara, 2012, s. 3; Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü, Remzi Öncel, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2000, s.1047

² İsmail Şahin, “1878 Kıbrıs Antlaşması ve Ermeni Meselesi”, *Ermeni Araştırmaları*, Sayı: 43, 2012, Ankara, s. 144-145.

³Ali İhsan Gencer, “*Berlin Antlaşması*”, TDV İslam Ansiklopedisi, 5. Cilt, İstanbul, 1992, s.516-517.

*“Babiali ahalisi Ermeni bulunan vilayatta ihtiyacat-ı mahalliyenin icab ettiği ıslahatı bila-tehir icra ve Ermenilerin Çerkes ve Kürtlere karşı huzurlarını ve emniyetlerini temin etmeği taahhüd eylemiştir. Ve bu babda ittihaz olunacak tedbiri ara sıra devletlere tebliğ edeceğinden düvel-i müşarünileyhim tedabir-i mezkurenin icrasına nezaret eyleyeceklerdir.”*⁴

Berlin Antlaşması’nın ilgili maddesiyle birlikte büyük güçler ile ayrılıkçı Ermeniler arasındaki menfaat birlikteliği gün geçtikçe artmıştır ve Ermeni meselesi, iç meseleden, enternasyonal bir hale dönüştürülerek Osmanlı Devleti’ne karşı uygulanan baskı araçlarından biri haline getirilmiştir. Özellikle XIX. yüzyılın ilk yarısından itibaren Osmanlı topraklarında sondaj ameliyesi kapsamında eş zamanlı olarak göreve başlayan en ziyade müsaadeye mazhar devletlerin konsolosları, tüccarları ve misyonerleri kapsamlı raporlarını merkezlerine göndererek Ermeni varlığından bahsetmeye başlamışlardır. Bu farkındalık, gün geçtikçe Ermeni meselesi adı altında yeni ve suni bir enternasyonal sorunun ortaya çıkmasını kaçınılmaz hâle getirmiştir.⁵

II. Abdülhamit döneminde, Armenakan (1885) Hınçak (1887) ve Taşnak (1890) terör örgütleri⁶, Ermeni milli kimliği inşa etmenin ve ayrılıkçı zemini kuvvetlendirmenin yolunu terör aygıtı üzerinden gerçekleştirme stratejisi izlemişler ve bu kapsamda Osmanlı topraklarında ses getirici eylemler gerçekleştirmeye odaklanmışlardır. Şöyle ki, ayrılıkçı Ermeniler İstanbul’da (Kumkapı olayı, Babiali gösterisi, Osmanlı Bankası baskını) ve Anadolu’da (Erzurum olayları, Yozgat, Merzifon, Kayseri olayları, Bitlis olayları, Van isyanı, Sason-Taluri isyanı, Maraş ve Zeytun’da çıkan isyanlar, Sivas olayları, Tokat olayları, Diyarbakır’da çıkan olaylar, Mamuratülaziz ve Arapkir olayları, Harput’ta çıkan olaylar, Trabzon olayları, Eğin hadiseleri) birçok karışıklığa neden olmuşlardır.⁷Bu hamleler yapılırken başat güçlerin, terörü kısıtlı hale getirebilmek için Babiali’ye destek vermeleri gerekirken, Osmanlı

⁴ Şahin, “1878 Kıbrıs Antlaşması ve Ermeni Meselesi”, s. 146.

⁵ ABD, Osmanlı Devleti’ne misyonerlerini, tüccarlarını ve diplomatlarını göndererek Ermeni meselesinde taraf devletlerden biri haline gelmiştir. Bk. Çağrı Erhan, *Türk-Amerikan İlişkilerinin Tarihsel Kökenleri* İmge Yayınları, İstanbul, 2015.

⁶ Bu konuda geniş bilgi için Bk. Halil Özşavlı, “Ermeni Milliyetçilik Hareketlerinin Doğuşu”, *Ermeni Araştırmaları*, Sayı: 41, 2012, Ankara, s. 141-190.

⁷ Önder Bayır, “Osmanlı Arşivi’nin Ermeni Araştırmaları Açısından Önemi ve Belgelere Göre Ermeni Toplumuyla Münasebetler”, *Türk-Ermeni Külliyyatı*, III, Türk Tarih Kurumu (TTK) Yayınları, Ankara, 2015.

Devleti'nin iç işlerine karışacak şekilde siyasi emellerle hareket ettikleri dikkatlerden kaçmamaktadır.

I. Dünya Savaşı dönemine bakıldığında ise İtilaf Devletlerinin, amaçlarına ulaşabilmek için her yolu meşru görerek, Osmanlı ordusunu iki ateş arasında bırakmak istedikleri görülmektedir. Dolayısıyla bu güçler, ulusal menfaatleri gereği, ayrılıkçı Ermeni hareketinden istifade etmeyi önemsemişlerdir. Terör aygıtına başvurmaya alışık ayrılıkçı Ermeni zihniyeti ise “*Magna Armenia/Büyük Ermenistan*” isimli projesini yürürlüğe koyabilmek için klasik şiddet kültüründen beslenen tavrını sürdürerek, vatandaşı olduğu devletin askerine, siviline kurşun sıkmaktan çekinmemiştir. Dönemin önde gelen Ermeni ileri gelenlerinin beyanları incelendiğinde; yaklaşık 200.000 Ermeni'nin bu hedef doğrultusunda Osmanlı otoritesine karşı organize hareket ettiği bilgisine ulaşılmaktadır.⁸

Çift cephe sendromu (Çanakkale-Kafkasya Cepheleri) yaşayan Osmanlı Devleti varoluşsal bir mücadele verirken bu gibi terör faaliyetleriyle karşılaşması üzerine Dâhiliye Nezareti yaşananları kontrol altına almak amacıyla 24 Nisan 1915 tarihinde bir genelge yayınlamıştır. Bu genelgede, Taşnak, Hınçak ve benzeri Ermeni komitelerinin kapatılması, belgelerine el konulması, liderleriyle zararlı faaliyetleri bilinen Ermenilerin tutuklanması ve bulundukları yerde kalmaları sakıncalı görülenlerin uygun bir yerde toplanması talimatı verilmiştir.⁹

Ermeni terör olaylarının ve isyanlarının giderek artması üzerine Osmanlı Devleti 27 Mayıs 1915 günü Sevk ve İskân Kanununu çıkarmıştır. İlk Ermeni kafileleri önce Konya'ya gönderilmiş, daha sonra sevkîyat Musul vilâyeti ve Halep'in güneydoğusu ile Zor bölgesine kaydırılmıştır. İstanbul, İzmir ve Trakya bölgesi -komiteciler hariç- sevk ve iskân uygulamasından muaf tutulmuştur. Sevk ve iskâna tabii tutulan Ermenilerin can güvenliğiyle her türlü iaşelerinin karşılanıp mallarının korunması için mümkün olan

⁸ Antranik Çelebyan, *Antranik Paşa*, (Çev. Mariam Arpi-Nairi Arek), İstanbul, Peri Yayınları, 2003, s. 167-168; Ermeni yetkili Aharonian'ın Paris Barış Konferansı'ndaki açıklamaları için Bk. *Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, The Paris Peace Conference*, IV, Washington, Government Printing Office, 1943, s.147- 151.

⁹ Yusuf Sarıınay, “İstanbul'da Ermeni Faaliyetleri ve Alınan Tedbirler (1914-1918)”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 23/67-68-69, 2007, Ankara, s.118.

tedbirler alınmış, bu kurallara uymayan veya ihmalleri görülen resmî görevliler sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanarak çeşitli cezalara çarptırılmışlardır.¹⁰

Büyük Ermenistan kurmak adına hareket eden bu sorunlu zihniyet; Batı, Doğu ve Güney cephelerinde başarı sağlayan Mustafa Kemal Paşa önderliğindeki milli hareketin varlığı karşısında gün geçtikçe gerilemeye mahkûm olmuştur ve bu suni proje fiiliyata dökülememiştir. Özellikle İngiltere, ABD'nin duygusallığından da istifade ederek “*Ermenistan*” adı altında Anadolu’da mandater bir devlet kurulmasını teşvik etmiştir. Amerikalı General Harbord, riskler ve fırsatlar üzerinden hazırlamış olduğu raporunda; bölgedeki mandaterlik teklifinin kabulünün askeri, siyasi ve iktisadi açıdan Washington’a zorluklar getireceğini vurgulamıştır. Amerikan Senatosu da yalnızcılık politikasının da etkisiyle bu raporu esas alarak İngiltere’nin Anadolu’daki mandaterlik teklifini reddetmiştir. Milli mücadele hareketi ise tam bağımsızlık sloganıyla Erzurum ve Sivas Kongrelerinde, Amerikan mandasının kabul edilemeyeceğini kati bir dille vurgulamıştır.¹¹

Ermeni lobileri, savaş yoluyla elde edemedikleri yerleri, bu kez insancıl söylemlerle kazanabilmek için İtilaf Devletleri delegasyonlarına Lozan Konferansı’nda baskıda bulunmuştur. Ermeni heyetlerinin en önemli amacı Kilikya’da ya da yeni Türk Devleti’nin doğusunda Ermeniler için milli bir yurt kurma isteğiydi. İtilaf Devletleri delegasyonları Ermeni sorununu oturularda defalarca gündeme getirdiği gibi, 26 Aralık 1922 tarihli oturumda Türk delegasyonunun protestosuna rağmen Ermeni heyetinin taleplerinin dinlenmesine olanak tanımıştır. Türk tarafı Misak-ı Milli’nin bir gereği olarak yurt talebini kesin bir dille reddetmiştir. Bu durum konferansın ilk devresinde taraflar arasında zaman zaman tansiyonun yükselmesine zemin hazırlamıştır. Örneğin Türk heyeti konferans esnasında oturumları iki kez terk ettiği gibi gerekirse savaşı göze alabileceğini hissettirmiştir. İtilaf Devletleri de özellikle Lozan Konferansı’nın ikinci aşamasında; Ermenilerin toprak taleplerini artık gündeme

¹⁰ *Osmanlı Belgelerinde Ermenilerin Sevk ve İskânı (1878-1920)*, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2007, s.VI; Bu konuda geniş bilgi için Bk. Mevlüt Yüksel, *Vilâyet-i Şarkıyye Ermenilerine Yönelik Sevk ve İskân Uygulamaları (1915-1917)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum, 2013.

¹¹ Geniş bilgi için Bk. Seçil Akgün, *General Harbord’un Anadolu Gezisi ve Raporu*, Tercüman Tarih Yayınları, İstanbul, 1981.

getirmeyerek kendileri için daha önemli konulara önem verme stratejisini benimsemişlerdir.¹²

Ermeni lobileri, projelerinin başarısızlığa uğramasını büyük bir travma olarak değerlendirmişlerdir. Şöyle ki, bu lobiler, 1915 olaylarının 50. Yılı'nı (1965) milat kabul ederek bu kez Türkiye karşıtlığı üzerinden tarihi bir meseleyi, siyasi bir meseleye dönüştürme stratejisi izlemişlerdir. Kıbrıs meselesinin etkisiyle Rum lobilerinin de bu dönemden itibaren kara propagandaya destek verdiği görülmektedir.¹³ Bu lobiler, sözde soykırım iddialarını dile getirip, uluslararası toplumun Ermeni meselesine yönelmesini sağlamak istemişler de hedefledikleri başarıya ulaşamamışlardır. Bunun üzerine radikal unsurlar devreye girerek, JCAG ve ASALA terör örgütleri üzerinden Türkiye'ye karşı klasik şiddet seçeneğine başvurmadan çekinmemişlerdir.¹⁴

Ermeni terör örgütleri, 1973-1980 yılları arasında özellikle Türk diplomatlarını hedef alan birtakım eylemler gerçekleştirmiştir. Örneğin Yanıkyan adlı Ermeni'nin 27 Ocak 1973'te ABD'nin Santa Barbara kentinde, Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ile Konsolos Bahadır Demir'i katletmesiyle başlayan "*Bireysel Ermeni Terörü*"nü; 1975'ten itibaren "*Örgütlü Ermeni Terörü*" izlemiştir ve yurtdışındaki görevlilerimiz, elçiliklerimiz ve kuruluşlarımıza yönelik Ermeni saldırıları, kısa sürede hızlı bir tırmanma göstererek yoğunluk kazanmıştır. 22 ülkenin 38 kentinde, değişik türde 110 saldırı olayı kayıtlara geçmiştir.¹⁵

Milliyet Gazetesinin kuruluşu ve 1980'lere kadarki gelişimi hakkında kısa bilgi vermek gerekirse; gazetenin 11 Şubat 1926 günü Atatürk'ün izniyle Siirt Milletvekili Mahmut Soydan tarafından yayımlanmaya başladığı görülmektedir. Milliyet gazetesi, 1 Aralık 1928 yılına kadar Osmanlı Arap harfleriyle basılmış, 1935 yılında ise Ali Naci Karacan tarafından satın alınarak Tan adıyla yayımına devam etmiştir. Ancak Tan Olayı nedeniyle kapatılarak 3 Mayıs 1950 tarihinde tekrar Milliyet adıyla yayın hayatına başlamıştır. Abdi İpekçi, Peyami Safa, Reşat Ekrem ve Çetin Altan gibi yazarların

¹² Mehmet Sait Dilek, "Lozan Konferansında İtilaf Devletlerinin Ermenilere Yönelik Toprak Talepleri", *İstanbul Üniversitesi Yakın Dönem Türkiye Araştırmalar Dergisi*, sayı 19, 2012, ss.1-28.

¹³ Mehmet Sait Dilek-Mevlüt Yüksel, "Amerikan Yönetim Sistemi (Kongre-Başkan) Dâhilinde Sözde Ermeni Soykırımının Tanınmasına Yönelik Alınmış Kararlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 3/2, 2019, s.12.

¹⁴ ASALA hakkında geniş bilgi için Bk. Elvin Abdurrahmanlı, "ASALA Terör Örgütü Nasıl Ortaya Çıktı ve Terör Faaliyetlerinin Amacı", *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2/1, 2019, s. 60-73.

¹⁵ Abdurrahmanlı, "ASALA Terör Örgütü Nasıl Ortaya Çıktı ve Terör Faaliyetlerinin Amacı", s. 62.

varlığı Milliyet gazetesini kısa süre içerisinde Türkiye'nin en etkili gazetelerinden biri hâline getirmiştir.¹⁶ Milliyet Gazetesi kimliğinin ve yayın politikasının şekillenmesinde Abdi İpekçi'nin büyük bir rolü olmuştur. İpekçi yönetimindeki Milliyet Gazetesi, bir yandan önemli kitlesel bir gazete haline gelirken, diğer yandan basın/iktidar/sermaye arasındaki ilişkiler bağlamında önemli bir noktada durmayı başarmıştır. Ayrıca 1980'lerdeki yeni sağ hegemonya projesinin Türkiye'de hayata geçirilmesinin basın sektöründeki yansımaları, Milliyet'te diğer gazetelerden farklı olmuştur.

Abdi İpekçi yönetimindeki Milliyet Gazetesi, 1960'larda CHP'nin "*ortanın solu*" söylemine dayalı siyasi projesine, 1970'lerde de Bülent Ecevit önderliğinde hayata geçirilen "*sınıflar ittifakı*" ve "*sosyal demokrasi*" söylemine dayalı siyasi projeye destek veren bir yayın politikası ortaya koymuştur. Bu bağlamda gazetenin döneme özgü toplumsal ve küresel ilişkiler ağıyla uyumlu bir yayın faaliyeti sürdürdüğü söylenebilir. Abdi İpekçi'nin 1 Şubat 1979'da öldürülmesi olayından sonra, gazete Aydın Doğan tarafından satın alınmıştır.¹⁷

Bu çalışmada, Türk basınının önde gelen gazeteleri içerisinde yer alan Milliyet Gazetesi'nin Ermeni terörü ve Asala Sorunu (1973-1980) üzerine yayınladığı haberler listelenerek Türk kamuoyunun bu duruma tepkisi ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

¹⁶ Bülent Tellan, "Ali Naci Karacan ve Milliyet", (Ed. Korkmaz Alemdar), *Türkiye'de Kitle İletişimi Dün-Bugün-Yarın*, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, Ankara 2017, s. 117.

¹⁷ Beste Nigar Erdem, "Abdi İpekçi Yönetimindeki Milliyet Gazetesi'nin Bir Kitle Gazetesi Olarak Soğuk Savaş Bağlamında Değerlendirilmesi", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 3, 2016, s. 308-312.

BİRİNCİ BÖLÜM

1973-1975 YILLARI ARASINDAKİ HABERLER VE KÖŞE YAZILARI

1.1. HABERLER

1.1.1. Bir Ermeni Amerika'da 2 Konsolosumuzu Öldürdü

Öldürülen Baş Konsolos Mehmet Baydar: Mehmet Baydar 1924 yılında İstanbul'da doğmuştur. Robert Kolejinden sonra, Hukuk fakültesini bitiren Haydar, Paris Üniversitesi Siyasal İncelemeler Enstitüsünde öğrenim yapmıştır. 1952'de Dışişleri Bakanlığına giren Baydar evli ve iki çocuk babası idi.

Öldürülen Yardımcı Konsolos Bahadır Demir: Bahadır Demir 1942'de İstanbul'da doğmuştur. Robert Kolejinden sonra, Siyasal Bilimler fakültesini bitiren Demir 1967'de Dışişleri Bakanlığına girmiştir. 1971 yılında yurt dışında ilk görevi olarak Los Angeles muavin konsolosluğuna atanan Bahadır Demir evli idi.

Katil Manyak Ermeni-Aslen Ermeni olan Erzurum doğumlu 77 yaşındaki Mıgırdıç Yanıkyan, maceralı bir hayat yaşamıştır. 1946 yılında Amerika'ya giden ve Amerikan vatandaşı olan Mıgırdıç Yanıkyan, arsa spekülasyonu ile zengin olup, daha sonra Kaliforniya'nın Santa Barbara şehrine yerleşerek kendisini filozof ve tiyatro yazarı olarak tanıtmıştır.¹⁸

1.1.2. Ermeni Patriği Cinayeti Şiddetle Takbih Etti

Refik Erduran-Santa Barbaradan Bildiriyor- İki diplomatımızın Amerika'da bir Ermeni tarafından tabanca ile öldürülmesi üzerine Türkiye Ermeniler Patriği Başpiskoposu Şinork Kalustyan cinayeti, "*şiddet ve nefretle*" takbih etmiştir. Olaydan önce Türkler tehdit edilmişlerdi. FBI, tahkikatı gizlilik içinde yapıyor. Türk aileleri canlarının korunması için tedbir istiyor.

Kaliforniya'daki Türkler 77 yaşındaki Ermeni asıllı Mıgırdıç Yanıkyan'ın Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir'in öldürülmesi olayının sadece bir delilik olmadığı, bunun bölgedeki Ermeni militan ve teröristlerinin

¹⁸ Milliyet, 29 Ocak 1973.

faaliyetleriyle yaratılan ortamın bir sonucu olduğunu kanısındadırlar. Bu nedenle eyalette yaşayan Türkler kendilerinin ve çocuklarının güvenliği için korkuya düşmüş bulunuyorlar.

Konuştığım Ermenilerin büyük kısmı, canlarının son derece sıkılmış olduğunu ve olayı hiç tasvip etmediklerini söylüyorlarsa da, buradaki ufak militan azınlık, havayı zehirliyor. Bunlar propaganda yaparak caninin kahraman haline getirilmesine çalışıyorlar. Bu da, Ermeniler arasında tartışmalara ve gerginliğe yol açıyor.¹⁹

Ermenilerin Tehdidi

Türk Konsoloslukuna gönderilen son Ermeni bülteninde, “*Yakında büyük şiddet olaylarına hazır olunuz*” şeklinde bir tehdit bulunduğu öğrenilmiştir. Los Angeles polisi, şimdiye kadar bu konuya gerekli ilgiyi göstermemiştir. Beverly Hills’te, bütün isteklere rağmen, herhangi bir koruma tedbiri sağlamayan yetkililer, dünden itibaren kapıya polis koymuşlardır. Şimdi polis, 24 saat nöbet beklemekte ve girip çıkanları kontrol etmektedir.

Alınan bilgiye göre, Bahadır Demir’ in eşi, haberi aldığı zaman buna inanmamış ve Santa Barbara’ya gittikten sonra bu faciaya inanmıştır. Bahadır Demir’in ensesinden giren kurşun ile öldüğü tespit edilmiştir.²⁰

FBI Susuyor

Amerikan FBI polisi, olay üzerinde tam bir sır perdesi koymuştur. Olayın tahkikatı ile görevlendirilen FBI ekibinin başı Robert Ryan “*Tutuklanan ve ölenlerin isimleri ile cinayet saatinden başka bir şey söyleyemeyiz. Konsolosları Santa Barbara’ya götüren otomobil bile gizlenen bir delildir*” demiştir. Amerika’daki kanunlara göre, mahkeme önüne çıkmadan, sanık için yayın yapılsa, jüri etkilendi diye duruşmanın sonucu geçersiz sayılır. FBI ajanı bu yüzden, “*Gizlilik tedbirlerini sanığı korumak için değil, duruşma sonucunu korumak için alıyoruz*” demiştir. Aynı nedenle basın ve TV de halen yayın yapmamaktadır.²¹

Rogers’in Mesajı

Amerikan Dışişleri Bakanı William Rogers, Başkonsolos Mehmet Baydar’ın dul

¹⁹ *Milliyet*, 30 Ocak 1973.

²⁰ *Milliyet*, 30 Ocak 1973.

²¹ *Milliyet*, 30 Ocak 1973.

eşine, çok uzun ve nazikâne bir başsağlığı göndermiştir. Washington'daki Türk Büyükelçiliği Müsteşarı ve yardımcısı olayı tahkik etmek için Los Angeles'e gelmiş ve boş kalan bu kentteki konsoloslukta çalışmaya başlamıştır.²²

Bayülken'in Açıklaması

Dışişleri Bakanı Haluk Bayülken dün Meclisteki açıklamasında, ABD Dışişleri Bakanı William Rogers'in kendisine bir mesaj göndererek Bu çılgın şiddet hareketinden duyduğu derin üzüntüyü bildirdiğini açıklamış ve olaya el koyan FBI'dan alınacak bilgilerin derhal Hükümetimize ulaştırılacağını belirtmiştir. Bayülken Washington'daki Büyükelçimize de talimat verdiğini ve ABD Dışişleri Bakanlığı nezdinde, olayın faili ve varsa suç ortaklarının müstahak oldukları cezaya çarptırılması için teşebbüse geçmesini istediğini bildirmiştir. Bayülken Ankara'daki Amerikan elçisi nezdinde'de teşebbüse geçildiğini eklemiştir.²³

1.1.3. Ermeni Katilin Cinayetten Önce Yazdığı Mektup

Refik Erduran-Santa Barbaradan Bildiriyor-“Yıllardan beri düşünüp taşıyorum, her şeyi uzun zamandan beri gece gündüz planladım, ama suçu açıkça işleyeceğim, sonra da teslim olacağım. Böylece dünyanın dikkati Ermeni kavminin hikâyesi ve Türklerin katliamları üstüne toplamış olacak. Bu yeni biçimde bir savaşın başlangıcıdır. Artık bütün köprüleri yakıyorum. Benim için dönüş yok. Uğrunda yaşayacağım bir şey kalmadı şimdi yazıyı kesip ilk adımı atmak için eyleme geçiyorum”²⁴

FBI Ermeni'nin Suç Ortağını Arıyor

Cinayetten sonra Yanıkyan adıyla postaya atılan bir mektup olay sırasında Yanıkyan'ın yanında bir başkasının da olduğunu gösteriyor.

İki Türk diplomatını öldüren 77 yaşındaki Ermeni asıllı Mıgırdiç Yanıkyan'ın, cinayeti işlediği gün, Santa Barbara'daki “News Press” gazetesine gönderdiği mektupta, dünyanın dikkatini Ermeni davasına çekmek için bu olayı tertiplelediğini açıklamış ve “Suçu açıkça işleyeceğim, sonra da teslim olacağım” demiştir.

²² Milliyet, 30 Ocak 1973.

²³ Milliyet, 30 Ocak 1973.

²⁴ Milliyet, 30 Ocak 1973.

Yanıkyan'ın postaladığı zarfların üstündeki damga, cinayetin tek başına kendisi tarafından işlenmediği ve başka suç ortaklarının mevcut olabileceği ihtimalini ortaya koymuş ve bu Amerikan polisince tahkikat konusu olmuştur.

Yanıkyan mektubun da bunun yeni biçimde bir savaşın başlangıcı olacağını ve dünyanın diğer yerlerinde Ermenilerin kendisini örnek alacaklarını da öne sürmüştür. “*News Press*” gazetesine gönderilen mektupla birlikte bir de 119 sayfalık Ermenice bir kitap müsveddesi de postalanmıştır. Bunun kapağındaki İngilizce ve 26 Aralık 1972 tarihini taşıyan notta da şunlar yazılıdır: “*Ermenilerle ilgileniyorsanız bunları okuyun. Milyonlarca kelime yazdım ve söyledim. Amerikan Anayasasındaki eşitlik ve adalet ilkeleri yine de gerçekleşmedi. Belki de yapacağım hareket sayesinde çoğu kişinin uyuyan vicdanı uyanır, durum iyileşir, bütün insanlık bundan yararlanır.*”

Yanıkyan, 2 diplomatımızı öğleden sonra öldürmüş, cinayetten en az bir saat önce suç mahalline gelip beklemiştir. Gazeteye gönderdiği mektupların zarflarındaki damgalar ise bunların aynı gün öğleden sonra postalandığını gösteriyor. Üstelik postalandıkları yer de Santa Barbara'dan 40 kilometre ötedeki Ventura şehridir. Acaba katil bunları o sabah postaya attı ve zarflar öğleden sonra mı damgalandı, yoksa bir başkası mı Yanıkyan'ın mektuplarını kutuya attı? FBI ajanları şimdi bu noktayı araştırıyorlar.²⁵

Kitapta Neler Var?

Kitap müsveddesinde Ermenilerin çilesi, özgürlük, adalet, kendi ailesi, Hristiyanlık, felsefe gibi konuları işleyen Yanıkyan, Amerikalılardan da acı acı şikâyet ediyor. Kitapta şöyle bölümler var:

“Hayatım boyunca düşündükten sonra şu sonuca vardım ki, dünyada ne özgürlük var, ne de adalet hatta gerçek diye bir şey de yok. Kâinat başıboş. Ermeni ırkdaşlarımın Çingeneler gibi kapı kapı dolaşıp merhamet dilenmesine yüreğim dayanmıyor. Ben tek başınayım. Artık vaktim de kalmadı. Susacak veya taktik kullanacak halim yok. O noktaya vardım ki eyleme geçmek zorundayım. Ailem mahvoldu, karım yatalak, yüzüme bakınca beni tanımıyor. Yakında ben de hastalanabilirim. Başladığım işleri bitirmeyebilirim artık vaktim kalmadı.”

²⁵ Milliyet, 31 Ocak 1973.

Başka bir yerde de Yanıkyan şöyle diyor: “Amerika’yı kuran kişiler memleketi pırıl pırıl bir pırlanta gibi güzel temellere oturtmuşlar. Ama o özgürlüklerden yararlanarak her şeyi kötüye kullanan kimseler artık o pırlantanın ferini kaçırdılar. Her şeyin üstüne bir çamur tabakası düştü. Ülkemizdeki tek parlak nokta mahkemeler. Bana birçok kimseler deli diyecekler, aklını bozmuş diyecekler. Buna alışığım. Gerçekte her zaman kendisine deli denenler değil, akıllı geçinenler çılgındır. Bu menfi dünyada adalet arayanlara deli derler. Asıl deliler gerçekleri görmeyenlerdir.”

Yanıkyan daha başka kitaplar da yayınlamış. Basılmış olan kitaplarının adları: Karanlıktaki Ayna, Haç, Dirilen İsa, Hain Judas’ın Zaferi bu sonuncusundan yapılan senaryo filme çekilmiş. Katil ayrıca Kurtarıcımız adlı bir piyes de yazıp bunu 1969 yılında Santa Barbara’daki parklardan birinde oynatmak istemişse de belediye temsile engel olmuş.²⁶

Mahkemeye Sevk Ediliyor

Yanıkyan bugün ilk sorgu için yargıç huzuruna çıkarılacaktır önce kendi savunmasını yapmakta direnen katil, ısrar üzerine Vasken Minasyan adlı bir avukat tarafından savunulmağa nihayet razı olmuştur. Bu avukat dün Santa Barbara’ya gelip iki naaşın bulunduğu cenaze evine giderek cesetleri göreceğim diye tutturmuş, fakat gerekli izni alamamıştır. Cenaze evine nakledilmeden önce cesetlere otopsi yapıldı. Bahadır Demir’in ensesinde bir, Mehmet Baydar’ın ise göğsünde ve başında birkaç kurşun bulunduğu dün sızan haberler arasında idi. Öğrendiğime göre cinayet için iki tabanca kullanılmış.²⁷

Cenazeler Askeri Uçakla Getirilecek

Cenazelerin yurda en erken Perşembe veya Cuma günü gönderileceği tahmin ediliyor. Amerikan Hava Kuvvetleri, naaşları Los Angeles’den Türkiye’ye özel bir uçakla nakledecek. Bahadır Demir’in dul eşi Sina, vatana kocasının naaşı ile birlikte dönecek. Yine Amerikan Hükümeti tarafından düzenlenecek askeri törenlerle büyük bir cenaze merasimi yapılacaktır.²⁸

²⁶ Milliyet, 31 Ocak 1973.

²⁷ Milliyet, 31 Ocak 1973.

²⁸ Milliyet, 31 Ocak 1973.

Ermeni Kulübü Olayı Kınadı

Bugün Santa Barbara’ da Ermeni kulübünün yönetim başkanı ile görüştüm. Şehirdeki Ermenilerin sayısı 100 kadar Kulüpleri de politika ile uğraşmayan bir sosyal dernekmiş. Başındaki zat İstanbul’da doğmuş. Türkiye’de adı Onnik Akiskaliyan olan 44 yaşında bir Ermeni, 1956 senesinde Amerika’ya gelmiş. Buradaki adı John Akiskaliyan olan annesi ve küçük erkek kardeşi halen İstanbul’da yaşıyor. Bana şunları söyledi: *“Son derece üzgünüz çok utanıyoruz bu işi katiyen tasvip etmedik. Tersine, yerin dibine geçtik. Bu adamın iddialarına ve tutumuna da katılmıyoruz. Dünyada her yara kapanır. Türklerle Ermeniler arasında ne geçmişse geçmiş, artık bu yaranın da kapanması gerekir çok kısa zaman zarfında olan haksızlıktan değil, uzun yüzyıllar boyunca Ermenilerle Türklerin birlikte işbirliği yaparak birlikte bulunurken dünyaya verdikleri ahenk örneklerini düşünmeliyiz. Bu adam hasta ruhlu biri. Son derece de kavgacı. Burada aramıza karışmağa çalıştı, uzaklaştırdık. Bu akşam toplanıyoruz. Durum hakkında üzüntülerimizi dile getireceğiz. Türk Konsolosluğuna ve gerekli başka yerlere üzüntü ve taziye telgrafları çekeceğiz.”*²⁹

Soruşturma Devam Ediyor

Santa Barbara-AA- Türkiye’nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ile yardımcısı Bahadır Demir’in, Ermeni asıllı bir Amerikalı tarafından geçen Cumartesi gecesi Biltmore otelinde katledilmeleri üzerine olaya el koyan Federal Soruşturma Bürosu FBI ajanları, katil Mıgırdıç Yanıkyan’ı Pazartesi günü de sorguya çekmeye devam etmişlerdir.

Olayı, Türklere karşı düzenlenmiş bir komponun bir bölümü olup olmadığı açısından inceleyen (FBI) Yanıkyan’dan başka kendisini tanıyanları da dinlemiştir. Öte yandan, Türkiye’nin San Francisco Fahri Başkonsolosu Myron Goldsmith, polis tarafından korunmayı reddetmiştir. Büyük bir Türk dostu olarak tanınan ve bundan yıllarca önce Fresno bölgesinde, Ermenilerin Türklere karşı açtıkları iftira kampanyasına karşı koyarak Türkiye’de yıllar önce katledildikleri iddia edilen Ermeniler için ufak bir Amerikan kasabasında bir anıt dikilmesini önleyen Goldsmith,

²⁹ Milliyet, 31 Ocak 1973.

katil Yanıkyan'ın cinayetleri tek başına işlediğine kani olduğunu söylemiştir. Goldsmith, Yanıkyan'ın akıl dengesini kaybetmiş biri olduğunu belirtmiştir.³⁰

Los Angeles Belediye Başkanı Olayı Takbih Etti

Los Angeles Belediye Başkanı Yorthy dün bir bildiri yayınlayarak, Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ile muavini Bahadır Demir'in katlini takbih etmiştir. Ankara'ya gelen haberlere göre, Los Angeles Belediye Meclisi tarafından Baydar ve Demir ailelerine başsağlığı dilemekle görevlendirilen Belediye Başkanı Yorthy, dün Baydar ve Demir'in eşlerini ziyaret ederek taziyetlerini bildirmiştir.³¹

1.1.4. Nixon, Sunay'a Başsağlığı Diledi

Nixon, bu menfur şiddet hareketinin soruşturmasının azami süratle yürütüleceğini bildirdi. ABD başkanı Richard Nixon da dün sabah Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a başsağlığı telgrafı göndererek iki Türk diplomatının öldürülmesi olayının kendisini şoke ettiğini ve büyük üzüntü doğurduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu menfur şiddet hareketi ile ilgili soruşturmanın azami süratle yürütüldüğünden emin olmanızı iki değerli Türk diplomatının ölümüyle sonuçlanmış olan bu feci olay için derin teessürlerimi ve içten taziyelerimi kabul etmenizi saygılarla dilerim demiştir.

Nixon, telgrafında Amerika'nın bu gibi olayları önlemek çabalarına da değinmiş ve şunları belirtmiştir: *“Malumunuz olduğu veçhile hükümetimiz, yabancı diplomatlara ve görevlilere karşı girişilen şiddet hareketlerini önlemek konusunda çok yakından ilgilenmektedir ve Türk Hükümeti dâhil, diğer ülkelerin hükümetleriyle Birleşmiş Milletlerde ve diğer kuramlarda yakın işbirliği yaparak, bu konudaki milletlerarası tedbirlerin koordine edilmesine çalışılmaktadır.”*

Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar'ın bu görevde bulunduğu iki buçuk yıl içinde, Dışişleri Bakanlığına, Ermeni tehditleri ve şiddet olayları hakkında beş defa resmi yazı yazdığı ve bilgi verdiği, Türk Hükümeti'nin de her defasında Amerikan Hükümeti yetkililerine gerekli teşebbüslerde bulunarak durumu yansıttığı öğrenilmiştir. Bu ikazlar 29 Ekim 1972 Cumhuriyet Bayramından bu yana üç defa Washington Büyükelçimiz Melih Esenbel tarafından bizzat yapılmıştır. 29 Ekim Cumhuriyet

³⁰ Milliyet, 31 Ocak 1973.

³¹ Milliyet, 31 Ocak 1973.

Bayramı vesilesiyle Los Angeles Başkonsolosumuzun tertiplelediği balonun, militan Ermenilerce basılması olayı, bunun ardından Mevlana ekibinin Los Angeles'teki gösterilerine engel olmağa çalışan Ermenilerin çıkardığı olaylar ve son olarak Kurban Bayramı sırasında Türklere karşı harekete geçileceği ihbarları üzerine Büyükelçimiz Esenbel, Amerikan Hariciyesi nezdinde gerekli uyarılarda bulunmuştur.³²

Cenazeler

Türk Hükümeti, bir Ermeni tarafından öldürülmüş olan Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ile Konsolos Bahadır'ın cenazelerinin doğrudan Ankara'ya getirilmesini istemiştir.³³

Maaş Teklifi

Milletvekili Memduh Ekşi, Amerika'da bir Ermeni tarafından öldürülen iki hariciyecimizin eş ve çocuklarına vatani hizmet tertibinden maaş bağlanması için bir kanun teklifi hazırlamış, Meclis Başkanlığı'na sunmuştur.³⁴

Milliyet Yazarları Amerikalı Ermenilerin Görüşlerini Tespit Etti

Fanatik Ermeniler ötekilere baskı yapıyor. Türkiye'den gelen ve Amerika'da doğmuş olan Ermeniler olaydan çok üzgün.

Kendisi ile dün tekrar görüştüğüm Santa Barbara Emeni Kulübü Başkanı John Atiskalyan önceki gece toplantıda cinayet olayının lanetlenmesi ve Türk konsoloslughuna taziye telgrafi çekilmesi gibi davranışlara fanatik zümrelerden çok olumsuz tepkiler geldiğini bildirdi. Özellikle Lübnan asıllı Ermeniler Türk aleyhtarlığını çılgınlık derecesine vardiıyorlar. Bazen bu çılgınlık bu konuda ılımlı görüşler besleyen yahut hiç bir şeye karışmamayı tercih eden ırkdaşlarına baskı ve tehdit şeklini alıyor.

Beverly Hills'de Baydarların evinden bir kaç yüz metre uzakta küçük bir dükkân açmış olan genç bir Ermeni karı koca var. İki yıl kadar önce Türkiye'den gelmişler. Kendilerini Türk sayıyor, aralarında hep Türkçe konuşuyorlar. Ama bugün görüşlerini öğrenmek ve resimlerini çekmek üzere dükkâna girdiğim zaman kadın hıçkırarak ağlamağa adlarının bile açıklanmaması için yalvarmaya başladı. Kendimi değil çocuklarımı düşünüyorum dedi. Bir kaç kere çok ciddi baskı ve şiddetle karşılaşmışlar.

³² *Milliyet*, 1 Şubat 1973.

³³ *Milliyet*, 1 Şubat 1973.

³⁴ *Milliyet*, 1 Şubat 1973.

Onların yakınındaki “Erli” ithalat şirket ve mağazasının sahibi Mihran Alagözyan’ın ise öyle şeylerden futuru yok. Onu da korkutmaya kalkışanlar olmuş ama aldırmamış. “Ben Türküm” diyor. Cenaze törenine gelecek.

Bir de Amerika’da doğmuş, Türkiye’de hiç bulunmamış olan Ermeniler var. Bunların özellikle kadınları politik çekişmelere hiç ilgi duymuyorlar. Film Yapımcıları Derneği Halkla İlişkiler Şefi Jenice Dingildiyan öylelerinden. “*Şiddetin ve nefretin dünyada hiç bir şeyi çözümleyeceğine inanmıyorum.*” diyor ve olaydan sadece dehşet duyduğunu söylüyor. Bir şirkette sekreterlik eden Jacqueline Papelyan ise evdeki babaannesinin fanatik bir Türk düşmanı olduğunu, babasının ise o duygusunun çok zayıflamış bulunduğunu söyledi. “*Bende dersiniz hiç yok*” diyor. Demek ki, kuşaklar ilerledikçe nefretler azalıyor. Bence bu dünyanın görüntüsündeki en umutlu şeydir bu.³⁵

1.1.5. İki Türk Diplomatını Öldüren Mıgırdıç Yanıkyan’ın Tahliye Edilmesi İçin Avukatları Çareler Aramaktadırlar

Amerikan Anayasası, bütün sanıklara, ne kadar ağır suç işlemiş olursa olsunlar, kefaletle tahliye hakkını tanımaktadır. Ancak böyle durumlarda kefalet ödenemeyecek kadar büyük meblağlara yükseltiyor. Örneğin Robert Kennedy’nin katili Sirhan 2 milyon dolar kefaletle bağlanmıştı. Yanıkyan’ın kefaletinin de herhalde bir kaç yüz bin dolardan aşağı olmayacağı ve salıverilmesine imkân verilmeyeceği tahmin ediliyor. Yanıkyan, tahliye kefaletinin tayini için en kısa zamanda yargıç huzuruna çıkarılacaktır. Santa Barbara Ermeni Kulübü Başkanı Atiskalyan, bazı üyelerle anlaşmazlığa düştüğü gerekçesiyle dün görevinden ayrılmıştır.³⁶

1.1.6. Dünya Ermeniler Patriği Sunay’a Mesaj Gönderdi

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay’a bir telgraf gönderen Türkiye Ermenileri Patriği Şinork Kalustyan, Santa Barbara’ da iki Türk diplomatın öldürülüşü olayını kınamış ve bütün Ermeniler Baş Patriği Birinci Vazkenden almış olduğu bir taziyet telgrafını sunmuştur. Merkezi Sovyet Ermenistan’daki Eçmiazin şehrinde dünyadaki bütün Ermenilerin Başpiskoposu Birinci Vazken’in Türk Ermenileri Patriği Kalustyan’a

³⁵ Milliyet, 1 Şubat 1973.

³⁶ Milliyet, 2 Şubat 1973.

yolladığı telgrafta: “*Los Angeles’te iki Türk diplomatının kurban gittiği çılgıncasına icra olunan fiille eleme muttali olduk*” denilmekte ve şunlar kaydedilmektedir: “*İnsanların hayatlarına kast olunarak işlenen cinai filler tanrı huzurunda ve tarihin hükmü muvacehesinde şiddetle takbih olunacak hareketlerdir. Bu facia dolayısıyla size ve Türkiye’deki mümin evlatlarımıza, taziyelerimizi bildirir, acımızın ve telehhüf yanı yakılma hislerimizin müşfik Hükümetiniz ricaline ve yashı ailelere an ve intikal ettirilmesini rica ederiz.*” Ermeniler Baş Patriği 1.Vasken’in telgrafı Milletlerin dostluk ve sulh içinde bekalarının devam etmesi için duacıyız. Sulh ve müsalemet sizlerin olsun, diyerek son bulmaktadır.(AA)³⁷

1.1.7. Türk Aleyhtarlığını Örgütleyen İki Ermeni Örgütü Hınçak ve Taşnak

Türklerle Ermenilerin ilişkileri XI. asırda Selçukların Anadolu’yu ele geçirmesi ile başlar. Selçuklular o sırada Anadolu’da Bizans’a bağlı olarak yaşayan Ermenileri kendi egemenlikleri altına aldılar. Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasından sonra Selçuk egemenliği sırasında Türk kültürünü benimsemiş Ermenilerle karşılıklı anlayış ve güven havası devam etti. 500 yıla yakın süren Türk-Ermeni dostluğunu bozan ilk olay, 1545 yılında Zeytun bölgesindeki Ermenilerin vergilere itiraz etmesi ile meydana geldi. Bu tür başkaldırmalar 19. asra kadar sürdü. 1860 yıllarında sosyal amaçlarla Ermeni dernekleri kuruldu. Bunlar zamanla dış teşvik ve yardımlarla Ermenilerin Türklere karşı ayaklandırılmalarına ortam sağladı. Bu derneklerin güçlenmesinden sonra başkaldırmalar siyasi amaçlı olmaya başladı. Bu derneklerin en aşırılısının adı çan sesi anlamına gelen “*Hınçak*” komitesi idi. Merkezi İsviçre’de olan bu komite Türk topraklarında hür bir Ermenistan kurmak istiyordu. 1890 yılında Hınçaklar İstanbul’da şube açtılar.

1890 yılında adı Taşnaksutyun olan ikinci bir dernek kuruldu. Rusya taraftarı olan bu örgütün üyelerine verdiği emir şöyleydi: “*Türkü ve Kürdü ne şartlar altında olursa olsun her yerde vur.*”³⁸

³⁷ Milliyet, 3 Şubat 1973.

³⁸ Milliyet, 6 Şubat 1973.

1.1.8. Yanıkyan Yüksek Mahkemede Masum Olduğunu Tekrarladı

Santa Barbara AA-Türkiye'nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir'i taammüden adam öldürmekten sanık Ermeni asıllı Mıgırdıç Yanıkyan dün çıkarıldığı yüksek mahkemede, suçlu olup olmadığı şeklinde sorulan soruya masumum diye cevap vermiştir. Duruşma Yanıkyan hakkındaki soruşturmanın derinleştirilmesi için ileri bir tarihe bırakılmıştır. Gerek Yanıkyan'ın avukatları ve gerekse duruşma savcısı ile duruşmaya müdahil avukat olarak katılacak kimseler, 30 Mart günü, Yüksek Mahkeme Başkanı Floyd Dodson ile mahkeme öncesinde bir toplantı yapacaklardır. Yanıkyan'ın yargılanmasına ne vakit başlanacağı henüz tespit edilmemiştir.³⁹

1.1.9. Paris Konsolosluğu ve THY Saldırıya Uğradı

Kimlikleri tespit edilemeyen saldırganların Ermeni oldukları öne sürülüyor. Olayda can kaybı olmadı.

Paris-Mişel Perlman Bildiriyor-Ermeni oldukları ileri sürülen iki ayrı grup tarafından dün öğleye doğru Paris Başkonsolosluğu ile THY bürosu saldırıya uğramıştır. Kimlikleri tespit edilemeyen saldırganlar Başkonsolosluğa biri patlamayan üç göz yaşartıcı bomba atmışlardır. Aynı dakikalarda bir diğer grupta THY bürosuna girerek içi hayvan kanı ile dolu iki kovayı duvarlara boşaltmışlar eşyaları tahrip ettikten sonra kaçmışlardır. Olaylar sırasında can kaybı yaşanmamıştır.

Dün öğle saatlerinde Opera Bulvarındaki THY bürosuna başlarında 30 yaşlarında sakallı bir şahsın bulunduğu 5 kişilik bir grup girmiştir. Saldırganlar iki kova içindeki hayvan kanını duvarlara dökmüşler, afişleri yırtmışlar, paraları parçalamışlardır. Türkler hakkında sloganlar söyleyen saldırganlar polis yetişene kadar kaçarak kayıplara karışmışlardır. Aynı saatlerde bir diğer grupta Hausssman caddesindeki Başkonsolosluğumuza patlamayan üç göz yaşartıcı bomba atmışlar daha sonra Ermeni katliamı konulu bildiriler bırakarak kaçmışlardır.⁴⁰

³⁹ *Milliyet*, 28 Şubat 1973.

⁴⁰ *Milliyet*, 5 Nisan 1973.

1.1.10. Meçhul Kişiler Los Angeles Konsolosluğumuza Girdi

Gece Tavanı Delip İçeri Girenlerin Ermeni Militanları Olduğu Sanılıyor

Los Angeles-Refik Erduran Bildiriyor-Ermeni militanları oldukları sanılan kişiler önceki gece Los Angeles Başkonsolosluğu binasının tavan kaplamasını söküp içeriye girmiş ve açık buldukları dolapları, çekmeceleri karıştırmışlardır. Ancak bütün belgeler kilitli kasalarda bulunduğu için büroya girenler hiç bir şey elde edememişlerdir.

Konsolosluk memurları durumu sabah büroya geldiklerinde öğrenmişlerdir. Bir süre sonra kapının altından atılan zarfın arka tarafındaki “*Türk Truva’sı*” deyimini ve içindeki tehdit anlamı yıldız falı yazıları olayın 24 Nisan öncesi kampanyası ile ilgili bulunduğunu ortaya koymuştur. 24 Nisan Ermeniler tarafından katliamın yıldönümü olarak kabul edilmekte ve her yıl gösteriler yapılmaktadır.⁴¹

Tedbir Alınmıyor

Polisle birlikte olayı inceleyen binanın güvenlik yetkilileri, 24 Nisan günü için her türlü tedbirin alınmakta olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca geçen hafta Şikago Başkonsolosluğumuzun kapıları da bilinmeyen kişiler tarafından kurcalanmıştır. Gerek Los Angeles, gerek Şikago’daki yetkililerimiz telaşa yol açmamak için bu konuda hiç konuşmamakta, ancak bölgelerindeki Türk vatandaşlarının güvenliğini her bakımdan sağlamak için sürekli çaba harcamaktadırlar.⁴²

1.1.11. Ermeni Olayları Üzerine Amerika’nın Dikkatini Çekti

Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ile yardımcısı Bahadır Demir’in iki ay önce bir Ermeni tarafından öldürülmesinden sonra geçen hafta sonunda aynı Konsolosluk binasına meçhul kişilerin girmesi, evrak ve dolapları karıştırmaları Türk Hükümeti’nin sert tepkisine yol açmış. Amerika’nın dikkat ettikleri 24 Nisan’da vukuu muhtemel olaylardan Amerikan Hükümeti’nin sorumlu olacağını, bugüne kadar cinayetler dâhil cereyan eden çeşitli tecavüz olayları karşısında emniyet makamlarının gerekli tedbirleri almadıklarının müşahade edildiğini, Los Angeles’teki son olayın da

⁴¹ *Milliyet*, 12 Nisan 1973.

⁴² *Milliyet*, 12 Nisan 1973.

buna örnek teşkil ettiğini belirtmiş, bunların devamı halinde iki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini zedeleyebilecek bir havanın doğacağı ima edilmiştir.⁴³

1.1.12. Yanıkyan'a Ünlü Bir Avukat Tutuldu

Refik Erduran-Santa Barbaradan Bildiriyor-İki Türk diplomatını öldüren yaşlı Ermeni'nin duruşması 29 Mayıs'ta başlayacak.

Amerika'nın en ünlü ceza avukatlarından Perey Foreman iki diplomatımızın katili Mıgırdıç Yanıkyan'ı savunacağını açıklamıştır. Avukatın çok yüksek olan ücretinin California'daki Ermeniler tarafından kurulan Yanıkyan'ı Savunma Komitesince ödeneceği bildirilmiştir. Martin Luther King'in katilinin de avukatı olan Foreman'a Yanıkyan davasında Lindsey ve Minosyan adlarındaki meslektaşları da yardım etmektedirler. Avukatların erteleme istekleri kabul edilerek duruşma başlangıcı 29 Mayıs gününe bırakılmıştır. O duruşmalar sırasında Yanıkyan mahkeme salonuna girip çıkarken sayıları bir kaç düzineyi bulan soydaşları tarafından alkışlanmış ve hazır ol durumunda selamlanmıştır. Bu gösterileri yapan Ermeniler Yanıkyan'ın moralini düzeltmek amacıyla olduklarını söylemişlerdir.

Yanıkyan'ı Savunma Komitesinin iddiasına göre; bu bir ihtiyarın değil bütün Ermenilerin savunulması davasıdır.

Avukatlar duruşmayı bir siyasal tarih tartışması haline getirmek niyetlerini belli eden bir talepte bulunmuş ve FBI ve diğer federal kuruluşların arşivlerinde 1900-1925 yılları arasındaki Ermeni olayları ile ilgili ne kadar dosya varsa kendilerine verilmesini istemişlerdir. Yargıç bu isteği reddederek yalnız cinayet olayı ile ilgili belge ve ifadelerin mahkemeye sunulmasına karar vermiştir.⁴⁴

Santa Barbara'daki özel kaynaklardan öğrenildiğine göre; Mıgırdıç Yanıkyan geçen Kasım ayı içinde üç günlüğüne Sovyetler Birliğine gidip gelmiştir. Yanıkyan bu yolculuğu kızını görmek için yaptığını ileri sürmektedir. Ocak sonundaki cinayet olayından beri Los Angeles Başkonsolosluğundaki işleri yürütmekte olan Washington Büyükelçiliğimiz Müsteşar Ekrem Güvendiren dün yeni Başkonsolos Zübeyir Bensan'a görevi devrederek buradan ayrılmıştır. Türk Hükümeti açısından durumun bugün nasıl

⁴³ *Milliyet*, 13 Nisan 1973.

⁴⁴ *Milliyet*, 18 Nisan 1973.

görüldüğü sorusuna Ekrem Güvendirer şu cevabı vermiştir: “*Olay mahalli yöneticiler ve buradaki başka yabancı temsilciler üstünde çok büyük bir şok etkisi yaptı. Bu temsilciler kendiliklerinden harekete geçerek cinayeti şiddetle takbih ettiler ve duygularını resmi makamlara bildirdiler, iki diplomatımızın eşlerinin Türk kadınlığına şeref getiren metin tutumları da bütün çevrelerde samimi bir hayranlık yarattı. Ben Los Angeles Belediye Başkanı Sam Yorty’yi ziyaret ederek yardımları için teşekkürlerimi sundum. Türkiye’yi ziyareti sırasında polisimizin kendisi için aldığı güvenlik tedbirlerini uzun uzun övdü. Cinayetin kendi yetki bölgesinin dışındaki bir yerde olduğunu, ama maktul diplomatlarımızla şahsi dostluğundan ötürü son derecede üzölmüş bulunduğunu söyledi. Şimdi bütün yetkililer vatandaşlarımızın ve temsilcilerimizin güvenliğiyle gerçekten ilgileniyorlar. Ermenilerin yıllık protesto günü olan 24 Nisanda Konsolosluk bürosu ve ikametgâhı çevresinde bütün gerekli tedbirler alınacak. Ayrıca sürekli olarak da kapılar, pencereler ve binaların gerekli noktalarında güvenlik sağlanmış bulunuyor.*”⁴⁵

1.1.13. Yanıkyan Davası İçin 12 Kişilik Jüri Seçimine Başlandı

Katil mahkemeye geldiğinde sıkı güvenlik tedbirleri alındı. Jüri üyelerinin seçimi bir haftada tamamlanacak.

Los Angeles-Refik Erduran Bildiriyor- Türkiye’nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir’in katili Mıgırdıç Yanıkyan’ın davası için gerekli jüri üyelerinin seçimine Santa Barbara’ da Salı sabahı mahalli saatle 10’da yapılan duruşma ile başlanmıştır. Duruşma dolayısıyla üniformalı görevlilerden çok sivil polislerin koruduğı mahkeme salonunun kapısında ve çevresinde sıkı güvenlik tedbirleri alınmıştır. Los Angeles ve diğer kentlerde ki Ermeni örgütleri tarafından özel otobüslerle Santa Barbara’ya getirilenler mahkeme salonuna girebilmiştir. Giremeyenler ise Yanıkyan binaya getirilip götürölürken hazır ol durumunda katile sayğı gösterisinde bulunmuşlardır.⁴⁶

⁴⁵ Milliyet, 18 Nisan 1973.

⁴⁶ Milliyet, 31 Şubat 1973.

1.1.14. Yanıkyan Davası İçin Jüri Seçimi Tamamlandı

Santa Barbara-AA-Türkiye Başkonsolosu Mehmet Baydar ile yardımcısı Bahadır Demir'i 27 Ocak 1973 günü bir hile ile davet ettiği otelde öldüren Ermeni asıllı Mıgırdıç Yanıkyan'ın suçlu olup olmadığını tespit edecek olan jüri seçilmiştir. 12 üyeli jürinin dokuzu Santa Barbara'dan üçü ise Goleta'dan olup 7'si erkek, 5'i kadındır. Duruşmada jüri üyelerinin tespitinden sonra Yargıç John Westwiok duruşmayı Pazartesi gününe ertelemiştir.⁴⁷

1.1.15. Savcı Yanıkyan'ı Soğukkanlı Katil Olarak Niteledi

Santa Barbara- THA- Santa Barbara' da Türkiye Başkonsolosu Mehmet Baydar ile Konsolos Yardımcısı Bahadır Demir'i öldüren 77 yaşındaki Mıgırdıç Yanıkyan'ın yargılanmasına başlanmıştır. Davayı yönetecek olan Bölge Savcısı David Minler, ilk oturumda Yanıkyan'ın cinayeti işlediği gün Amerika'daki Ermenilere başlığı altında yazdığı mektupları okumuştur. Minler soğukkanlı bir katil olarak tanımladığı Yanıkyan'ın bundan yıllarca önce Ermenistan adlı bölgede kardeşlerinin Türkler tarafından katledilişine tanık olduğunu ve cinayeti işlerken de bunun öcünü almayı düşündüğünü öne sürmüştür. Savcı, *"Ermeniler, Türklerin ülkelerini işgal ettikleri sırada kendilerinden üç milyonunu öldürmelerini unutamazlar"* demiştir.⁴⁸

1.1.16. Yanıkyan Davasında Bir Tanık Ona Yakın Silah Sesi Duydum Dedi

Santa Barbara- AA- İki Türk diplomatını öldüren 77 yaşındaki Ermeni asıllı Mıgırdıç Yanıkyan'ın önceki gün duruşması sırasında dinlenen bir tanık Yanıkyan'ın Türk diplomatlarına ateş ettiğini işittiğini söylemiştir. Başkonsolos Mehmet Baydar ile yardımcısı Bahadır Demir'in öldürüldükleri otel odasının bitişiğindeki odada kalmakta olan Security Pasific National Bank ikinci Müdürü George Herman, kendisinin ve üç arkadaşının, olay sırasında cinayetin cereyan ettiği odanın bitişiğinde domino oynamakta olduklarını belirterek şöyle demiştir: *"Yanıkyan'ı, genç bir adamı odasına davet ederken gördüm, çok kısa bir süre sonra bir ses işittim. Sanki birisi duvara vuruyor gibiydi. Bundan sonra altı veya yedi el ateş edildi. Bunu birkaç el ateş daha*

⁴⁷ Milliyet, 3 Haziran 1973.

⁴⁸ Milliyet, 7 Haziran 1973.

izledi. Daha sonra Yanıkyan ile otel muhafızının birlikte dışarı çıkışlarını izledim. Şerif Yardımcısı gelinceye kadar 20 dakika konuştular. Yanıkyan, iki kişiyi vurduğunu anlatıyor ve vurduğu kimselerin Yanıkyan ailesinin yedi ferdini öldürdüklerini söylüyordu.⁴⁹

1.1.17. Jüri Yanıkyan'ı Birinci Derece Suçlu Buldu

Refik Erduran-Santa Barbara'dan Bildiriyor-Ermeni katilin müebbet hapse mahkûm edilmesi bekleniyor. Kaliforniya kanunlarında ölüm cezası yok.

İki Türk diplomatının katili Mıgırdıç Yanıkyan, dün Santa Barbara'daki duruşmasında 12 kişilik bir Jüri tarafından birinci derece cinayetten suçlu bulunmuştur. Kaliforniya kanunlarına göre birinci derecede cinayet taammüden ve hiç bir hafifletici sebep olmadan adam öldürmek anlamına gelmektedir. Yine Kaliforniya kanunlarına göre jürinin kararından sonra, ceza, yargıç tarafından ayrı bir celsede verilecektir.

20 Temmuz günü yargıcın kararı için son bir duruşma daha yapılacaktır. Kanunlara göre Yanıkyan'ın cezasının müebbet hapis olması gerekmektedir. Kaliforniya'da idam cezası halen kaldırılmış bulunmaktadır.⁵⁰

Avukatlar Yeni Duruşma İsteyecek

Jüri kararının açıklanmasından sonra Yanıkyan'ın avukatları yeni bir duruşma isteyeceklerini, ayrıca o vakte kadar suçlunun cezasını kendi evinde çekmesi için müracaatta bulunacaklarını bildirmişlerdir. Yargıç, *“her iki bakımdan da isteklerinizin olumlu karşılanmasını uzak bir ihtimal olarak görüyorum. Ancak gerekli resmi müracaatı yapabilirsiniz”* cevabını vermiştir. Karar okunduğu zaman Yanıkyan acı acı gülerek Jüri üyelerinin her birine ayrı ayrı suçlayıcı bir ifade ile bakarak mırıldanmıştır. Yargıç hiç bir gösteri yapılmamasını Jüri salondan çıkana kadar kimsenin yerinden kımıldamamasını, en küçük bir taşkınlığa izin vermeyeceğini bildirmiştir. Çeşitli yerlerden Santa Barbara'ya gelen Ermeni militanları ve sempatizanları yargıcın uyarısı ve alınan çok sıkı güvenlik tedbirlerinden dolayı hiç bir taşkınlıkta bulunamamışlardır.⁵¹

⁴⁹ Milliyet, 8 Haziran 1973.

⁵⁰ Milliyet, 3Temmuz 1973.

⁵¹ Milliyet, 3Temmuz 1973.

1.1.18. Fransa’da Atatürk Anıtı Dikilmesini İstedik

Ankara-Özel- Fransa’nın Marsilya şehrindeki Ermeniler tarafından Türk konsoloslughuna çok yakın bir yere bir Ermeni anıtı dikilmesi ve üzerine Türkleri rencide edici bazı yazıların yazılması sonucu Türkiye ile Fransa arasında doğmuş olan gerginliğin giderilmesi için Dışişleri Bakanlığı Marsilya’daki anıtın kaldırılması ya da üzerindeki yazıların silinmesini istemiş. Fransız mevzuatı buna elvermediği takdirde Türk kamuoyunu tatmin için, Fransa’nın bir ilinde Türkiye’yi veya Atatürk’ü temsil eden bir anıtın dikilmesini önermiştir. Yetkililer sorunu çözümlendikten sonra Türkiye’nin Paris’e Hasan Işık’ın yerine başka bir Büyükelçiyi göndermesinin beklendiğini, ancak Türk tekliflerine Fransız Hükümetinden gelecek cevabın beklendiğini söylemişlerdir.⁵²

1.1.19. Fransa ile Türkiye Arasındaki Buzlar Çözülüyor

Marsilya Olayı Kapanıyor

Ankara diplomatik çevrelerine göre Türkiye’nin Marsilya olayına karşı gösterdiği hassasiyet ve Büyükelçinin geri çekilerek 13 aydan beri yeni bir Büyükelçi gönderilmemesi aslında, her iki ülke yönünden bazı sakıncalar doğurmaktadır. Fransa bu konudaki hatalı davranışının etkilerini gidermek amacıyla Ankara’ya yeni Büyükelçisini hemen atadıktan başka, son bir yılda Türkiye’ye üç ayrı vesileyle üç Bakanını göndermiştir.

Bugüne kadar bu jestlerle yetinmeyip Fransız Hükümetinden bu gibi olayların tekrarlanmayacağına dair bir teminat beklemiş olan Türkiye, Pompidou törenine Başbakan’ın başkanlığında yüksek seviyede bir heyet göndermek suretiyle, konunun daha hızla çözümlenmesini, Ankara ve Paris arasındaki buzların çözülmesini kolaylaştırmıştır. Bu nedenle, siyasi çevreler Türk Hükümeti’nin önümüzdeki ay içinde Paris’e bir Büyükelçi atanma girişiminde bulunabileceği kanısındadırlar.⁵³

⁵² *Milliyet*, 3 Temmuz 1973.

⁵³ *Milliyet*, 10 Nisan 1974.

1.1.20. Ermeniler Los Angeles'te Türkiye'ye Karşı Gösteri Yaptı

Bir kongre üyesini demeç vermeye zorlayan Ermeniler, Türkiye'ye Amerikan yardımının kesilmesini istediler.

Türkiye'ye karşı bir gösteri yapan Los Angeles'teki bazı Ermeni'ler, kongre üyesi Chat Holfield'in bürosunu basmışlar, daha sonra kendisinden destek sözü alarak dağılmışlardır. Ermeni Hakları için “24 Nisan Koalisyonu” adlı örgütün 15 üyesi, kongre üyesine verdikleri dört maddelik bir muhtırada Türkiye'ye bütün askeri ve ekonomik yardımların kesilmesini ve ayrıca Türkiye'deki Ermenilerin durumu üzerinde soruşturma açılmasını istemiştir. Göstericiler ayrıca Türkiye'nin, Amerika'dan aldığı 35 milyon dolarlık yardıma rağmen, yine haşhaş üretmekte olduğunu belirtmişler ve ABD'nin geçen yıl Türkiye'ye askeri ve ekonomik yardım olarak 300 milyon dolar ödediğini eklemişlerdir.

Örgütün bir sözcüsü, göstericilerin kongre üyesinden bu isteklerin yerine getirilmesi konusunda desteğini sağladıklarını açıklamıştır. Holfield'de demecinde şöyle demiştir: *“İsteklerine sempati besliyorum. Türkiye'nin ABD ile haşhaş üretimi konusundaki anlaşmasını bozmasını üzüntü ile karşılıyorum. Türkiye'nin bu konuda kötü niyet göstermesi Türk Hükümeti ile olan askeri ve ekonomik anlaşmalarımızı tekrar gözden geçirmemize yol açmalıdır. Türkiye'deki Ermenilerin farklı muamele görmesiyle ilgili haberler Birleşmiş Milletler Teşkilatı tarafından tahkik edilmelidir.”*

Kongre üyesi, Amerikan Hükümeti'nin böyle bir soruşturmanın açılması için BM'ye bir karar tasarısı sunmasını da istemiştir.⁵⁴

1.1.21. Ermeniler THY'nin Beyrut Bürosunu Dinamitlediler

Örgüt olayların sürdürüleceğini açıkladı. Büroda hasar var. Türk Hava Yollarının Beyrut Bürosu önceki gece dinamitle tahrip edilmiştir. THY'nin Basın ve Halkla İlişkiler Bürosu'ndan yapılan açıklamaya göre saat 22.45 sularında meydana gelen olayda, 4 kilo kadar dinamit kullanıldığı sanılmaktadır.

Olay gece meydana geldiğinden can kaybı olmamıştır. Patlama sonunda THY'nin Beyrut Bürosu tamamen tahrip olmuştur. Büronun ön duvarı yıkılmış

⁵⁴ Milliyet, 19 Nisan 1974.

çevredeki binaların da camları kırılmıştır. Olaydan sonra araştırma yapan yetkililer büroya bırakılmış bir yazı bulmuşlardır. Yazıda *“Esir Gorkin Yanıkyan grupları emperyalistlere karşı Ermenilerin bu haklı davalarında mücadelelerine devam edeceklerdir, olaylar Türkiye, İran ve Amerika’yı hedef alarak devam edecektir”* denilmiştir. THY’den bir heyet, olayla ilgili incelemeler yapmak üzere dün Beyrut’a gitmiştir. Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü de olayla ilgili bir açıklama yapmıştır. Açıklamada, patlayıcı maddenin yoldan geçen bir araçtan binaya atıldığı belirtilmiştir. Türkiye’nin Beyrut Büyükelçiliği de Lübnan Hükümeti nezdinde girişimde bulunarak olayın suçlularının bulunmasını ve benzeri olayların önlenmesi için tedbirler alınmasını istemiştir.⁵⁵

1.1.22. Avrupa’daki Ermeniler Münih’te Türkiye’ye Karşı Gösteri Düzenledi

Köln-Orhan Türel Bildiriyor- Merkezi Fransa’da bulunan Gizli Ermeni Örgütü’nün çağrısı üzerine bugün Bavyera eyaletinde Bayer München takımı ile Avrupa Kupası için karşılaşacak olan Ermenistan Sovyet Cumhuriyeti’nin Ararat Erivan takımının maçına; Türkiye, İran, Fransa, İsviçre ve diğer Avrupa ülkelerinden 7 bini aşkın bir Ermeni topluluğu gelmiştir.

Gizli Ermeni Örgütünün dağıttığı bildiriye göre, halen Münih’te bulunan 7 bini aşkın Ermeni’nin maçta bulunma nedeni 1915 yılında Türkiye’nin kuzeyinde meydana gelen Türk Ermeni çatışmasının 60’ncı yıldönümünü politik bir protestoya dönüştürmek amacını taşımaktadır. Bu durum karşısında Bavyera eyaletinde polis Türk Konsoloslugu Türk Havayolları ve Türk kolonisinin bulunduğu diğer yerlerde geniş güvenlik tedbirleri almıştır. Gizli Ermeni Örgütü Almanca, Türkçe ve Ermenice dağıttığı bildirilerde 1915 yılında Türkiye’de meydana gelen Ermeni olaylarını resimleriyle birlikte Alman basınına da göndermiştir. Öte yandan Serbest Münih Radyosuna başvuran gizli Ermeni örgütünün yayın yapmak konusundaki isteği Federal Almanya makamlarınca geri çevrilmiştir.⁵⁶

⁵⁵ *Milliyet*, 22 Şubat 1975.

⁵⁶ *Milliyet*, 6 Mart 1975.

1.1.23. 1915’de Türklerin Ermenileri Öldürdüğünü İleri Süren Kongre Ford’dan 24 Nisan’ın “İnsanın İnsana Zulüm Günü” Olarak İlan Edilmesini İstedi

Kongrenin Büyük Bir Çoğunlukla Kabul Ettiği Tasarıdan, Türk ve Türkiye Sözlerini Dışışleri Bakanlığı Çıkardı.

Washington- THA- ABD Kongresi bir karar tasarısı kabul ederek 1915’de Türklerin 600 bin Ermeni’yi öldürdükleri gün olarak iddia ettikleri 24 Nisan’ın “*İnsanın İnsana Zulüm Günü*” olarak ilan edilmesini Başkan Ford’dan istemiştir. Temsilciler Meclisi Çoğunluk Lideri Massachussets Demokrat üyesi Thomas O’Neill tarafından hazırlanan tasarıda Türkiye’nin adı Amerika Dışışleri Bakanlığının kesin itirazı üzerine çıkarılmış ve metin 19’a karşı 377 oyla kabul edilmiştir. Tasarıda 1915 yılında Türkiye’de meydana gelen olaylar tek taraflı bir şekilde ve Türkiye’nin Ermenileri hunharca katlettikleri gerçekmiş gibi anlatılmaktadır.⁵⁷

Seçmenleri arasında Ermeni asıllı Amerikalı bulunmayan temsilci, O’Neill’in bu tasarıyı hazırlamasının nedenleri ise Ermeni asıllı bir başka üyeye bağlanmaktadır. Henry Helstoski adındaki bu temsilci tasarının ardındaki asıl isim olarak görünmektedir. Ancak Kongre yetkililerinin bildirdiklerine göre Helstoski temsilciler Meclisinde kendi gücüne güvenemediği için tasarıyı O’Neill imzasıyla ortaya koydurmuştur.

Türkiye’nin sert bir dille kınandığı Türklerin insanlık dışı davranışlarda bulunduklarının iddia edildiği bir tasarının hazırlandığını haber alan Dışışleri Bakanlığı derhal Türk ve Türkiye sözlerinin tasarıdan çıkarılması için harekete geçmiştir. Dışışleri Bakanlığının bir sözcüsü “*Türkiye ile ilişkilerimiz çerçevesinde tasarının tümünü olumsuz bulduk. Zaten yardımın kesilmesi yüzünden ABD’ye kırgın olan Türkiye’yi bu tasarının daha da çok kızdıracağını biliyorduk*” şeklinde konuşmuştur. Dışışleri Bakanlığı yetkilisi “*Bununla birlikte hiç kimsenin Ermeni asıllı vatandaşlarımıza karşı duygularımızın derinliğinden kuşkusu olmasın. Ama 60 yıl önce olan olayları tazelemeye uğraşmak Türkiye ile ilişkilerimizi daha çok zedeleyecektir*” demiştir.

Dışışleri Bakanlığının uyarısından sonra Temsilciler Meclisi üyesi O’Neill tasarıdan Türkiye ve Türk sözlerini çıkartmıştır. Son biçimiyle tasarıda 21 Nisan’ın “*tüm jenosid kurbanlarının, özellikle 1915 yılında Ermeni asıllı insanları hedef alan*

⁵⁷ Milliyet, 16 Nisan 1975.

*jenosidin kurbanlarının” anısına adanması istenmektedir.*⁵⁸

1.1.24. ABD Kongresi’nin 24 Nisan’ı “Ermenilere Zulüm Günü” İlan Etmesi

ABD Kongresi’nin 24 Nisan’ı “*Türklerin Ermenilere zulüm günü*” olarak ilan etmesi, başkent siyasal ve diplomatik çevrelerinde çok tartışılan ve ittifakla bağdaştırılamayan bir konu haline gelmiştir. Eski Paris Büyükelçisi ve CHP’nin Savunma Bakanı Hasan Işık bu konuda şunları söylemiştir: “*Bazı ülkelerde yöneticiler gelecek kuşaklara ibret olsun diye tarihin acı günlerini de hatırlatmak ihtiyacını duyarlarsa, bu mutlaka hatalıdır denemez. Fakat bilinen bir şeydir, ne kadar kendine yakın olaylardan örnek verilirse ibret o kadar etkili olur. Başka ülkelerde olduğu gibi ABD tarihinde de katliam örnekleri vardır. Kongrenin hatası kendini örnek alamamasındadır. Kaldı ki Türkler ve Ermeniler dışarıdan kışkırtılmadıkça birbirlerine karşı daima sevgi ve saygı duymuşlardır. Bu örnek geçerli değildir. İç politika düşünceleriyle böyle davranışlara giden siyasal örgütler aslında kendilerini zayıflatır, saygınlıklarını yitirir, ittifak ruhunu da kemirirler.*”⁵⁹

1.1.25. Kıbrıs Rum Basını Ermeni Sorununu Kışkırtıyor

Lefkoşa-AA-Güdümlü Rum basını, sözde Ermeni Kıyımının yıldönümü dolayısıyla Türkiye aleyhinde bir kampanyaya girişmiştir. “*Mağrur bir halkın inhası*” veya “*20. Yüzyılın ilk Jenosidi*” başlıkları altında yayınlanmakta olan yazı dizileri, 1915’te Halep’te Sürgünler Komitesi Genel Sekreteri olduğu bildirilen Naim Bey isminde birisinin hatıraları olarak sunulmaktadır.⁶⁰

⁵⁸ *Milliyet*, 16 Nisan 1975.

⁵⁹ *Milliyet*, 17 Nisan 1975.

⁶⁰ *Milliyet*, 17 Nisan 1975.

1.1.26. Ermeniler Meselesi

Birçok ülkelerde Ermeni Örgütleri, “*Katliamın 60’ıncı yıldönümü*” münasebetiyle toplantılar ve mitingler düzenleyerek, Türkiye’nin kınanması için uğraşiyor.⁶¹

Büyükelçiliğimiz Önünde Sıkı Güvenlik Tedbirleri Alındı

Paris-Mişel Perlman Bildiriyor-Bazı Ermeni örgütlerin 24 Nisan arifesinde düzenleyebilecekleri muhtemel gösterileri dikkate alan sorumlu Fransa makamları, başta elçilik binamız olmak üzere, gerek Paris’te, gerekse Marsilya, Strasburg ve Lyon’da çeşitli temsilciliklerimizi koruma tedbirleri almıştır. Bu binaların önünde nöbet tutan üniformalı polis memurları beraberlerinde bulundurdıkları portatif küçük telsiz cihazıyla, gerektiği takdirde, derhal takviye isteyebilmektedirler.

Öte yandan, Fransız Hükümetinin şiddet eylemlerini enerjik bir şekilde bastırmaktan yana olan politikası, çeşitli Ermeni örgütleri arasında azınlıkta oldukları söylenen şiddet taraftarı grupların muhtemel eylemlerini etkinlikle engellemeğe müsait bir ortam yaratmaktadır. Zaten, Paris’teki temsilciliklerimize, bugüne dek telefon veya yazıyla olsun, hiçbir “*tehdit*” mesajı gönderilmemiş sadece Marsilya’da, bir tek şahıs Başkonsolosluğumuza iki siyah ve kırmızı mürekkep şişesi atarken polis tarafından yakalanmıştır. Binanın kirlenen yerleri ise sorumlu makamlar tarafından derhal temizletilmiştir. Türk kolonisi arasında da eski olayların ışığı altında ihtiyatlı olmak eğilimi hâkimse de bir endişe duygusu şimdilik sezilmemektedir.⁶²

Yaptığımız bir araştırmadan çıkan sonuç, “*Katliamın 60’ıncı yıldönümü*” nü anma kampanyasının bu yıl sokak gösterilerinden çok “*Katliam davasını dünya kamuoyuna kabul ettirmek*” ve böylece milletlerarası alanda Türkiye’yi mahkûm ettirmek yönünde gelişmekte olduğudur.⁶³

İki Eğilim Var

Sayıları Fransa’da yaklaşık 300.000 olan ve genellikle Marsilya, Paris ve Lyon’da yerleşmiş Ermenilerin, “*katliam sorunu*” ile ilişkin olarak iki girişim karşısında bulundukları saptanmıştır.

⁶¹ *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

⁶² *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

⁶³ *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

- 1- Azınlıkta oldukları sanılan şiddet taraftarları;
- 2- Davayı her yerde evvela politik eylemlerle tanıtmak, ancak bu yolda bir sonuç alınamadığı takdirde, dikkati çekmek üzere, şiddet eylemleri uygulanan taraftarları;

Edindiğimiz bilgiye göre, içinde bulunduğumuz yıl, ikinci akımı benimseyen Taşnak, Hınçak ve Ramgavar partileri bu yönde birleşerek bir “güç birliği” kurmuşlardır. Söz konusu birliğin de, Fransa’da “*Ermeni Davasını Savunma Komitesi*” bünyesinde faaliyete girdiği anlaşılmaktadır. Ancak, Marsilya’da ayın 24’ü için öngörülen büyük gösterinin ne şekilde gelişeceğini şimdiden kestirmenin olanağı yoktur.

Komitenin, bir süre önce Marsilya’da, şimdi de Paris civarında duvarlara yapıştırdığı önemsiz sayıda iki değişik afişten birinde kesik kafalar görülmekte ve şu yazı yer almaktadır: “*Adaletsiz 60 yıl... 1915, Türkler 1.500.000 Ermeni’yi yok ediyor. 1975, Ermeniler adaletin tecelli etmesini ve Türkler tarafından işgal edilen topraklarının iadesini istiyor*” kesik kafaların yanında bekleyen fesli ve silahlı neferlerin görüldüğü diğer afişte ise “*Askerler Türk, başları kesik olanlar, Ermeni*” yazısı vardır.⁶⁴

California’da Ermeniler Türk Mallarını Boykot Ediyor

Los Angeles-Özel- Ekim 1915 olaylarının altmışıncı yıldönümüne rastladığı, hem de Kıbrıs bunalımından ötürü bu yıl Yunanlılarla sıkı işbirliğine olanak sağladığı için 24 Nisan 1975 gününde her zamankinden daha geniş çaplı anma girişimlerine hazırlanan California Ermenileri, Türk mallarına boykot kampanyası açmışlardır. Ermeni Ulusal Komitesi o gün dünya başkentlerinde 260 bini aşkın Ermeni’nin gösterilere katılacaklarını, Los Angeles yakınlarında 21 Ermeni ailesiyle sürekli temas yürütüldüğünü, 23 Nisan gecesi sabaha kadar Belediye Başkanlığı binası önünde anma nöbeti tutulacağını, ertesi gün on bin kadar protestocunun yetkililere bildiri sunacağını, Başkan Ford ile Dışişleri Bakanı Kissinger’a de özel mesajlar gönderileceğini bildirmiştir. Başkonsolosluğumuz çevresinde de bu yıl her zamankinden şiddetli gösteriler yapılması beklendiğinden yöresel ve federal yetkililer, temsilciliğimizin ve yürüyüş düzenleyicileri yetiştirmek amacıyla özel kurslar açan komitenin bu yılki

⁶⁴ *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

programında şunlar da vardır güvenliklerini sağlamak için gerekli tedbirleri almaktadırlar.⁶⁵

Gösteri

Büyük gazetelerde tam sayfalık ilanlar; Ermeni toplulukları içindeki siyasal hizipler arasında 24 Nisan günü için tam işbirliği sağlanması; O gün işyerlerini kapatacak Ermeni asıllı dükkân ve mağaza sahipleri tarafından vitrinlere konulmak üzere bastırılmış propaganda afişleri; Yine o gün bütün Ermeni asıllı öğrencilerin okullara gitmemelerini sağlayacak basılı örgüt kâğıtları; Bütün okullara, üniversitelere kiliselere ve işyerlerine sürekli postalanacak bildiriler: Televizyonda, üniversitelerde ve belirli sinemalarda gösterilmek üzere Atlantis Productions firmasına 38 bin dolara ısmarlanmış bir belgesel propaganda filmi, Ayrıca “*Sassoun’un Oğulları*” adlı bir öykülü filmin de Los Angeles’in büyücek sinemalarından Wiltern’de gösterilmesine o günlerde başlanacaktır. Ermeni Ulusal Komitesi bütün bunların finansmanı için örgütlenme ve para toplama çabalarına hız vermiştir. Haber mektuplarının bir kerelik postalanmasının bile 2 bin dolara mal olduğunu belirten Komite ısrarla mali destek istemektedir.⁶⁶

Almanya-Bonn-Orhan Türel Bildiriyor-Federal Almanya tarihinde ilk defa Avrupa’da yaşayan Ermeniler, 27 Nisan Pazar günü Alman Başkenti Bonn’da Türk-Ermeni savaşının 60. yıldönümü nedeniyle bir protesto ve “*Eski Anıları Hatırlatma Günü*” düzenlemişlerdir. İki bildiri yayınlanan Münih’te yeni kurulan “*Ermeni Alman Cemiyeti*” 27 Nisan Pazar günü önce Köln şehrinde Lyon’da Ermeni Ruhani Grubunun kilisede bir ayın yapacağını, daha sonra Türkiye, İsviçre, Fransa, ve Amerika’dan gelecek Ermeni gruplarının Bonn’a giderek başkentteki Türkiye Büyükelçiliği binası önünde toplanarak ellerindeki plaket ve protesto mektuplarını elçilik kapısı önüne bırakacaklarını açıklamışlardır. Protesto mektuplarında Nobel ödülü kazanmış Fransız aydınlarından J. P Sartre ve S. DE. Beuvoir’ın imzaları da bulunmaktadır.⁶⁷

Atina’da

Yunan Başbakanı Konstantin Karamanlis’in partisi Yeni Demokrasi’nin üyelerinden 26 parlamenter Atina’da önümüzdeki hafta yapılacak Ermeniler tarafından

⁶⁵ *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

⁶⁶ *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

⁶⁷ *Milliyet*, 18 Nisan 1975.

düzenlenen Türkiye aleyhtarı gösterilere katılacaklardır. Atina gazeteleri bu milletvekillerinin Ermenilerin yeniden ortaya attıkları, Ermenistan davasını açıkça destekleyeceklerini haber vermişlerdir. Ermeniler tarafından düzenlenen kampanyaya katılacak Yunanlı parlamenterler Kıbrıs'ta Türk Barış Harekâtına karşı çıkmak amacıyla yapılacak toplantıya katılacaklar daha sonra Ermenilerle birlikte Türkiye Büyükelçiliği önünde protesto gösterileri de yapacaklardır.

Bu arada kampanyayı düzenleyen Atinalı Ermeniler yabancı gazeteciler kulübünde bir toplantı düzenleyerek 20/24 Nisan tarihleri arasında yapacakları gösteriler hakkında bilgi vermişlerdir.⁶⁸

1.1.27. Ermenilerin Atina Gösterisine Bazı Bakanlar Katıldı

Ankara- Özel- Ermenilerin “*Katliam*” olarak nitelendirdikleri olayın 60'ıncı yıl dönümü münasebetiyle dün Atina'nın Orfeos sinemasında düzenledikleri toplantı, Sintagma meydanındaki Meçhul Asker anıtına çelenk koyma töreni ile son bulmuştur. Toplantıda Hükümeti temsilen bakanlar ve milletvekilleri muhalif parti liderleri ve temsilcileri, generaller, elçilik erkânı Ermeni kolonisi hazır bulunmuştur.

Toplantıya halk, ellerinde Kars, Bitlis, Van ve Erzurum şehirlerinin Ermenilere ait olduğunu belirten pankartlarla katılmışlardır. Toplantının parolası, “*Dün Ermenistan, bugün Kıbrıs, yarın neresi?*” şeklinde belirtilmiştir. Sinemadaki toplantıda, hükümet temsilcileri ve Ticaret Bakanı konuşmuş, ayrıca Yunanistan Devlet Başkanı Stasinopulos'un ve Makarios'un birer mesajı okunmuştur. Makarios mektubunda; “*Helenlerle Ermenilerin Türklere çok çektiklerini, bu yüzden ortak kaderleri bulunduğunu*” söylemiştir.

Ermeni devletinin Türkiye'den ayrılışının 60. yıldönümü nedeniyle Yunanistan'da yaşayan Ermeniler, Türklere bir çağrıda bulunarak, “*Yıllarca önce Ermenilere yapılan zulmü kabul etmelerini ve bu hatalarını onarmaları için Türkiye'deki Ermenilerin topraklarına dönmelerine izin vermelerini*” istemişlerdir.⁶⁹

⁶⁸ Milliyet, 18 Nisan 1975.

⁶⁹ Milliyet, 22 Nisan 1975.

New York'ta Gösteri

New York-Özel-Kıbrıslı Rum kadınların, dünya kamuoyunu yanıltmak amacıyla Kıbrıs'ta Magosa'ya doğru yaptıkları yürüyüş, Kıbrıslı Rumların New York'ta da gösterileriyle de desteklenmiştir. New York'ta da 3.000 civarında kadın gösterici, Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nin yanındaki Dag Hommerskjold meydanında Kıbrıslı Rum kadınların yürüyüşünü destekleyen bir toplantı yapmıştır.⁷⁰

1.1.28. Ermeni Eylemleri Yüzünden Beyrut Elçiliğimizin Bazı Memurları Binayı Terk Etti

Türk aleyhtarı Ermenilerin giriştiği terör hareketleri yüzünden Beyrut Büyükelçiliğimizin boşaltıldığı, bazı elçilik mensuplarının binayı terk ederek çeşitli yerlere sığındıkları yolunda başkente haberler gelmektedir. Bu arada, bir kısım Büyükelçilik mensuplarımızın Irak Büyükelçiliğine, basın danışmanımız Kaler Güven'in de bir Türk turizm acentesine sığındığı öğrenilmiştir. Ankara'daki akrabalarına telefon eden Güven, bomba olayı nedeniyle eşinin şok geçirerek ağır hastalandığını, ancak Ermeni eylemleri yüzünden eşini hastaneye götüremediğini bildirmiştir.⁷¹

1.1.29. ABD Senatosu Ermeniler İçin Öneriyi Kabul Etti

Washington-AP-ABD Temsilciler Meclisi'nde kabul edilen, 24 Nisan'ın "*İnsanın İnsana Zulüm Günü*" ilan edilmesi önerisini, Senato zaman geçtiği halde henüz kabul etmemiştir. Senato çevresinden bir yetkili Senato Adalet Komisyonu'nun dünkü oturumunda konunun oylanması için bir girişimde bulunulmadığını söylemiştir. Aynı yetkili Dışişleri Bakanlığının Senato'ya baskı yaparak Türk - Yunan görüşmesi hazırlıklarının sürdürüldüğü şu sırada böyle bir önerinin kabul edilmesinin çok ters etki yapacağını belirttiğini açıklamıştır.⁷²

Öte yandan ABD'nin Türkiye Büyükelçisi, Dışişleri Bakanlığına "*Türklerin bu tutumu bir hakaret saydıklarını*" bildirmiştir. Öneri'den Türkiye'de yaşayan Ermeniler

⁷⁰ *Milliyet*, 22 Nisan 1975.

⁷¹ *Milliyet*, 23 Nisan 1975.

⁷² *Milliyet*, 24 Nisan 1975.

sözü çıkarılmıştır. Demokrat Senatör Henry Hestoki ise, *“Bundan 60 yıl önce Türkler Osmanlı İmparatorluğunda yaşayan 2 milyon Ermeni’nin canına kastetmişlerdi”* demiştir. Senato Adalet Komisyonu üyesi Senatör John V. Tunney konuyla ilgili olarak, *“Dışişleri Bakanlığının itirazı karşısında böyle bir kararı derhal kabul etmeye imkân görmedik”* demiştir.⁷³

1.1.30. Kıbrıs’taki Ermeniler, Türkler Aleyhinde Gösteri Yaptılar

Kıbrıs’ın Rum kesimlerinde yaşayan ve Rumlar tarafından siyasi istismar konusu yapılan Ermeniler, ilk kez Kıbrıs’ta da Türkler aleyhinde bir tören düzenlemişlerdir. Ermeni olaylarının 60’ıncı yıldönümünü bahane ederek Lefkoşa’nın Rum kesiminde gece yarısı başlayan oturma grevi, dün sabah saat dörde kadar devam etmiştir. Metaksas meydanında yer alan törene Rumlar da katılmış ve Ermenilerin hatırasına dikilen bir mermer levhaya çelenk koymuşlardır.⁷⁴

1.1.31. New York Konsolosluğuna Bombalı Mektup İhbarı Yapıldı

California’da gösteri yapan Ermeniler, Yunan bayrakları taşıdılar. Türk mallarına boykot kampanyası tutmadı.

Dış Haberler Servisi-Ermenilerin dünyanın çeşitli yerlerinde Türkiye aleyhinde düzenledikleri gösteriler genellikle başarısızlığa uğramış ve olaysız geçmiştir. Bonn, Paris, Marsilya Lahey gibi Avrupa başkentlerindeki Ermeni *“anma törenleri”* beklenen ilgiyi görmemiştir. Beyrut’taki gösteriler ise belirtilmeyen bir tarihe ertelenmiştir.

Amerika muhabirimiz Leyla Erduran’ın bildirdiğine göre, Amerika’da bulunan Ermenilerin New York’taki Türk Konsolosluğu önünde düzenledikleri gösterilerden kısa bir süre önce Rockcfeller meydanındaki konsolosluk binasına gönderilen iki şüpheli mektup ve bu mektupların bombalı oldukları ihbarı üzerine yetkililer durumu polise bildirmişlerdir. Türk Konsolosluğuna gelen polisler önce binayı boşaltmışlar, sonra da mektupların önüne *“Yeşil bomba kalkanı”*nı yerleştirmişlerdir. Arkadan konsolosluğa özel şekilde yetiştirilmiş polis köpekleri getirilmiştir. Yapılan

⁷³ Milliyet, 24 Nisan 1975.

⁷⁴ Milliyet, 25 Nisan 1975.

incelemeden sonra zarflarda patlayıcı madde olmadığı anlaşılmış ve konsoloslukla çevresindeki alarm durumu kaldırılmıştır.⁷⁵

Ermeni Ulusal Komitesinin bir süre önce başlattığı “*Türk mallarına boykot*” kampanyasından sonuç alınamamıştır. Almanya muhabirimiz Orhan Türel’in haberine göre, Ermenilerin Federal Almanya’nın başkenti Bonn’da düzenledikleri “*Hatıraları Anma*” gününün 60. yıldönümü yürüyüşü fiyasko ile sonuçlanmıştır. Münih’teki Ermeni Cemiyetinin aylardır yaptığı hazırlığa ve dağıttığı bildirilere rağmen, dün Bonn’daki Türk Büyükelçiliğinin önünde toplanan Ermeni sempatizanlarının sayısı 40’ı geçmemiştir.⁷⁶

Köln’de Fransız Ermeniler Dini Ayin Yapacaklar

Öte yandan THY’nin hava alanları bürolarında, Konsolosluk önünde polis sıkı tedbirler almıştır. Yarın Köln’de Fransız Ermenilerinin düzenleyeceği bir dini ayin yapılacaktır.

Hollanda muhabirimiz Kamuran Sümercan’ın bildirdiğine göre 50 kadar Ermeni Lahey’deki Türk Büyükelçiliği önünde ellerindeki pankartlarla bir gösteride bulunmuşlardır. Pankartlarda “*Türkler ve Amerikalılar Kuzey Ermenistan’dan dışarı*”, “*Türkiye Hükümeti 1,5 milyon Ermeni’nin sorumlusudur*” ibareleri yer almakta idi. Bu arada kırmızı, lacivert, turuncu renkteki Ermeni bayrağına sarılı olarak dolaşan bir şahıs dikkati çekmiştir.⁷⁷

Ermenilerin Paris ve Marsilya Gösterisi

Paris muhabirimiz Mişel Perlman’ın haberine göre Fransa’daki temsilciliklerimizin önünde alınan çok sıkı güvenlik tedbirleri 24 Nisan akşamı düzenlenen Ermeni gösterilerinin ciddi bir taşkınlık haline dönüştürülmelerine olanak vermemiştir. Bu arada evvelki akşam Paris’in Charles de Gaulle (Etoile) meydanında geçen yıl olduğu gibi Ermeni asıllı eski Fransız muhاریplerinin meçhul asker mezarına çelenk koyup törenini izleyen bin kadar kişiden kopup evvela 100 sonra da yaklaşık 500 kadar göstericiden oluşan bir grup, ellerinde “*Katliamı*” kınayan dövizlerle Friedland caddesinden Haussmann bulvarındaki Başkonsolosluk binasına doğru yürüyüşe

⁷⁵ *Milliyet*, 26 Nisan 1975.

⁷⁶ *Milliyet*, 26 Nisan 1975.

⁷⁷ *Milliyet*, 26 Nisan 1975.

geçmiştir. “*Katil Türkler*” sloganını bağırarak ve Ermeni oldukları öne sürülen kesik kafaların görüldüğü afişleri etrafa göstererek ilerleyen göstericiler, alınan sıkı güvenlik tedbirleri karşısında Başkonsoloslğumuza varamamış ancak yol üstünde otomobilleri durdurarak hazırladıkları bildirileri dağıtmışlardır.⁷⁸

Marsilya’da düzenlenen ve hiç bir saldırı olayına yol açmayan yürüyüşe katılan yaklaşık iki bin kişi Başkonsolosluk binamızın bulunduğu Prado caddesinden yürüyerek civardaki Ermeni kilisesine gitmişlerdir. Burada da alınan sıkı güvenlik tedbirleri Başkonsoloslğumuzun gösteri alanı dışında kalmasını sağlamıştır.⁷⁹

1.1.32. ABD’li Kissinger’ in Özür Dilemesini İstediler

Sanfrancisco- AA- Birleşik Amerika Temsilciler Meclisinde Türkiye aleyhinde kabul edilen “*İnsanın insana zulüm günü*” kararının Amerikan Senatosunda takılıp kalması, Amerika’daki Ermenileri kızdırmıştır. Komite, kararın Senatodan geçirilmesini ve Kissinger’in “*Yarım milyon Amerikan Ermeni’sinden özür dilemesini*” istemektedir.⁸⁰

1.1.33. Ermeni Sorunu, ABD’de Bir TV’deki Açık Oturumda Tartışıldı

İmparatorluk Yüzünden Türkiye Cumhuriyeti’ni Suçlamak Haksızlıktır

Oturumda söz alan 2 Amerikalı, Türkiye aleyhinde kampanya sürdüren bir azınlık olduğunu belirttiler.

Dış haberler servisi; Ermenilerin Birleşik Amerika’nın Boston kentinde düzenledikleri bir televizyon programında Türkiye’ye karşı yaptıkları konuşmalardan ve karşıt propagandadan sonra New England’daki Türk öğrenci örgütü de televizyonda bir açık oturum düzenlemiştir. Bu açık oturumda Türkler adına Osman Kadiroğlu katılmış ve kendisi ile birlikte Dr. Stuart Rosenthal ve Dr. Ronald Newburgh adlı iki Amerikalı programda yer almışlardır. Osman Kadiroğlu, “*öncelikle bundan 60 yıl evvel geçen ve sadece Ermenilerin değil, pek çok Türk’ün de ölümüyle sonuçlanan olayların suçunun neden Türkiye Cumhuriyetine yüklenmek istendiğini anlamadıklarını*” belirttikten sonra şöyle demiştir: “*Olaylar, Birinci Dünya Savaşı sırasında ve Osmanlı İmparatorluğu*

⁷⁸ Milliyet, 26 Nisan 1975.

⁷⁹ Milliyet, 26 Nisan 1975.

⁸⁰ Milliyet, 5 Mayıs 1975.

döneminde, Osmanlı İmparatorluğunda üstün bir yer işgal eden Ermenilerden bakanlar, genel müdürler ve büyük devlet sorumlulukları taşıyan kişiler vardı. Türkler Birinci Dünya Savaşında değişik cephelerde savaşıırken, Ermeniler Anadolu'da gerilla eylemlerine girişmişler ve pek çok sivil masum halkı öldürmüşlerdi. Çarlık Rusya'sı tarafından hem para, hem de askeri bakımdan desteklenen Ermenilerin gerilla eylemleri sonunda Türklerden de Ermenilerden de ölenler oldu.”⁸¹

Türklerle Ermeniler arasında düşmanlık olmaması gerektiğini söyleyen Kadiroğlu Amerika'da onlarla Türkçe konuştuğunu, bütün Ermenilerin Türklerden nefret etmediklerine inandıklarını belirttikten sonra, Amerika'da doğup büyüyen Eduard Taşçı adındaki bir Ermeni'nin 17 Ekim 1965'te Türkiye Cumhurbaşkanı'na yazdığı mektuptan parçalar okumuştur. Bu mektupta şöyle denilmektedir:

“Sayın Başkan,

Bütün Ermeniler, bütün Türklerden nefret etmiyorlar. Burada iki toplumdan olup da birbirlerine karşı sevgi ve saygı besleyen pek çok kişi var. Bazı Ermeniler olaylar sırasında pek çok sivil ve asker Türkün de öldüğünü kabul etmek istemiyorlar. Neden bu nefret ve kin duygularını körükleyenler var. Türkler aleyhinde gösteri yapanlardan iğreniyorum. Bütün bu eylemlerin aşırı bir grup olan Taşnak örgütü tarafından yapıldığını bildirmek isterim. O karanlık günlerde Taşnaklar Türkler kadar Ermenileri de dehşet içinde bırakmışlardı...”⁸²

Bundan sonra Osman Kadiroğlu Türkiye'de gençlerin nefret hisleri ile değil, sevgi hisleri ile yetiştiklerini söylemiş ve şunları eklemiştir; *“Ermeni dostlarımdan da çocuklarını nefret değil, sevgi hisleri ile yetiştirmelerini istiyorum.”* Öte yandan açık oturumda söz alan Amerikalı konuşmacı Ronald Newburgh Kadiroğlu'nun sözlerini onayladıktan sonra şöyle demiştir: *“Amerikalıların da beğenmediğimiz bazı davranışları olmuştur. Vietnam'daki My Lai katliamı ile ikinci Dünya Savaşı sırasında Amerika'daki Japonları kamplara atmamızı örnek olarak gösterebilirim. Fakat Osmanlı İmparatorluğu döneminde geçen bir olayı Türkiye Cumhuriyetine yüklemek dürüst bir hareket değildir. Sonra Ermeniler bundan 50 yıl öncesi bir katliamdan söz ediyorlar. 50*

⁸¹ Milliyet, 5 Haziran 1975.

⁸² Milliyet, 5 Haziran 1975.

yıl öncesi 1925 tarihine gelir ki bu da Cumhuriyet dönemidir. Olaylar 60 yıl önce 1915'te geçmişti.”⁸³

Türkiye Cumhuriyetinin bu olaylarda kurban edilmek istendiğini, hâlbuki Atatürk'ün de Osmanlı İmparatorluğu ile mücadele ettiğini Churchill'in Atatürk için *“Yirminci yüzyılın en büyük kişilerinden biri” dediğini hatırlatan Neuburgh sözlerine şöyle devam etmiştir: “Ölüleri anmak ve yüceltmek ahlaki bir davranıştır. Fakat bir ölüyü anarken intikamı kamçılamanın ve yaşatmanın o ölüyü yücelteceğine inanmıyorum Bence kin ve intikam hislerini kamçılamaktansa unutmak yerinde olacaktır.”⁸⁴*

Daha sonra söz alan öteki Amerikalı konuşmacı Stuart Rosenthal 60 yıl önce bir olayın hala nefret ve kin yaymasını bir türlü anlayamadığını belirttikten sonra şöyle demiştir: *“Türkler o sırada Çarlık Rusyası ile savaşıyorlardı. Ermeniler içinde kanserli grupların olduğunu Türkler görmekleydiler. Türkiye'yi dolaştım, oradaki azınlıklarla da konuştum. Buradaki ters hislere orada rastlamadım. 60 yıl önce olup bitenleri bugünkü Türklere yüklemek çok hatalıdır. Amerika'daki çok küçük bir Ermeni bölümünün bu kin ve nefreti körüklediğine inanıyorum. Torunlarıma kötü hisler aşılamamanın anlamı olamaz. Artık bu 60 yıllık kan davasına bir son vermenin zamanıdır sanırım.”* Konuşmayı Osman Kadiroğlu sona erdirmiş ve nefret ve kinin insanı bir sonuca vardıramayacağını, aksine sevginin çok geniş ufukları olduğunu ve insanların birbirini sevmeye çaba harcamalarını istemiştir.⁸⁵

1.1.34. Viyana Elçimiz Tunalıgil Öldürüldü

M. Ali Birand-Viyana'dan Bildiriyor-Elçiliğe giren meçhul 3 kişi Türkçe olarak *“Büyükelçi siz misiniz”* dediler ve otomatik silahlarını ateşlediler.

New York'ta ajansa telefon eden bazı kişiler cinayeti *“Ermenistan Kurtuluş Örgütü”* nün işlediğini bildirdiler. Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil dün kimliği saptanamayan üç kişi tarafından makamında otomatik silahlarla vurularak öldürülmüştür. Büyükelçinin makamına giren katiller, Türkçe olarak sefir siz misiniz? Demişler ve silahlarını ateşlemişlerdir. Viyana polisi olaydan sonra 14 kişiyi gözaltına

⁸³ Milliyet, 5 Haziran 1975.

⁸⁴ Milliyet, 5 Haziran 1975.

⁸⁵ Milliyet, 5 Haziran 1975.

almış ancak kimlikleri hakkında açıklama yapmamıştır. New York'ta ise bir ABD ajansına telefon eden kimliği bilinmeyen bir kişi Tunalıgil'i "*Ermenistan Kurtuluş Örgütü*" nün öldürdüğünü söylemiştir. Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil dün yerel saatle 12 sıralarında Büyükelçilik binasını basan otomatik silahlı 3 kişi tarafından makamında vurularak öldürülmüştür.⁸⁶

Kimlikleri saptanamayan kısa boylu, esmer katiller ellerinde içine makineli tabancalarını koydukları çantalar olduğu halde Frince Eugenc Caddesindeki Büyükelçilik binasına gelmişler, bazı görgü tanıklarının ifadesine göre Rum aksamı ile İngilizce konuşarak Büyükelçi'yi görmek istediklerini bildirmişlerdir. Daha sonra kendilerine kapıyı açan kapıcı Kadir Abay eşi ve çocuğunu enterne eden meçhul kişiler, odacı Selim Yılmazoğlu, memur Erçin İlerçin, Güner Erbil ve Nuran Duman'ı da bir odaya kilitlemişlerdir. Katiller binanın Büyükelçinin makamının bulunduğu bölümüne geçmişlerdir. Bu arada 3 kişiden biri Büyükelçi'nin özel sekreteri Bn. Bitner'i tutarken ikisi Tunalıgil'in odasına hızla dalmışlardır. Katiller bu sefer Türkçe olarak Tunalıgil'e "*Siz sefir misiniz?*" diye sormuşlardır. Tunalıgil meçhul kişilere "*Evet buyurun oturun*" cevabını vermiş, iki katil bir anda otomatik tabancalarını Büyükelçinin üzerine boşaltmışlardır. Katiller daha sonra süratle binayı terk etmişler giderken silahlarını ve çantalarını bırakmışlardır. Bu silahlardan ikisi İngiliz, biri İsrail yapısı sten otomatik tabancadır.⁸⁷

Beyaz Mercedes

Görgü tanıkları, meçhul kişilerin binadan çıktıktan sonra Batı Alman plakalı beyaz bir Mercedes otomobille kaçtıklarını öne sürmüşler, ancak Viyana Emniyet Genel Müdürlüğü sözcüsü Dr. Hohenbichler Milliyet'e yaptığı açıklamada, Tunalıgil'i öldüren üç kişinin kaçarken herhangi bir arabaya binmediklerini, karışıklıktan ve kalabalıktan yararlanarak Güney tren istasyonuna doğru kaçtıklarını bildirmiştir. Sözcü, katillerin Rum olduklarına ilişkin söylentiler üzerine de kesin bir şey söylenemeyeceğini bildirmiş, "*İngilizcilerinin benzerliği ve yüzlerinin Akdenizlileri andırması bir anlam taşımaz. Şimdiden şu veya bu örgüte bir atıfta bulunamayacağız*" demiştir.

⁸⁶ Milliyet, 23 Ekim 1975.

⁸⁷ Milliyet, 23 Ekim 1975.

Sözcü, katillerin yakalanabilmesi için ellerindeki bütün olanakların harekete geçirildiğini bildirmiştir. Büyükelçilik başta olmak üzere, Viyana'daki tüm Türk kuruluşlarının çevresinde güvenlik tedbirleri alınmış, telefonlar dinlenmeye başlanmıştır. Cinayetten yaklaşık bir saat sonra Viyana'dan çeşitli merkezlere giden trenler ve karayolları kontrol altına alınmıştır. Kimlik tespiti yapılmaya başlanmıştır. Ancak, polis yetkilileri görgü tanıklarının yetersiz ve çelişik bilgi vermelerinin işlerini zorlaştırdığını söylemişlerdir. Derhal sorguya çekilen binanın önündeki polis, katillerin durumlarında şüpheyi çekecek bir yan görmediğini ve o saatte caddede trafiğin sıkışık, gürültünün de çok fazla olması yüzünden silah sesleri duymadığını açıklamıştır.⁸⁸

4 Kişi Gözaltında

Avusturya polisi, olaydan sonra 14 kişiyi gözaltına alarak, sıkı güvenlik tedbirleri altında Büyükelçilik binasına getirmiştir. Gözaltına alınanlardan hepsinin yabancı kişiler olduğu bildirilmiş, ancak kimlikleri açıklanmamıştır.⁸⁹

Ermeni Örgütü Cinayeti Üstlendi

New York'taki bir Amerikan Haber Ajansı'na telefon eden kimliği bilinmeyen birisi, Tunalıgil'in Ermenistan Kurtuluş Örgütü'nce öldürüldüğünü ileri sürmüştür. Kimliği bilinmeyen kişi, kendisini bu örgütün üyelerinden biri olarak tanıtmıştır. New York polisi ise böyle bir örgütten haberinin bulunmadığını söylemektedir. New York'taki Ermeni Kolonisi de böyle bir örgütten habersizdir. Öte yandan "APA" adlı Avusturya haber ajansına telefon eden meçhul bir kişi, Ermenistan Kurtuluş Örgütü'nün bu cinayete bir ilgisi bulunmadığını söylemiştir. Bilindiği gibi, bundan üç yıl önce Ermeni asıllı bir Amerikalı Los Angeles'te iki Türk diplomatını öldürmüştü.⁹⁰

Dışişlerinin Açıklaması

Dışişleri Bakanlığı Türkiye'nin Avusturya'daki Büyükelçisi Daniş Tunalıgil'in görev başında şehit edildiğini açıklarken Büyükelçilik personeline herhangi bir zarar gelmediğini bildirmiştir. Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Büyükelçi Şükrü Elekdağ Avusturya'nın Ankara Büyükelçisini saat 16'da Dışişleri Bakanlığına davet ederek bir süre görüşmüştür. Alınan bilgiye göre Büyükelçi Elekdağ görüşmede Avusturya

⁸⁸ *Milliyet*, 23 Ekim 1975.

⁸⁹ *Milliyet*, 23 Ekim 1975.

⁹⁰ *Milliyet*, 23 Ekim 1975.

Büyükelçisinden Viyana’da öldürülen Türk Büyükelçisinin katillerinin derhal yakalanması için her türlü tedbirin alınmasını Türk Hükümeti adına istemiştir.⁹¹

Büyükelçiliğin Açıklaması

Viyana’daki Türkiye Büyükelçilik ’de yayımladığı bir bildiride Tunalıgil’i öldürdüklerinden şüphe edilen dört kişinin Avusturya polisince tutuklandığını açıklamıştır. Türkiye Büyükelçiliğinin bildirisinde, Büyükelçiliğe saldıranların üç kişi oldukları, Büyükelçiliği basan bu üç kişinin önce telefon kablolarını kestikleri Büyükelçi Daniş Tunalıgil ile katilleri arasında *“Aşağı yukarı bir dakika süren bir konuşma geçtiği”*, bunun hemen ardından üç silah sesi duyulduğu anlatılmaktadır.⁹²

Tunalıgil’in Kimliği

Daniş Tunalıgil 1916 yılında Ankara’da doğmuştur. Galatasaray Lisesi ve İstanbul Hukuk Fakültesi mezunudur. 1939 yılında Dışişleri Bakanlığı meslek müdürlüğü sınavını kazanarak Protokol Dairesinde göreve başlamıştır. Merkezde çeşitli dairelerde görev yapan Tunalıgil, Milano Başkonsolosluğu, Bern Büyükelçiliği, Roma ve Moskova Büyükelçiliklerinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Hüseyin Daniş Tunalıgil sırasıyla Belgrad Büyükelçiliği (1964-1968), Genel Sekreterlik Siyasi İşler Yardımcılığı ve Lahey Büyükelçiliği (1970-1973) yapmıştır. Evli ve bir çocuk babası olan Tunalıgil, 1973 yılından bu yana Türkiye’nin Viyana Büyükelçisi idi.⁹³

Demirel: “Gereği Yapılacak” Dedi

Isparta-Orhan Duru bildiriyor-Isparta’da bulunan Başbakan Süleyman Demirel Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil’in öldürülmesi olayıyla ilgili olarak üzüntü duyduğunu belirtmiş Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin gereğini yapacağını bildirmiştir.

Demirel kendisine iletilen bilgilere dayanarak şunları söylemiştir: *“Bugün saat 12 civarında Viyana’da sefaretimize silahlı 3 kişinin girerek kapıcının ellerini bağladıklarını, sekreterleri tevkif ettiklerini Büyükelçinin odasına girerek kendisine Türkçe “Sen sefir misin” diye hitap ettikten sonra 3 kurşunla Daniş Tunalıgil’i görev başında şehit ettiklerini öğrenmiş bulunuyorum. Şu anda bu kişilerin kimlikleri*

⁹¹ Milliyet, 23 Ekim 1975.

⁹² Milliyet, 23 Ekim 1975.

⁹³ Milliyet, 23 Ekim 1975.

hakkında bilğimiz yok. İkisinin yakalanmış olduğu bana verilen bilgiler oranında. Vakıyı elim bir olay telakki ediyorum, derin üzüntüyle karşılıyorum. Görev başında şehit düşen Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil'e Tanrıdan rahmet diliyorum, ailesine taziyelerimi sunuyorum, milletimize başsağlığı diliyorum. Hükümetimiz Avusturya Hükümeti nezdinde gerekli teşebbüste bulunmuştur. Hadise aydınlığa kavuştuktan sonra Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti olarak ne yapmamız gerektiği hususu daha sıhhatle tayin edilecektir. Şu anda elimde bulunan bilgiler budur. İhtimaller üzerinde yorum yapmak istemiyorum. Daha çok bilgi edinir edinmez kamuoyunu aydınlatırız, hem de bu hadise karşısında gereğine başvururuz.”⁹⁴

Çağlayangil'in Demeci

İstanbul'da bulunan Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil ise Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil'in görevi başında öldürülmesi ile ilgili olarak 4 kişinin yakalandığını söylemiştir. Çağlayangil yaptığı açıklamada özetle şöyle demiştir: *“Olayın sebebi ve mütecavizlerin kimlikleri belli değildir. Viyana sefaretinde halen soruşturma devam etmektedir. Biraz önce telefonla yaptığım temasta şüphe üzerine 4 kişinin yakalandığını ve görgü tanıklarıyla yüzleştirilmek üzere Büyükelçiliğimize götürülmekte olduğunu söylediler. Dışişleri ailesi büyük bir elem içindedir olayı ve yapanları telin etmemek mümkün değildir.”⁹⁵*

Avusturya Devlet Başkanı Mesaj Yolladı

Avusturya Başkanı da Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e ve Büyükelçi Daniş Tunalıgil'in eşine birer başsağlığı mesajı göndermiştir. Avusturya Devlet Başkanı, mesajlarında olaydan duyduğu üzüntüyü belirtmiştir.⁹⁶

1.1.35. Viyana Polis Müdürü TV'de “Türk Elçiliğini İyi Korumuyorduk” Dedi

Avusturya Basını Olayı Ermenilerin Yaptığını Öne Sürüyor

Mehmet Savaş Tümer- Frankfurt' tan Bildiriyor-Avusturya'da kimliği meçhul 3 kişi tarafından görevi basında öldürülen Büyükelçimiz ile ilgili olaya Avusturya TV'si

⁹⁴ Milliyet, 23 Ekim 1975.

⁹⁵ Milliyet, 23 Ekim 1975.

⁹⁶ Milliyet, 23 Ekim 1975.

ve basını büyük yer vermiş ve Viyana polisinin tutumunu kınamıştır. Avusturya TV'si haber yayınının hemen hemen tümünde olaya yer vermiş ve olayın Ermeniler tarafından yapıldığını öne sürmüştür. Bu arada, TV ekranlarında kimliği meçhul katillerin olay sırasında bırakarak kaçtıkları silahları ve siyah çanta gösterilmiştir. Avusturya TV'si muhabirleri Viyana polisini tedbir almamakla suçlamışlar ve örnek olarak da olaydan hemen sonra Viyana Havaalanı ile otobanların ve Tuna üzerindeki önemli bir köprünün polisçe gayet lakayt bir şekilde kontrol altına alındığını ve buraya gönderilen görevli memurlara telsiz ve silah dağıtılmadığını da yayınlarında belirtmişlerdir. Türk elçiliğindeki olay sonrası araştırmanın da yer aldığı programda o anda olay yerinde bulunan Viyana Polis Müdürü de TV ekranlarına alınmış ve TV muhabirleri tarafından soru yağmuruna tutulmuştur. Viyana Polis Müdürü kendisine yöneltilen olayla ilgili olarak görüşlerini şu şekilde açıklamıştır: *“Cinayeti işleyen 3 kişi önce kapıcıya gelmişler tabancalarını çekerek yukarıya haber vermemelerini istemişlerdir. Birisi kapıcının yanında kalmış diğer ikisi yukarı çıkarak sekreterlerin bulunduğu odadan geçip elçinin bulunduğu odaya girmişler ve kendisinin elçi olup olmadığını sormuşlardır. Elçinin evet ben elçiyim demesi üzerine makineli tabancalarını çekerek başına ateş etmişlerdir bu sırada çıkan panikten faydalanan katiller, olay yerinde silahlarını bırakarak kaçmışlardır. Tahminlere göre ve görgü şahitlerinin ifadelerine göre bu şahıslar kendilerini dışarıda bekleyen dördüncü bir şahsın kullandığı beyaz bir Mercedes'e binerek olay yerinden uzaklaşmışlardır. Viyana Polis Müdürü bu arada TV muhabirinin bir sorusu üzerine “Bu Türkiye'nin kendi iç probleminden doğan bir olaydır” demekle yetinmiş ve yine bir soru üzerine “Türkiye elçiliği diğer Yunanistan, Mısır, Arap ve İspanyol elçilikleri gibi korunmuyordu zira böyle bir tedbiri alacak durum ortada yoktu” diye yanıtlamıştır. Daha sonra Avusturya TV'si katillerin eşkâlini vermiş ve güneyli görüntüsü içinde bulunan bu şahısların yakalanması için halkın yardım etmesini isteyerek, Viyana polisinin tedbir almadığını ve hala da almamakta olduğunu örneklerle göstererek polisin bu tutumunu kınamıştır. Yayın, polis müdürü aleyhinde konuşma ile sona ermiştir.⁹⁷*

⁹⁷ Milliyet, 23 Ekim 1975.

1.1.36. 41 Yıldan Beri Siyasi Cinayet İşlenmeyen Avusturya'nın Bütün Giriş Çıkışları Kontrol Altında

M. Ali Birand Viyana'dan Bildiriyor-5 bin polis elçinin katillerini arıyor.

-Cinayetle ilgili olarak ipucu ve delil getirene 85 bin lira verilecek

-APA ajansına telefon biri, Türk elçisini “EOKA-B” nin öldürttüğünü söyledi.

Viyana'daki Türkiye Büyükelçisi Daniş Tunalıgil'in kimlikleri saptanamayan 3 kişi tarafından makamında öldürülmesinden sonra 41 yıldır ilk kez siyasi bir cinayete sahne olan Avusturya'da polis şimdiye kadar görülmemiş bir insan avına çıkmıştır. Bu arada dün 4 MİT ajanı Viyana'ya gelmiş, polise de elçiliğe bomba konulduğu ihbar edilmiş, fakat iddia asılsız çıkmıştır. 5 binden fazla polisin aradığı katillerin, görgü tanıklarının verdikleri bilgilerle çizilen resimleri basın, TV ve çıkış kapılarına dağıtılmıştır. Avusturya İçişleri Bakanlığı, cinayetin aydınlatılmasına yardım olacak en ufak delil veya ipucu getirene, 100 bin şilin (yaklaşık 85 bin lira) ödül verileceğini açıklamıştır. Olayın bir Ermeni örgütü tarafından gerçekleştirildiği yolundaki haberler, Viyana'da ciddiye alınmamıştır Bu arada Avusturya APA Haber Ajansına telefon eden bir kişi cinayetin EOKA-B Rum Tedhiş Örgütü tarafından işlendiğini de ileri sürmüştür.⁹⁸

41 yıldan bu yana ilk defa “Siyasi bir cinayet ile” karşı karşıya kalan Avusturya, dehşet ve heyecan içinde çalkalanırken, polis şimdiye kadar görülmemiş bir “insan avını” başlatmıştır. Olay ise esrarlı havasını hala sürdürmektedir.

Dün 4 MİT ajanı Londra yolu ile Avusturya başkentine gelmiştir. Bu arada Büyükelçiliğe bir bomba konulduğu da iddia edilmiş, fakat ihbarın aslı çıkmamıştır. Polisteki izinler kaldırılmış, ülkeye giriş çıkışlarda ki kontrol sıkılaştırılmış, şüpheliler teker teker sorguya çekilirken gözaltına alınan 14 kişi, görgü tanıkları tarafından teşhis edilememiş ve serbest bırakılmışlardır. Yaklaşık 5000 polis ortadan yok olan, Türk Büyükelçisi Daniş Tunalıgil'in üç katilini aramaktadır. 1.60 - 1.70 boyunda, esmer, sıska denecek kadar zayıf ve kısa boylu ve Güney Avrupalı görünümünde oldukları, bildirilen meçhul kişilerin izine şu ana kadar rastlanamadığı gibi polisin elinde de fazla bir delil bulunmamaktadır. Bu arada Viyana'nın, Türkiye'den gelen uyuşturucu madde

⁹⁸ Milliyet, 24 Ekim 1975.

trafiğinin merkezi olduğu, Büyükelçiliğin kaçakçılarla ilgili olarak bir süre önce polise önemli bilgiler verdiği de ileri sürülen iddialar arasındadır.⁹⁹

EOKA-B İddiası

Viyana-AA-Büyükelçi Danış Tunalıgil'i (EOKA-B) adlı Kıbrıs Rum Tedhiş örgütü mensuplarından üçünün öldürdükleri de öne sürülmüştür.

Avusturya APA ajansına telefon eden biri, Tunalıgil'i öldürenlerin (EOKA-B) mensupları olduklarını söylemiştir. Ancak, telefon eden şahsın, (EOKA-B) örgütünün bir mensubu mu olduğu, yoksa bu örgüte rakip bir kuruluş adına mı hareket ettiğini öğrenmek mümkün olamamıştır. Avusturya polisi, üç katilin yurt dışına çıkmadığını ve büyük bir olasılıkla Viyana içinde veya civar kasabalarda saklandıklarını ileri sürmektedir. Faaliyetlerinden kuşkulanan tüm örgütler önceki gece ve dün teker teker gözden geçirilmiş ve polis olayı takip edebilmek için özel bir grup kurmuştur. İnterpol dâhil olmak üzere, uluslararası şiddet faaliyetleriyle mücadele eden güvenlik örgütleriyle temasa geçilmiş ve şüphelilerin hareketleri, önceki gün nerede bulunduklarına dair bilgi alınmıştır.¹⁰⁰

Ödül Verilecek

Avusturya İçişleri Bakanlığı Tunalıgil'in üç katili ile ilgili olarak en ufak ipucu veya delil getirecek kişiye yüz bin şilin (yaklaşık seksen beş bin Türk lirası) ödül verileceğini açıklamıştır. Öte yandan görgü tanıklarının verdikleri bilgilerle üç katilin resimleri olaydan 35 saat sonra ancak dün çizilebilmiştir. Polis yetkilileri ilk günün heyecanı içinde görgü tanıklarının yeterli bilgi vermediklerini, dolayısıyla çalışmaların aksadığını belirtmiştir ve *“Ressamlar ancak bugün (Perşembe) geç saatler de işlerini tamamlayabildiler, çizilen resimler tanıklara gösterildi ve üzerinde anlaşılmaya varıldı. Şimdi gazetelere, TV'ye bunlar verilecek çıkış kapılarına dağıtılacak”* demişlerdir. Elleri görgü tanıklarının yaklaşık olarak anlatımlarına dayanarak özel ressamlar tarafından çizilen resimler olduğu halde aramayı yürüten Avusturya polisi şu ana kadar katillerin yakalanabilmesi olasılığını arttırıcı herhangi bir ipucu elde edememiştir.¹⁰¹

⁹⁹ *Milliyet*, 24 Ekim 1975.

¹⁰⁰ *Milliyet*, 24 Ekim 1975.

¹⁰¹ *Milliyet*, 24 Ekim 1975.

Avusturya polisinin televizyonda yaptığı bir açıklamaya göre, şu varsayımlar üzerinde durulmaktadır:

- 1- Kıbrıs olaylarından dolayı intikam almak isteyen bir Rum örgüt.
- 2- Rumları desteklemek isteyen Filistin örgütlerinden biri.
- 3- Türkler tarafından katliama uğrayan Ermenilerin intikamı.
- 4- Türkiye'de öldürüldüğü iddia olunan Kürtlerin intikamı için harekete geçen bir örgüt.

Tunaligil'in cesedine otopsi yapan Prof. Zabek, "9 mm'lik mermilerden ilk ikisi çeneye ve dudağa geldiğinden dolayı Büyükelçiyi öldürmemiştir. Üçüncüsü sol kulağa isabet ettiğinden öldürücü darbe olmuştur" demiştir.

Avusturya Dışişleri Bakanı Eric Kaltreu, verdiği bir demeçte. "Olay bizi çok sarstı. Özellikle Avusturya'da bunun gerçekleşmesine şaşırдық. Henüz bir tedhişçi eylemi olup olmadığını bilmiyoruz. Elçinin şahsına ait bir olay olması imkânsız zira son derece tedbirli bir kişi idi." demiştir.¹⁰²

Bugüne kadar hiç bir şekilde korunmayan Türk Büyükelçiliği şimdi yaklaşık 150 polis tarafından devamlı olarak gözaltında tutulmakla, giriş çıkışlar kontrol edilmekte, telefonları dinlenmekte ve içeriye görevliler dışında kimsenin girmesine izin verilmemektedir. Görgü tanıklarının da basınla konuşturulmamasına dikkat edilmektedir. Büyükelçiliğin civarında hala meraklı Avusturyalılar ve üzgün Türk vatandaşları beklemektedirler. Bu arada Avusturya Cumhurbaşkanı Hudolf Kirchechlaeğer Tunaligil'in eşi ile Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e birer başsağlığı mesajı göndererek cinayetten duyduğu üzüntüyü belirtmiştir. Viyana'daki Yunan Büyükelçisi Mihail Papadopolus ise şunları söylemiştir: "Kendisine büyük saygım vardı. Son derece dürüst, saygıdeğer bir insan ve mükemmel bir diplomattı. İlişkilerimiz fevkalade iyi idi."

Avusturya basını, polisin çok tedbirsiz davrandığı ve gerekli korumayı yapmadığını ileri sürmektedir konu ile ilgili olarak Die Presse gazetesindeki bir

¹⁰² Milliyet, 24 Ekim 1975.

başyazıda, “*Tedhiş olaylarının Viyana’ya da sıçradığını ve bunun hakkında yeterli tedbir alamayan polisin kınanması gerektiğini*” ileri sürmüştür.¹⁰³

1.1.37. Katillere Ait Tabanca, Şapka ve Eldivenler Bulundu

Viyana polisi üç Yunanlıyı arıyor. Kaldıkları otelin personeli, izleri tespit edilen ve adları açıklanan katilleri fotoğraflarından tanıdı.

M. Ali Birand Viyana’dan Bildiriyor-Açıklamadan sonra Kıbrıs’ta durum gerginleşti, Türk ve Yunan kuvvetleri alarma geçti.

Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil’i öldüren katilin cinayette kullandığı tabanca, elçiliğin 58 metre karşısındaki Belveçler Sarayı’nın bahçesinde bulunmuştur. Tabancanın bulunmasından sonra polis biri Türk, ikisi Yunanlı üç şüpheli kişiyi yakalamıştır. Sorguya çekilen ve görgü tanıklarına gösterilen bu kişi, daha sonra serbest bırakılmıştır. Daha sonra da polis, izlerini tespit ettiği 3 Yunanlı katilin arandığını bildirmiş ve adlarını açıklamıştır. Katillerin kaldığı otelin personeli, Yunanlıları fotoğraflarından tanımıştır.¹⁰⁴

Çevrede araştırma yapan polis ekipleri bahçede buldukları pardösünün cebinden tabancayı çıkarmışlardır. Pardösünün ceplerinde tabancadan başka kahverengi kadife şapka, yeşil eldiven ve tramvay biletleri de bulunmuştur. Görgü tanıkları pardösü ve şapkanın katile ait olduğunu söylemişlerdir. Cinayetten sonra elde edilen maddi deliller üzerine soruşturma derinleştirilmektedir. Tramvay biletinin üzerindeki damgalardan katillerin cinayetten bir gün önce saat 22.15 de Hietzing semtine gittikleri anlaşılmıştır.

Avusturya Emniyet Genel Müdürü Dr. Peterlunger, Milliyet’e verdiği özel demeçte, “*Biz bu gibi cinayetlerin yabancısıyız. Olayın hızı karşısında bir şey anlayamadık. Interpol’den yardım istedik*” demiştir.¹⁰⁵

Viyana’daki Ermeniler dün bir kilisede toplanarak cinayetten duydukları üzüntüyü belirtmişlerdir. Viyana polisinin, üç Yunanlıyı aradığını ve bunların adlarını

¹⁰³ Milliyet, 24 Ekim 1975.

¹⁰⁴ Milliyet, 25 Ekim 1975.

¹⁰⁵ Milliyet, 25 Ekim 1975.

açıklamasından sonra Kıbrıs'ta hava gerginleşmiş, Türk ve Yunan kuvvetleri alarma geçirilmiştir.¹⁰⁶

1.1.38. Viyana Suikastından İki Gün Sonra

Paris Elçimiz Öldürüldü

Otomobilin Seine nehri üzerindeki bir köprüde yavaşlamasından yararlanan katiller otomatik tabancayla Erez'i ve şoförünü öldürüp kaçtı. Paris Emniyet Müdürü, *"İki cinayet bir rastlantı değil... Uluslararası bir tedhiş planıyla karşı karşıya olabiliriz"* dedi. Bir ajansa telefon eden kişiler, *"EOKA-B, bir kez daha Paris'te darbeyi indirdi, yaşasın Kıbrıs"* diye bağırdı. *"Gizli Ermeni Ordusu"* da olayı üstlendi.

Mişel Perlman Paris'ten Bildiriyor-Viyana Elçimizin öldürülüşünden iki gün sonra Paris Elçimiz İsmail Erez de dün yerel saatle 13.26 da Seine nehri üzerindeki Bir Hakeim köprüsünde, otomobilinde pusuya düşürülerek öldürülmüştür.

Büyükelçimizle şoförü Talip Yener'i 9 mm çapındaki otomatik tabancalarla kurşun yağmuruna tutarak yaralayan katiller, kaçmıştır. Görgü tanıkları, *"Katiller esmer, genç, iki ya da üç kişiydiler"* demiştir. Erez'in öldürülmesinden sonra Viyana'daki APA Ajansı'na telefon edenler *"EOKA-B, bir kez daha Paris'te darbeyi indirdi. Yaşasın Kıbrıs"* diye bağırıştır. Bir telefonla da *"Gizli Ermeni Ordusu"* suikastı üstlenmiştir.¹⁰⁷

Paris Emniyet Müdürü, *"Türkiye'nin iki elçisinin iki gün arayla öldürülmesi, bir rastlantı olamaz. Uluslararası bir tedhiş planıyla karşı karşıya olabiliriz"* demiştir. Paris Türk Elçiliği Müsteşarı Elçi Kamuran Tüzel, suikasttan bir gün önce İsmail Erez ile güvenlik tedbirlerini görüşürken Büyükelçinin kendisine, *"Ne kadar tedbir alırsak alalım, hiç bir işe yaramaz. Eğer beni öldürmek istiyorlarsa şurada sokak ortasında öldürebilirler"* dediğini söylemiştir.

Paris Büyükelçimiz İsmail Erez'in arabası olaydan sonra polis kordonuna alınmıştır. Seine Nehri üzerindeki Bir Hakeim Köprüsünden Kennedy Rıhtımına dönmekte olan araba makinalı tüfek ateşi altında delik deşik olmuştur. Yukarıda Fransız

¹⁰⁶ Milliyet, 25 Ekim 1975.

¹⁰⁷ Milliyet, 25 Ekim 1975.

polisi ve Emniyet Müdürlüğü yetkilileri Erez'in Mercedes marka siyah makam arabasını ve civarını inceliyorlar.¹⁰⁸

1.1.39. Avusturya Emniyet Genel Müdürünün Milliyet'e Özel Demeci

“Biz bu işlerin yabancısıyız İnterpol'den yardım istedik.”

Büyükelçi Daniş Tunalıgil olayını tam yetki ile yürüten Avusturya Emniyet Genel Müdürü Dr. Peterlunger Milliyet'e verdiği özel demeçte; *“Tüm Avusturya polisini alarmda tutuyorum ve bu katiller bulunana kadar da alarm devam edecektir. Ancak elimizde ne sağlam bir delil, ne de ipucu var. Artık ümitle beklemekten başta yapacağımız bir şey yok. Bu nedenle ne zaman yakalanabilecekleri konusunda hiç bir süre veremem. Ancak unutmayın polis ümidini hiç bir zaman kesmez. Şu anda bizim için herkes katil olabilir”* demiştir.¹⁰⁹

Yok Oldular

Dr. Peterlunger, adeta yerin yarıldığını ve üç kişinin yerin dibine indiklerini ve Avusturya polisinin şaşkınlık ve tecrübesizlikten gelen bir çaresizlik içinde olduğu yolundaki genel kanıyı şu sözlerle cevapladı: *“Olaydan hemen sonra yaklaşık 114 ülkeye İnterpol vasıtasıyla haber gönderdik, belki yardımcı olabileceklerini düşündük. Zira bizim hiç bir fikrimiz yoktu bu konuda. Bu işlerin yabancısıyız. Olayın hızı karşısında bir şey anlayamadık. Elimizde sadece Türk Büyükelçiliğindeki görgü tanıklarının anlattıkları ve üç katilin kaçarken bıraktığı silahlar, çanta, parkta yeni bulunan pardösü ve katilin tabancası var. O kadar. İngiliz ve Amerikalılar bizden daha tecrübeliler tabii. Zira bu tip olaylar orada daha sık ortaya çıkıyor. Biz de dört yıldır özel bir grup yetiştirmeye başladık.”*¹¹⁰

Etkili Bir İz Yok

Emniyet Genel Müdürü, *“Deliller ve ipuçlarından henüz sağlam bir sonuç çıkarılmadığını ve etkili bir iz üzerinde olmadıklarını”* belirterek, yürütülen soruşturmayı şöyle anlatmıştır: *“Tanıtma servislerimiz Amerikan ve İngiliz servisleriyle işbirliği yaparak iki makineli, bir tabanca, iki plastik çanta, pantolon, pardösü, gömlek*

¹⁰⁸ Milliyet, 25 Ekim 1975.

¹⁰⁹ Milliyet, 25 Ekim 1975.

¹¹⁰ Milliyet, 25 Ekim 1975.

ve şapka üzerinde çalışıyor. Makinalı tüfeklerden biri İsrail U-22 diğeri, İngiliz Sten, katilin tabancası da Maca Walltm. Bunlar tanınmış fabrikalarda yapıldığından İnterpol aracılığı ile bunların numaralarını ve kimlere sattıklarını araştırıyoruz. Kime satış yaptıkları hakkında bir sonuç çıkaracağımızı umuyorum."¹¹¹

Viyana'da herkes kendi görüşüne göre bir varsayımdan söz etmekte ve bol bol abartmalara sapmaktadırlar. Herkesin birleştiği olayın bir siyasi suikast olduğudur. Bazı Avusturyalılar Ermenileri ileri sürmekte kordiplomatik Kıbrıs EOKA, hatta aşırı milliyetçi Türk örgütleri üzerinde durmaktadır. Türkiye'nin Kıbrıs'ta tavizkar bir politikaya dönüşmesine karşı çıkan örgütler varsayımı belirtmektedir. Olayların dışındakiler ise Kürt örgütlerinden, Türk aşırı soluna kadar çeşitli varsayımlar ileri sürmektedirler. Konuyu her açıyla yetkili olarak inceleyen Dr. Peterlunger'in de kesin fikri yok şöyle diyor; *"Avusturya aşırı örgütlerin bulunmadığı bir ülkedir. Hiç bir aşırı eğilimli Türk örgütü olmadığı gibi, Ermeni, Kürt veya EOKA ile ilişkili bir örgüte de rastlamadık. Olsa her halde haberimiz olurdu. Şu anda tüm varsayımları dikkate alıyor ve herkesi arattırıyoruz. Türk, Kürt, Ermeni veya EOKA, hepsi bizim için aynı durumdadır. İlk gün Ermeni örgütleri üzerinde durduk. Zira New York'ta APA ajansına bir telefon gelmişti. Henüz telefon ediliş saatini öğrenemedik. Eğer telefon cinayetin işlendiği saatte edildiyse planlı olduğu ortaya çıkar ve tüm kuşklar Ermenilerin yönüne döner. Haberin radyolardan duyulduğundan sonra ise, tamamen yakıştırma olduğu ortaya çıkacak. Biz halen bu tip uyarıları, ipuçlarını birbirine yaklaştırmaya ve bir sonuca gitmeye çalışmaktan başka bir şey yapmıyoruz.*"¹¹²

Türk Değil

Emniyet Genel Müdürü cinayeti işleyenlerin Türk olabileceğine inanmamakta ve bu inancını da bize ifadesini kurduğu olayın görgü tanıklarından Türk Ataşe İlercil'in şu resmi ifadesine dayandırmaktadır. İlercil; *"Adamlardan hiç birinin Türkçe şivesi yoktu. İngilizceyi Rum, Kürt veya Ermeni şivesiyle konuşuyorlardı"* dedi, İlercil'in İngilizceyi bu derece anlayıp anlamadığını bilemiyorum tabii... İşte böylesine karışık bir durumda araştırmalarımızı çok geniş tutmaya çalışıyoruz."¹¹³

¹¹¹ Milliyet, 25 Ekim 1975.

¹¹² Milliyet, 25 Ekim 1975.

¹¹³ Milliyet, 25 Ekim 1975.

Alarm Devam Ediyor

Vişana'da Türk çevreleri ve basının üzerinde durduğu diğer bir nokta da, Avusturya polisinin geç harekete geçtiği, yeterli güvenlik koruması (İspanya ve Yugoslav Elilikleri devamlı polis kontrolü altındadır) yapmadığıdır. Basının da sık sık değindiği bu tutumu Emniyet Genel Müdürü reddetmektedir: *“Cinayet 11.55’de işlendi. Ve tüm Avusturya polisi ve jandarması tam saat 12.35’de alarm durumuna geçirildi. Hala devam eden bu alarm katiller bulunana kadar da sürdürülecek. Türk Elçiliği bizden bugüne kadar iki üç defa yardım istedi. Onlar da hırsızlık olayları idi. Dolayısıyla biz de özel bir koruma tedbiri almadık. Her yarım saatte bir polis arabası Eliliğinizin nnden geçiyordu. Vişana’da aynı tip 289 korunacak yer var. Onlara uygulananı Türklere de yaptık. Ancak Denktaş ve Klerides geldiği zaman onlara özel koruma veriyorduk. Kıbrıs konusu Vişana’da yabancı bir örgüt olmadığı için Avusturyalıları yakından ilgilendirmediğinden özel korumaya gerek görmedik. İspanyol ve Yugoslavları terörist örgütleri bulunduğundan koruduk. Zira İspanyol ve Yugoslavlar bu özel muameleyi istemişlerdi.”*¹¹⁴

1.1.40. Vişanalı Ermeniler Olayı Kınadı

Vişana, Nevra ler Bildiriyor- Daniş Tunalıgil’in katilleri için bir ipucu veya delil getirene verileceği açıklanan 100 bin şilin (85 bin TL) ile ilgili resmi yazının tercümesini Milliyet yaptı. Emniyet Genel Müdürü ile konuşmamız sırasında Almanca metin getirildi ve Genel Müdür bunun Türkçe ilan edilmesini de arzuladığını, ancak vakit kazanabilmek için bizim tercümeyi yapıp yapamayacağımızı sordu. Hemen orada tercümesini özel daktilolarda tamamladık.

Tunalıgil’in otopsisini tamamladı. Eşi Ferzane Tunalıgil son derece yorgun ve kötü bir durumda. Devamlı ağlayan ve ziyaretçi kabul etmeyen Bayan Tunalıgil, eşini son defa dn görebildi. Cinayetten sonra *“Bırakın son defa elini öpeyim”* ısrarlarına rağmen polis kendisini odaya sokmamıştı.

Elilikteki esrarlı hava hala devam ediyor. Her halde görgü tanıkları arasındaki küçük çelişkiler ve farkları önlemek için gazetelerle teması mümkün olduğu kadar az tutmaya çalışıyorlar. nceki gün ve dn ifadelerin alınmasına yine de devam edildi,

¹¹⁴ Milliyet, 25 Ekim 1975.

özellikle çizilen resimlerin görgü tanıklarına gösterilmesi ve parmak izi uzmanlarının çalışmaları yürütüldü. Avusturya polisi aradan 48 saat geçtikten sonra tüm Türk kuruluşlarını birer polisle korumaya başladı. Türk Basın Ataşesi Türkan Alpar “*Politik*” gazetesine verdiği bir demeçte, Büyükelçiliğin bundan önce bir kaç defa koruma istemesine rağmen Avusturya polisinin bunu gerçekleştirmediğini ileri sürdü. Avusturya basını olayı iç sayfalarına geçirmeye başladı artık. Katilin ve diğer iki suç ortağının resimleri yayınlanıyor. Ancak hiç biri konu ile ilgili önemli bir ilerlemeden söz edemiyor. Viyana’da 300 kadar Ermeni vatandaşı bir kilisede toplandı ve “*Türklerle aralarında hiç bir düşmanlık olmadığını ve bu olayı kınadıklarını*” açıkladılar.¹¹⁵

1.1.41. Elçimizin Otomobili Seine Nehri Üzerindeki Bir Hakeim Köprüsünden Geçerken Makinalı Tüfekle Tarandı

Paris Büyükelçimiz Erez de öldürüldü Erez’in Kimliği: Mişel Perlman Paris’ten Bildiriyor- Paris Büyükelçisi Erez 2 Kasım 1974’te Paris Büyükelçiliğine atanmıştır. Henüz 1 yılını dahi doldurmamıştır. Büyükelçi 1919 yılında İstanbul’da doğmuştur. Evli ve 2 çocuk babasıdır. Galatasaray Lisesi ve Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olduktan sonra 1944’te Dışişleri Bakanlığına girmiştir. Erez, 1947 yılından sonra 3’üncü Daire Genel Müdürlüğünde ve Washington Büyükelçiliğinde çalışmış 1950 yılında birinci kâtip olmuştur. 1952’de Milletlerarası Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü’nde çalışmış 1954’de Washington Büyükelçiliğine başkâtip olarak atanmıştır. 1959 yılında Birleşmiş Milletler Daimi Delegeliğinde müsteşarlık görevi yapan Erez, 1961 yılında Dışişleri Bakanlığı İdari İşler Genel Müdürlüğü’ne getirilmiştir. Bu arada Protokol Genel Müdürlüğü de yapmıştır. 1963’de Protokol Başkanı olan Erez, 1964 de Prag Orta Elçiliğine atanmış daha sonra 1967’de Beyrut Büyükelçiliğine getirilmiştir. 1970’de Roma Büyükelçiliği yapan Erez 1972’de merkeze alınarak Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreterliği görevine getirilmiştir. Erez, bu görevde iken 2 Kasım 1974’de Paris Büyükelçiliğine getirilmiştir. Demirel, “*Katiller kim olursa olsun, Türk milleti ve devletin pençesinden kurtulamayacaktır*” dedi. Suikastı öğrenen Demirel gezisini yarıda bırakarak Ankara’ya döndü ve Bakanlar Kurulu’nu toplantıya çağırdı.¹¹⁶

¹¹⁵ *Milliyet*, 25 Ekim 1975.

¹¹⁶ *Milliyet*, 25 Ekim 1975.

1.1.42. Dünya Basını

Fransız basını Erez'i övüyor, Ermenileri veya EOKA'yı sorumlu tutuyor.

Lemönde gazetesi, dün akşam yayımladığı başyazısında. *“Geleneksel diplomatik dokunulmazlığın yerini şimdi de sürekli tehlikenin aldığını”* belirtmekte ve *“Diplomatlar ön safta”* demektedir. Dünyada yayılmakta olan tedhişi de kınadıktan sonra sorumluların meydana çıkarılmasındaki güçlükleri genel olarak belirtmekte olan gazete, şöyle demektedir: *“Bay Erez’in katili bir Ermeni, bir Kürt, bir Kıbrıslı, bir Rum ya da basbayağı müfrit bir Türk olabilir. CIA’yı suçlayanlar da yok değildir.”* *“Bir ülkenin geleceğini elinde tutan bir siyaset adamının katli tarihin akışını değiştirebilir. Fakat bir diplomata yöneltilen suikast ancak bir aracıyı vurur”* diyen *“Le Monde”* bundan sonra İsmail Erez’in öldürülüşünün Türkiye - Fransız ilişkileri üzerine yapabileceği muhtemel etkiyi de gözden geçirmektedir. Söz konusu ilişkilerin, *“Kaderin hışmına uğradığı”* kanısında olan gazete, Sefirimizin ölümünün, bunların tam düzelmekte olduğu bir zamana rastladığını ve şu sıralarda bir iki ülkenin, *“Uzun ve üzücü bir bozuşmadan çıkmak üzere çaba sarfetmekte olduklarını”* hatırlatmaktadır.¹¹⁷

Nihayet, Fransa Devlet Başkanının Yunanistan gezisinde Türkiye'yi incitebilecek davranıştan sakındığını öne süren *“Le Monde”* şunları eklemektedir: *“Bay Sauvagnergues’in 2-4 Kasım tarihleri arasındaki Türkiye gezisi, Türk-Fransız ilişkilerinde yeni bir hareket noktası olacaktı. Her iki hükümet de bunun yapılmasının yerinde olup olmadığını düşünmekte. Ama ne olursa olsun, bu işin tadı kalmadı.”* Gazete, daha sonra, Erez'in kişiliğini ve meslekteki başarısını övmektedir. Öte yandan Türk Elçilerini hedef teşkil ettiklerini birinci sayfasında belirten *“Le Quotidien de Paris”* gazetesi, *“Failleri meçhul olmakla beraber Viyana'daki meslektaşının öldürülmesinden sonra Paris'te de Bay Erez'in katledilişi, milletlerarası ilişkiler üzerinde ancak kötü etkiler yapabilir”* demektedir. Gazete ayrıca söz konusu suikastı düzenlemiş örgütler hakkında ihtimalleri de alırken, bir yandan *“Ermeni milliyetçileri”*, öte yandan, *“Ermenistan'ın kurtuluşu için çalışan Gizli Ermeni Ordusu”* ile EOKA-B örgütü ve de Türklerden bahsetmektedir. Diğer taraftan *“L'Aurore Gazetesi, Diplomatların kıyımından söz etmekte ve Büyükelçimizin büyük bir ihtimalle EOKA örgütü tarafından öldürüldüğünü öne sürmektedir.”* Gazete ayrıca *“Elçi olmak*

¹¹⁷ Milliyet, 26 Ekim 1975.

dünyanın en tehlikeli mesleği haline gelmiştir” demektedir. Paris’in diğer gazetelerinde suikast haberi yorumlara yol açmadan yayınlanmıştır.¹¹⁸

Alman Basını: Türk Elçileri Planlı Öldürüldü

Frankfurt-Mehmet Savaş Tümer Bildiriyor- Almanya’da gazeteler üç gün içinde iki Türk elçinin öldürülmesine büyük yer vermişler ve cinayetlerin çok iyi planlanmış olduğunu belirtmişlerdir.

“*Suddesutsche Zeitung*” Paris Türk Büyükelçisi planlı bir şekilde meçhul kişilerce öldürüldü, diye yazarken, “*Munchener Merkur*” gazetesi de suikastın dakik olarak planlandığını belirtmiştir. Bu iki gazete katillerin meçhul olduğunu belirtmiş şu veya bu örgütün cinayeti işlemiş olabileceği ihtimali üzerinde durmamıştır.¹¹⁹

Atina Basını: Cinayet, Solcu Türklerin İşi de Olabilir

Atina-AA-Yunan Basını Paris Büyükelçimiz İsmail Erez’in öldürülmesi olayına dün geniş yer ayırmış, ancak genellikle haberi yorum yapmaksızın vermiştir. Sadece ayrı eğilimleri temsil eden Yunan komünist partisinin organları olan “*Avgi*” ve “*Rizospastis*” gazeteleri olayın siyasal yönü olabileceğini yazarak bazı yorumlara vermişlerdir. “*Avgi*” gazetesi, Erez’in öldürülmesinin “*Emperyalizm makinesinin damgasını taşıyan bir cinayet olduğunu*” öne sürdükten sonra, “*Cinayete Yunanlıların adlarını karıştırmak isteyen Amerikan entrikası, başarısızlığa uğradı*” demiştir. Rizospastis Gazetesi ise olayın bir “*Tahrik*” olduğunu iddia ettikten sonra İsmail Erez’i öldüren suikastçıların, Ermeniler, Kürtler, CIA ajanları ve hatta solcu Türkler olabileceği iddiasını öne sürmüştür. Yunan gazeteleri, Avusturya polislerinin “*Eşi görülmemiş bir gaf yaptığını*” yazmaktadır. “*Elefterotipyasi*” gazetesi bu konudaki haberini “*Suçtu Yunanistan’a atmak için uluslararası komplo*” başlığı altında vermektedir. “*Apoyevmatini*” ise “*Türkler savaş havası yarattı*” başlığını seçmiştir.¹²⁰

Kıbrıs Rum Basını Cinayetleri Ermenilere Yüklüyor

Lefkoşa-Akay Cemal Bildiriyor-Kıbrıs’ta dün yayınlanan Rumca gazeteler Türk elçilerinin öldürülmesi haberlerini manşette vermişler ve cinayetleri Ermenilere yüklemeye çalışmışlardır. Gazeteler ayrıca olayların arkasında Kıbrıs sorununun

¹¹⁸ *Milliyet*, 26 Ekim 1975.

¹¹⁹ *Milliyet*, 26 Ekim 1975.

¹²⁰ *Milliyet*, 26 Ekim 1975.

çözümü için arabuluculuk çabalarını baltalamak isteyen yabancı bir devletin ajanlarının bulunabileceğini de ileri sürmüşlerdir. Gazeteler Türk Elçilerinin katillerinin Rum olamayacağını iddia ederken, Fransız ve Belçika televizyonlarının sorumluluğu EOKA-B örgütünün üzerine yüklemesine şiddetle çatmışlardır.¹²¹

Financial Times: Cinayet, Türk-Fransız İlişkilerine Gölge Düşürecektir

Londra-Kasım Yargıcı Bildiriyor-Üç gün içinde Avrupa’da iki Türk Büyükelçisinin katledilmesi, İngiliz basınında geniş yankılar yapmış, bu arada Scotland Yard Londra Türk Büyükelçiliğinde sıkı güvenlik tedbirleri almıştır.

Viyana’da Çarşamba günü Büyükelçi Daniş Tunalıgil’in öldürülmesi, radyo ve televizyonda günün önemli haberleri arasında verilmiş, akşam gazeteleri de haberi manşet yapmışlardır. Büyük gazeteler cinayeti genellikle ajans haberlerine atfen vermişlerdir. Paris cinayeti ise, gazetelerin özel muhabirleri tarafından bildirilmiştir. Bazı gazeteler, özellikle. Paris cinayetinin Türk - Fransız ilişkilerine gölge düşüreceğini belirtmişlerdir.

“*Financial Times*” gazetesi bu konuda şunları yazmıştır:

“*Bu cinayet, esasen şeker renk olan Türk - Fransız ilişkilerini gölgeleyecektir. 1973’te Marsilya’da Ermenilerin Türkiye’yi jenosit ile suçlayan bir abide açmalarına izin verdiği için Ankara, Paris’i protesto etmişti. Son aylarda da Paris Kıbrıs konusunda ve ortak pazar üyeliği konusunda Yunanistan’ın yanında açıkça yer almakla Ankara’yı kızdırmıştı.*”¹²²

1.1.43. Paris Polisi Dün 14 Kişiyi Gözaltına Alarak Sorguya Çekti

Daha Çok Kıbrıslı Rum, Ermeni Ya Da Kürt Asıllılar Üzerinde Duruluyor
Henüz Bir İpucu Yok

Erez’in Cenazesi Özel Bir Fransız Uçağıyla Bugün Yurda Getiriliyor

Mişel Perlman Paris’ten Bildiriyor-Türkiye’nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez ve şoförü Talip Yener’in öldürülmesinden sonra Fransız polisi, Paris’teki Ermenilerle Kürtleri sorguya çekmeye başlamıştır. Dün bunlardan 14’ü gözaltına alınmış, sorgula-

¹²¹ *Milliyet*, 26 Ekim 1975.

¹²² *Milliyet*, 26 Ekim 1975.

rından sonra serbest bırakılmıştır. Polis, evleri de aranan kimlikleri açıklanmayan bu kişilerden bir ipucu elde edilemediğini açıklamıştır. Fransız polisi, dün sabaha karşı da Ermenilerin bulunduğu mahallelere baskın yapmıştır. Bu mahallelerde daha çok Fransa'ya sığınmış Ermeni siyasi mültecileri oturmaktadır. Sabahki baskınlarda 50 polis görev almıştır. Ermeni asıllılar, Türkiye'yi Ermenileri katletmiş olmakla suçlayarak, *“Katliam yıldönümleri”* ve *“Anma törenleri”* düzenledikleri için polisin dikkatini önce Ermeni asıllılara çevirdiğini söylemektedir. Polis ayrıca, Paris bölgesindeki bazı Kürt asıllı mültecilerin de olayla ilgili olup olmadıklarını saptamaya çalışmaktadır. Fransız polisinin, bazı Rumları da sorguya çektiği bildirilmektedir. Fransız polis yetkilileri, *“Bu yıl Lübnan'da Ermenistan Kurtuluş Örgütü adlı bir örgüt kuruldu. Bu örgütün üyeleri Ermenistan katliamının intikamını almak ve bağımsız bir Ermeni devleti kurmak istediklerini ileri sürüyorlar, öte yandan Kıbrıs konusunda eyleme geçen çeşitli Rum örgütleri de şüphe altındadır. İki yıl önce 10 üyesini tutukladığımız Türk örgütünün de bu olayla ilişkisi bulunup bulunmadığını araştırıyoruz”* demektedirler.¹²³

İpucu Yok

Erez'in katillerinin aranmasında Fransız polisine Fransa Gizli İstihbarat örgütü DST de yardım etmektedir. Fransa içişleri Bakanlığı DST ajanlarının Erez ve şoförünün katillerinin aranmasına yardıma başladıklarını açıklamıştır. Karşı casusluk örgütü ve Uluslararası Polis Birliği (İnterpol) ile yakın bir işbirliği için çalışan Fransız polisi, bütün sınırlarda kontrolleri sıkılaştırmışsa da, İçişleri Bakanlığı Sözcüsü henüz ortada hiç bir kesin ipucu bulunmadığını açıklamıştır.¹²⁴

Ermeniler ve EOKA

“Ermeni Katliamının Öcünü Alma Örgütü” adındaki bir kuruluş dün, çeşitli radyo ve ajanslarla Yunanistan'ın Bonn Büyükelçiliğine İngilizce mektuplar göndererek Erez'e suikastı kendilerinin düzenlediğini iddia etmiştir. Atina'da Yunanistan'ın Bonn Büyükelçiliğine mektubun gönderildiğini açıklayan hükümet sözcüsü, *“Bu mektup da Türk diplomatlarına karşı girişilen saldırılarda Yunanlıların hiç bir suçu olmadığını kanıtlamaktadır”* demiştir.

¹²³ Milliyet, 26 Ekim 1975.

¹²⁴ Milliyet, 26 Ekim 1975.

Yunanistan'da hükümet kaynakları tarafından verilen bilgiye göre; Bonn Büyükelçiliğine gönderilen İngilizce mektupta *“Türkiye’nin siyasi temsilcilerine karşı giriştiğimiz eylemle büyük ve küçük bütün ülkelere unutulmuş Ermeni katliamını yapanların cezasız kaldığını hatırlatmak istiyoruz”* denmektedir. Mektup, şöyle devam etmektedir: *“Adaletin yerine gelmesi için giriştiğimiz bu eylem, bütün dünya halklarının dikkatini 1915 yılında meydana gelen Ermeni katliamına çekmektedir. Silahlarımızı Türk Hükümeti Ermenilerle adaletin yerine getirilmesi için görüşmeler yapmaya razı olana kadar bırakmayacaktır.”*

Aynı örgüt tarafından Avrupa’daki gazetelere gönderilen mektuba göre Erez ve şoförünü öldüren komandolar Türkiye’de katledilen Ermenilerin torunlarıdır ve bugün dünyaya dağılmış olarak yaşayan 2,5 milyon Ermeni ulusal kişiliklerini kaybetmeden yaşama savaşı vermektedir. Kendilerini Ermenistan Kurtuluş Ordusu’nun bir militanı olarak tanıtan bir genç kadın da, France İnter Radyosu’nun Beyrut muhabirine verdiği demeçte, bağlı bulunduğu örgütün öbür demokratik Filistin ve özellikle Kürt örgütleriyle anlaşma çabasında olduğunu öne sürmüş, güdülen amacı, *“Amerikan emperyalizmiyle müttefiki Türklere karşı savaşmak”* şeklinde tanımlamıştır. Genç kadın örgüt hakkında özetle şöyle konuşmuştur: *“Örgüt, üç büyük Ermeni partisinin sürdürdüğü eylemleri tasdik etmeyen gençlerden oluşmaktadır. Bunlar, kendilerini milletlerarası kamuoyuna tanıtmak ve soykırımın önerge yoluyla BM’de kınanmasını istemektedirler.”*

Bu arada New York Times gazetesi Paris mahreçli bir haberinde, kimliği bilinmeyen bir kişinin Erez ve şoförünün öldürülmesinden sonra *“Avrupa No 1”* radyosuna telefon ederek, *“Bu EOKA’nın işidir. EOKA’nın şimdi hedefi 1974 ten beri Kıbrıs’ta üslenmiş bulunan Türk birlikleridir”* dediğini ileri sürmüştür.¹²⁵

Otopsi

Cuma akşamı Fransa adli tıp makamları Büyükelçi Erez ve şoförü Yener’e otopsi yapmıştır. Otopsi sonucunda Erez’in beş, şoför Yener’in üç kurşun yarası aldıkları saptanmıştır. Yasa gereğince, otopsi sırasında Türkiye Başkonsoloslugu yetkilileri de bulunmuştur.¹²⁶

¹²⁵ Milliyet, 26 Ekim 1975.

¹²⁶ Milliyet, 26 Ekim 1975.

Naaşı Bugün Geliyor

Büyükelçi Erez için bugün Türk Büyükelçiliğinde bir tören düzenlenecektir. Daha sonra Erez ile Yener'in naaşları, Fransız Hükümetinin özel olarak tahsis ettiği bir uçakla yurda gönderilmeden önce, Fransızların düzenleyeceği askeri bir tören yapılacaktır. Törenin ayrıntılarını görüşmek üzere Fransa Dışişleri Bakanlığı Protokol Müdürü Anglea, dün Türkiye Büyükelçiliğine gelmiştir. Naaşı almak üzere Türkiye'den Büyükelçi Namık Yolga görevlendirilmiştir.¹²⁷

1.1.44. Bu İşi Kim Yaptı

Uluslararası polis örgütü, cinayetlerin en ince noktasına kadar planlanıp işlendiğini tespit etti.

Ya EOKA-B Ya da Ermeniler

Uluslararası polis örgülü İnterpol yetkilileri, Viyana ve Paris'te çok gizli ve önemli birer toplantı yapmışlardır. Bu toplantılarda, iki Türk elçisinin iki gün ara ile öldürülmesinin kesinlikle bir rastlantı olmadığı, cinayetlerin siyasi bir örgüt tarafından düzenlendiği görüşüne varılmıştır. İnterpol yetkililerine göre cinayet, ya Kıbrıs Rum tedhiş örgütü EOKA- B ya da gizli bir Ermeni örgütü tarafından planlanmış ve iş-letilmiştir.¹²⁸

İnterpol bütün dünyadaki Türk elçilik ve konsolosluklarının özel koruma altına alınmasını da kararlaştırmıştır. Avusturya polisi ve İnterpol yetkilileri Viyana-Paris suikastları arasındaki bazı ilginç benzerliklere ısrarla dikkati çekmekte ve *“Her iki başkentte de üç kişinin aynı tip silahlar kullanarak önceden iyice hazırlanmış bir plan çerçevesinde hareket etmeleri bunların aynı örgüt olduğu konusundaki yargıları kuvvetlendirdi”* demektedirler. İnterpol yetkilileri Viyana'da katillerin hazırlık devresinde elçiliği birkaç defa ziyaret ettiklerini ve binayı yabancılık çekmeyecek kadar tanıdıklarını belirtirlerken, Paris olayı ile ilgili olarak şunları söylemişlerdir: *“Paris'teki Türk Elçiliğinin içinde bu suikastı gerçekleştirmenin güçlüğü belliydi. Katiller tam bir profesyonel gibi soğukkanlı şekilde son derece tehlikeli bir operasyona giriştiler. Onların açısından ufak bir aksilik yakalanmalarına sebep olabilirdi. Türk*

¹²⁷ Milliyet, 26 Ekim 1975.

¹²⁸ Milliyet, 26 Ekim 1975.

Büyükelçisinin gidiş geliş yollarını çok iyi hesapladıkları belli. Muhtemelen iki suikast aynı gün yapılacaktı. Bunların günlerce pusuda bekledikleri anlaşılıyor. Bu arada dikkatleri çeken her iki suikastla de kişilerin aynı metodu kullanmış olmaları yani öldürdükten sonra oldukça kalabalık bir semte doğru uzaklaşmaları ve halka karışıp izlerini kaybettirdikten sonra kaybolmaları.”¹²⁹

MIT Rum Tedhiş Örgütünü Daha Önce Tespit Edip Hükümete Bildirmişti

Viyanada Emniyeti'nin soruşturmaları ve ihbarların ilk izlenimi, tertipli cinayetlerin bu yılbaşlarında Kıbrıs'ta kurulan ve Türk kanı dökeceğini açıklamış olan “Kara Eylül Çetesi” benzeri bir Yunan - Rum tedhiş örgütüne işlenmiş olacağıdır. Kıbrıs'ta bir yandan EOKA'cılar Öte yandan Makarios'un sağ kolu Lissarides'in adamlarınca desteklendiği tahmin edilen bu tedhiş örgütü Yunanistan'da da faaliyettedir ve mensuplarının Yunanistan'dan rahatça öbür ülkelere gittikleri anlatılmaktadır. Bu durumu daha Mart ayında saptayan Milli Emniyet, hükümete durumu rapor ettiği gibi, dışişleri yetkilileri de alınan haberler karşısında yurt dışındaki temsilciliklerimize koruma görevlileri atanması için hükümete önerilerde bulunmuşlardır. Hükümet bu önerileri ancak ikinci kurbandan sonra dikkate alabilmiştir.¹³⁰

Viyanadaki ilk cinayetten sonra Dışişleri Bakanlığının Atina Büyükelçiliğimiz Kanalıyla, Kıbrıs-Yunan tedhişçi çetesi faaliyetleri hakkında Yunan Hükümeti nezdinde bazı girişimlerde bulunduğu, bu cinayetlerin bir örgüt tarafından düzenlenmesi ihtimallerine dikkati çektiği öğrenilmiştir. Atina Hükümetinin Viyana ve Paris olaylarından sonra bunlarla ilgili herhangi bir kınamada ya da resmi bir telkinde bulunmadığı, ancak içerde belirli bir telaşın hüküm sürdüğü söylenmektedir. Yetkililere göre, katillerin kimliği saptandıktan sonra bunların Rumlar olduğu anlaşılırsa, Türk Hükümeti, çok daha kesin bir tavır alacaktır.¹³¹

Ankara'da genel kanaat, bu cinayetlerin başlama tarihi ve hedefleri, bunların Kıbrıs'ta bir uzlaşma sağlanmasını engellemek, iki taraf arasındaki çatışmaları yeniden fiiliyata çıkarmak ve Türkleri tahrik ederek, dünyada yeniden güç duruma düşürmek amacı güttüğüdür. Zira ilk cinayet Viyana'da toplumlararası görüşmelerin devam edeceği ilde, Türk Hükümetinin Kıbrıs konusunu tüm veçheleriyle müzakereye hazır

¹²⁹ Milliyet, 26 Ekim 1975.

¹³⁰ Milliyet, 26 Ekim 1975.

¹³¹ Milliyet, 26 Ekim 1975.

olduğunu açıklamasından ve uzlaşma olanakları bulunduğunun meydana çıkmasından iki gün sonra işlenmiştir. Türkiye'nin bu açıklaması hem Amerika'da hem Avrupa ülkelerinde bir ferahlık ve iyimserlik yaratmış. Birleşmiş Milletler görüşmelerinden önce, Türk ve Rum tarafları arasında bir görüşme tarihinin saptanması olanakları belirmişti. Bunu çeşitli nedenlerle baltalamak isteyen çevrelerin, özellikle Rum - Yunan radikallerinin, bundan sonra harekete geçmesi büyük bir ihtimal olarak kabul edilmektedir.¹³²

3 Ermeni Partisi: Erez'i Öldürdüğünü İddia Eden Ermeni Örgütünü Türkler Kurdu

Beyrut-THA-Beyrut'ta "*Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu*" adlı bir örgütün Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez'in kendi üyeleri tarafından öldürüldüğü yolunda bir açıklamada bulunması üstüne Lübnan'daki üç önemli Ermeni partisinin liderleri gizli orduyu kınamışlar ve "*Bu örgüt Ermenilerin çıkarları aleyhine çalışıyor*" demişlerdir. Ermeni partilerinin ortaklaşa verdikleri bildiride şu ifade kullanılmıştır. "*Biz siyasal cinayetlere öteden beri karşıyız. Bu örgütün bazı Türkler tarafından kurulduğu ve faaliyetlerinin bu Türkler tarafından düzenlendiği inancındayız.*" Bildiride üç Ermeni partisinin de Ermeni sorununa sadece siyasal yolla çözüm bulunabileceği konusunda fikir birliği içinde oldukları açıklanmıştır.¹³³

1.1.45. Viyana Polisi Henüz Kesin Sonuç Alamadı

Avusturya Dış Bakanı, "Ortada Korkunç Bir Örgüt Var" Dedi

İnterpol, Londra Ve Bonn Elçiliklerini Uyardı

Paris'te Şehit Edilen Büyükelçi Erez ve Şoförü Yener'in Naaşları Ankara'ya Getirildi.

M. Ali Birand-Viyana'dan Bildiriyor-İnterpol, Londra ve Bonn'daki Türk Büyükelçiliklerinin çok sıkı korunması gerektiğini, bu elçiliklere de bir saldırı olabileceğini bildirmiştir. Londra'daki Türk Büyükelçiliği Türkiye'den gönderilen muhafızlar tarafından korunmaktadır. Sunday Telagraph gazetesi, Türk Elçisi Turgut Menemencioğlu'nun "*Ermeni Soykırımının Adalet Komandoları*" imzalı bir mektupla

¹³² Milliyet, 26 Ekim 1975.

¹³³ Milliyet, 26 Ekim 1975.

tehdit edildiğini bildirmiştir. Türkiye’den gelen muhafızlar Menemencioğlu’nu korumaktadırlar. Viyana’daki otelci tarafından resimlerinden tanınan üç Yunanlının fotoğraf ve pasaportları Atina’dan Viyana’ya gönderilmiştir. Türk Elçiliğindeki görgü tanıkları ufak tefek benzerlikler dışında katillerin bu kişiler olmadığını söylemiştir. Viyana Polis Müdürü de bu Yunanlıların pasaportlarındaki damgalardan cinayet günü Çekoslovakya’da olduğunun anlaşıldığını bildirmiştir. Milliyet’e özel bir demeç veren Avusturya Dışişleri Bakanı Bielka “*Ortada korkunç bir örgüt var*” demiştir. Paris Büyükelçimiz Erez ile şoförü Yener’in cenazeleri dün Ankara’ya getirilmiştir, üç şehidimiz için bugün Ankara’da büyük bir tören yapılacaktır. Başbakan Yardımcısı Türkeş dün yaptığı açıklamada, “*İşlenen cinayetler devletimize karşı bir siyasi taarruzdur. Canileri çok pişman edecek güçte çalışmalarımız oldu*” demiştir.¹³⁴

AP Milletvekili Şinasi Osmâ Cinayetlere Karşı Misilleme Önermiştir

Kasım Yargıcı-Londra’dan Bildiriyor-Bir Ermeni Örgütü tehdit mektubu dağıttı.

Londra Büyükelçiliğinde tedbir alındı, girişler kontrol ediliyor. Ermeni Adalet Komandoları adını taşıyan bir gizli Ermeni tedhiş örgütü İngiliz hükümet dairelerine ve yabancı elçiliklere mektuplar göndererek Türkiye’nin dünyadaki temsilciliklerine saldırılar düzenleyeceğini iddia etmiştir. Londra’dan postaya atılan mektuplar özellikle İngiltere Dışişleri Bakanlığına, Kıbrıs Rum Yüksek Komiserliğine, Batı Avrupa Elçiliklerine gönderilmiştir. Türkiye Büyükelçiliği ve bağlı dairelerine bu mektuplardan gönderilmediği öğrenilmiştir. Mektuplarda, tedhiş örgütünün “*60 yıl önce Türkler tarafından katledilmiş Ermenilerin çocukları tarafından kurulduğu*” belirtilmiştir. Tedhişçiler ayrıca, “*Ankara Hükümetinin el koyduğu Ermeni topraklarının Ermenilere geri verilmesini*” de istemişlerdir. “*Ermeni Adalet Komandoları*” geçen hafta içinde katledilen Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil ve Paris Büyükelçisi İsmail Erez’in ölümlerinden sorumluluk iddiasında bulunmamışlardır, fakat bu tür saldırılara devam edeceklerini bildirmişlerdir.¹³⁵

Tehdit mektupları üzerine İngiliz polisi Türkiye Büyükelçiliğinde ve elçilik ikametgâhında sıkı güvenlik tedbirleri almış, bu binaların kapılarına silahlı polisler koymuştur. Ayrıca elçilik de kendi yönünden bazı tedbirler almıştır. Şimdiye kadar giriş

¹³⁴ Milliyet, 27 Ekim 1975.

¹³⁵ Milliyet, 27 Ekim 1975.

tamamen serbest olan Büyükelçilik kançıaryasında kapıda sıkı kontroller yapılacak ve içeri girmek isteyenlere kapı, kimlik kontrolü yapıldıktan sonra bir düğmeye basmak suretiyle içerden görevli kişi tarafından açılacaktır. Bundan başka elçilik ile polis arasında direkt bir alarm sistemi kurulmuştur. En ufak bir olay halinde bir düğmeye basmak suretiyle derhal polise alarm verilebilecektir.

Elçiliğin bir sözcüsü, Ermeni tehdit mektuplarından almadıklarını fakat böyle bir olayın olduğundan haberdar edildiklerini söylemiştir. Ayrıca İngiliz polisi, elçilik dışında bulunduğu sırada Büyükelçi Turgut Menemencioğlu'nun yanına silahlı bir muhafız vermeyi teklif etmiştir. Elçilik mensupları tarafından belirtildiğine göre, Ankara'dan elçiliğin korunması için sivil polisler gönderilmesi de muhtemeldir. Bu konu, Kıbrıs için Rumlar gösteriler yaptıkları sırada ele alınmış, fakat durum sakinleştikten sonra bir daha üzerine durulmamıştı. Yeni gelişmeler üzerine Ankara'dan sivil polisler getirilmesi ve bunların elçiliğin kapısını korumaları konusu yeniden ele alınmıştır.¹³⁶

1.1.46. Katil Kapıyı Açmış, Silahı Erez'in Üstüne Boşaltmış

Prof. Yalçın, Erez'e Suikast Sırasında Elçilikte Gördüklerini Anlattı.

Ankara-Özel-Atlantik Dernekleri Genel Kural toplantısına katılmak üzere Paris'e gitmiş olan Türk heyetinden Profesör Aydın Yalçın Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrenciliğinden beri yakın arkadaşı olan Büyükelçi İsmail Erez'in misafiri olarak geçen hafta sefarette kalmıştır. Erez'e suikast sırasında orada bulunan Profesör Yalçın izlenimlerini şöyle anlatmıştır: *"Suikastı, Cuma gönü öğle vakti kendisini sefarette beklediğim sırada etrafa dolaşan polislerden ve personelin telaşından öğrendim, derhal elçiliğe çok yakın olan olay yerine koştum. Elçilikteki Türk diplomatları geçirdikleri büyük sarsıntıdan kendilerini kurtarıp gereken işleri düzene sokmaya çalışıyorlardı. Yukardan da Necla Hanımla kızının hıçkırıklarını duyuyordum. Kısa zamanda Fransız resmi görevlileri ile kalabalık bir vatandaş grubu Elçiliğe gelmişti. Herkes bir şeyler öğrenmek istiyordu. Elçilik Müsteşarı'nın anlattığına göre katillerden birisi önce yan pencereden ateş ederek genç şoför Talip'i öldürmüştü. Kontrollden çıkan araba köşede duraklayınca öbür katil İsmail'in bulunduğu tarafın kapılarını açarak elindeki silahı*

¹³⁶ Milliyet, 27 Ekim 1975.

Erez'in üzerine boşaltmıştı. Bu nedenle arabada başka bir kurşun izi yoktu. Sadece şoförün tarafının yan camı kurşunla parçalanmıştı. Bu feci olayın haberi Paris'teki Türkler arasında süratle yayıldı. Fransız radyosunun yayınları ve televizyonun tutumu akıl almaz bir şeydi. Nitekim ertesi gün Büyükelçiliğe dolan kalabalık vatandaş grupları ve genç öğrenciler bir yandan İsmail'in kaybından duydukları üzüntüyü belirtiyor öbür yandan Fransız radyo ve televizyonun düşmanca tutumunu acı bir dille getiriyorlardı. Özellikle genç öğrenciler daha olay failleri hakkında en ufak bir bilgi olmadan Fransız radyosunun bunu Ermenilere mal edip hemen 1915 Ermeni tehciri olayını anlatmaya başlaması ve Türklerin 10 asır Ermenilere eza ceza ettiğini öne sürmesi herkes üzerinde şok etkisi yaratmış genç öğrencilerde "Batıda Türk düşmanlığı devam ediyor." kanısını kuvvetlendirmişti. Dost olduğunu öne süren bir ülkeden böyle bir davranışı izah etmek gerçekten zor. Çünkü Fransız radyosu devlet radyosu"¹³⁷

1.1.47. Viyana Emniyet Müdürü: Her Şey Şansa Kaldı

Cinayetleri kınayan bir Kürt örgütü "Türkiye'de 10 milyon Kürt işgal kuvvetlerine karşı savaşan Kıbrıs milletini destekliyor" dedi.

Erez İstanbul'da Toprağa Verildi Tunalıgil Bugün Toprağa Veriliyor

Şehit Viyana Elçimiz Tunalıgil, Paris Elçimiz Erez ve şoförü Yener için dün Ankara'da tören düzenlenmiş Cumhurbaşkanı Korutürk, şehitlerin tabutları başında saygı duruşu yapmış ailelerine başsağlığı dilemiştir.

Şoför Yener Ankara'da, cenazesi İstanbul'a getirilen Erez de Zincirlikuyu'da toprağa verilmiştir Tunalıgil ise, bugün Karaca Ahmet'te toprağa verilecektir. Tunalıgil'in cenazesi, dün İstanbul'a getirilmiştir. Viyana polisi, Daniş Tunalıgil'in öldürülmesiyle ilgili dosyayı "Üzerinde çalışacak işler" arasına almış 3 Yunanlı için Atina'ya bir dedektif göndermeyi kararlaştırmıştır. Paris polisi de hiç bir ipucu elde edememiştir. Avrupa'daki Kürt Öğrenci Derneği adına bir örgüt de tedhiş hareketlerini kınarken, Paris'te yayınladığı bildiride "Türkiye'de 10 milyon Kürt, Türk işgal kuvvetlerine karşı savaşan Kıbrıs milletini desteklemektedir" demiştir. Kıbrıs Rum gazeteleri iki cinayeti Ermenilerin işlediğini öne sürmektedirler. Solcu Anayennisis gazetesi cinayetleri, "Kürt-Ermeni Cephesi" adlı gizli örgütün planladığını bildirmiş ve

¹³⁷ Milliyet, 27 Ekim 1975.

bu konudaki haberinde resmi kişiliği olan 12 Türk'ün Türkiye dışında öldürüleceğinin kararlaştırıldığını ileri sürmüştür¹³⁸

1.1.48. Türkiye'deki Ermeniler: Cinayetleri Nefretle Karşıladık

Mehmet Ali Aybar da, *“Bu bir savaştır; buna karşı tedbir alınmakta geç kalınmıştır”* dedi.

Viyana ve Paris Büyükelçilerimizin öldürülmesi olayını Türk-Ermeni cemaati temsilcisi *“Nefretle karşıladıklarını”* açıklarken Sosyalist Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar da Tedbir alınmakta geç kalındığını ve gerekli diplomatik tepkinin gösterilmediğini ileri sürmüştür. Türk Ermeni cemaati adına bugün yazılı açıklama yapan Dr. Karabet Arman, Basında cinayetleri Ermenilerin işledikleri yolundaki haberleri büyük bir üzüntü ile okuduklarını bildirmiş ve özetle şöyle demiştir: *“Türk Ermenilerinin hiç bir zaman dışardaki siyasi ve ideolojik akımlarla ilgisi yoktur ve olmayacaktır. Türk milletinin huzurunu bozmaya teşebbüs edenlerin karşısında olarak ve onları nefretle anacaktır.”*

Dr. Arman Fransız radyo ve televizyonunun 1915 yıllarından bahsederek tekrar Ermenileri kendi siyasi çıkarlarına alet etmeye kalkıştığını bildirmiş ve bu yayını da nefretle karşıladıklarını açıklamıştır.

Sosyalist Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar da iki gün ara ile iki Büyükelçimizin öldürülmesini *“Türkiye'ye karşı açılmış bir savaş biçiminde nitelendirilmesi gerektiğini ileri sürmüş “Kimin tarafından açıldığı neden açıldığı henüz kesinlikle bilinmemektedir ama günümüzde tedhişçiliğin bir savaş türü olduğunda kuşku yoktur. Sosyalist Parti, tedhişçilerin açtığı savaşta masum kurbanların çoğalmaması için ciddi tedbirlerin alınmasını istemektedir”* demiştir. Aybar, Tunalıgil, Erez ve Yener ailelerine başsağlığı dilemiştir.¹³⁹

¹³⁸ Milliyet, 28 Ekim 1975.

¹³⁹ Milliyet, 28 Ekim 1975.

1.1.49. L'Aurore Gazetesine Göre Diplomatik Çevrelerdeki Gerilim Arttı

Fransız Polisi İpucu Bulamıyor.

Avrupa'daki Kürt Öğrenciler Derneği, *"Faili kim olursa okun tedhiş eylemlerini kınadığını"* açıkladı.

Paris-Mişel Perlman Bildiriyor-Gizli haber alma örgütleriyle işbirliği yapan Fransız Cinayet Masası polisleri, suikast olayı ile ilişkin soruşturmalarını *"çok yönlü"* bir biçimde sürdürmektedirler Bu gibi hallerde çok ketum davranan ilgililer, çünkü soruşturmada da *"Yeni bir unsurun bulunmadığını"* belirtmişlerdir.¹⁴⁰

Kürt Öğrencileri Derneğinin Bildirisi

Çeşitli örgütlerce yayımlanan bildirilere bir yenisi katılmış bulunmaktadır. Kendisini *"Avrupa'daki Kürt Öğrenciler Derneği"* olarak tanıtan bir örgüt, dün yayımladığı bir bildiride, *"Kişisel tedhiş eylemlerini, failleri kim olursa olsun kınadığını"* açıklamıştır. Söz konusu bildiride, ayrıca, *"Türkiye'de 10 milyon Kürt'ün, Türk işgal kuvvetlerine karşı savaşan Kıbrıs milletini desteklediği"* belirtilmektedir. *"Avrupa'daki Kürt Öğrenciler Derneği"*, öte yandan *"Yüz binlerce Kürt'ün kıyımından sorumlu ve Ermeni millete karşı soy kıyımında bulunmuş olan Türkiye'nin, aşırı milliyetçi ve gerici kuvvetlerini"* de kınamaktadır.¹⁴¹

Basında

L'Aurore gazetesinin öne sürdüğüne göre, Büyükelçilere karşı girişilen suikastlardan sonra, *"Diplomatik çevrelerdeki gerilim artmış bulunmaktadır"*. Aynı gazetenin iddia ettiğine göre, *"Lübnan'daki Ermeniler, suikastların sorumluluğunu gerçekten üzerlerine aldıkları takdirde, herkes kendini çok hafiflemiş sayacaktır. Çünkü Kıbrıs Rum ve Türk toplumları arasında zaten çok gergin olan ilişkiler, daha da gerilmiş bir duruma girmiştir."* Gazete ayrıca, gerek Viyana, gerek Paris'teki suikastçıların *"Filistin komandoları kamplarında eğitilmiş olabilecekleri"* olasılığını da, *"Sızan haberlere göre"*, öne sürmektedir.¹⁴²

¹⁴⁰ Milliyet, 28 Ekim 1975.

¹⁴¹ Milliyet, 28 Ekim 1975.

¹⁴² Milliyet, 28 Ekim 1975.

Ertelenmedi

Güvenilir kaynaklara göre, Fransız Dışışleri Bakanı Jean Sauvagnargues, önceden de öngörüldüğü gibi. 2-4 Kasım arasında Türkiye'yi resmen ziyaret edecektir.¹⁴³

1.1.50. Viyana Polis Müdürü Her Şey Şansa Kaldı Dedi

Tunalıgil'in Öldürülmesiyle İlgili Dosya *"Üzerinde Çalışılacak Olaylar"* Arasına Kaldırıldı ve Polisin Olağanüstü Durumu Bitti.

M. Ali Birand Viyana'dan Bildiriyor- Viyana polisi Türk Elçisi Daniş Tunalıgil'i öldüren katillerin yakalanmasından umudunu kesmiştir. Emniyet Müdürü Liebhard son açıklamasında *"Her şey şansa kaldı"* demiştir. Cinayetle ilgili dosya *"üzerinde çalışılacak olaylar"* arasına kaldırılmıştır. Polis katillerin bir hatasını veya 100 bin şilin armağanına bağlı bir ihbarı beklemektedir. Avusturya polisindeki olağanüstü durum da olağana dönmüştür. Tunalıgil ve Erez'in katilleri, Viyana polisi ile Interpol yetkililerindeki kanıya göre *"işlerini bitirip yok olmuşlar ve büyük bir olasılıkla da iki ülkenin sınırları dışına çıkmışlardır."* Avusturya polis sözcüsü Dr. Hohenbichler, Türk Büyükelçiliği ile emniyet genel müdürlüğü arasındaki özel telefon hattının da bugünlerde kaldırılacağını belirtmiştir. Sözcü bu bugüne kadar 2 suikasta birçok örgütün sahip çıktığını ve mesajlarının tamamının teker teker incelendiğini de belirtmiştir. Suikasttan bu yana çeşitli başkentlerde 7 defa değişik Ermeni örgütlerinden 3 defa da Rum örgütü olduklarını iddia edenlerden *"Sorumluluğu üzerine aldıklarını"* belirten mesajlar gelmiştir. İlgililer bu mesajların değerlendirilmesini birbirlerine yakınlıklarını ve örgütlerin varlıklarını incelemektedirler. Şu ana kadar kesin bir yargıya varılamamış ve zaman zaman birbirleriyle dahi çelişen varsayımlar üzerinde çalışmakla yetinilmiştir. Konu hakkında tecrübesi az olan Viyana polisi İngiliz, Amerikan polisi ve Interpol'den yardım görmekte ve uluslararası tedhiş örgütleriyle savaşan kuruluşlarla birlikte çalışmaktadır. Viyana polisi müdürü Liebhard varsayımlar konusunda kesin bir yargıdan hareket edilip araştırma yapılamadığını şu sözlerle doğrulamıştır: *"Belki de buradaki suikastı yapan kişiler Paris'e geçip Erez'i vurmuş olabilirler. Olaydan hemen sonra dışarı kaçtıklarına giderek daha fazla inanmaya başladık. Resimler sınırlara*

¹⁴³ Milliyet, 28 Ekim 1975.

varmadan değişik kapılardan çıkmış olabilirler. Kapıları uyardık, ancak kesin bir belge verilemediğinden kimliklerini kolaylıkla saklayabilme olasılığına sahip oldular.”

Liebhard “*Polisin hiçbir zaman ümidini kesmediğini*” de belirtmiş ve “*Eninde sonunda bir yerde bir hata yapacaklar ve yakalanacaklardır. Ancak ne zaman olur onu bilemem.*” demiştir.¹⁴⁴

Olağan Üstü Durum Bitti

Değerlendirmeler, şüphelilerin izlenmesi ve başka ülkeler polisi ile işbirliği yapılarak örgütler arasında incelemenin yürütülmesi sürdürülürken geçen hafta Çarşamba günü saat 12.05’ten bu yana uygulanan olağanüstü alarm durumuna son verilmiş ve dosya özel bir gruba havale edilmiştir. Yetkililere göre bundan böyle normal çalışmalar yürütülecektir.

Katillerin elden kaçtığı ve gerilimin düştüğü Avusturya polis yetkililerinin tutumlarından da açıkça anlaşılmaktadır. Bugüne kadar her soruyu derhal cevaplandırmaya çalışan polis yetkilileri, artık önceliği olan başka konularla ilgilenme zorunluğu nedeniyle telefonlara çıkmamaktadırlar.¹⁴⁵

Basın da Sustu

Başta Avusturya ve Fransız yayın organları olmak üzere Avrupa gazete radyo ve TV’leri Türk elçilerine karşı girişilen suikastlarla ilgili haberleri hemen hemen tamamen kaldırmışlar ve özellikle İspanya Devlet Başkanı Franco’nun hastalığını ön plana çıkarmışlardır. Olay sırasında dört beş muhabirini birden çalıştıran yüksek tirajlı “*Currler*” gazetesi dünkü sayısında gelişmelerden dört satırla söz etmiştir. Radyo ve TV’de ise haberlerin en sonunda bir iki kelime ile Türkiye’deki heyecandan ve Yunanistan’daki protestolardan söz edilmekle yetinilmiştir. Viyana polisi cinayetten geç haber aldığını söyleyerek Türk Elçiliğinin personelini de eleştirmektedir. Polis, katillerin bıraktığı çantaların içinde bomba olduğunu sanmışlar ve bu yüzden vakit kaybetmişler. Ayrıca peşlerinden de koşmamışlar demektedir. Katillerin Elçiliğe girer girmez rehin aldıkları Kadir Abay ise bu konuda şunları söylemiştir: “*Birini başımıza diktiler. Diğer ikisi yukarı çıktı. Karşımdakinin heyecandan elleri titriyordu. Tam o sırada içeri karım ve çocuğum girdiler. Onları da oturttular. Kıpırdarsam*

¹⁴⁴ *Milliyet*, 28 Ekim 1975.

¹⁴⁵ *Milliyet*, 28 Ekim 1975.

öldürüleceğimi hissetmiştim. Yukarıdan bir süre sonra, yanlarında sosyal ataşe Gürbüz Bey ile indiler ve diğerleri makineli silahların şarjörlerini çıkarıp yere atıp, çantaları da kapının kenarına bırakarak dışarı fırladılar. Karım ve çocuğum sanki ayağıma bağ olmuştu. Çantalarının içinde bomba olabileceğini düşündük. Biraz bekledikten sonra dışarı çıkıp arkalarından baktım. Koşar adımlarla dağılıyorlardı. Yine geri dönüp çocuğumun ve karımın durumuna baktım.”¹⁴⁶

1.1.51. Ermeni Yeraltı Örgütü Rotterdam Başkonsolosumuzu Ölümle Tehdit Etti

Avusturya Polisi, 3 Yunanlı İçin Atina’ya Dün Özel Dedektif Gönderdi.

Viyana Büyükelçiliğimizin Arkasında Şarjörler Bulundu.

M. Ali Birand-Viyana’dan Bildiriyor-Avusturya polisi Tunalıgil’in katledildiği Türk Büyükelçiliğinin arkasındaki evin bahçesinde, iki makineli tüfek şarjörüyle bir tabanca şarjörü bulmuştur. Şarjörler incelenmek için laboratuara gönderilmiştir. Fazla bilgi vermeyen yetkililer, şarjörlerin söz konusu evin bahçesindeki yaprakların temizlenmesi sırasında bulunduğunu belirtmekle yetinmişlerdir. Dört MİT ajanının geldiği ve olayın soruşturmasını Türkiye açısından yapmaya başladığı yolundaki haberlerin yanlışlığı ortaya çıkmıştır. Avusturya polisi sözcüsü “Bugüne kadar hiç bir Türk görmedik” derken Türk Büyükelçiliği yetkilileri “Bize kendilerini göstermeden araştırma yapıyorlarsa bilemiyoruz, ancak henüz hiç bir soruşturmacı veya koruyucu niteliğinde Ankara’dan gelen kişiyle karşılaşmadık.” demişlerdir. Avusturyalı ilgililer, “Bir Türk’ün vereceği ifadeyi tecrübeli bir Türk polisi çok daha iyi değerlendirir. Devamlı değişebilecek olan ifadeler arasındaki küçük farklılıkları daha iyi kavrayabilir. Bize verilen ifadelerde zaman zaman değişiklikler olmuştur. Üstelik tercüman aracılığıyla yapılan bu soruşturma, kendi dilinde konuşan ve konudan anlayan bir kişi tarafından daha sağlıklı değerlendirilebilirdi” demektedirler.

Türk Büyükelçiliği sorumluları bu durum karşısında tüm gelişmeleri Avusturya polisinden öğrenme durumuna düşmekte ve polis de “son derece kıt” bilgi verdiğinden ajansları ve basını izleyerek Ankara’ya haber iletmek zorunda kalmaktadır. Ankara’nın

¹⁴⁶ Milliyet, 28 Ekim 1975.

olayın başından bu yana yetkili bir soruşturmacı göndermemesinin, sakıncaları en belirgin şekilde üç Yunanlının tanınmama konusunda çıkmıştır.¹⁴⁷

Türk tanıkların beşi Yunanlıların katillere benzemediklerini söylerken, ikisini uzun bir süre içinde iyice gören bir sekreter aynı derecede kesin konuşmamış ve “*olabileceklerini*” belirtmiştir. Avusturya polisi, Yunanlıların olay günü Çekoslovakya’da bulunduklarına dair gösterdikleri delilleri yeterli bulurken Türk çevrelerindeki tüm kuşkular giderilememiştir. Avusturya Öğrenci Birliği ise dün İçişleri Bakanlığına hitaben yayımladığı bir açık mektupta, suçsuz üç Yunanlının söz konusu edilmesiyle Avusturya üniversitelerinde bulunan Türk ve Yunanlı öğrenciler arasında kuşkulu bir hava doğmasına yol açan polisin, yöntemleri konusunda bir soruşturma açılmasını istemiştir.¹⁴⁸

Fransız Polisinin Görüşü

Fransız polisi, Büyükelçimiz Erez’e karşı girişilen suikast ile ilgili olarak Paris ve Viyana’da tedhişçilerin kullanmış oldukları silahlarda bir “*benzerlik*” bulunduğu kanısındadır. Güvenlik yetkilileri ellerindeki balistik raporları, Viyana’dan gönderilen balistik incelemeleri ile karşılaştırmakla beraber bu işlemin kesin ve ayrıntılı sonuçları teknik uzmanlar tarafından daha saptanmamıştır.¹⁴⁹

Tehdit Edildi

Lahey-Özel-Hollanda başkentinde çıkan Haagsche Courant gazetesi dün Rotterdam’daki Türk Başkonsolosunun ölümle tehdit edildiğini yazmıştır.

Haberde Batı Almanya’nın Frankfurt şehrindeki Türk Başkonsolosluğuna bir mektup gönderildiği bunda Viyana ve Paris Büyükelçilerinin öldürülmelerinden sonra sıranın Rotterdam’a geldiğinin bildirildiği öne sürülmektedir, Mektubun imza yerinde. “*Ermeni Yeraltı Örgütü*” ibaresi vardır.¹⁵⁰

Tunalıgil’de Toprağa Verildi

Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil’in cenazesi dün düzenlenen törenle kaldırılmıştır. Önceki gün İstanbul’a getirilerek Haydarpaşa Numune Hastanesine alınan

¹⁴⁷ *Milliyet*, 29 Ekim 1975.

¹⁴⁸ *Milliyet*, 29 Ekim 1975.

¹⁴⁹ *Milliyet*, 29 Ekim 1975.

¹⁵⁰ *Milliyet*, 29 Ekim 1975.

cenaze, saat 13.00'de Karaca Ahmet mezarlığına götürülmüş ve toprağa verilmiştir. Hastanede yapılan törene Tunalıgil ailesi ile Vali Şentürk, Belediye Başkanı İsvan, 1. Ordu Komutanı Org. Adnan Ersöz ile yüksek rütbeli subaylar, yabancı misyon temsilcileri ve Tunalıgil'in sınıf arkadaşları katılmışlardır.¹⁵¹

1.1.52. Londra'da Yunan Elçiliği Ve Ermeni Komitesi'ne Tehdit Mektubu Gönderildi

Patlamamış İki Mermi İle Gönderilen TMT-2 İmzalı Mektupta *“İntikamımız Korkunç Olacaktır”* deniliyor.

Londra- Kasım Yargıcı Bildiriyor- Londra'daki Yunan Elçiliğine önce ki gün patlamamış yedi milimetrelik iki mermi ile beraber bir tehdit mektubu göndermiş ve bunda *“İntikamımız korkunç olacaktır”* denmiştir. Mektup Financial Times gazetesinden kesilmiş hurufatla yazılmış ve altına TMT-2 imzası konmuştur. Bu imza bir Kıbrıs Türk mücahit teşkilatına ait bulunmaktadır. Aynı şekilde yazılmış bir tehdit mektubu ve bir mermi de Londra'daki Ermeni komitesine gönderilmiştir.¹⁵²

Scotland Yard, Yunan Elçiliği Etrafında Güvenlik Tedbirleri Almıştır. Tehdit mektuplarının bir Kıbrıs Türk Örgütü tarafından gönderilmiş olup olmadığı kesinlikle bilinmemektedir. Mektupların, cinayetleri işlemiş ve Türkiye Büyükelçiliğini de tehdit etmiş bulunan tedhiş örgütü tarafından ortalığı karıştırmak ve dikkatleri başka yönlere çekmek için yazılmış olabileceği de belirtilmiştir.¹⁵³

Doğrulanmayan Söylentiler

Viyana-Nevra Ölçer Bildiriyor- Viyana'daki basın mensupları, Türk kolonisi ve Büyükelçilik ilgilileri arasında Tunalıgil'in katillerinin Doğu Berlin'de yakalandıkları yolunda haberler yayılmış, ancak bu konuda hiçbir resmi açıklama yapılmamıştır. Viyana polisi de haberi doğrulamamış. *“Bu konuda Doğu Alman polisinden bir haber almadıklarını”* söylemiştir. Büyükelçilik sözcüsü Ülkü Başsoy da söylentiler üzerine yaptıkları araştırmadan kesin bir sonuç alamadıklarını bildirmiştir.

¹⁵¹ Milliyet, 29 Ekim 1975.

¹⁵² Milliyet, 30 Ekim 1975.

¹⁵³ Milliyet, 30 Ekim 1975.

Öte yandan, Viyana polisinin üç yetkilisi Tunalıgil'in öldürülmesi olayı ile ilgili temaslarda bulunmak üzere Atina'ya gitmişlerdir.¹⁵⁴

Stefanakis'in Açıklaması

Atina-THA-Yunan Adalet Bakanı Kostas Stefanakis, dün bir açıklama yaparak Avusturyalı polis yetkililerinin Atina Polis Müdürü'nü ziyaret ederek Tunalıgil'i öldürmekle *"büyük bir hata sonucu"* suçlanan üç Yunanlı ile görüştiklerini, kendilerinden özür dilediklerini bildirmiştir.¹⁵⁵

Uçaklara Saldıracaklar

Kıbrıs Türk basını Avrupa'daki Türk Büyükelçilerine karşı düzenlenen suikastların Rum Ulusal Konseyinde alınan bir karar gereğince Rum Ulusal Tedhiş örgütü tarafından başlatıldığını, bu örgütün ayrıca THY uçaklarını kaçırmak için de yakında girişimlerde bulunacağını bildirmiştir. Lefkoşa'da yayımlanan *"Bozkurt"* gazetesine göre Türkiye'ye karşı saldırılar Rum Ulusal Konseyinde alınan bir karar gereğince başlatılmış, ancak Rum Temsilciler Meclisi Başkanı Klerides alınan kararı benimsememiştir. Klerides, kendi görüşünü fanatik Rum liderlerine kabul ettiremeyince Adayı terk ederek Londra'ya gitmiştir. Öte yandan Amerikan Büyükelçisi William Crawford dün Başpiskopos Makarios'a beklenmedik bir ziyaretle bulunmuştur. Öğle saatlerinde yapılan bu ani ziyarette Büyükelçinin Makarios'a Kissinger'ın önemli bir mesajını götürdüğü bildirilmektedir.¹⁵⁶

Bir Kürt Örgütünün Yalanlaması

Lozan-AA-Kuruluş halinde bulunan Kürt Sosyalist Partileri Birliğinin geçici sekreterliği üyelerinden Dr. İ. Şerif Vanlı geçici sekreterlik adına yaptığı bir açıklamada hiçbir Kürt örgütünün Türkiye'nin Viyana ve Paris Büyükelçilerinin öldürülmesi olaylarına katılmadığını kesinlikle belirtmiştir. Doktor Vanlı bir gazetecinin geçen Ağustos ayında Los Angeles ve Boston'daki Ermeni cemaatleri liderleriyle temas kurduğu yolundaki iddiasını da yalanlamıştır. Doktor Vanlı gazetede çıkan Ermeni ve Kürtlerin, Türkiye'nin doğusunda bağımsız bir Kürdistan, batısında da bağımsız bir Ermeni devleti kurmak amacıyla Rum ve Yahudi etnik grupların da desteğiyle Amerika'daki

¹⁵⁴ *Milliyet*, 30 Ekim 1975.

¹⁵⁵ *Milliyet*, 30 Ekim 1975.

¹⁵⁶ *Milliyet*, 30 Ekim 1975.

Türk aleyhtarı faaliyetlerini birleştirmeye karar verdikleri yolundaki haberleri “*Tamamen uydurma*” olarak nitelemiştir. Doktor Vanlı açıklamasının sonunda “*Sekiz milyondan fazla Kürdün yaşadığı Türkiye’deki Kürtlerin sorunlarının Türkiye Cumhuriyeti çerçevesi içinde çözülebileceğine inanıyoruz*” demiştir.¹⁵⁷

1.1.53. Güneş ve Işık, Erez’in Ölümüyle İlgili Fransa’nın Tutumunu Eleştirdiler

Ankara-Anka-Kocaeli Milletvekili, Dışişleri eski Bakanı Turan Güneş ve CHP Bursa Milletvekili Dışişleri ve Milli Savunma eski bakanı Paris eski Büyükelçisi Hasan Esat Işık, haftalık “*Yankı*” dergisine verdikleri demeçlerde, Fransa’nın tutumunu eleştirmişlerdir. Turan Güneş, “*Paris Büyükelçisi Erez’in öldürülüşü olayında Fransa’nın gerek katillerin izlenmesi, gerekse Büyükelçimizin hatırasına saygı bakımından ilgisiz davrandığını*” savunmuş, Olay günü, Fransa televizyonunun Ermeni katliamıyla ilgili yayını da kınamıştır. Güneş, “*Marsilya’daki Ermeni anıtı olayından sonra, Fransa’nın Türkiye’ye karşı ilgisiz tutumunu değiştirmemesine rağmen, Paris’e İsmail Erez’in Büyükelçi olarak gönderilişi olayını da, Türk diplomasisinin bir gafı*” olarak nitelemiştir. Güneş, “*Fransa Dışişleri Bakanı Sauvagnargues’in ziyaretinin Türk Fransız dostluğu adına yararlı sonuç doğurmasını umduğunu*” sözlerine eklemiştir.

Hasan Esat Işık ise, “*Erez’in ölümü olayında Fransa’nın gerekli tedbirleri almadığı*” görüşünü paylaşmış, “*Fransız radyo televizyonu da, son derece bedhah bir davranış içine girmiştir*” demiştir. Işık, Fransa Dışişleri Bakanının ziyaretiyle ilgili görüşlerini ise şöyle açıklamıştır: “*Bakanın daha iyi bir havada gelmesi temenni edilirdi. Ama ziyaret ertelenseydi, Türk Fransız ilişkilerinin bir ziyareti bile kaldıramayacak hale geldiği yorumu yapılabilirdi. Bu ziyaretin ilişkilerde gölgenin kalkmasına yardım edeceğini ummak isterim.*”¹⁵⁸

Paris’te Ermeniler Türkiye’yi Kınadı

İlimlıdan aşırıya kadar 600 delegenin katıldığı toplantıda, “*Türkiye ile barışma zamanın geldiği*” de ileri sürüldü.

¹⁵⁷ Milliyet, 30 Ekim 1975.

¹⁵⁸ Milliyet, 3 Kasım 1975.

Türk elçilerin öldürülmesinin Ermenilere mücadele yolunu gösterdiğini söyleyen bir konuşmacı derhal susturuldu. Paris-Mişel Perlman Bildiriyor-Fransa'daki Ermeni Davasını Savunma Komitesi *"1915 katliamını dünya kamuoyuna duyurmak"* amacıyla önceki gece Paris'te bir toplantı düzenlemiştir. Konusu. *"Ermeniler ve bugünkü Türkiye"* olarak saptanmış olan toplantıya ılımlıdan aşırıya kadar çeşitli görüşleri savunan 600 delege katılmıştır. Fransa'nın BM'deki İnsan Hakları Komisyonu Temsilcisi Juvigny de resmi sıfatı dışında katıldığı toplantıda söz almış, Ermeni katliamına açıkça değinmemesi dinleyicilerde hoşnutsuzluk yaratmıştır. Konuşmalarda, Ermeni çevrelerinin faaliyetini bundan böyle yoğunlaştıracığı ancak sorunun daha çok kültürel yönü üstünde durulacağı belirtilmiştir.

Ermeni Komitesi Temsilcisi'nin açış konuşmasında *"Türkiye ile barışma zamanının artık geldiğini, bu tür ilişkilerin kurulmasından yana olduklarını"* da belirtmesine rağmen dağıtılan bildiride *"Haber organlarının Ermeni probleminin hala çözülmemiş olduğunu keşfetmeleri için Türkiye'nin Viyana ve Paris elçilerine karşı suikastın gerçekleşmesi gerekmiştir"* denilmiştir. Ermeni öğrenci örgütlerin den birinin temsilcisi de Tunalıgil ve Erez'in katilleri hakkında övücü sözler söylemiş, *"Bunlar bize mücadelenin hangi yoldan yapılacağını göstermişlerdir"* demiştir. Ancak konuşmacı, toplantı yöneticileri tarafından hoparlörler kapatılarak engellenmiştir.¹⁵⁹

1.1.54. Beyrut Türk Büyükelçiliği Yakınına Roket Atıldı

Beyrut-AA- Beyrut'taki Türk Büyükelçiliği sözcüsü, önceki gece Büyükelçilik yakınında bir roket patladığını, fakat Büyükelçilik binasında hasara yol açmadığını bildirmiştir. *"Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu"* adına konuştuğunu söyleyen bir kişi, dün telefonla gazeteleri aramış ve Türk Büyükelçiliğine sabotajı kendilerinin hazırladığını ileri sürmüştür.¹⁶⁰

¹⁵⁹ Milliyet, 5 Aralık 1975.

¹⁶⁰ Milliyet, 29 Aralık 1975.

1.1.55 Bir Ermeni Örgütü Türkiye'nin Bütün Çıkarlarını Baltalayacağını Açıkladı

Londra-AA-Gizli Ermeni Ordusu adlı bir örgüt, Türkiye ile müttefiklerinin bütün çıkarlarını baltalama kararı aldığını açıklamıştır. Örgüt, Londra'daki "*Frence Presse Ajansı*" bürosuna dün ulaşan 29 Aralık tarihli bildirisini Yunanistan'dan postalamıştır. Bildiride, "*Gizli Ermeni Ordusu*" nun Türkiye'nin bütün dünyadaki çıkarlarına karşı mücadele edeceği ve bu mücadelenin Ermeniler yeniden özgürlüklerine kavuşuncaya kadar süreceği öne sürülmektedir. Gizli Ermeni Ordusu'nun bildirisinde, Beyrut'taki Türkiye Büyükelçiliğine karşı girişilen saldırının, aynı örgüte bağlı "*Kevork Komandosu*" nca gerçekleştirildiği ileri sürülmektedir. Yine bu örgütte çalışan Boldikyan adlı bir militanın geçtiğimiz 22 Eylülde Beyrut'ta Falanjistlerce öldürüldüğü de açıklanmaktadır. Bildiride, suçsuz üç Ermeni'nin Türkiye'de öldürüldüğü Viyana ve Paris'teki Türk Büyükelçilerinin örgütçe öldürülmesi üzerine Türkiye'deki birçok Ermeni'nin tutuklandığı iddiaları da yer almaktadır.¹⁶¹

1.2. KÖŞE YAZILARI 1973-1975

1.2.1. Çirkin Kin (Abdi İpekçi)

Yurt dışında Türkiye'ye karşı sürekli kışkırtmalarda bulunan Ermeni odakları (mihrakları) vardır. Özellikle Amerika'da yoğunlaştırılan bu kampanyada ülkemize ve ulusumuza karşı kin dolu isnatlar, iddialar ileri sürülür. İntikam istekleri ortaya atılır. Bu kampanyanın konusu sadece geçmişle ilgili değildir. Kışkırtıcılar bugün Türkiye'de yaşayan Ermeni azınlığının sürekli bir baskı ve terör altında tutulduğunu da söylerler. Kampanya son yıllarda nedense hızlandırılmış, özellikle Amerika'da her fırsatta Türkiye ve Türkler aleyhinde gösteriler düzenlenmiştir.

Türk basını kışkırtmaya kışkırtma ile karşılık vermemek için, kendi kendini denetlemiş, bu tür olaylarla ilgili haberleri yayınlamamıştır. Beri yandan Türkiye'de Ermeni azınlığının yetkilileri de ortaya atılan isnatların asılsızlığını belirtmişler. Türk vatandaşlığından ve Türkiye'de yaşamaktan mutlu olduklarını, kendilerine yönelmiş herhangi bir baskı bulunmadığını bildirmişlerdir. Dışarıda yapılan haksız ve çirkin

¹⁶¹ *Milliyet*, 29 Aralık 1975.

propagandayı kınamışlar, bunun Türkiye'deki Ermeni vatandaşları için ne kadar üzücü ve kaygı verici olduğunu açıklamışlardır. Kin ve intikam dolu kışkırtmalar buna rağmen sürdürülmüştür. Gerçi kışkırtıcılar, dünya kamuoyunda bekledikleri ilgiyi yaratmayı başaramamışlardır. Ama iki masum insanın hunharca öldürülmesini sağlamışlardır.

Türkiye'deki Ermeni vatandaşlarımızı tenzih etmek istediğimiz bu korkunç olay kin ve intikam, düşmanca kışkırtmaların ne çirkin cinayetlere yol açtığını gösteren yeni bir modeldir.¹⁶²

1.2.2. Ne Tarafından Tutsak (Burhan Felek)

Türkiye'nin Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar'ı ve Demir isimdeki yardımcısını Mıgırdıç adında yetmiş yedi yaşında bir Ermeni öldürmüş. Mehmet Baydar'ı ailesinden ve küçük yaşından beri tanıdım. Hariciyemizin en parlak elemanlarından. Meziyetlerini, marifetlerini sayıp dökmek acımızı arttırmaktan başka bir şeye yaramaz öteki de yeni evli bir genç hariciyecimiz idi. Cinayetin amacı eğer katil açıkça bir (cani deli) “*foueriminel*” değilse Birinci Cihan Harbinde Rusların kışkırttığı doğu Ermenileri ile Türkler arasında geçmiş olan boğuşmanın kendi payına düşen gecikmiş intikamını almak olsa gerek. Ne tarafından tutsam manasız, lüzumsuz, zararlı; hatta ayıp bir cinayet... Ama kimin doldurduğunu bilmediğim bu manyaklar Amerika'da var... En çok Amerika'da ve Kaliforniya'da var... Fırsat buldukça oradaki beş on kişi nümayiş yapıyor. Türkiye aleyhine laflar ediyor... Cinayet irtikâp ettikleri yoktu İhtiyar Mıgırdıç onu da yaptı. Ne kazandı?

Buradaki Ermeniler bundan çok tedirgin olmuşlardır. Hatta eminim ki Amerika'daki birçok Ermeniler bile bundan müteessirdirler. Lafları ağzımızda çiğnemeyelim... Birinci Cihan Harbinde Ermeni tehciri, hatta bir Ermeni kırımı olmuştur... Ama Ermeniler de Rusya'da donatılmış bir ordu ile Türkiye'ye girmiş ve Türkleri kırmışlardır. Kim kimi fazla kırmıştır? Tozdan dumandan ferman okunmadığı sırada bunun hesabı tutulmaz. Bu bir takas muamelesi değil ki... Ama Rus sınırından ve nüfuz bölgesinden kurtulup Cenup'a, Suriye'ye gidebilen Ermenilerin Cemal Paşa sayesinde burnu kanamamış, hatta kendi ordu çevresi içinde bir köyde Ermeni öldürmüş olan iki meşhur İttihatçı fedaiyi Cemal Paşa, kaçtıkları İstanbul'dan getirtip Suriye'de

¹⁶² Abdi İpekçi, “Çirkin Kin”, *Milliyet*, 29 Ocak 1973.

astırmıştır. Ama katil Mıgırdıç'ı Amerikan adliyesi asmaz önce yaşı 77'dir. Sonra da Amerika cinayetlere çok mazeret bulan bir acayip memlekettir. Amerika'da cinayet bir endüstridir.

Ama dostlarım kinin, intikamın ve kan ödemenin de bir takım mühletleri, müruru zamanı ve şekli ve manası vardır. Amerikalı katil Mıgırdıç'ın öldürdüğü bu iki Türk, Türkiye'de Ermeni tehciri yapıldığı tarihlerde daha doğmamışlardı. Ha... Bu intikamı Türkiye'den alıyorum sanıyorsa katil Türkiye'nin artık Osmanlı İmparatorluğu değil, bir Türk Cumhuriyeti olduğunu bilmiyor. Hatta katil Mıgırdıç, Osmanlı devrinde Sultan Abdülhamid'in Agop Paşa adında Ermeni bir hazine-i hassa (Padişahın hazinesi) nazırı olduğunu ve yine Rus Ermenilerinin bu padişahı öldürmek için bomba atıp 26 kişinin ölümüne 52 kişinin yaralanmasına sebep olduklarını, buna rağmen bir tek Ermeni'nin idam edilmediğini de bilmiyor demektir. Bilse bu haltı edemezdi.

Türkiye Ermenileri hatta Amerika Ermenileri, Paris Ermenileri hala bu çirkin ve manasız hareketlerden tedirgindirler. Türklere gelince açık söyleyelim, biz Mıgırdıç' tan ziyade Amerikalılara içerleriz. Ama bakıyoruz da... Kendi Cumhurbaşkanlarının hayatını koruyamayan bir toplumda kimi kime şikâyet edeceksiniz. Amerika'daki dostlarımdan mektuplar alıyorum, En büyük şehirlerde bile gece misafirlikten eve dönenler çıktıkları eve: Sağ salim yerimize geldik! Diye telefon ediyorlarmış. Ben Amerikalıların yerinde olsam sokakta soyulmadan veya dövülmeden sağ salim evimize girebilmeyi aya gitmeyi başarmaktan daha fazla faydalı bir başarı sayarım...

Dava bence çok yönlüdür. Fakat vahide irca edilirse ifrata kaçmış demokratik hürriyetlerin doğurduğu hastalıklardır bunlar ve Amerika hürriyetler memleketi olmak yüzünden cehenneme dönmüştür. İşte biz Türkiye'de bugün bunu düzeltmeye çalışıyoruz. Bu hürriyetleri alabildiğine koyuverenler bu gafletlerinde muvaffak oldukları nispette demokrasiye kıyacaklardır. Beni tanırırsınız. Size *"Batı tipi demokrasi olmayan yerlerde böyle cinayetler neden olmuyor"* diye sorsam ne cevap verirsiniz?

Amerika'dan biz yalnız taziye değil, oradaki her Türk'ün hayatını korumasını ve bu çeşit cinayetlere kurban gidenlerin ailelerine ağır tazminat ödenmesini, böyle etnik kin kuruluşlarını kovalamasını, hatta kovmasını ve nihayet Amerika'yı huzur ve emniyet içinde gezip tozabilecek bir memleket haline getirmesini ve şu meşhur Çirkin Amerikalı kitabını artık tekzip edecek şeyler yapmasını bir dost, bir müttefik olarak ister

ve bekleriz. Aya gidiyorsun ama dostum Sam, sular kararınca evine selamette gidemiyorsun! Sen bundan memnun musun?¹⁶³

1.2.3. Olaylar ve İnsanlar (Hasan Pulur)

Bir Cinayetin Hatırlattığı

Sen de Erzurum doğumlusun, ben de Erzurumlu. Benim çocukluğum, “*vahşetengiz*” Ermeni hatıraları dinleyerek geçti. Camilere doldurulup yakılan Türkler ateşe verilen köyler, kalleşlik ve suikastlar. Hepsi de doğrudu. Sana da böyle şeyler anlatmışlardır belki. Ama biz o günlerin artık çok geride kaldığına inanmıştık. Tarihin bir dönemindeki olayları, ne yeniden yaşamak, ne de tekrarlamak istemiyorduk. Ama sen ve senin gibiler durmuyordunuz ki. Masum kanı akıtmak için sizler, için için kaynarken, biz o engin, o geniş, o uysal hoşgörümüzle aldırıyorduk bile size. Daha yazımızın mürekkebi kurumadı. İstanbul’da istimlâk edilen bir yetimhanenizin yeniden yapılması için yazı yazıyorduk. Sonra da ne mektuplar alıyorduk: Sen bu Ermenileri bilmiyor musun, onlara yardım edilir mi? Yazıklar olsun, bir de Erzurumlu olacaksın, ne çabuk unuttun sana anlatılanları Berlin’de kalleşçe öldürülen Talat Paşa ile Tiflis’te vurulan Cemal Paşayı unutma! Görürsün bir gün Ermeni’nin kim olduğunu! Bu mektupların sahiplerini de anlayışla karşılıyorduk Ama onlara şöyle diyorduk: Olan olmuş, biten bitmiştir. Bir kini, yirminci yüzyılın sonunda, hala sürdürmenin anlamı yoktur. Biz imparatorluklar kurmuş, tarihin her döneminde devletsiz yaşamamış yüce bir milletiz. Tarihleri boyunca bağımsız bir devlete sahip olamamış bir azınlığı affedelim artık. Affetmek Türkün şanındandır. İşte böyle Mıgırdıç Efendi! Efendi sıfatı, kalemin ucuna rast gele geldi. Böylesine menfur bir cinayetin katiline efendi demek de yine bizim efendiliğimizden olacak... Sen orada iki masum vatandaşımızı öldürmeyi tasarlarken, biz, burada senin yetimlerini bir çatı altına sokabilmek için uğraşıyorduk. İşte biz böyleyiz; Türk’üz ve insanız! Ama sen ve senin gibiler: Cibilli Katiller!¹⁶⁴

¹⁶³ Burhan Felek, “Ne Tarafından Tutsak”, *Milliyet*, 31 Ocak 1973.

¹⁶⁴ Hasan Pulur, “Olaylar ve İnsanlar”, *Milliyet*, 3 Şubat 1973.

1.2.4. Tuzağa Düşmeyelim (Burhan Felek)

Los Angeles Başkonsolosumuz Baydar ve yardımcısı Demir'in, Rusya'dan Amerika'ya geçmiş yaşlı bir Ermeni Amerikalı tarafından öldürülmesi üzerinde hükümet olarak, basın olarak durmamız ve hadiseyi türlü cephelerden mütalaa etmemiz tabiidir; ama sakın bu işi bir Ermeni Türk davası haline sokmayalım. Yani bu cinayeti bilhassa Türkiye'de veya başka yerlerde yaşayan Ermeniler hesabına dikkat kaydetmeye ve bunun şevkiyle fevri hareketler düşünmeye kalkışmayalım. Belki de bizi ve bazılarını bu yola sevk etmek isteyenler olacaktır. Aman bu tuzağa düşmeyelim işte o zaman bilhassa Amerika'da bulunan ve Amerika'nın himayesinde kendi kendilerini kemiren kin ve intikam tiryakilerinin tuzağına düşmüş oluruz. Nitekim bu hareketle Türkiye'de Ermeniler aleyhine öfke ve şiddet cereyanı doğurmuş olduğu da basınımızca da çıkan haberler arasında göze çarpmıştır. Çünkü bu tarzda en ufak bir hareket işte yine başladılar demelerine ve menfur bir cinayetin mazur gösterilmesine sebep olabilir.

Aslına bakarsanız buradaki Türk Ermenilerin hatta oradaki Türk Ermenilerin bu cinayetle ne ruhi, ne hissi hiçbir rabitaları, hiçbir manevi sorumlulukları yoktur. Bilakis Amerikalı yaşlı Ermeni'nin kendilerini müşkül duruma düşürerek ve en sıkı rabitalarla bağlı ve içinde kaynaşmış oldukları Türk cemiyetinde kendilerini müşkül duruma düşürecek bir cinayet irtikâp edilmiş olmasından dolayı tedirgindirler. Çok müteessir ve endişelidirler. Rahatları kaçmıştır. Zaten gelen malumat katilin kendi havsalasında hazırladığı ve etrafa yayarak bununla üstü çoktan örtülmüş Birinci Cihan Harbi facialarından birinin küllerini deşmek istediği anlaşıyor. Bu da bir başka tuzaktır. Buna da düşmeyelim. Türk basınının bu husustaki uzak görüşlülüğü takdire şayandır. Hele bunu bir Müslüman Hristiyan davası haline sokmak hıyanetlerin ve cinayetlerin en büyüğü ve zararlısı olur.

Bütün bunlardan sonra şuraya dikkati çekmek isterim Avrupa'nın ve Amerika'nın birçok memleket ve şehirlerinde Türk diplomatlarına, türlü sebeplerle tehditler gelmiştir ve gelmektedir. Bugünkü ortadan çatlamış dünyada bu tehditler yalnız bizimkilere değil, daha pek çok memleketler diplomatlarına da gelmiştir. Mahalli hükümetlerden bazıları bunları ciddiye alarak muhafaza tedbirleri alıyor, fakat mesela İsviçre gibi bazı memleketler var ki; orada böyle tehditlere maruz kalan diplomatlarımıza karşı:

Böyle tehditler yalnız size değil, pek çok memleketlerin buradaki diplomatlarına geliyor hadi sizi koruduk ötekilerde isterler. Memlekette de asayiş yokmuş gibi bir manzara olur. Onun için hususi bir tedbir alamayız, demişlerdir.

Zaten bu hareketler, dünyadaki ihtilalci anarşik cereyanın birbirinden hızlı veya habersizce yer yer patlak verişleridir. Ermeni Meselesi, Filistin Meselesi, Ustaşı Cereyanı, Tupamaro Meselesi, Hissi İrlanda Meselesi bunun ruhi menşei bir görüntüleri ayrı tezahürleridir. Onun içindir ki bu dava dünyanın sulh ve huzurunu beynelmilel teminine memur teşekküllerinin iş ve elbirliğiyle halledileceğidir. Türkiye'nin bu yoldaki tahaffuzu gayreti mahalli ve beynelmilel olarak, iki yönde, fakat ısrarlı ve ciddi olmalı, ehemmiyetle takip edilmelidir.

Şuraya buraya hele mabetlere bomba koymak marifet değil aksine Türkiye ve Türklük aleyhine yazılacak bir harekettir. Aman kaçınınız!¹⁶⁵

1.2.5. Katiller Kim(Abdi İpekçi)

İki diplomatımızı öldüren canilerin ele geçirilmesi umudu gittikçe zayıflamakta, bu işin gerisinde kimlerin bulunduğu ortaya çıkarılamamaktadır. Şüphelerin Kıbrıslı Rumlar ya da Ermeniler tarafından kurulmuş gizli örgütler üzerinde toplanması yersiz değildir. Gerçi dünyanın birçok ülkelerinde var olan ve temel amaçları Türkiye'ye karşı suçlamalarla, isteklerle girişilmiş propagandaları yürütmek olan Ermeni örgütlerinin hiçbirisi şimdiye kadar terörden yana olmamışlardır. Ama geçtiğimiz Çarşamba günü Beyrut'ta "*Ermenistan'ın kurtarılması için gizli Ermeni Ordusu*" adı altında yeni bir örgüt kurulduğu, yayınlanan bir bildiri ile açıklanmış ve bununla ilgili haberler bazı Batılı gazetelerde çıkmıştır. Bu bildirinin yayınlandığı gün de Viyana'da ilk cinayet işlenmiştir. Ayrıca gerek Tunalıgil'in, gerek Erez'in öldürülüşünden sonra gönderilen mektuplarda ve edilen telefonlarda bu olayların Ermeni davası ile ilgili olduğu ileri sürülmüştür.

Bunlar ciddi karinelerdir. Ama ne kesin bir yargı için, ne de Kıbrıslı Rumlar üzerinde toplanan şüpheleri gidermek için yeterlidir. Çünkü işin içinde Ermenilerin bulunduğunu gösteren belirtiler gibi, Kıbrıslı Rumlarla ilgili veriler de vardır. Şöyle ki: Kıbrıs'taki Türk askeri harekâtından beri Ada'daki bazı Rumlar Türklere karşı gerilla

¹⁶⁵ Burhan Felek, "Tuzağa Düşmeyelim", *Milliyet*, 5 Şubat 1973.

savaşı başlatmak, terörist eylemlere girişmek hevesindedir. Görüşmelerin uzaması ne Rumların eskiden kendi denetimlerinde bulunan toprakları tekrar elde etmelerine olanak kalmadığının anlaşılması bu hevesleri arttırmıştır. Makarios, Kıbrıslı Rumların davasını, Filistinlilerin davasına benzeten demeçler verirken, Ada'daki aşırı uçlar gizli örgütler kurmaya başlamışlardır. İki taraf da bu örgütlerde kullanmak istedikleri elemanlar için yalnız Kıbrıs'taki değil, Kıbrıs dışındaki Rum gençlerine de çağrılarda bulunmuşlardır. Bu gençleri Suriye'ye göndermişler ve onları oradaki Filistin örgütlerinin özel kamplarında eğitmeye başlamışlardır. Hazırlıklarının yaz sonuna kadar tamamlanacağını ve sonbahar aylarından itibaren eylemlere girişeceklerini açıklamışlardır.

Kıbrıslı Rumların gizli tutulmayan bu çalışma ve açıklamaları en az Ermenilerle ilgili belirtiler kadar ciddi birer karinedir. O bakımdan cinayetlerin failleri yakalanana, ya da bu eylemlerin sahibi amaçlarını, isteklerini resmen açıklayana kadar, şüpheler her iki olasılık üzerinde de kalacaktır. Failler gibi gizli kalan amaçları araştırmak, ayrı bir inceleme konusudur. Bunu da yarınki yazımızda ele alacağız.¹⁶⁶

1.2.6. Ermeniler İse... Neden? (Abdi İpekçi)

Avrupa, Orta Doğu ve Amerika'da yaşayan Ermeniler tarafından kurulmuş cemiyetler, on yıldır Türkiye'ye yönelik bir kampanyaya öncülük etmektedirler. 1915 olaylarının ellinci yıldönümünde başlatılan bu kampanya, günümüze kadar yoğunlaştırılarak sürdürülmüştür.

Dünyanın birçok ülkelerinde gösteriler düzenlenmiş kitaplar yayınlanmış, bildiriler dağıtılmış, konferanslar yapılmış, anıtlar dikilmiş, 1915 yılında Doğu Anadolu'da yaşayan bir buçuk milyon Ermeni'nin soykırımından geçirildiği, geri kalanlarının kendilerine ait topraklardan sürüldüğü iddiası herkese duyurulmak istenmiştir. Böylelikle elli yıl sonra bir Ermeni davası yaratılmış ve bu davayı desteklemek üzere dünya kamuoyu oluşturulmasına kalkışılmıştır.

¹⁶⁶ Abdi İpekçi, "Katiller Kim", *Milliyet*, 28 Ekim 1975.

Amaç Nedir?

Soruya verilen cevaplar değişiktir. Kampanyaya katılan Ermeni örgütlerinin bir bölümü, soykırım olayının uluslararası kuruluşlarca tanınıp, Türkiye'nin kınanmasını, ya da Türkiye'nin bu olayı resmen kabullenmesini beklemektedirler. Bazıları daha ileri gidip, Türkiye'nin 1915 olaylarında zarara uğrayan Ermenilerin soyundan gelenlere tazminat ödemesini istemektedirler. Daha da ileri gidenler vardır. Bunlara göre, *“Doğu Anadolu, o topraklardan atılmış olan Ermenilere verilmelidir”*

Bu iddia ve istekler ne gerçeklerle bağdaştırılabilir, ne de mantıkla... Dünya haritası, hangi topraklarda kimin daha önce yaşadığı esasına göre düzenlenebilir olsaydı, bütün Amerika kıtasının boşaltılıp o kıtanın ilk sahiplerine bırakılması gerekirdi. Ve bugün Sovyetler Birliği'ni oluşturan cumhuriyetlerden birkaç tanesinin toprakları Türklere ait oluverirdi... Çağdaş gerçeklere ve mantığa aykırı isteklerin, iddiaların dünya kamuoyunu etkilemesi beklenemez. Nitekim bazı Ermeni örgütlerinin on yıldır gittikçe yoğunlaştırarak sürdürdükleri kampanya, belki Türkiye aleyhtarı propagandaları algılamaya açık olan çevreleri ilgilendirmiştir. Ama ileri sürülen isteklerin desteklenmesi yönünden hiç bir sonuç vermemiştir.

Buna karşılık on yıllık çalışmalar dünyanın değişik bölgelerinde yaşayan Ermeni topluluklarının kendi yapılarında çok etkili olmuştur. *“Dedelerinin soykırımına uğradığı ve kendilerine ait topraklardan sürüldüğü”* iddiası, genç Ermeni kuşakların heyecana getirmiştir. Birçoğu bu iddiayı bir ülkü olarak benimsemişler ve *“bir şeyler yapmak”* ihtiyacını duymuşlardır.

Aslında fiilen yapabilecekleri bir şey yoktur Nitekim bu gerçeği görebilen Ermeni cemiyetlerinin önemli bir bölümü, propaganda ile yetinmeyi ve kendilerini manevi yönden tatmin edecek hedeflere yönelmeyi uygun bulmuşlar, terörist eylemlere girişmeyi reddetmişlerdir.

Son cinayetler eğer Ermeni örgütlerince işlenmişse, şimdi bazı grupların bu eğilimin dışına çıktığı anlaşılabacaktır.

Bunun Sonuçları Ne Olabilir?

İlk bakışta Ermeni davası için bir kazanç sağlamış gözükmektedir. Cinayetler dolayısıyla dünya basını, radyo ve televizyonları 1915 olaylarından söz etmişlerdir. Bu,

on yıllık propagandanın g tt    amaçlara bir bakıma uygundur ama sonucu ne olacaktır? Dünya kamuoyu masum insanları hunharca öldürenlerin davasına sempati mi duyacaktır? Türkiye Cumhuriyeti katillere ve onların isteklerine boyun mu e ecektir?

Bunların hiç biri olmayacaktır Masum insanların kanını akıtanlar, hortlatılmaya çalışılan kinleri, intikamları bileyecekler, insanlar arasında gereksiz ve zararlı düşmanlıklar yaratacaklardır. Tek sonuç bu olacaktır.

Bunun Kime Yararı Var?

Son cinayetlerin arkasında Ermeni elemanı olsa da olmasa da sanırız yukarıdaki soru on yıldır Türkiye ve Türkler aleyhinde düşmanca kampanyalar sürdüren Ermenilerin, üzerinde durmaları gereken bir sorudur.¹⁶⁷

1.2.7. Öldürülen Elçiler ve Türk Dış Siyaseti (Ali Gevgilili)

1975 yılı Ekimi Türkiye'nin dış ilişkileri ve özellikle dışışleri temsilcileri yönünden trajik bir ay olmuştur önce 24 Ekim'de Viyana'da, Türk Büyükelçisi çalıştığı odada silahlı kişiler tarafından öldürüldü. Bunu, iki gün arayla Paris'te Türk Büyükelçisinin ve şoförünün el ili e gelirken, bulundukları arabada katledilmeleri izliyordu. Türk dış ilişkilerinde, Birleşik Amerika'da iki yıl önce görülen iki Türk temsilcinin katli olayı dışında çok ender rastlanan bu cinayetler Türk kamuoyunda büyük yankılar yaratmıştır.

Bugünkü forumumuz Türk dış temsilcilerine yönelen son saldırıların anlamını değerlendirmek amacını güdüyor: Nasıl bir dönemde ve ne gibi motifler altında doğmuştur, bu saldırılar? Saldırıların ardında kimlerin varlığı söz konusu edilebilir? En  nemlisi, Türkiye'nin dış ilişkilerinin daha sağlıklı olabilmesi ve bu tür saldırılardan sakınabilmesi amacıyla neler yapılması öngörülebilir.

Forumumuz, ana çizgileriyle, bu sorunlar çerçevesinde oluşacaktır. Sayın Işık, daha önce Büyükelçi olarak bulunduğunuz Paris'te yine Türkiye'nin dış ilişkilerini ilgilendiren olaylarla karşılaşmıştınız. 1975 Ekiminin yeni olayları size neleri düşündürmektedir? Türkiye'nin dış ilişkilerinde bu tür saldırılarla karşılaşmasına yol

¹⁶⁷ Abdi İpekçi, "Ermeniler İse Neden...?", *Milliyet*, 29 Ekim 1975.

açabilecek ne gibi etkenler olabilir? Viyana ve Paris'teki tecavüzleri hangi güçlerin girişimleriyle açıklamayı daha uygun buluyorsunuz?

Son Olaylar İyi Planlanmış Bir Örgütün Eseridir

Işık, hiç istenmese de Viyana ve Paris'teki trajik olaylar geri döndürülmez biçimde gerçekleştiler. Şimdi duygularımızı bir yana bırakıp, konuya akılcı bir tavırla eğilmemiz gerekiyor. Olay, hiç kuşkusuz, hepimize acı vermektedir. Ancak ilerde bu tür acılarla karşılaşmamamız için, ne kadar üzücü olursa olsun ortadaki sorunların açıkça tartışılmasında da yarar vardır.

Öncelikle, çılgınca hareketler sonucu hayatlarını kaybetmiş olan üç değerli Türk temsilcisinin anılarına karşı duyduğumuz saygıyı belirtmek isterim. Tunalıgil, Erez ve Yener'in hayatlarını kaybetmesini Türk milleti benliğinde bir sızı olarak duymuştur.

Fransa'da elçi olarak bulunduğum sırada, Marsilya'da bir Ermeni kilisesinde Türk milleti için onur zedeleyici bir abidenin dikilmesiyle Viyana ve Paris'teki son olaylar arasında, kanımca, bir ilişki yoktur. Olayların nedeni başka yerde aranmalıdır:

Marsilya'daki abide olayı maziye gömülmüş, çok geride kalan bir olayı hatırlatıyordu. Eğer buna dayanılarak son cinayetler de işlenmiş olsaydı, bunca yıl beklememek gerekirdi herhalde... Los Angeles'ta Türk Başkonsolosuna ve yardımcısına karşı yapılan cinayetin de son olaylarla ilgisi yoktur. Çünkü o cinayet bir örgütün eseri değildir; kendisini bir hatıradan bir türlü kurtaramamış yaşlanmasa sabit fikirlerini daha da derinleştirmiş bir kimsenin münferit bir hareketidir, o olay. Buna karşılık yeni olaylar tek bir kişinin hırs, ya da kininden ortaya çıkmamış, gayet iyi planlanmış bir örgüt tarafından hazırlanmıştır. Bu nedenlerle son olayların Ermeni sorunu ile doğrudan ilişkisi bulunduğunu da sanmıyorum. Aslında, insanlar itham ederken, birini zan altında bırakırken çok dikkatli ve hasis davranmalıdırlar. Buna karşılık insanları masum gösterirken ne kadar cömert davranılırsa belki, o kadar isabetli hareket edilmiş olunur, özellikle de elde kuvvetli bir delil olmadan, herhangi bir devleti örgütü ya da kişiyi zan altında bırakmamak, en doğru yol olacaktır. Önemli nokta: olayların Atina'yla ilişkiler bozulduktan sonra başlaması... Ancak, burada bir değerlendirme yapmak ve olasılıkları düşünmek zorunda olduğumuzdan tümüyle tahminlere dayanmak kaydıyla, şunu söylemek mümkündür: Son cinayetler Türkiye'nin özellikle bir ülkeyle olan ilişkilerinde büyük bir değişikliğin ortaya çıkmasından sonraki bir döneme rastlamaktadır.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkiler Kıbrıs sorunu ortaya çıkıncaya kadar daima yakınlaşan bir seyir izlemekteydi. Kıbrıs olaylarından sonra bu seyir tersine işler bir duruma geldi. Özellikle Kıbrıs'ta 1974 Temmuzunda Kıbrıslı Rumların Türkleri en basit haklarından bile yoksun bırakmak amacıyla giriştikleri Sampson darbesi sonucu Türkiye Kıbrıs'taki Türk haklarını korumak için darbeye karşı barış harekâtını başlatmak zorunda kalmıştır. Türklerin zararına gelişmek, Türklere tahakküm etmek alışkanlığını edinmiş olan Kıbrıslı Rumlar, Barış Harekâtından sonra bu emellerinin kırılmış olmasının ıstırapı içindeydiler. O zaman bazı sözler işitilmişti. Deniliyordu ki, *“Bu Türklerin yanına kar bırakılmayacak ve gerekirse gerilla savaşına, tedhiş hareketlerine başvurularak Türkiye ile mücadele edilecektir.”* Bu sözler sorumluluk taşıyan kişiler tarafından da zaman zaman tekrarlanmıştı... Son cinayetlerden sonra o sözleri hatırlamamak olanaksız.

Aynen iki ay önce bir Rum gazetesinde, Kıbrıs'ın içinde ve dışında faaliyete geçip, tedhiş hareketlerine başvuracak bir örgütün kurulduğu açıklanıyordu. Bu nedenle, cinayetin gerçek failleri ortaya çıkıncaya kadar, ilk akla gelen sorumlu Kıbrıs Rum toplumu içinde örgütlenen bir kuruluş olabilecektir. Yine de bu kesin olarak cinayetlerin onlar tarafından işlendiği anlamına gelmez. *“Kıbrıslı Rum Örgütü”* derken, Yunan milletini ve Hükümetini hatta akli başında Kıbrıs Rumlarını da bu cinayetlerin dışında tutuyorum. Kanımca, bunlar da son cinayetler karşısında dehşet duymuşlardır. Ama gözü dönmüş, hırslarına hâkim olamayan bazı Kıbrıslı Rumların böyle hareketlere girişmiş olmaları mümkündür. Bu tür hareketleri tasvip etmeyen Yunanistan ve Kıbrıs Rum yetkililerinin bunu kınadıklarını açıkça belirtmelerini ve cinayetlerin çözümüne yardımcı olmaya hazır bulunduklarını ifade edebilmelerini temenni ederim.

Siyasal Cinayet Değil Tedhiş

Son hareketlerin siyasal amaçlarla yapıldığına kuşku yoktur, ancak bunlar siyasi bir cinayet de değildir. Bu sadece bir tedhiş hareketidir. Çünkü bunların siyasi cinayet olabilmesi için, hedef olarak kişiliği bir politikanın oluşumunda veya uygulanmasında etkin olan bir kimsenin seçilmiş olması gerekir. Büyükelçiler ve daha alt düzeyde görevli ve sorumlu kişiler bazen siyasal bir kişiliğe erişebilir. Oysa Viyana ve Paris'te hayatlarını kaybeden üç kişi de kişisel bir siyasal faaliyet içinde değildi. Dolayısıyla bu

siyasal bir cinayet değil, doğrudan doğruya bir tedhiş hareketidir. Tedhiş hareketlerinde başlıca iki neden olabilir: bunlar önlenmeyecek nedenler. Sakat, marazi nedenlerdir.

Toplumlar hayat haklarını sağlamak isterler, kuşkusuz. Çaresizlikler insanlara pek çok şeyleri mubah kılabilir. Tedhiş hareketleri zaman zaman toplumun katı kalıplar içinde direnmesi ya da yok olma tehlikesinde bulunan toplumların çaresizlikleri sonucunda ortaya çıkabilir. Bunun yanında, kin ve ihtirasların doğurduğu tedhiş hareketleri de vardır. Son olaylar, daha çok bu marazi davranışları düşündürten ikinci kategorideki tedhiş hareketlerine benzemektedir.

Olaylar Türkiye'den “taviz” istekleri üzerine gelişti... Ancak şu soru da var: Neden şimdiye kadar bu tür tedhiş hareketleri yoktu da şimdi ortaya çıktı? Yunanlılar ve Kıbrıs Rumları yakın yıllara kadar Kıbrıs sorununu Türkiye aleyhine ve kendi lehlerine çözebilecekleri inancına varmışlardı. Türkiye'nin Makarios'un en zalim hareketlerine rağmen anlaşmaların kendisine sağladığı müdahale hakkını uzun süre kullanmaması Yunanistan ve Kıbrıs Rumlarında büyük umutlar yaratmıştı. Türk milletinin haklarını koruma azmini yitirmiş olduğu kanısını vermişti. Sampson da, buna güvenerek darbe hareketine tevessül edebilmiştir. Doğal olarak, zaferin bu kadar elde edilmiş sayıldığı bir zamanda, yeni bir Türk Hükümetinin haklarına sahip çıkması, onlarda bir dehşet, bir sinme duygusu yaratır ve sonra da bunun acısı içlerine çöker. Bazı Kıbrıs Rumları için bu acı büyük oldu. Aynı zamanda, dünya kamuoyunun “Türkiye taviz vermeli” yolundaki tezinin ortaya çıkması, Türk Hükümetinin bu sözler karşısında hareketsiz kalması ve o tezin ortaya çıkmasına fırsat vermesi, Türkiye'ye karşı girişilecek bu tür hareketlerin bedelinin çok ağır olmayacağı kanısını da belki bu örgütlerde yarattı. Ruhen sefil olan o kimseler de cinayet planlarını uygulama fırsatını buldular.

Türkiye Zayıf Görüldüğü Anlarda Saldırlara Uğruyor

Gevgilili-“Gerçekten de Türkiye'nin dış temsilcilerine karşı yönelen son saldırıların ilginç özelliği, bunların Türkiye'nin genel olarak dış ilişkilerinde önemli yeni sorunlarla karşılaştığı bir dönemde ve birden ortaya çıkmış oluşudur. Sayın İnan Türkiye'nin dış dünya ilişkilerinde karşılaştığı sorunları ve bu sorunlara eklenen son ölüm olaylarını ne şekilde değerlendiriyorsunuz? Hareketlerin gerisinde siz hangi motiflerin olabileceği kanısındasınız?”

İnan- “Türkiye’ye yöneltilen dış tecavüzler, baskılar veya girişimler, genellikle Türkiye’nin dışta zayıf görüntü verdiği dönemlere rastlar. Şöyle ki: Kıbrıs’ta ilk katliamlar 1963’te başlamıştı. O sırada. 27 Mayıs’ı izleyen ilk seçimlerden çıkan Türk siyasal yapısı dağınık bir siyasal güçler görüntüsü vermiş ve Türkiye demokratik döneminin ilk koalisyon denemesine girmiştir. Bu zayıf görüntüden, dışarıda yararlanmak hevesi belirmiş ve kanlı olaylar patlak vermiştir.”¹⁶⁸

¹⁶⁸ Ali Gevgilili, “Öldürülen Elçiler ve Türk Dış Siyaseti”, *Milliyet*, 2 Kasım 1975.

İKİNCİ BÖLÜM

1976-1978 YILLARI ARASINDAKİ HABERLER VE KÖŞE YAZILARI

2.1. HABERLER

2.1.1. Beyrut'ta Bir Türk Diplomatın Öldürülme Olayı

Ankara, cinayetin siyasal amaçlarla işlendiği kanısında, Bir Ermeni örgütü “*Biz yaptık*” diyor. Tanıklara göre katil Ermenice konuşuyordu. Büyükelçilik şoförü Çınar da, bir barikatta güvenlik kuvvetlerinin dur çağrısına uymadığı için vuruldu.

Dış Haberler Servisi

Beyrut Büyükelçiliği Birinci Kâtipi Oktar Cirit'in önceki akşam öldürülmesinden sonra Büyükelçiliğin makam şoförü Faruk Çınar da dün sabaha, karşı 05'te Lübnan başkentinin Hamra caddesinden geçerken güvenlik kuvvetlerinin “*Dur*” çağrısına uymadığı için açılan ateş sonucu sol kolundan vurulmuş ve hastaneye kaldırılmıştır. Birinci Kâtip Oktar Cirit'in bilinmeyen bir kişi tarafından susturuculu silahla arkadan vurularak öldürülmesi üzerine, görevliler sabaha kadar Büyükelçilikte çalışmışlardır. İş bitiminde Büyükelçi Tuncel, görevlileri kendi arabasıyla evlerine göndermiş, Şener'e de bu servisten sonra arabayla dönerken Hamra caddesindeki barikatta bekleyen kolluk kuvvetlerinin “*Dur*” çağrısına uymadığı gerekçesiyle üzerine ateş açılmıştır. Cirit'in öldürülmesinden sonra Lübnan polis yetkilileri genç diplomatın “*Profesyonelce önceden tasarlanmış bir cinayete kurban gittiğini, olayın Lübnan'daki son karışıklıklarla hiç bir ilgisi bulunmadığını*” açıklamışlardır.¹⁶⁹

Ermenilerin İşi

Oktar Cirit'in kayınpederi Kastamonu eski milletvekili Mekki Keskin ise damadının fanatik Ermeniler tarafından vurulduğunu öne sürmüştü, “*Bu konuda Dışişleri Bakanlığından kendisine bilgi verildiğini*” söylemiştir. Keskin, kızının İstanbul'da bir özel okulda müdürlük yaptığını, damadının da “*Görevine bağlılığının kurbanı olduğunu*” söylemiştir. Cirit'in yakınları cenazenin cuma günü Ankara'ya getirileceğini de açıklamışlardır. Bu arada Cumhurbaşkanı Korutürk ve Dışişleri Bakan Vekili Öztürk,

¹⁶⁹ *Milliyet*, 18 Şubat 1976.

Cirit ailesine taziye telgrafları çekmişlerdir. Cirit'in Katledilmesi Parlamentoda Da Büyük Tepki Uyandırmıştır.¹⁷⁰

Genel Kanı

Ankara da genel kanı, Beyrut cinayetinin de siyasi amaçlarla işlendiğidir. Ancak yetkililer, bunun çeşitli anarşist örgütler tarafından işlenebileceği gibi, bazı Türk düşmanı grupların planladığı bir hareket de olabileceğini belirtmektedir. Siyasi çevreler, Viyana'da Kıbrıs görüşmelerinin başlangıcı arifesinde işlenen bu cinayetin, ortalığı bûsbütün bulandırmak amacı taşıyabileceğine de işaret etmekte bu nedenle kesin bilgi alınmadan olayın failleriyle ilgili tahmin yürütmenin sakıncalarına dikkati çekmektedirler.

30 yaşındaydı Oktar Cirit, 1946 yılında Adana'nın Osmaniye ilçesinde dünyaya gelmiştir 1955 de George Avusturya Lisesinden ve 1969 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olduktan sonra 1970'de Dışişleri Bakanlığında görev almıştır. 1973 yılında ikinci kâtip olarak Viyana Büyükelçiliği nezdine atanan Cirit 1974 yılında başkâtipliğe yükselmiş Ekim 1975'den itibaren Beyrut Büyükelçiliğimizde Başkâtip olarak görevli bulunmaktaydı. Cirit, evli ve bir çocuk babasıydı.¹⁷¹

Üç Yılda Beş Şehit

Son üç yılda ikisi Büyükelçi olmak üzere, beş hariciyecimiz menfur cinayetler sonunda şehit edilmişlerdir. Bu arada bir Büyükelçilik şoförümüz de şehit olmuş, biri de ağır yaralanmıştır.¹⁷²

Aile Perişan Oldu

Oktar Cirit'in ölüm haberini alan babası Necati Cirit enfarktüs, eşi Ayşe Gülen Cirit ile annesi Edibe Cirit de sık sık fenalık geçirmişlerdir. Cirit'in eşi Ayşe Gülen Cirit *"Niye yaptılar, ne istediler. Kocamın günahı ne idi?"* diye ağlamıştır. Edibe Cirit Viyana ve Paris'te meydana gelen üzücü olaylardan sonra oğlundan istifa etmesini istediğini belirtirken, *"Gitme dedim. Beyrut karışık yer. Başına bir kötülük gelebilir. Fakat dinlemedi. Mesleğini, görevini çok seviyordu. Sen üzülme anam, hiç bir şey olmaz demişti. Oğlumu vuranlar, elbet cezalarını çeceklerdir."* demiştir. Ayşe Gülen Cirit,

¹⁷⁰ Milliyet, 18 Şubat 1976.

¹⁷¹ Milliyet, 18 Şubat 1976.

¹⁷² Milliyet, 18 Şubat 1976.

kocasının Beyrut'ta devam eden iç savaş nedeni ile çocuğu ve kendisini beraberinde götürmediğini belirtmiştir.¹⁷³

Bir Ermeni Örgütü: Cinayeti Biz İşledik

Beyrut-Ankara-Beyrut'ta çıkan “*El Muharrir*” gazetecinin açıkladığına göre “*Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu*” adlı bir örgüt Oktar Cirit'in öldürülmesinden kendisinin sorumlu olduğunu bildirmiştir. Gazeteye bir bildiri gönderen örgüt, Oktar Cirit'in bir Türk istihbarat ajanı olduğunu ileri sürmüştür. Bildiride, “*Oktar Cirit'in görevinin Siyonist emperyalist istihbarat teşkilatlarıyla işbirliği yapmak olduğu*” iddia edilmektedir. Bildiride Cirit'in geçen yıl Viyana'da Türkiye Büyük Elçisinin öldürülmesinden sonra Beyrut'a gönderildiği iddiası da yer almaktadır.¹⁷⁴

2.1.2. Beyrut Olayı

Ermeni Kurtuluş Ordusu: Cirit Ölümü Hak Etmisti.

Lübnan'daki gizli Ermeni örgütlerinden biri olan Kurtuluş Ordusu'nun Antranik Paşa Kolu, cinayetle ilgili bildiri yayınladı.

Beyrut-AA-Türkiye'nin Beyrut Büyükelçiliği Birinci Kâtibi Oktar Cirit'i öldürenlerin, “*Ermenistan Kurtuluş Ordusunun Antranik Paşa*” koluna mensup oldukları ileri sürülmüştür. Bu husus, söz konusu örgüt üyesi olduklarını öne süren kişilerin, France Presse Ajansının, Beyrut'taki bürosuna gönderdikleri bir bildiriden anlaşılmıştır. Bilindiği gibi, “*Ermenistan Gizli Ordusu*” adlı örgüt, önceki gün de bazı Lübnan gazetelerine gönderdiği bildirilerde Oktar Cirit'in öldürülmesi olayının sorumluluğunu üzerine almıştı. Ermeni Gizli Ordusu adlı örgütün bildirisinde, Oktar Cirit'in “*ölümü hak ettiği*” gibi ifadelerle yer verilmekte, “*Cirit'in Türkiye dışındaki yıkıcı faaliyetlerden sorumlu olduğu*” iddia edilmektedir. Salı günü iki fakülte yetkilisinin ölümüne ve rehine alma olayına sahne olan Beyrut Amerikan Üniversitesi, yas gerekçesiyle iki gün için kapatılmıştır.

Bilindiği gibi, üniversiteden uzaklaştırılmış bir eski öğrenci olan Najim adındaki kişi, önce üniversitenin öğrenci işleri yetkilisini tabancayla öldürmüş, daha sonra da Mühendislik Fakültesi Dekanını yaralamış, dekan daha sonra hastanede ölmüştü. Bu

¹⁷³ *Milliyet*, 18 Şubat 1976.

¹⁷⁴ *Milliyet*, 18 Şubat 1976.

arada sekiz kişiyi rehine alarak, üniversite binalarından birine sığınan katil, Mühendislik Fakültesi Dekanının yakınlarından bir öğrenci tarafından omzundan vurulmuş ve en sonunda Filistin askeri polisi tarafından tutuklanmıştır.¹⁷⁵

Cirit'in Katli İle İlgili İpucu Bulunamıyor

Yetkililer, olayı üstlenen örgütlerle ilgili kanıt bulunmadığını da açıkladılar. Cenaze yarın yurda getiriliyor.

Ankara-Özel-İki gün önce, bir suikasta kurban gitmiş olan Beyrut Büyükelçiliği Başkâtibi Oktar Cirit'in katillerinin bulunması için Lübnan Hükümeti "*Elden gelen her türlü çabayı harcayacağını*" bildirdiği halde henüz bir ipucu elde edilememiştir. Türk makamlarının kendi olanaklarıyla ayrıca yürüttükleri araştırmalardan da şimdilik bir sonuç alınamadığı ancak Beyrut'un özelliği nedeniyle bu cinayetin Paris ve Viyana'dakilere nazaran daha kolaylıkla aydınlanması olanakları bulunduğu belirtilmiştir.

Dışişleri Bakanlığı Oktar Cirit'in öldürülmesini üstlenmiş olan bir gizli Ermeni tedhişçi örgütünün Lübnan'da bir gazeteye gönderdiği bildiri konusunda daha önce Paris uçak kazasına ve öteki diplomat katillerine de Ermeni örgütlerinin sahip çıktıklarına dikkati çekmiş, elde "*Kesin delil bulunmayışına*" da değinmiştir. Ayrıca yetkililer bu gibi cinayetlerin Kıbrıs'la ilgili toplantılara yakın tarihlerde işlendiğini ancak bunları Rumlara mal etmek için de elde yeterli kanıt bulunmadığını belirtmişlerdir. Yetkililer, Cirit'in öldürülmesi ile Büyükelçilik şoförünün ertesi gün vurulması olayı arasında doğrudan bağlantı görülmediğini de ifade etmişlerdir. Oktar Cirit'in vurulması üzerine Dışişleri Protokol Dairesinden Genel Müdür Yardımcısı İbrahim Dicleli önceki gün Ankara'dan uçakla Beyrut'a gitmiştir. Dicleli, şehit diplomatımızın cenazesini bugün uçakla Ankara'ya getirecektir. Cirit'in cenazesinin yurda getirilmesi için özel bir askeri uçak tahsis edilmiştir. Şehit diplomatın cenazesi cuma sabahı Bakanlık önüne getirilecek, buradaki törenden sonra Maltepe Camiinde öğle namazı kılınacak, sonra da toprağa verilmek üzere İstanbul'a gönderilecektir.¹⁷⁶

¹⁷⁵ *Milliyet*, 19 Şubat 1976.

¹⁷⁶ *Milliyet*, 19 Şubat 1976.

Güven Başsağlığı Mesajı Yolladı

Bu arada Millet Meclisi Başkanı Kemal Güven Beyrut Büyükelçiliğimiz Başkâtibi Oktar Cirit'in şehit edilmesi nedeniyle Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e bir "*başsağlığı*" mesajı göndermiştir.¹⁷⁷

2.1.3. Washington'da Rumlar ve Ermeniler Türkiye Aleyhinde Bildiri Dağıttı

Bildiride, "*Türkler için demokrasi bir yüz karasıdır. Bütün komşuları Türkiye'den nefret etmektedir*" deniliyor.

Washington-Zeyyat Gören Bildiriyor-İstanbul'dan gelen Fotem adındaki folklor ekibinin Cumartesi ve Pazar günleri George Washington Üniversitesi Auditorium'unda yapılan gösterileri sırasında buradaki Rum ve Ermeni azınlıkları tarafından giriş kapısında Türkiye aleyhinde bir bildiri dağıtılmıştır.

Yedi madde halindeki bildiride, özetle şunlar vardır:

"Biz paraları öderken, Türkiye şarkı söyleyip, dans ediyor, suratımıza gülüyor. Bu devlet, 19. asırdan beri varlığını dış yardımlara borçludur. Son olarak Amerika'ya emmektedir. Türkiye cinayetler, soygunculuk ve şantajcılık üzerine kurulmuştur. Türkiye Anadolu'daki kaynaklarını işletemediği için işçilerini, yabancı memleketlere göndermektedir. Türkiye içişlerinde, askerin hâkimiyeti olmadan bir tek gün yaşayamamıştır. Türkler için demokrasi bir yüz karasıdır. Müslüman ve Hristiyan bütün komşuları, Türkiye'den nefret etmektedirler. Türkiye'nin dünyaya tek yardımı katliam tekniği ve afyon üretimidir. Türkiye'ye yardımı durdurun."

"Amerikan vergi mükellefleri" imzasını taşıyan bu bildiriyi dağıtanlar, aynı zamanda folklor gösterilerinin biletlerini satan gişe memurlarını da kandırarak gelen müşterilere "*Biletler önceden satıldı, yerler doldu*" dedirtmek suretiyle birçok yerin boş kalmasına sebep olmuşlardır.¹⁷⁸

¹⁷⁷ Milliyet, 19 Şubat 1976.

¹⁷⁸ Milliyet, 14 Nisan 1976.

2.1.4 Paris'te 3 Bin Ermeni Türkiye Aleyhinde Yürüyüş Yaptı

Dış haberler servisi-Paris'te yaşayan Ermenilerden 3 bin kişilik bir grup Fransa İçişleri Bakanlığının yasaklamasına rağmen Türkiye aleyhinde bir yürüyüş yapmıştır.

Polis göstericilerden 150 kadarını kimliklerini kontrol etmek için çevirmiştir. Ermeni Davasını Savunma Komitesi, polisin bu girişimini protesto etmiş. İçişleri Bakanlığının yasaklama kararını “*Ermeni milletin sesini kısmak için*” bir davranış olarak nitelemiştir. Fransa İçişleri Bakanlığı, polisin Türk Konsolosluğuna veya elçiliğine yapılacak bir yürüyüşü önlemek için girişimde bulunduğunu, çünkü Ermenilerin gösteri programında Türk temsilciliklerinin de olduğunu haber alındığını belirtmiştir.¹⁷⁹

2.1.5. Kissinger Türkiye Aleyhindeki Toplantıya Kutlama Mesajı Yolladı

Tekeyan Kültür Derneği adlı bir Ermeni örgütünün Washington'da düzenlediği toplantıya ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger başta olmak üzere birçok Amerikan Kongre üyesi kutlama telgrafları göndermişlerdir. Türkiye aleyhinde konuşmaların yapıldığı ve bir filmin gösterildiği toplantıya Kıbrıslı Rumlarla Yunanlılar da ilgi göstermişlerdir. 300 kadar dinleyici ve seyirci arasında Rum Kıbrıs Büyükelçisi Nikos Z. Dimitriu, Yunan Büyükelçiliği Siyasi Müsteşarı Lukas Sıras ve Suriye Büyükelçiliği Başkâtibi Refik Şart da yer almıştır. Toplantıya başkanlık eden Deniz Papazyan, Suriyeliyi takdim ederken, “*Ermeni davası ile yakından ilgilenen kişi*” diye tanıtmıştır.

Toplantı sırasında bir konuşma yapan Rum asıllı temsilci Paul Sarbanes Amerikan Kongresini prensip sahibi olmamakla suçlamıştır. Sarbanes konuşmasında Türkler hakkında ağır ve aşağılayıcı cümleler kullanmıştır.

Aynı toplantıda konuşan Kıbrıs Rum yönetiminin Washington Büyükelçisi Dimitriu BM'nin Kıbrıs sorunu karşısındaki davranışını kınamış “*Hiçbir temsilci Türkleri takbih etmemiş, hiç bir devlet Türkiye'nin suçlu taraf olduğunu söylemek cesaretini gösterememiştir*” demiştir.

¹⁷⁹ Milliyet, 29 Nisan 1976.

Daha sonra, piyano ve keman soloları ile kültürel bir hava verilmek istenen toplantıya “*Ermeni davası*” adlı 45 dakikalık bir film ile devam edilmiştir.¹⁸⁰

2.1.6. ABD Meclisi Alt Komisyonu Ermeni Sorununu Görüşüyor

Ermeni yanlısı konuşmacılara karşı, temsilci Wayne Hays, “*Bu toplantının şimdi ne anlamı var? Eskiye gidersek Haçlı seferlerine dönmek gerek*” dedi.

Washington-Zeyyat Gören Bildiriyor-New York Demokrat temsilcisi Laster Wolf’un başkanlığında, Floriada temsilcisi Herbert Burke, New York temsilcisi Benjamin Gilman, California temsilcisi John Krebs, New York temsilcisi Edward Koch’dan oluşan Meclis Dış İlişkiler Komitesi’nin “*Dış Politika ve Jenosit*” Alt Komisyonu, toplantılarına başlamıştır. Bir ara toplantılara katılan Kongre üyesi Derwinski Komisyon başkanı tarafından “*Ermeni davasının sempatisi*” olarak tanıtılmıştır.

Wolff “*Bu oturumlarda eski suçların unutulmadığını göstereceğiz insanların hafızasında tutacağız ve onların tekrar bir faciaya sebep vermemesini ve faciadan korunması için gayretlerini sağlayacağız*” demiştir. Oturumda dinlenenler arasında, bazı üniversitelerde Ermeni tarihi dersi veren konuşmacıların hepsi Türkiye aleyhinde bulunmuşlar ve davalarının yeniden ele alınmasını istemişlerdir. Konuşmacılardan biri Birleşmiş Milletler tarafından milletlerarası bir komisyon kurularak azınlıkların geçmişteki ve bugünkü durumunun incelenmesi ile Ermeni davasının Milletlerarası Adalet Divanında ele alınmasını istemiştir.¹⁸¹

Temsilci Wayne Hays, Komisyon da yaptığı bir konuşmada “*Bu toplantının şimdi ne anlamı var? Eğer eskiye gidilecek olursa Haçlı seferlerine dönmek lazım. Bahis ettiğiniz konu Osmanlılar devrinde olmuştur. Bugün yeni bir Türkiye var. NATO’nun bir üyesidir. Sovyetler Birliği’nde Ermenilerin durumu nasıl? Bura da konuşanlar Amerikan vatandaşı mı yoksa Ermeni mi?*” demiştir. Bu sözler üzerine salondaki Ermeniler homurdanmaya başkan bozulmuştur. Sovyetler Birliği’ndeki Ermenilerin durumu hakkındaki soruya da Ermeniler “*Olabileceği kadar*” diye cevap vermişlerdir.

¹⁸⁰ Milliyet, 11 Mayıs 1976.

¹⁸¹ Milliyet, 14 Mayıs 1976.

Öte yandan Maryland Eyaleti'nden Demokrat Parti adayı olan Joseph Tydings bir seçim kampanyasında. “*Eski bir NATO müttefikine (Türkiye’yi kastederek) karşı sırtımızı dönemeyiz*” demiştir. Tydings Demokrat Parti’nin 18 Mayıs’ta yapılacak olan Maryland Senatör Adayları ön Seçim’inde Rum asıllı Paul Sarbanes’e karşı savaşıacaktır. Buradaki Türk asıllı Amerikalılar ve Türk dostu Amerikalılar Tydings’in kampanyasına gönüllü olarak katılmaktadırlar. Bu nedenle Maryland ve civarına bir sirküler dağıtılmıştır. Profesör Robert Hadley Aylin Özdoğan ve Enis Pınar imzalarını taşıyan bu sirkülerde kampanyaya nasıl faydalı olunacağı belirtilmektedir.¹⁸²

2.1.7. Paris Ermeni Kültür Merkezi'nde Dün Patlayan Bombadan Sonra Bazı Bildiriler Ele Geçirildi

Ermeniler: 2 Türk Diplomatanı da Biz Öldürdük

Üçüncü Suikasta Hazırlanan Ermeni, Bomba Elinde Patlayınca Öldü, Biri Yaralandı.

Paris-Kerem Topuz Bildiriyor-Paris’te Bleue sokağının 15 numaralı binasındaki Ermeni Kültür Merkezi’nde meydana gelen patlamada bir kişi ölmüş bir kişide ağır yaralanmıştır. Patlamadan sonra olay yerine gelen polis Ermeni Kültür Merkezi’nin yıkılan birinci katında, Paris ve Viyana elçilerimizin öldürülmeleriyle ilgili bildiriler bulmuştur. “*Ermeni davasının intikamcıları*” başlığını taşıyan bildiriler ve tertibi hazırlayanlar, Paris ve Viyana suikastlarını üstlenerek daha fazla ayrıntı vermeden, Türklere karşı üçüncü bir suikastın tasarlanmış olduğunu, yakında da buna girişeceklerini yazmışlardır.

Polisin verdiği bilgiye göre, ölen kişi, yanlış bir ayarlama sonucu bombanın elinde patlamasıyla parçalanmıştır. Ermeni Kültür Merkezinin bir odasında bulunan bildirilere göre, patlayan bomba Türk diplomatlarından birine karşı yapılacak yeni bir suikastta kullanılacaktı. Patlamada yaralanan Kevork Papazyan adlı Ermeni gencin bombayı hazırlarken ölen ve henüz kimliği saptanamayan kişiyle hiç bir ilişkisi olmadığı sanılmaktadır.

¹⁸² *Milliyet*, 14 Mayıs 1976.

Paris Ermeniler Derneği'nin yönettiği, Ermeni Kültür Merkezi Paris'te yaşayan Ermeni kolonisinin bir buluşma ve toplantı yeridir. Polisin verdiği bilgiye göre Kevork Papazyan Kültür Merkezinden çıktığı sırada bombanın patlaması üzerine yaralanmıştır. Papazyan, bugün Fransız polisi tarafından sorguyu çekilecektir. Ayrıca,  len kişinin yanında patlamamış durumda ve daha önce hazırlanmış iki tane bomba bulunmuştur. Patlama, bombayı hazırlamakla uğraşan kişinin kafasını kopardığı için, kimliğinin ortaya çıkmasının epey zaman alacağı anlaşılmaktadır.¹⁸³

2.1.8. Paris'teki Ermeni Kültür Merkezinde Bulunan Bildirilerin Viyana ve Paris Suikastlarından Aynı Yerde Basıldığı Saptandı

Ermeni Kültür Merkezinde Türk Temsilcilikleriyle İlgili Planlar Bulundu.

Merkez Yöneticileri Hakkında Soruşturma Açıldı. Olayda Parçalanan Kişinin Bazı Ermenilere Yataklık Ettiği Belirtilildi.

Paris-Kerem Topuz Bildiriyor-Fransız polisinin bir kişinin ölümü ile sonuçlanan Ermeni Kültür Merkezindeki patlama ile ilgili olarak yaptığı soruşturmada, sonunda söz konusu Merkez de Paris'teki Türk temsilciliklerine ait planlar ele ge irilmifitir. Bu planlarda temsilciliklerin yerleri, kaç katlı, kaç odalı yerler oldukları buralarda kaç kişinin çalıştığı nöbetçi bulunup bulunmadığı nasıl girilip çıkıldığı belirtilmiştir. Öte yandan polisin patlamadan sonra Merkez'de bulduğu *“Ermeni Davasının İntikamcıları”* başlıklı bildirisinde Paris ve Viyana suikastları sonrasında dağıtılmış 24 Ekim tarihli bildirilerle aynı teknik özellikleri taşıdığı da saptanmıştır. Yetkililere göre bildirilerin her ikisi de büyük olasılıkla aynı yerde basılmıştır. Güvenlik görevlileri bu arada Kültür Merkezi yöneticisi olan fakat kimlikleri açıklanmayan bazı kimseler hakkında da soruşturma açmıştır.

Polis olayda ölen kişinin kimliği hakkında da kesin bir bilgi sağlayamamıştır. Ancak daha önce de belirtildiği gibi parçalanan erkeğin Agop Agopyan adlı Lübnanlı Ermeni olduğu kanısı korunmaktadır. Agop Agopyan'ın kısa bir süre önce hastalanan, kapıcının yerine bu işe alındığı, bazı kimselere Merkez'de yataklık ettiği polis tarafından saptanmıştır. Patlamadan sonra yaralı olarak ele geçen Kevork Papazyan adlı Ermeni de ifadesinde patlama sırasında olay yerinde olmadığını ileri sürmüştü. Ancak

¹⁸³ *Milliyet*, 29 Mayıs 1976.

adli tıp yetkilileri bu ifadeye değer vermemekte, Papazyan'ın yaralarının, kendisinin olay anında patlamaya çok yakın olduğunu kanıtladığını ileri sürmektedirler.¹⁸⁴

2.1.9. Rum ve Ermenilerin En Çok Olduğu Montreal'de, Türk Kafilesine Suikast Yapılacağı İhbar Edildi

Ankara-THA-1976 Montreal Olimpiyatları'na katılacak Türk kafilesine suikast yapılacağı ihbar edilmiştir. Montreal'de bulunan Türkler tarafından yapılan ihbarda bazı açıklamalarda bulunulmuş ve yetkililerin uyanık olması istenilmiştir. Dünyanın en fazla Rum ve Ermeni topluluğunun bulunduğu Montreal'de üzücü olayların meydana gelmemesi için Kanada Hükümeti'nin şimdiden uyarılmasının istenildiği ihbarda şöyle denilmiştir: *“Kıbrıs harekâtından sonra büyük bir Rum göçmen topluluğu Montreal'e yerleşmiştir. Ayrıca, Türk düşmanı olarak tanınan Ermeniler 1973 yılında aldıkları bir kararla Montreal'de örgütlenmeye karar vermişlerdir. Son Beyrut olayları nedeni ile de çok sayıda Ermeni Montreal'e gelmiştir. Birinci Kıbrıs harekâtı sırasında Montreal'de bulunan Rumlar, başta papazları oldukları halde gösteriler yapmışlar ve iki Türk'ü linç etmek istemişlerdir. Civardaki evlerine sığınarak hayatlarını kurtaran Türkleri linç etmek isteyen Rumlar Kanadalılar tarafından taşla tutulmuşlardır. Dünyada en çok Rum ve Ermeni bulunan kentlerden biri olan Montreal'e gelecek Türk kafilesine saldırıda bulunulabilir. Bu nedenle yetkililerin gerekli tedbirleri önceden almaları gerekmektedir.”*

Montreal'e gidecek İngiliz kafilesi belli oldu. İngiltere 1966 Melbourne Olimpiyatlarından bu yana en küçük kafilesini Montreal için hazırlamaktadır. Kafilenin 55 sporcudan oluşacağı açıklanmıştır. Halen Avrupa 5000 metre şampiyonu Brendan Foster hem 5000 hem de 10.000 metre, eski Avrupa şampiyonu olan Stewart ise 5000 metre yarışlarına katılacaktır.¹⁸⁵

¹⁸⁴ Milliyet, 3 Haziran 1976.

¹⁸⁵ Milliyet, 16 Haziran 1976.

2.1.10. Paris Büyükelçimiz Erez'i Ermeni Komandolarının Öldürdüğü Açıklandı

Paris-Anka-Fransız emniyet yetkilileri Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez'in "*Ermeni Katliamı Adalet Komandoları*" adlı bir örgüt tarafından öldürüldüğünü açıklamıştır.

Yetkililer, 27 Mayıs 1976'da Ermeni evinde patlayan bir bomba nedeniyle yapılan aramada "*Ermeni Katliamı Adalet Komandoları*" imzalı ve Türk Büyükelçilerini hedef alan bildiriler bulmuş ve araştırmalarında elçimizin bu örgüt tarafından öldürüldüğünün kesinlik kazandığını açıklamışlardır. Paris Emniyet Müdürlüğü Cinayet Masası Müfettişi Gurane, konuyla ilgili olarak özetle şunları söylemiştir: "*Ermeni evinde bulunan bildiriler Erez'in öldürülüşünden sonra Avrupa'daki diğer Türk elçilerine gönderilen bildirilerin aynısıydı ve aynı matbaada basılmıştı. Matbaanın İtalya'da olduğunu saptadık. İtalya'da da sürdürülen araştırmalar, bu örgütün cinayeti işlediğini kesin olarak ortaya koydu.*"¹⁸⁶

2.1.11. Los Angeles'te Öldürülen Diplomatlarımız Törenle Anıldı

Los Angeles'ta 1973 yılında bir Ermeni tarafından öldürülen diplomatlarımızın mezarları başında, ölümünün yıldönümünde dün bir tören düzenlenmiştir. Törene Dışişleri Bakanlığında yüksek dereceli bir memur ile İstanbul vilayeti temsilcileri katıldı. Türk diplomatları Mehmet Baydar ile Bahadır Demir'in Zincirlikuyu'daki mezarları başında yapılan törende olaydan duyulan üzüntü tekrarlandı ve yaptıkları çalışmalar anlatıldı.¹⁸⁷

2.1.12. Elçimizi Öldürmekten Sanık 4 Ermeni İçin Tutuklama Kararı Çıkarıldı

Beyrutlu olan 4 kişi "*Ermeni Katliamının İntikamcıları*" adlı bir grubun üyesi.

¹⁸⁶ *Milliyet*, 16 Kasım 1976.

¹⁸⁷ *Milliyet*, 29 Ocak 1977.

Dış Haberler Servisi-1977 yılında Türkiye'nin Viyana ve Paris Büyükelçilerinin ölümü ile sonuçlanan cinayetlerin zanlıları saptanmış ve bu 4 kişinin yakalanmaları için Zürih Savcılığı tarafından uluslararası tutuklama emri çıkarılmıştır.

Zürih Bölge Savcısı Jürg Faes yaptığı açıklamada cinayetlerle ilgililerin Beyrutlu 4 Ermeni olduğunu ve bunların “*Ermeni Katliamının İntikamcıları*” adlı bir grubun üyeleri bulunduğunu bildirmiştir. Savcı Faes geçen Aralık ayında Cenevre’de kuşku üzerine tutuklanan 34 yaşındaki Beyrutlu bir Ermeni’nin soruşturması sırasında durumun anlaşıldığını açıklayarak bu kişinin polise tedhişi Ermenilere yardım ettiğini kabullendiğini söylemiştir.

Cenevre polisi tarafından tutuklanan ve adı açıklanmayan Ermeni sorgusu sırasında intikamcı gruba 80 bin Türk lirası karşılığı yardımda bulunduğunu kabul etmiş, fakat tedhiş hareketine katıldığı yolundaki suçlamaları reddetmiştir.¹⁸⁸

Hollanda’da Ermeniler

Hollanda’da yaşayan Ermenilerin Türkiye’ye karşı uyguladıkları propaganda şiddetini artırmış, günlük gazetelerden sonra Hollanda radyolarında Türkiye aleyhine yayınlar yapılmaya başlanmıştır. “*Azınlıkların Sesi*” adlı radyo programında Türkiye’den çalışmak için Hollanda’ya gelen bir Ermeni ailesi bir buçuk saatlik yayın sırasında Türkiye Hükümetini, Ermenilere hiç bir hak tanımamakla suçlamıştır. Ermeniler halkın Türkiye’de devamlı olarak kendilerine eziyet ettiğini, çocuklarının sokaklarda dövüldüğünü kiliselere giden Ermenilerin tartaklandığını ve askere giden Ermeni gençlerine işkence yapıldığını ileri sürmüşlerdir.¹⁸⁹

2.1.13. Bir Ermeni Örgütü Türk Diplomat ve Uçaklarına Sabotajlar Yapacağını Açıkladı

Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu adlı yeraltı örgütü, Fransız AFP Ajansına yolladığı mektupta, Türkiye’ye savaş açtıklarını bildirdi.

Londra-AFP(AA)-Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu adlı bir yeraltı örgütü, Sofya ve Batı Berlin'den postaya verilen ve Fransız (AFP) Ajansının Londra bürosuna gönderilen mektupla Türkiye’ye savaş açtığını ve 10 Nisan gece yarısından itibaren

¹⁸⁸ *Milliyet*, 26 Şubat 1977.

¹⁸⁹ *Milliyet*, 26 Şubat 1977.

Türk uçakları, Türkiye'ye giden yolcular ve Türk diplomatlarına karşı sabotajlar düzenleneceğini bildirmiştir. Mektupta Türk diplomatik misyonları ve kurumlarının bulunduğu ülkelere de “*iharda bulunulmakta*” ve bu ülkelerden Türk diplomatik temsilcilerini korumaktan vazgeçmeleri, aksi takdirde, Türk diplomatları ve görevlilerine karşı girişilecek saldırılarda kendi yurttaşlarının da ölebileceği belirtilmektedir.

AFP Ajansının Londra bürosuna gönderilen mektuplarda söz konusu ultimatoma 10 Nisan gece yarısından itibaren yürürlüğe gireceği belirtilmekte, düzenlenecek sabotajların hedeflerinin Türk uçakları Türk yurttaşları ve Türkiye'ye giden herkes olduğu ifade edilmektedir, Ermenistan Gizli Ordusu'nun mektuplarında Viyana, Paris, Beyrut ve Santa Barbara' da Türk diplomatlarına karşı girişilen suikastların kendileri tarafından düzenlendiği iddia edilmekte ve bu suikastların başarıya ulaştığı kaydedildikten sonra, örgütün Ankara ve İstanbul'da da başarılı operasyonlar yaptığı öne sürülmektedir.

Örgütün “*İhtilal Genel Komutanlığı*” imzasını taşıyan bildirilerinde, Ermeni milliyetçilerin, bundan böyle Türkiye'ye karşı “*şiddet lisanını*” kullanmaya kararlı oldukları ifade edilmekte ve bu durumun, “*Adalet yerini bulana ve dünyanın dört bir yanına dağılmış bulunan Ermeniler yurtlarına dönene kadar*” devam edeceği iddia edilmektedir.¹⁹⁰

2.1.14. Zürih Savcısı: “*Sanık 4 Ermeni'nin Nerede Oldukları Bilinmiyor*”

Tutuklama emri çıkartan savcı, bu dört kişinin Viyana ve Paris'teki Türk elçilerini öldürdüğünü iddia eden gizli örgüte mensup olduklarını belirtti.

Geçen gün Zürih'te yaptığı basın toplantısında Viyana ve Paris Büyükelçilerimizin ölümleri ile sonuçlanan suikastların “*Ermeni Katliamının İntikamcıları*” adlı örgüt tarafından yapıldığını açıklayan Zürih Savcısı Juerg Fres, Milliyet'e aydınlatıcı bazı bilgiler vermiştir.

Free, İsviçre polisinin konu ile ilgisinin Zürih'teki Türk Konsolosluğu ve bir Türk bankasına bomba atanların yakalanmasına ilişkin olduğunu söylemiştir. Savcı,

¹⁹⁰ Milliyet, 27 Şubat 1977.

soruşturma süresince isimleri saptanan kimselerin adı geçen örgüte mensup olduklarının anlaşılması ve bu örgütün de açıkça Viyana ve Paris cinayetlerini işlemiş olduklarını söylemeleri nedeniyle arada bir ilişki kurulduğunu belirtmiştir. Ancak ismi saptanan kimselerin nerede olduklarının ve cinayetleri işleyen kimseler olup olmadıklarının katiyetle bilinmediğini söyleyen Savcı, örgüte mali yardım yaptığı anlatılan ve Cenevre’de Aralık ayında tutuklanan bir Ermeni işadamlarının halen Zürih’te hapiste olduğunu da doğrulamıştır. Savcı, gerek bu sayede, gerekse diğer yollarla elde edilen kati delillerin savcılıkça bir uluslararası tutuklama emri çıkarılmasına yol açtığını ifade etmiştir.¹⁹¹

2.1.15. Beyrut Askeri Ataşemizin Arabası Havaya Uçuruldu

Ankara Tüm Elçiliklerimizi Uyardı. Olayın, Militan Bir Ermeni Örgütüne Düzenlendiği Öne Sürülüyor.

Beyrut-Özel-2 Mart Çarşamba sabahı saat 02.25’de Türkiye’nin Beyrut’taki Askeri Ataşesinin ve birkaç dakika sonra da Beyrut Büyükelçiliğimiz teleks memurunun arabaları evlerinin önünde dinamitle havaya uçurulmuştur. Tümüyle parçalanan arabalarda kimse bulunmadığı için herhangi bir can kaybı olmamıştır. Olayı gizli tutan Türkiye Büyükelçiliği, bombaların Beyrut’taki militan Ermeni örgütlerinden biri tarafından atıldığı öne sürmüştür, Ankara’yı durumdan haberdar etmişlerdir. Dışişleri Bakanlığı olayı basına açıklamamasına karşın tüm elçiliklerimizi uyarmıştır. Bilindiği gibi, geçtiğimiz hafta içinde çeşitli ülkelerde Türklere karşı silahlı eylem yanlısı Ermeni örgütler birçok gazeteye gönderdikleri bildirilerle. Türklere karşı bu yıl Nisan ayından itibaren tedhiş hareketlerine girişeceklerini açıklamışlardı. Eldeki bilgilere göre Beyrut, yıllardan beri en militan Ermenilerin örgütledikleri bir merkezdir. Son olaylardan sonra birçok Büyükelçiliğimize koruma polisleri gönderilmiştir. Ayrıca, yurt dışındaki diplomatlarımız silah taşıyabilmek için bulundukları ülke yetkililerinden izin almışlardır.¹⁹²

¹⁹¹ *Milliyet*, 2 Mart 1977.

¹⁹² *Milliyet*, 5 Mart 1977.

2.1.16. Gizli Ordusu Türklere Saldırı Tehdidini Yineledi

New York-AFP (AA)-“*Ermeni Gizli Ordusu*” adlı yeraltı örgütü, Fransız (AFP) Ajansının Londra bürosundan sonra New York bürosuna bir mektup göndererek 10 Nisan gece yarısından itibaren Türklere karşı saldırı ve sabotaj eylemlerine başlayacaklarını tekrarlamışlardır. Bulgaristan’ın başkenti Sofya’dan postaya verilen mektupta, bütün ülkelere, topraklarındaki Türk elçilikleri ve Türk diplomatlarına sağladıkları koruma tedbirlerini kaldırmaları ihtar edilmekte, Türk uçakları ile Türkiye’ye gidecek bütün yolculara karşı eylemlere girişileceği öne sürülmektedir.¹⁹³

2.1.17. Bir Türk Örgütü Ermenilere Misilleme Yapılacağını Bildirdi

New York-AFP(AA)-Geçen hafta bir bildiri yayımlayarak 10 Nisandan sonra yabancı ülkelerdeki Türk elçilikleri ile kuruluşlarına ve Türkiye’ye gidecek yabancılara karşı eyleme geçeceğini ilan eden “*Gizli Ermeni Ordusu*” adlı örgüte Amerikan basınına gönderilen bir mektupla cevap veren bir Türk mücadele örgütü misilleme tehdidinde bulunarak cevap vermektedir.

14 Martta New York’ta Birleşmiş Milletler postanesinden postaya verilmiş olan mektupta “*saldırıya uğrayacak her Türk kuruluşu için 10 Ermeni kuruluşunun tahrip edileceği ya da 10 Ermeni öldürüleceği*” belirtilmektedir. Mektupta, “*Türkiye’nin Osmanlı imparatorluğunun varisi olmadığı, bu nedenle de Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermenilere karşı işlenen suçlardan sorumlu tutulamayacağı*” görüşüne de yer verilmiştir.¹⁹⁴

2.1.18. Bir Rum Gazetesinin İddiası

Lefkoşa-THA-Bir Rum gazetesine göre “*Ermeni Kurtuluş Ordusu*” adlı örgüt önceki gün sabaha karşı Roma’daki Türkiye Büyükelçilisine başarısız bir sabotaj girişiminde bulunmuştur.¹⁹⁵

¹⁹³ *Milliyet*, 11 Mart 1977.

¹⁹⁴ *Milliyet*, 11 Mart 1977.

¹⁹⁵ *Milliyet*, 17 Mart 1977.

2.1.19. Bir Ermeni Örgütünün İsrail ve Kıbrıs'taki Mektubu: “10 Nisan'dan Sonra Türk Taşıtlarına Binmeyin”

Tel Aviv-Ted Levite Bildiriyor-İki hafta önce İsrail ve Kıbrıs'taki yabancı muhabirlerin evlerine ve bürolarına, “*Ermenistan'ı Kurtarma Gizli Ermeni Örgütü*” imzalı mektuplar gönderilmiştir. Mektuplar da, bütün dünya vatandaşları uyarılarak, “*10 Nisandan sonra Türk uçaklarına, gemilerine ve trenlerine binmeyin*” denmektedir. Bulgaristan'dan postalanan mektuplarda, Türk Büyükelçilikleri ve konsolosluklarına da gidilmemesi hatırlatılmakta, “*Eğer bu uyarılarımıza uymazsanız, kendi hayatınızı riske atmış olursunuz*” denilmektedir.¹⁹⁶

2.1.20. Yeşilköy Çevresine Keskin Nişancılar Yerleştirildi.

Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusunun Eylemlerine Karşı Önlemler Artırıldı.

Sinan Toros: Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu adlı bir yeraltı örgütünün, bu gece yarısından itibaren Türkiye'ye savaş açacağını, Türk uçakları, Türkiye'ye giden yolcular ve Türk diplomatlarına karşı sabotajlar düzenleyeceğini, Fransız AFP Ajansının Londra bürosuna mektupla bildirmesinden sonra, Yeşilköy Havaalanındaki güvenlik önlemleri hassaslaştırılmıştır. İçişleri Bakanlığının konuya ilişkin; uyarısından sonra Yeşilköy Havaalanı ve çevresinin keskin nişancılarla kuşatıldığı bildirilmiş, bu arada. THY örgütü de yayınlanan genelgeler üzerine, Ermeni hareketine karşı alarm durumunu geçmiştir. Öte yandan Yeşilköy Havaalanı güvenlik örgütüne, ayrıca Federal Almanya Başsavcısı Buback'ın öldürülmesinden sonra cinayeti işlediklerini iddia eden “*Baader Meinhof*” örgütü üyelerinin Lufthansa Alman Havayolları Lufthansa uçaklarına sabotaj düzenleyebilecekleri uyarısı da yapılmış ve bu uçaklar ile yolcuları sürekli yakın korumaya alınmışlardır.

THY Genel Müdürlüğünce, Ermeni hareketi ile ilgili olarak yayınlanan genelgelerde, THA'nın Köln satış bürosuna, Viyana ve Paris elçilerimizin öldürülmesi olayında ilgisi olduğu ve halen Cenevre'de tutuklu bulunduğu bildirilen Antranik Tulumbacıyan adlı Ermeni'nin serbest bırakılması için R.A.S. rumuzlu bir tehdit mektubu gönderildiği açıklanmıştır. Genelgede yapılan araştırma ve istihbarattan sonra

¹⁹⁶ Milliyet, 20 Mart 1977.

mektubun içerisindeki Ramgavar isimli illegal bir partiden gelmiş olduğu görüşünün kuvvet kazandığı belirtilmiştir.

Yeşilköy Havaalanı güvenlik yetkilileri, yapılan uyarılardan sonra, her türlü önlemin alındığını, örgütün alarm durumunda bulunduğunu belirtmişler. “*Yeşilköy Güvenlik Örgütü, yapılan ihbarların çokluğu nedeniyle her gün alarm durumundadır*” demişlerdir Yetkililer bu arada panzerli korumanın sürdürüldüğünü açıklanmayan güvenlik önlemleri getirildiği ve alanın keskin nişancılarla kuşatıldığını bildirmişlerdir. Bu arada, uçak kaçırma, sabotaj, silahlı saldırı olayları ile kaçakçılık olaylarına ilişkin her gün çok sayıda ihbar alındığı, ancak bu ihbarların yüzde 98’inin asılsız çıktığı bildirilmiştir.¹⁹⁷

2.1.21. Ermenilerin Paris’te Türk Aleyhtarı Yürüyüşüne Fransız Polisi İzin Vermedi

Paris-Özel-Ermeni Davasını Savunma Komitesi Adlı Bir Örgüt, Bugün Fransız Başkentinde Türkiye’yi protesto amacı ile bir yürüyüş yapacağını açıklamıştır. Fransız polisi yürüyüşüne izin vermemiştir. Ancak Ermeni militanlarının bu yürüyüşü gerçekleştirmek isteyecekleri sanılmaktadır.

Öte yandan bazı Ermeni örgütleri, 1915 yılındaki Ermeni katliamının 62’nci yıldönümü dolayısıyla 21 Nisan Perşembe akşamı Türkiye aleyhinde geniş bir afiş kampanyası başlatmışlardır.

“*Büyüleyici Türkiye*” başlıklı ve ilk görüşte “*Turistik bir ilan*” niteliğini taşıyan bu afişlerde, iki tarihi belgenin fotokopileri ve bir şiir yer almaktadır. Afişte Talat Paşa’ya atfedilen ve Halep Valiliğine çekilmiş ve “*tarihi belge*” olarak tanımlanan bir telgrafın fotokopisi yer almıştır. Afişe göre, bu telgraf Ermeni katliamını başlatan emirdir. Oysa dünyadaki bütün Ermeni çevrelerince “1915” katliamının anıldığı tarih 24 Nisan 1915’tir Talat Paşa’nın telgrafı 15 Eylül 1915 tarihini taşımaktadır. Afişteki tarihlere bakılırsa Talat Paşa Nisan ayındaki katliamı Eylül 1915’te yani beş ay sonra emretmiştir. Afişleri yapıştıranlar bu tutarsızlığı fark ettikleri için afişlerdeki 24 Nisan 1915 tarihini kalın siyah kalemlerle silmişlerdir.¹⁹⁸

¹⁹⁷ *Milliyet*, 10 Nisan 1977.

¹⁹⁸ *Milliyet*, 24 Nisan 1977.

Teodorakis

Bu arada tanınmış Yunanlı müzisyen Mikis Teodorakis, 22 Nisan Cuma akşamı Paris'in "Mutualite" salonunda bir konser vermiştir. Bu konser. "Teodorakis, Savaşan Kıbrıs İçin Söylüyor" sloganı altında verilmiş, birçok konuşmacı konserden önce söz alarak, "Türklerin Kıbrıs'ta insan haklarını ne şekilde çiğnedikleri" yolundaki iddiaları açıklamışlardır.¹⁹⁹

2.1.22. Ermenilerin Paris'teki Gösterisini Polis Dağıttı

Kerem Topuz Paris'ten Bildiriyor-Ermeni Davasını Savunma Komitesi'nin çağrısı üzerine, 1915 yılındaki Ermeni katliamının 62. yıldönümü dolayısıyla 24 Nisan Pazar günü Paris'in en ünlü caddelerinden biri olan Champs Elysees'de protesto yürüyüşü düzenlemek niyetinde olan Ermeniler Fransız polisinin almış olduğu geniş güvenlik tedbirleri karşısında Champ Elysees'ye gitmeyip Notre Dame katedralinin önünde toplanmışlardır. Ayinde "Ermeni katliamı" konusunda uyarın, bin kadar Ermeni, çeşitli sloganlar bağırıp, bildiri dağıtmışlardır. Polisin dağıtılma emrine uymayan göstericilerden 5 kişilik bir grup, bir ara Beaubourg Kültür Merkezine doğru yürüyüşe geçmek isterlerken dağıtılmışlardır. Notre Dame civarından ayrılarak Etoile Meydanına gitmeyi başaran göstericiler Meçhul Asker Anıtındaki alevi tazelemişlerdir. Meydanda gösteriye başlayan Ermeniler, bu kez çok önemli polis kuvvetlerince derhal dağıtılmışlardır. Bu arada, düzenleyicilere göre 6 bin polise göre ise bin kişilik bir Ermeni topluluğu 23 Nisan Pazar sabahı Marsilya'da Türkiye aleyhinde bir protesto yürüyüşü gerçekleştirmişlerdir.²⁰⁰

Atina'da Gösteri

Yunanistan'daki Ermeniler, Ermeni soykırımının 62. yıldönümü olduğunu söyleyerek Atina'daki Alikı Tiyatro Salonunda dün gösteri mahiyetinde bir toplantı düzenlemişlerdir. Toplantıdan sonra da Atina'daki Yunan Meçhul Asker Anıtı'na yürüyüş yaparak çelenk koymuşlardır.²⁰¹

¹⁹⁹ Milliyet, 24 Nisan 1977.

²⁰⁰ Milliyet, 25 Nisan 1977.

²⁰¹ Milliyet, 25 Nisan 1977.

2.1.23 Paris'te Türk Turizm Bürosuna Bomba Atıldı

Olayda bir kişi hafif yaralandı. Büro ve çevresindeki dükkânların camları kırıldı. “GAJ” adlı bir örgüt patlamanın sorumluluğunu üstlendi.

Paris-Kerem Topuz Bildiriyor-Paris'in en büyük caddelerinden biri olan Champs Elysees Bulvarı üzerindeki Türk Turizm Tanıtma Bürosuna dün sabaha karşı yerel saatle 02.55'te bomba atılmıştır. Büronun giriş katının ve binadaki dükkânların önemli ölçüde hasarına yol açan patlama sırasında gece bekçiliği yapan genç bir Fransız hafif yaralanmıştır. Turizm Bürosunun dış kapısının yanındaki duvarın önüne bırakılan bomba, büronun sağ bölümünü tamamen tahrip etmiş, büronun dışında bulunan binanın giriş salonunun tavanındaki sıvaların dökülmesine yol açmış, büronun yakınında bulunan ayakkabıcı ve şekerci dükkânlarının camlarını kırmıştır. Bombanın infilakı asansörlerin bozulmasını sağlamış, polis yetkililerinin Turizm Bürosunun birinci katına ulaşmalarını güçleştirmiştir. Kapıyı kırarak büronun ikinci katına giren Fransız polisi, ikinci kata bomba koyulup koyulmadığını araştırmıştır. Bombanın patlamasından birkaç dakika önce polise telefon eden “Yeni Ermeni Direnişi” adındaki örgüt, “118 numaralı binaya bomba koyduklarını” söyleyerek polisi şaşırtmıştır. (Turizm Bürosu 102 numaralı binada bulunmaktadır.) GAJ (Gençlik Eylemi Grubu) adındaki diğer bir örgüt ise olaydan sonra AFP Haber Ajansı'na telefon edip bombanın sorumluluğunu üstlenmiştir. Bomba patladığı sırada binanın gece bekçiliğini yapan Fransız genci, kalemi düştüğünden yere eğilmiş ve böylece ağır yaralanmaktan kurtulmuştur.²⁰²

2.1.24. Paris'te Bir Ermeni Örgütü Eyleme Geçtiğini İleri Sürdü

Paris-AA-Paris'teki Türkiye Büyükelçiliği ve Türk Turizm Bürosuna karşı girişilen saldırıları, kendisinin düzenlediğini bildiren “Yeni Ermeni Direnmesi” adlı Ermeni örgütü yayınladığı bir bildiride Türkiye'deki Ermenilerin ulusal meşru haklarını geri alma mücadelesi çerçevesinde harekete geçtiğini belirtmiştir. Bildiride, devamlı şöyle denilmiştir. “Ermenistan'ın kurtuluşu ve bağımsız, sosyalist ve birleşmiş bir Ermenistan'ın yeniden kuruluşu, ancak Türkiye ve Kafkasya halklarının yanında emperyalizme karşı geniş bir cephe içinde girişilecek silahlı bir halk mücadelesiyle sağlanabilir.” Menteşenin açıklaması: Turizm ve Tanıtma Bakanı Nahit Menteşe,

²⁰² Milliyet, 16 Mayıs 1977.

olayla ilgili bir açıklama yapmış, “*Fransız Dışışleri Bakanlığının, bürodaki bütün zararı ödeyeceğini, büro personelinin ise geçici olarak Büyükelçilik binasında çalışacağını*” belirtmiştir.²⁰³

2.1.25. Fransa Başkanı Ermeni Anıtı’nın İlk Taşını Koyacak

Paris-Kerem Topuz Bildiriyor-Fransa Cumhurbaşkanı Valery Giscard d’Estaing önümüzdeki 29 Mayıs Pazar günü saat on altıda Paris’in tarihi “*Pere-Lachaise*” mezarlığına giderek buraya dikilecek olan “*Ermeni anıtının*” ilk taşını koyacaktır. Ermeni örgütlerinin, bu anıtın yapımını gerçekleştirebilmek için aralarında 500 bin frank (yaklaşık olarak bir milyon sekiz yüz bin Türk lirası) civarında para topladıkları belirtilmekte ve böyle bir törenin Türkiye ile Fransa arasındaki diplomatik ilişkileri zedelemesinden endişe edildiği ifade edilmektedir.²⁰⁴

2.1.26. Fransız Başkanı’nın Ermeni Anıtının Temelini Atacağı Yalanlandı

Haberin Bir Ermeni Örgütü Tarafından Reklam Amacı İle Uydurulduğu Anlaşıldı.

Paris-Kerem Topuz Bildiriyor-Fransa Cumhurbaşkanı Valery Giscard d’estaing’nin yarın Paris’in tarihî “*Pere Lacahaise*” mezarlığına giderek mezarlığa dikilecek olan “*Ermeni anıtının*” ilk taşını koyacağı Fransa dışışlerince yalanlanmıştır. “*Fransa için ölen eski Ermeni savaşçıları*” anısına anıt dikme komitesi bastırdığı afişlerde Giscard d’estaing’nin 29 Mayıs günü saat 16.00’da mezarlığa gideceği, törene katılmak isteyenlerin nereden özel otobüslere binebilecekleri yazılıydı. Söz konusu komite, 29 Mayıs Pazar günü “*Pere Lacahaise*” mezarlığındaki anıtın temel atma törenini düzenlemiştir.

İyi haber alan kaynaklarca, aslında diğer Ermeni örgütlerinin “*Kuvertür*” olarak kullandıkları bu komite, kalabalık bir halk kitlesinin törene katılmasını sağlayabilmek için “*Fransa Cumhurbaşkanı’nın ilk taşı koyacağı*” haberini yayarak özel afişler bastırmıştır. Fransa’da faaliyet gösteren çeşitli Ermeni örgütlerinin, amaçları uğruna Cumhurbaşkanı Valery Giscard d’estaing’nin adını kullanmış olmaları Fransa’daki

²⁰³ *Milliyet*, 17 Mayıs 1977.

²⁰⁴ *Milliyet*, 26 Mayıs 1977.

resmi çevrelerde bu örgütlere karşı memnunsuzluk yaratmıştır. Bildirilerde bu anıtın *“Fransız ordusuyla birlikte savaşan Ermenilerin anısını tazelemek”* için dikileceği belirtilirken, Ermeni çevrelerinin bu anıtı dikerek, *“1915 yılındaki Ermeni soykırımını henüz unutmadıklarını”* kanıtlayacakları söylenmektedir.²⁰⁵

2.1.27. Sirkeci ve Yeşilköy’deki Patlamaları Bir Ermeni Örgütü Üstleniyor

Fransız Ajansı’nın Atina bürosuna telefon eden bir kişi, sabotajları *“28 Mayıs Ermeni Örgütü”* nün düzenlediğini iddia etti.

Yeşilköy Havaalanı ve Sirkeci garındaki patlamalarla ilgili soruşturma sürerken, Anadolu Ajansı, Atina’dan, Fransız (ATP) ajansına dayanarak verdiği bir haberde, her iki olayı da bir Ermeni tedhiş örgütünün üstlendiğini bildirmiştir. *“AA”*’nın haberi, aynen şöyledir: Atina-AA-Yeşilköy Havaalanı ve Sirkeci Garı’na karşı pazar günü yapılan bombalı sabotajlar, *“28 Mayıs Örgütü”* adlı bir Ermeni tedhiş örgütü tarafından üstlenmiştir. Fransız (AFP) ajansının Atina’daki bürosuna telefon eden kimliği meçhul bir kişi, bombaların söz konusu örgütün militanları tarafından Yeşilköy Havaalanına ve Sirkeci Garı emanetlerine bırakıldığını söylenmiştir. Fransızca konuşan telefon eden kişi, *“Mücadelemizi, istediklerimizin tamamı karşılanıncaya kadar sürdüreceğiz”* şeklinde konuşmuştur.

Aynı kişi, Ermenilerin istekleri olarak, Türkler tarafından öldürüldüklerini ileri sürdüğü 1,5 milyon Ermeni’nin hayatları ve malları karşılığında tazminat verilmesini, ayrıca Sevr Anlaşmasıyla Türklere ait olduğu tanınmış bulunan toprakların Ermenilere verilmesini saymıştır.²⁰⁶

Ölü Sayısı 6’ya Yükseldi

Yeşilköy Havaalanı ve Sirkeci Garı’nda 6 kişinin ölümüne, 41 kişinin de yaralanmasına yol açan patlama olayı ile ilgili idari ve adli soruşturma sürdürülmektedir. Ağır yaralılarından birinin daha ölmesiyle olaylardaki can kaybı 6’ya yükselmiştir. Siyasi polis yetkilileri, Sirkeci Garı ve Yeşilköy Havaalanına konulan pat-

²⁰⁵ *Milliyet*, 28 Mayıs 1977.

²⁰⁶ *Milliyet*, 31 Mayıs 1977.

layıcı maddelerin “TNT” adıyla bilinen “Tri nitro tolüen” olabileceğini belirtmişlerdir. Yetkililer, ancak TNT’nin bu kadar büyük tahribat yapabileceğini söylemişlerdir.²⁰⁷

Soruşturma

Yeşilköy havaalanı olayı ile ilgili soruşturma Bakırköy Cumhuriyet Savcısı Nejat Ülgen başkanlığındaki Soruşturma Kurulu’na sürdürülmektedir. Bu arada 1940 yılında Ankara’da Alman Büyükelçisi Von Papen’e yapılan suikast girişimi ile ilgili araştırmaları yaparak sonucu ortaya çıkaran uzman Bahattin Kirman da özel olarak davet edilmiştir, öte yandan, olay sırasında büyük hasar gören ve olaydan sonra ulaşımın kapatılan dış hatlar terminalinin de onarılarak ulaşımın açılması çalışmalarına başlanmıştır.²⁰⁸

Ölenlerin Kimlikleri

Olayla ilgili yapılan soruşturma sonucu, patlama sırasında ölenlerin Yeşilköy Havaalanında ayakkabı boyacılığı yapan 14 yaşındaki Ahmet Kiraz, elektrik teknisyeni Hasan Yalçinkaya, emanet bölümü görevlisi Nail Yağız ile özel bir şirkette görevli şoför Kadri Çubukçu ve İsmet Turgut oldukları kesinlik kazanmıştır. Sosyal Sigortalar İstanbul Hastanesinde hayatını kaybeden yaralının ise kimliği henüz saptanamamıştır. Olay sırasında yaralanan 32 kişi arasında, Lillian Sutor Somer, Capt Colurce ve Christin Göral adlı üç yabancıının da bulunduğu bildirilmiştir.²⁰⁹

Olayın Amacı Ne Olabilir?

Yeşilköy Havaalanı Emniyet Şube Müdürü Yaşar Danacıoğlu, yaptığı açıklamada olayın hiç bir gayesi olmayan teröristlerce meydana getirilmiş olabileceğini söylemiş. “*Olayı İrlanda, Hollanda ve İtalya’daki teröristlerin kopyası olma özentisinde olan ve hiç bir gayeleri bulunmayan, sadece panik yaratmak amacı ile yerli örgüt üyeleri tarafından yapılmış olabilir. Hedef masum insanlar olamaz.*” demiştir.

Öte yandan, yapılan araştırma sırasında aşırı sol uçlara ait bazı amblemler ve yayınlar bulunduğu da öğrenilmiş, ancak polis konu ile ilgili açıklama yapmamıştır.

Danacıoğlu, Yeşilköy meydan yetkilileri ve emanet müsteciri tarafından bugüne kadar güvenlik açısından kendilerinden bir yardım istenmediğini, ancak bundan sonra

²⁰⁷ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²⁰⁸ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²⁰⁹ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

emanete bırakılacak bagajların güvenlik görevlilerince aranacağını ve aramalarda el detektörlerinin kullanılacağını söylemiştir.²¹⁰

Emanetçi Ne Diyor?

Yeşilköy Havaalanı emanet müsteciri Zeki Öztürk, büyük bavulları aramadan emanete aldıklarını, ancak makbuz kesip kimliklerini gördüklerini, böyle bir olayı düşünmedikleri için polisten önlem istemediklerini bildirmiştir. Araştırmalar sırasında, polis yetkilileri, olay yerinde bagajlar için kesilen makbuzların suretlerinin bulunduğunu, ancak patlayıcı maddeyi bırakan kişinin sahte kimlik kullanmış olabileceğini, bulunan makbuzların çoğunun da yanlış durumda olduğunu söylemiştir.²¹¹

Kirman'ın Açıklaması

Özel olarak araştırmaya davet edilen uzman Bahattin Kirman da dün araştırmalarına başlamış ve konuya ilişkin şunları söylemiştir:

“Hedefsiz tedhiş, bir akıl hastalığıdır. Sirkeci Garı ile Yeşilköy’de kısa aralıklarla meydana gelen patlamaların aynı saatlere rastlaması, ilk patlamanın duyulmasından sonra öteki patlama için görevlilerin önlem almaması içindir. Patlayıcı maddelerin saatleri aynı zamana kurulmuş olabilir. Ancak basit saatler olduğu için patlama zamanları değişik olmuştur. Von Papen’e yapılan suikast girişiminde kullanılan madde, nitrogliserindi. Bunu saptamıştık. Araştırmalardan sonra sonuca varacağımızı ümit ediyorum.”²¹²

Savcı Ne Diyor?

Soruşturmayı yürüten Bakırköy Savcısı Nejat Ülgen, olay yerinde yaptığı incelemelerden sonra şunları söylemiştir: *“Böyle önemli kilit yerlerinde kalorifer yakıtı depoları, emanet depoları ve trafo merkezlerinin bulunması her zaman sakıncalıdır. Her an sabote edilebilir. Devlet Hava Meydanları İşletmesi’nden bir heyet, bu emanet deposunun buradan kaldırılmasını istemiştir. Ancak, icraatı yürütecek hiç bir makam bu işle ilgilenmemiştir. Soruşturmayı sürdürüyoruz.”*

Öte yandan Yeşilköy Havaalanı Mülki Amiri Halit Tokulligil de olay sırasında yaklaşık 20 milyon Türk lirasına yakın hasar gören dış hatlar terminalinin geçici

²¹⁰ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹¹ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹² Milliyet, 31 Mayıs 1977.

onarımına çalışıldığını ve charter terminalinden yapılan uçak seferlerinin, bugün dış hatlar terminalinden yapılabileceğini bildirmiştir.²¹³

Sirkeci'de Hasar

Sirkeci Garı'nda ikisi ağır 9 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan patlama olayıyla ilgili soruşturma da sürdürülmektedir. İlgililer garın Emanet Memurluğunda meydana gelen patlamanın 1500 metrekarelik bir alanda hasar yaptığını, hasarın tahminen 4 milyon lirayı bulduğunu söylemişlerdir. Adli soruşturmayı sürdüren Savcı Abdullah İnce, dün olay yerinde bilirkişi tetkiki yaptırmış ve inceleme bitmeden enkazın kaldırılmamasını istemiştir. İdari soruşturmayı yapan Gar İşletmesi de olay yerinde mühendis ve uzmanlara inceleme yaptırmıştır. İşletme Başmüdürü Muhtar Erol, *“Savcı'nın kararından sonra enkazın hemen kaldırılacağını, binanın Emanet Memurluğu bölümünün tamamen kullanılmaz hale gelmesi nedeniyle askıya alınacağını”* belirtmiştir.

İlgililer, patlayıcı maddeyi bavula ya da Emanet Memurluğuna kimin koyduğunun henüz saptanamadığını, bu yönde hangi gizli örgütlerin eylemler düzenlediklerinin araştırılmakta olduğunu söylemişlerdir.²¹⁴

Sirkeci Garı Normale Döndü

Sirkeci Garı'ndaki büyük patlamadan sonra, önceki akşam enkaz kaldırma çalışmaları tamamlanmış, garda durum bir ölçüde normale dönmüştür. Yıkılan emanetçi yerindeki valizler, başka bir yere taşınmış, sahiplerine teslim edilmeye başlanmıştır. Gar yetkilileri patlayıcı maddeyi koyanların kimliklerinin saptanmasının olanaksız olduğunu belirterek, eşyaların emanete teslimi sırasında sadece bir makbuz verildiğini söylemişlerdir.²¹⁵

İlgisizlikten Yakındılar

Enkaz altında kalarak ağır yaralanan Emanet Memuru Kemal Balkan'ın eşi Güler Balkan ve kız kardeşi, dün İşletme Başmüdürüne giderek ilgisizlikten yakınmışlar. Kemal Balkan'ın Yakacık Hastanesine naklini istemişlerdir.²¹⁶

²¹³ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹⁴ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹⁵ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹⁶ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

Erbakan: “Planlanarak Yapılmış”

Başbakan Yardımcısı Erbakan, Diyarbakır’a gitmeden önce Yeşilköy Havaalanında “Olaylar çok üzücüdür. Aynı anda iki yerde birden patlama oluşu tesadüfle yorumlanamaz. Memlekette huzursuzluk çıkarmak için planlanarak yapılmış bir hareket intibasını uyandırmaktadır” demiştir.

TSİP: Yeni Bir Provokasyon

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz Sirkeci ve Yeşilköy’de patlatılan bombaları, “Yabancı ve yerli gizli servislerce düzenlenmiş yeni bir provokasyon” olarak nitelemiş ve “Amaçları seçim haftasında terör estirip tedirginlik yaratmaktır.” demiştir.²¹⁷

TEP: Cephe’nin Bir Tertibi

TEP Genel Başkanı Mihri Belli, Sirkeci ve Yeşilköy’de patlatılan bombalarla ilgili olarak bir demeç vermiş ve olayın haziran seçimlerini baltalamak isteyen faşist cephe stratejilerinin bir tertibi olduğunu söylemiştir.²¹⁸

İzmir Polisninin Uyarısı

İzmir polisi, son günlerde artan anarşik olaylar nedeniyle yurttaşları uyararak, apartman komşularından şüpheli hareketleri olanların güvenlik kuvvetlerine bildirilmesini, bunun yanı sıra yolda gördükleri paket halindeki cisimleri ellememelerini istemiştir.²¹⁹

2.1.28. Savcı: Yeşilköy’de Patlayan Madde Dışarıdan Getirilmiş

Soruşturmayı yürüten Bakırköy Savcısı, “Bu olay gelişigüzel bir adamın işi değildir. Özel yetiştirilip bir veya birkaç kişinin işidir.”²²⁰

Yeşilköy Havaalanı’nda 5 kişinin ölümü. 32 kişinin de yaralanması ile sonuçlanan patlama olayı ile ilgili soruşturmayı yürüten Bakırköy Cumhuriyet Savcısı Nejat Ülgen, “Yeşilköy Havaalanı emanet bölümünde patlayan tahrip maddesinin muhtemelen hariçten temin edilmiş kilogramağırlığı düşük, fakat gücü çok yüksek bir

²¹⁷ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹⁸ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²¹⁹ Milliyet, 31 Mayıs 1977.

²²⁰ Milliyet, 1 Haziran 1977.

tahrip maddesi olduğu neticesine vardık” demiştir. Nejat Ülgen olayla ilgili ilk soruşturmadan sonra, Yeşilköy Havaalanında yaptığı açıklamada, “Bu tür olaylarda sanıkların bulunmasının çok zor olduğunu” belirtmiş ve şunları söylemiştir: “Bu tür olaylarda sanığın bulunması çok zordur. Bir adam sahte pasaportla ya da sahte kimlikle içinde tahrip maddesi bulunan bavulu emanete teslim edip gitmiştir. Sonra da bavuldaki tahrip maddesi patlamıştır. Emanete her girenin ayrı ayrı fotoğrafları çekilmediğine göre sanık ya da sanıkların tespiti çok zordur. Fakat bu yine de genel bir değerlendirmedir. Benzeri olayların tespiti sonucu sanık ya da sanıklar ortaya çıkabilir de, çıkmaz da demiyoruz.” Ülgen açıklamasında “Olay yerinde yapılan araştırmalar sırasında olay gününe ait makbuzların dip koçanlarının bulunamadığını” da söylemiş ve şöyle demiştir: “29 Mayıs gününe ait makbuzların dip koçanlarını bulabilseydik, bundan bir netice çıkaracaktım. Ama o güne ait dip koçanlarını bulamadık. Ama bu demek değildir ki, dip koçanını bulduğumuz zaman bundan yüzde yüz bir netice çıkar, çünkü bu olay gelişigüzel bir adamın yaptığı iş değildir. Profesyonel surette yetiştirilmiş bir veya birkaç kişinin yaptığı iştir. Bu bakımdan bu adamların emanet bölümüne getirdikleri pasaport veya kimliklerinin sahte olması büyük bir katiyetle muhakkaktır.” Nejat Ülgen daha sonra, “Emanet bölümünün hayati merkezler yanında bulunmasının büyük bir hata olduğunu ve bu hatanın da ölümlere yol açtığını” tekrarlamıştır.²²¹

Öte yandan olay sırasında geniş hasar gören Yeşilköy Havaalanı dış hatlar terminalinin ulaşımına açılabilmesi için geçici onarım çalışmaları sürdürülmektedir. İstanbul Vali Muavini ve Havaalanı Mülkiye Amiri Halit Tokulligil, “Dış hatlar terminalinin bu sabah ya da en geç öğleden sonra ulaşımına açılacağını bildirmiştir.” Tokulligil bu arada, “Emanet bölümü müsteciri Zeki Öztürk’ün, emanet bölümünde önlem olmadığı nedeni ile savcılığa verileceği” söylemiş ve “Emanet müstecirine bu konudaki yazılı uyarı zamanında yapılmıştır” demiştir.²²²

²²¹ Milliyet, 1 Haziran 1977.

²²² Milliyet, 1 Haziran 1977.

Ankara’da Güvenlik Önlemleri Alındı

Ankara-Özel-Sirkeci ve Yeşilköy’deki patlamaların üzerine Ankara’da da tedbirler alınmıştır. Bir Ermeni Örgütünün üstlendiği bildirilen patlamalarla ilgili olarak Ankara Valisi Durmuş Yalçın, “*alabileceğimiz tedbirleri aldık*” demiştir.²²³

2.1.29. Yeşilköy ve Sirkeci’deki Patlamaları Üstlenen Ermeni Örgütü: Mücadelemizi Türkiye’nin Kalbine Götüreceğiz

AFP Ajansı, telefon eden kişinin Ermeni olduğunu fakat hangi ülkeden arandığını bilemeyeceğini bildirdi.

Atina-Mustafa Gürsel Bildiriyor-29 Mayıs Pazar günü İstanbul’da Sirkeci Garı’nda ve Yeşilköy Havaalanı’nda beş kişinin ölümüne ve 41 kişinin yaralanmasına yol açan bombalama olaylarına, Ermeni Kurtuluş Ordusu’na bağlı olduğunu bildiren “*28 Mayıs Örgütü*” sahip çıkmıştır. Açıklama, ilk kez pazartesi akşamı saat 19.30’da Atina’daki Fransız haber ajansı AFP’ye, çok kötü Fransızca konuşan biri tarafından edilen telefonla yapılmıştır. Gece saat 23.00 civarında da aynı ajansın Paris bürosuna telefon edilerek, Atina’ya iletilen mesaj aynen tekrarlanmıştır. Mesajda, “*Mücadelemizi Türkiye’nin kalbine götüreceğiz*” denmiştir. Yunanistan Ulusal Güvenlik Teşkilatı yetkililerinden Kardaras, olayla ilgili olarak kendisine yönelttiğimiz soruya, “*Hükümetimizin bu konuda kesinlikle bir bilgisi yoktur. Böyle bir telefonun edildiğini ilk kez sizden duyuyorum. Ancak şunu söyleyebilirim ki, Yunanistan’daki Ermeni örgütleri, bugüne değin hiç bir tedhiş hareketlerine girişmemişler ve sahip çıkmamışlardır. Buradaki örgütleri sadece politik bir örgüttür*” demiştir. Buradaki Ermeni örgütünün başkanı Ketam Yağcıyan ise, Milliyet’e olayla ilgili olarak şunları söylemiştir: “*Olayı ilk kez sizden duyuyorum. Atina’daki örgütümüz sadece politik bir örgüttür. Amaçlarımızı gerçekleştirmek için herhangi bir saldırı hareketinde hiç bir zaman bulunmadık. Ayrıca tedhiş hareketlerine girişen Ermeni örgütleriyle hiç bir organik bağlantımız yoktur. Ancak, şunu da belirtmek isterim ki, başka yolu düşünen herhangi bir Ermeni’nin veya örgülün davranışlarını kontrol altında tutamayız.*”²²⁴

²²³ Milliyet, 1 Haziran 1977.

²²⁴ Milliyet, 1 Haziran 1977.

Atina'daki ajansa telefon eden gençle konuşan muhabir Marungas, *“Konuşanın sadece kötü Fransızca kullandığını söyleyebilirim. Ermeni olduğunu bildirdi. Ancak, hangi ülkenin Ermeni'si olduğuna dair bir şey söyleyemem”* demiştir. Telefon edenin Rumca yerine Fransızca konuşmuş olması, telefonun gerçekten Atina'dan edilip edilmediği sorusunu ortaya çıkartmaktadır. Bilindiği gibi, Avrupa'nın her kentinden Atina'yı araya santral girmesine gerek kalmadan telefonla doğrudan aramak mümkündür. Bir iddiaya göre, merkezi Paris'te olan Ermeni tedhiş örgütü, Türk-Yunan ilişkilerini provoke etmek amacıyla haberi ilk kez Atina'daki ajansa verme yolunu seçmiştir.²²⁵

2.1.30. Elçilerimize Beşinci Suikast

Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım Öldürüldü.

Otomobilinden inip evinin bahçesine girerken kurşunlanan Carım, ameliyattan sonra öldü. Büyükelçinin şoförü, Carıma arkadan yaklaşan bir kişinin çok yakın mesafeden iki el ateş edip kaçtığını söyledi. Roma-Agusta Andrianı Bildiriyor-Evinin önünde dün saat 14 sıralarında belirsiz bir kişi tarafından silahla vurulan Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım, kaldırıldığı hastanede, bütün çabalara rağmen kurtarılamayarak ölmüştür. Karısı ve 2 çocuğu Türkiye'de bulunan 63 yaşındaki Carım, 1973 den sonra öldürülen 5. Türk diplomatıdır.²²⁶

Olay

Büyükelçilikten çıkarak resmi otomobiliyle evine gelen Carım'ı, bahçe kapısını açmak üzereyken arkasında beliren biri kurşunlamıştır. Görgü tanıkları, uzun boylu, bıyıklı, siyah elbiseli, siyah gözlüklü, şık giysili birinin evin köşesini dönerek hızla ortadan kaybolduğunu söylemişlerdir. Polis yetkilileri, Carım'ın katilinin tek kişi olmadığını ve olay yerinden iki kişinin kaçtığının görüldüğünü belirtmişlerdir. Carımın koruma polisi gönderilmesini talep etmediği için muhafızı bulunmadığı öğrenilmiştir.²²⁷

Şoförünün Sözleri

Öte yandan Büyükelçi Taha Carım'ın şoförü, suikast girişimini şöyle anlatmıştır: *“Büyükelçiyi yakındaki elçilikten evine getirdim. Otomobilin kapısını açtım. İndi ve*

²²⁵ Milliyet, 1 Haziran 1977.

²²⁶ Milliyet, 10 Haziran 1977.

²²⁷ Milliyet, 10 Haziran 1977.

evinin kapısına doğru yürümeye başladı. Ben, bu sırada otomobilin kapısını kapamakla meşguldüm. Kendisi evin avlusuna girmiş, kapıya doğru yürümekteydi ki, yakındaki otobüs durağında hareketsiz bekleyen biri, Büyükelçiye arkadan yaklaştı, çok yakın mesafeden iki el ateş etti ve kaçtı. Bütün bunlar birkaç saniye içinde olupbitti.”

Şoförün tanımlamasına göre, ateş eden kimse, koyu renk elbiseli, siyah gözlüklü, uzun boylu, gençten biriydi. Büyükelçi, silah sesleri arasında olduğu yere yığılmış, şoför ve silah seslerini duyan kapıcı, derhal yardımına koşmuşlardır. Olaydan sonra Carım, Roma’daki “*Polikliniko Umberto I*” hastanesine kaldırılarak, hemen ameliyata alınmıştır. İki buçuk saat süren ameliyattan sonra Carım’ın kurtarılamadığını bildiren Prof. Dr. Agustino, şunları söylemiştir: “*Kurşunlardan biri Büyükelçinin ağzından girip arkadan çıkmıştır. Asıl ölümüne neden olan ikinci kurşun ise karnından girip mide, karaciğer ve bağırsakları parçalamış ve Carım, iç kanama ve kalp yetersizliği sonucu öldü.*”²²⁸

Olay Yeri Kordon Altında

İtalyan polis ve jandarma örgütü, olay yerini derhal kordon altına almış ve bu bölgede sıkı bir kontrole girişmiştir. Aynı anda siyasi polis de Carım ile birlikte olan Büyükelçiliğin resmi şoförünün ifadesini almış ve şoförün tariflerine göre hazırlatılan bir resmi tüm örgütlerine dağıtarak Roma’dan çıkış yollarının tutulmasını istemiştir.²²⁹

Yine Bir Ermeni İşi mi?

Roma’da yayımlanmakla olan akşam gazeteleri, olayı dün büyük manşetler halinde vermişlerdir. Vita adlı akşam gazetesine göre olayın failleri bundan bir süre önce tehditlerde bulunan ve “*9 Nisan 1977 tarihine kadar bir Türk diplomatını öldüreceklerini*” açıklayan Ermeni örgütünün eseridir.²³⁰

Bir Ermeni Örgütü Üstlendi

France Presse ajansının bildirdiğine göre, ajansın Beyrut bürosuna telefon eden kimliği bilinmeyen bir kişi, Türkiye’nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım’a karşı düzenlenen suikastın “*Ermeni Soykırımı*” adlı bir Ermeni örgütünce gerçekleştirildiğini söylemiştir. Bu arada Beyrut’taki uluslararası haber ajanslarının bürolarına telefon ede-

²²⁸ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

²²⁹ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

²³⁰ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

rek “*Ermeni Jenosid Örgütü*”ne bağlı olduklarını bildiren kişiler Carımı kendilerinin vurduğunu söylemişlerdir.²³¹

Katilin Yakalanmasını İstedik

Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü, olayla ilgili dün bir bildiri yayımlayarak, “*İtalyan Hükümetince gerekli bütün tedbirlerin alınmasını ve katillerin en kısa zamanda yakalanmasını istedik*” demiştir.²³²

Demirel’in Sözleri

Olaydan sonra gazetecilerin sorularını yanıtlayan Başbakan Demirel: “*Olay bizi çok üzdü, Türk milletine başsağlığı dilerim*” demiştir.²³³

Carım’ın Özgeçmişi

Bir diplomat çocuğu olan Carım 1914 yılında İsviçre’nin Cenevre kentinde doğmuştur. Carım, Galatasaray Lisesi, Toulouse Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra. 1944’de Dışişleri Bakanlığına meslek memuru olarak girmiştir. Dışişleri Bakanlığında çeşitli iç ve dış görevlerde bulunan Taha Carım, 1957 yılında Karakas (Venezuela) 1960’da Karaçi (Pakistan) 1961’de de Ottawa (Kanada) Büyükelçiliklerinde Büyükelçilik görevlerini yürütmekle sorumlu birinci sınıf ortaelçi olarak çalışmıştır. Taha Carım, 1965’de Beyrut Büyükelçisi olmuş. 1967’de Tahran Büyükelçiliğine getirilmiştir. 1969’da merkezde yüksek müşavir olan Taha Carım, 1975’de Vatikan Büyükelçiliğine atanmıştır.²³⁴

Vatikan

Vatikan, Hristiyan Katolik dünyasının lideri olan Papa’nın ikamet ettiği 10 kilometrekare yüzölçümlü yeryüzünün en küçük ülkesidir. Ünlü Sen Piyer Kilisesi de Vatikan sınırları içindedir. Roma şehrinin içinde yer alan Vatikan’ın bir devlet olması 1871 yılında kabul edilmiştir. Vatikan’ın 25 kadar askerden oluşan özel giyimli minik bir ordusu vardır. Vatikan’ı halen 1963 yılında ölen 13. John’un yerine geçen Altıncı Paul yönetmektedir.²³⁵

²³¹ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

²³² *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

²³³ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

²³⁴ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

²³⁵ *Milliyet*, 10 Haziran 1977.

2.1.31. Korutürk'e Mesaj Yollayan Papa VI. Paul Carım'ın Katlini Kınadı

Ermenilerle ilgili bir kitap yazan Vatikan elçimiz, korunma istememiş, fakat ruhsatlı tabanca taşımaya başlamıştı. Dışişleri: Ermenilerle ilgili kitap yazan Carım, koruma istememiş, ruhsatlı tabancasını Ankara'dan aldırması.

Ankara- Özel-Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım'ın önceki gün evinin önünde vurulup öldürülmesi üzerine, Dışişleri Bakanı Çağlayangil ve Genel Sekreter Şükrü Elekdağ, İtalya'nın Ankara Büyükelçisi Messeri'yi makamlarına çağırarak, *"Suçlunun derhal bulunması ve tutuklanmasını"* istemişlerdir. Vatikan'ın Ankara'daki Maslahatgüzarı Eugenio Sborbaro da aynı gün, Genel Sekreter Siyasi İşler Yardımcısı Pertev Subaşı'yı ziyaret etmiş, Vatikan'ın, *"Bu menfur olayı şiddetle takbih ettiğini, Büyükelçinin vurulmasından derin üzüntü duyduğunu, suçlunun yakalanması amacıyla her türlü tedbirin alınacağını"* bildirmiştir.²³⁶

Papa Kınadı

Papa VI. Paul, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e gönderdiği mesajda Büyükelçinin öldürülmesini, *"Görevi kesinlikle barışçı olan bir diplomati hedef alan korkakça bir hareket"* olarak nitelemiş ve kınamıştır. Papa mesajında, Türkiye Büyükelçisi için dua ettiğini belirtmiş ve Taha Carım'ın ailesi ile Türk ulusuna başsağlığı dilemiştir.²³⁷

Neden

Taha Carım gibi, Ermeniler hakkında kitap yazmış, bir süre önce tehdit edilmiş bir Büyükelçinin neden koruma polisi olmadığı sorusuna, Dışişleri yetkilileri şu yanıtı vermişlerdir: *"Diplomatlarımıza karşı tedhiş olaylarının artması üzerine, hükümet bir yandan temsilciliklere koruma görevlileri göndermiş, öte yandan temsilcilik binalarımızda fiziki tedbirler almıştır. Binalara iç televizyonlar, içten kilitlenen demir kapılar, özel alarm cihazları bahçe duvarlarına takılan cihazlar vb. fiziki takviyelere 1975'den bu yana 50 milyon lira sarf edilmiştir. Öte yandan, Batı Avrupa'daki tüm temsilciliklerimize özel koruma polisi gönderilmiştir. Batı Avrupa dışındaki birçok yerde da aynı şekilde görevli polis memurları bulunmaktadır. Vatikan'da koruma polisi-*

²³⁶ Milliyet, 11 Haziran 1977.

²³⁷ Milliyet, 11 Haziran 1977.

nin bulunmamasının nedeni, Büyükelçi Carım'ın buna gerek görmemesi, görevli gönderilmesini istememesidir. Bakanlık, koruma görevlileri istemeyen Büyükelçilerimize bunu zorla kabul ettirmek durumunda değildir.”²³⁸

Çağlayangil: Gelişme Yok

Dışişleri Bakanı Çağlayangil, Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Carım'ın öldürülmesi, Sirkeci ve Yeşilköy Havaalanındaki patlama olayı ile ilgili olarak yeni bir gelişme olmadığını söylemiştir.²³⁹

Cenaze Salı Günü Yurda Getirilecek

Anadolu Ajansı, Büyükelçi Carım'ın naaşının Salı günü getirileceğini bildirmiştir. Carım'ın naaşı Ankara'da yapılacak bir törenle toprağa verilecektir. Carım'ın Kanada'da bulunan oğlu Müh. Halit Carımla İstanbul'da bulunan kızı Sosyal Psikolog Ayşe Carım ve yakın arkadaşı Büyükelçi Haluk Kura bu sabah Roma'ya gidecektir.²⁴⁰

2.1.32. Polis, Carım'ın Katilini Roma Ermeni Topluluğu İçinde Arıyor

İtalyan polisi, Türk Büyükelçiliği'nden Ermeniler hakkında bilgi aldı. İtalyan Hükümeti özel bir uçakla Carım'ın cenazesini Türkiye'ye gönderecek.

Roma-Agusta Andriani Bildiriyor-İtalyan polisi, Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım'ı öldüren güneş gözlüklü ve uzun boylu şahsı ele geçirebilmek için Roma'daki Ermeni cemaati arasında yoğun bir aramaya girişmiştir. Katilin bir Ermeni olduğuna inanan polis, cinayetten bir kaç saat sonra, bazı özel kaynaklardan aldığı bilgileri değerlendirerek Roma'da büyük bir insan avına çıkmıştır. Roma'daki Türkiye Büyükelçiliği de başkentte yaşayan Ermeni asıllı Türk vatandaşları hakkında İtalyan polisine bilgi vermiştir. Vatikan çevreleri, Taha Carım'ın ameliyathaneden alınmasından sonra bazı Büyükelçiler ile Vatikan'ın üç numaralı siması, Başpiskopos Giovanni Benelhi'nin kendisini hastanede ziyaret ettiğini ve öldüğü vakit yanında bulunduklarını söylemişlerdir. Türkiye'nin Roma Büyükelçisi Semih Akbil, Vatikan

²³⁸ *Milliyet*, 11 Haziran 1977.

²³⁹ *Milliyet*, 11 Haziran 1977.

²⁴⁰ *Milliyet*, 11 Haziran 1977.

Büyükelçisi Taha Carım'ın na'sının Cumartesi veya Pazar günü İtalyan Hükümetinin vereceği bir uçakla Türkiye'ye gönderileceğini söylemiştir.²⁴¹

İtalyan Basını Ne Diyor?

İtalya'nın büyük gazeteleri, Carım'ın öldürülmesi olayına geniş yer vermişlerdir. Olayın, Ermeni suikastlarının bir devamı olduğunu belirten *"Îl Tempo"* gazetesi, Ermeni örgütlerle yaptığı bir röportajı da yayımlamıştır. Röportajda, özetle şunlar yazılmıştır: *"Roma'daki Ermeniler"* Ermenistan Kurtuluş Hareketi'ni destekliyor ve davalarını Filistin davasına benzetiyorlar. Ancak ELA adlı örgüt kanlı olayları onaylamıyor. Birçok Avrupa ülkelerinde örgütlenen Ermenilerin amacı Türkiye'deki topraklarında hür ve bağımsız bir Ermeni Devleti kurmaktır. İtalya'da yerleşmiş 2 bin 500 Ermeni bulunduğunu belirten gazete, Ermenilerin Rusya'daki topraklarından bahsetmeyip de sadece Türkiye'deki topraklarından söz etmesini de *"maksatlı"* olarak yorumlamıştır.²⁴²

Komünist eğilimli *"Paese Sera"* gazetesi de özetle şu yorumu yayımlamıştır:

"Son seçimlerde Ecevit'in partisi büyük bir zafer kazanmıştır. Neruda'nın tüm eserlerini Türkçe 'ye çevirmiş bulan Taha Carım'ın kız kardeşi Nimet Arzık da sol tutumlu "Barış" gazetesinde yazmaktadır. Faşist Ermeni anarşistler bu nedenle Taha Carım'ı hedef almışlardır."

İtalyan Cumhuriyetçi Partisi'nin yayın organı *"La Repubblica"* ise Carım'ı, ELA örgütünün öldürdüğünü öne sürmüş, örgüt hakkında şu bilgiyi vermiştir: *"Merkezi Lübnan'da bulunan Ela'nın 1500 kişilik bir fedai ordusu vardır. Bu elemanlar, Taşnag Partisi'nin silahlı gücünü oluşturur. ELA'nın Marksist tutumlu 20 bin kişilik de sempatizanı vardır."*²⁴³

Demirel: *"Avrupa'da Vahşet Kol Geziyor"* Ankara-Özel-Başbakan Süleyman Demirel, Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım'ın öldürülmesinin fevkalade elim bir olay olduğunu bildirmiş. *"Fevkalade elim bir olaydır. Çok müteessirim Avrupa'da vahşet kol geziyor. Bu cinayeti, işleyenlerin yanına bırakmayız"* demiştir.

²⁴¹ *Milliyet*, 11 Haziran 1977.

²⁴² *Milliyet*, 11 Haziran 1977.

²⁴³ *Milliyet*, 11 Haziran 1977.

Vatikan Büyükelçisinin öldürülmesi dolayısıyla Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'e bir telgraf göndermiştir. Telgraf şöyledir: *“Bakanlığın seçkin mensuplarından Büyükelçi Taha Carım'ın menfur bir cinayet sonunda hayatını kaybetmiş olduğunu derin bir acı içinde öğrenmiş bulunuyorum. Başarılı çalışmalarıyla mesleğinin doruğuna erişmiş olan Carım'ın ulusça büyük üzüntü duyduğumuz, kaybı dolayısıyla zatiâlinize yakın çalışma arkadaşlarına ve merhumun şahsında değerli bir mensubunu kaybetmiş bulunan Dışişleri Bakanlığı camiasına taziyelerimi sunarım.”*²⁴⁴

Feyzioğlu; CGP Genel Başkanı Feyzioğlu Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım'ın katledilmesi dolayısıyla dün bir demeç vermiş. *“Bu menfur cinayet, yapanların alçaklığını ortaya koymaktadır. Masum insanları öldürerek, her türlü insanlık kuralını çiğneyen tedhiş usullerine başvurarak biç bir davaya hizmet edilemez”* demiştir.²⁴⁵

2.1.33. Yabancı Uyruklu Ermenilerin Türkiye'ye Girişi Serbest Bırakıldı

Ankara-Özel-Yabancı uyruklu Ermenilerin Türkiye'ye girişi konusunda bir süreden beri uygulanan kısıtlama, hükümet kararı ile kaldırılmıştır. Türk diplomatlarının öldürülmesi ve Ermeni militanların tedhiş faaliyetlerini artırmaları sonunda, geçen ay yabancı uyruklu Ermenilerin Türkiye'ye girişi yasaklanmıştı. Bu karar, Fransa başta olmak üzere, bazı dış ülkelerde tepki ile karşılanmış ve diplomatik girişimlere yol açmıştır. Dışişleri Bakanı Prof. Gündüz Ökçün, yabancı uyruklu Ermenilerle ilgili kararın, genel seçimlerden iki gün önce 3 Haziran 1977'de alınmış olduğunu, ancak Türkiye'nin taraf olduğu vize anlaşmalarına ve kişilerin seyahat özgürlüğünü savunan sözleşmeye aykırılığı nedeniyle kaldırıldığını bildirmiştir.²⁴⁶

2.1.34. Bir Ermeni Örgütü Carter'den, Türkiye'de Bir Ermeni Yurdu İçin Yardım İstedi

Örgüt, Aksi Halde Bunu Gerçekleştirmek İçin Savaşacağını Bildirdi.

²⁴⁴ Milliyet, 11 Haziran 1977.

²⁴⁵ Milliyet, 11 Haziran 1977.

²⁴⁶ Milliyet, 20 Temmuz 1977.

Beyrut-Upi(THA)-Kendilerine “*Ermenistan’ın Kurtuluşu için Gizli Ermeni Ordusu*” diyen bir grup, ABD Başkanı Carter’dan insan hakları üzerine başlattığı kampanyayı Türkiye’de Ermenilere bir anayurt sağlanmasını kapsayacak şekilde genişletmesini istemişlerdir. Paris’ten postaya verilen ve UPI’nin Beyrut bürosuna gönderilen mektupta “*Altmış yıldan beri Türkiye devleti, atalarının barış içinde yaşadıkları ve insanlığa en azından bin yıl hizmet ettikleri Ermenilerin topraklarını yasalara aykırı olarak işgal altında tutmaya devam etmektedir.*” Mektupta ayrıca, bu işgal altında denilen Ermeni topraklarının Türkiye tarafından üzerinde yaşayan bir buçuk milyon Ermeni’nin büyük bir çoğunluğunun sürülmesi ve kalanların da katledilmesi ile ele geçirilmiş olduğu iddiasına yer verilmiştir.

“*Gizli Ermeni Ordusu*” adlı örgüt, 9 Haziran’da katledilen Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım’ın katlinden kendilerinin sorumlu olduklarını açıklamıştı. Öte yandan, Beyrut’taki nüfusu 400 bin kadar olan ve dünyanın en büyük Ermeni topluluğu sayılan Ermeni toplumunun siyasi liderleri bu gizli örgütle hiçbir bağıları olmadığını ve örgütün eylem ve taleplerine katılmadıklarını açıklamışlardır. Gizli Ermeni Tedhiş Örgütünün UPI’nin Beyrut bürosuna gönderdiği mektupta, ayrıca ABD başkanı Carter ’in insan hakları kampanyasının Türkiye’de bir Ermeni devletinin kurulmasını sağlayacak biçimde genişletilmesi de istenilmiştir. Tedhiş örgütü bu talebinin gerçekleşmemesi halinde, Ermenilerin bu toprakları elde etmek ve varlıklarını sürdürmek için ellerinden gelen en üstün çaba ile savaşacaklarını belirtmişlerdir.²⁴⁷

2.1.35. Atina’da Türk Elçiliğini Koruma Önlemi Sıklaştırıldı

Atina, Mustafa Gürsel Bildiriyor-Yunan polisi Türkiye'nin Atina'daki Büyükelçiliği etrafında aldığı güvenlik önlemlerini sıklaştırmıştır. Çünkü Ta Nea gazetesinin bu konudaki bir haberi üzerine polis yetkilileri “*Değişik Ermeni örgütlerinin tehditleri üzerine Türkiye’nin Atina Büyükelçisinin güvenliğinden sorumlu polislerimize daha dikkatli olmalarını emrettik*” demişlerdir. Polisten alınan bilgiye göre, Türk diplomatlarını korumakla görevli polislerin sayısında herhangi bir artış

²⁴⁷ Milliyet, 9 Ağustos 1977.

yapılmamıştır. Atina'daki Türk Büyükelçiliğine herhangi bir tehdit mektubunun gelmediği de öğrenilmiştir.²⁴⁸

2.1.36. Türk Hükümeti, Ermeni Saldırısına Karşı Özel Komando Hazırlayacak

Türklerin misilleme eğilimini benimsediğini iddia eden “*Events*” dergisine göre: Türk Dışişleri görevlileri de bu yolda önerilerde bulunuyor.

Toronto-Engin Aşkın Bildiriyor-Orta Doğu sorunlarını inceleyen “*Events*” dergisi Türk Hükümetinin Ermeni saldırılarına karşı, İsrail benzeri özel komando ekipleri hazırlayacağını öne sürmüştür. Türk ilgililerin son zamanlarda çeşitli ülkelerde Türk diplomatlarını hedef alan ve öldürme ile sonuçlanan saldırılara karşı kesin “*misilleme*” eğilimini benimsediğini iddia eden dergiye göre Türk Dışişleri görevlileri de bu yolda sürekli önerilerde bulunmaktadır. Dergiye göre Lübnan’da, 3 bin kişilik özel bir ordu kurmuş olan ve bu orduya paralel olarak çalışan vurucu komando grupları yetiştiren Ermeniler, Batı Avrupa’da, Fransa’da, ABD ve Kanada’da da çok güçlü sosyal ve kültürel örgütler kurmuşlardır. Amerika’da ve Kanada’da siyasal, kültürel, sportif ve sanatsal alanlarda, çok ünlü kişilere sahip olan Ermeniler, 1915’te geçtiği öne sürülen “kıyım olayını” gürültülü mitinglerle kınamaktadırlar. “*Events*” dergisi, Lübnan’daki Ermeni ordusunun emrinde olan “*Ermenistan Kurtuluş Ordusu*” adlı komando örgütünün, Türk diplomatlara yönelen tüm cinayetleri üstlendiğini belirtmektedir. Bu örgüte bağlı olan hücre örgütlerin, Roma, Frankfurt, Londra, Paris ve Rotterdam’da eylem gösterdiği sanılmaktadır.²⁴⁹

2.1.37. Türkiye Aleyhine Çalışmak İçin İstanbul’a Gelen Ermeni Tutuklandı

İtalyan uyruklu Ermeni Kevork Urfalıyan’ın dışardaki çeşitli Ermeni katliamlarına da katıldığı sanılıyor. İstanbul’da Türkiye aleyhinde çalışmalar yaptığı iddiasıyla önceki gün polis tarafından yakalanan İtalyan uyruklu Ermeni örgütü üyesi Kevork Urfalıyan 2. Sulh Ceza Mahkemesince tutuklanmıştır.

²⁴⁸ *Milliyet*, 23 Ağustos 1977.

²⁴⁹ *Milliyet*, 25 Ağustos 1977.

İtalya'nın Tripoli kentinde doğan Kevork Urfalıyan bir süre önce İstanbul'a gelmiş, Ermeniler arasında bir örgüt kurmak için girişimlerde bulunmuştur. Ancak Türkiye'de rahat yaşadıklarını, durumlarından hoşnut olduklarını belirten Ermeniler, Kevork Urfalıyan'ın çalışmalarını polise duyurmuşlardır. Siyasi Polis tarafından bir süre izlenen Urfalıyan gözaltına alınmış, yapılan soruşturma sonunda Paris ve Milano'da yayınlanan iki Ermeni gazetede görev yaptığı, İnsan Hakları Ermeni Örgütü'ne üye olduğu saptanmıştır. Ermeni milliyetçisi olduğunu söyleyen Kevork Urfalıyan'da üç renkli bir Ermeni bayrağı bulunmuştur. Bayraktaki renklerden kırmızı dökülen Ermeni kanlarını, turuncu kutsal buğday başağını, mavi dökülen kanların buharlaşarak gökyüzüne çıkışını simgelemektedir. Urfalıyan'da ayrıca çeşitli dillerde pasaportlar, haritalar ve belgeler bulunmuştur. Öte yandan yurt dışındaki çeşitli Ermeni katliamlarına karıştığı ileri sürülen Kevork Urfalıyan, Türkiye Cumhuriyeti aleyhinde suç işlediği iddiasıyla 2. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanmıştır.²⁵⁰

2.1.38. Atina'daki Basın Ateşe Yardımcımızın Arabasına Saldırısı Ermeniler Yaptı

"Gizli Ermeni Ordusu" Bombalı Saldırıya Sahip Çıktı, Atina Olayı Kınadı.

Atina- Mustafa Gürsel Bildiriyor-Atina'daki Türk Basın Ateşe Yardımcısı Metin Yalman'ın arabasının bir bomba ile tahrip edilmesi olayına, Gizli Ermeni Ordusu adında bir örgüt sahip çıkmıştır. Gizli Ermeni Ordusu adına konuştuğunu söyleyen ve kimliğini açıklamayan biri, Perşembe akşamı Yalman'ın arabasına bomba atılmadan bir saat kadar önce Reuter Ajansı'na telefon ederek. *"Bir milyon Ermeni'nin öldürülmesini unutmadık. Türklerden intikamımızı alacağız. Hedefimiz Atina'daki Türk diplomatlarıdır."* demiştir.²⁵¹

Reuter Ajansı'nın Atina temsilcisi, o sırada büroda bulunmadığından, telefon görüşmesi yapan yardımcısı kendisi ile irtibat kurmuş ve görüşmeyi nakletmiştir. Atina'da sık sık telefon aracılığıyla değişik tehditler yapıldığı için ajan, önce olaya önem vermemiş, ancak Yalman'ın arabasının bombalanmasından sonra bağlantıyı kurarak haber bülteninde telefon ihbarından söz etmiştir. Dünyanın değişik ülkelerinde,

²⁵⁰ *Milliyet*, 22 Eylül 1977.

²⁵¹ *Milliyet*, 22 Ekim 1977.

Türklere karşı şiddet hareketlerine girişen Ermeni militanları ile ilişkileri olmadığını iddia eden buradaki Ermeni Cemiyeti sözcüleri, olaydan haberleri olmadığını söylemişlerdir. Bir Ermeni örgütünün bombalama olayına sahip çıkması, Atina'da endişe ile karşılanmıştır. Bugüne değin Türkiye'ye karşı sadece protesto gösterileri düzenlemekle yetinen Yunanistan'da yaşayan Ermenilerin ilk kez bir şiddet hareketine girişmiş olmaları, Yunan makamlarınca bir tehlike işareti olarak nitelendirilmiştir.

Bu arada Türk Büyükelçiliğinin olayı protesto ettiği ve gerekli diplomatik girişimlerde bulunduğu öğrenilmiştir. Polisten sızan bilgilere göre, Yalman'ın arabasına yerleştirilen bomba, yüksek güçlü bir tahrip kalıbıdır. Bir polis yetkilisi, kullanılan bombanın son derecede profesyonel bir bomba olduğunu da söylemiş ve son günlerde Atina'nın değişik semtlerinde yer alan başka bombalama olaylarında kullanılan kalıpların eşi olduğunu belirtmiştir.²⁵²

Atina, Saldırıyı Kınadı

Atina-THA(UPI)-Yunanistan Hükümeti, dün Atina'da Türk Basın Ataşesi Yardımcısının otomobiline yapılan saldırıyı kınamış ve olaydan büyük üzüntü duyduğunu açıklamıştır. Hükümet adına, açıklamayı yapan sözcü, *"Hedefin, Atina'da görevli bir yabancının otomobiline yöneltilmiş olması, kişiye yöneltilmiş olmasından daha az kabul edilebilir bir olay değildir. Her ikisi de lanetlenecek bir anarşi hareketidir."* Demiştir.²⁵³

2.1.39. İdam İstemiyle Yargılanan Ermeni Kefaletle Serbest Bırakıldı

Dışarıda, *"Türkiye aleyhinde propaganda yaptığı ve Türkiye'nin kuzeydoğu bölgesinde bağımsız bir Ermeni devleti kurmak için çalıştığı"* iddiasıyla dün İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan İtalyan asıllı Ermeni Kevork Urfaliyan kefaletle serbest bırakılmıştır. TCK'nin 140. ve 125. maddelerince ölüm cezası istemiyle yargılanan Urfaliyan, hakkındaki iddiaları reddetmiş, duruşma 15 Şubat 1978'e ertelenmiştir. Urfaliyan'ın duruşmasını. ABD'de bulunan annesi ve amcası da gelerek izlemişlerdir.²⁵⁴

²⁵² *Milliyet*, 22 Ekim 1977.

²⁵³ *Milliyet*, 22 Ekim 1977.

²⁵⁴ *Milliyet*, 1 Aralık 1977.

2.1.40. Ermeniler Londra Türk Büyükelçiliği Önünde Gösteri Yaptı

Londra-Kasım Yargıcı Bildiriyor-Bir grup Ermeni, dün Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği önünde gösteri yaparak, Türkiye'de Ermenilere uygulanan baskıyı protesto etmiştir. Daha çok gençlerden kurulu 45 kişilik bir grup ellerinde pankartlar olduğu halde Belgrave Meydanındaki elçilik önünde toplanarak, NATO'nun Ermeni topraklarından çekilmesini, Türkiye'de Ermenilere baskıdan vazgeçilmesini istemişlerdir.²⁵⁵

2.2. KÖŞE YAZILARI

2.2.1 Beyrut'ta Cinayet (Burhan Felek)

Beyrut'taki Türk Sefareti Birinci Kâtibi, genç diplomat Oktar Cirit, Beyrut çarşısında, arkasından sıkılan bir kurşunla, güpegündüz öldürüldü ve katil yakalanamadı. Bundan birkaç sene evvel Los Angeles Başkonsolosumuzla muavini, bir ihtiyar Ermeni tarafından öldürülmüştü. Geçen sene de birkaç gün fasıla ile önce Viyana'daki Türk Sefiri, sonra da Paris'teki Büyükelçimiz öldürüldü. Katiller bulunamadı, bulunamaz da... Bu sefer de, Hariciyemiz Birinci Kâtibimizi öldüren katilin bulunmasını ısrar ile Lübnan Hükümetinden talep etmiştir. Evvelki cinayetler hakkında, aklımıza geleni yazdık çizdik. Ama bir şey bulunamadı. İsteseydi, Paris polisi bu katili yakalardı. Ama pek fazla gayret göstermedi kanaatindeyim.

Beyrut'taki cinayete bir sahip çıktı. Oradaki gizli örgütlerden Ermeni Kurtuluş Ordusu'nun Antranik Paşa Kolu Ajanslara ve gazetelere: Birinci Kâtibi biz öldürdük! Diyor. Doğru mu, değil mi bilmem Ama bir teşkilatın, bir cinayeti kabullenmesi ile fiilen yapması arasında fark yoktur.

Dünya Ermenilerinden ben yalnız iki memlekettekileri görmüşümdür. Birisi Fransa'dakiler ötekisi Beyrut'takiler, Fransa'dakilerin büyük, pek büyük bir kısmı İstanbul Ermenileri gibi sulh ve selamet içinde yaşamayı isteyen kimselerdir. Bunların içinde iyi sanatkârlar da vardır, dostlarımız vardır. Bunların Türklerle bir alış veriş iddiası yoktur. Olan olmuş deyip, hayatlarını zehir edecek hareketlerden kaçarlar. Ama bir küçük azınlık vardır ki; hep müstakil Ermenistan hayali peşinde koşarlar ve bunu

²⁵⁵ *Milliyet*, 10 Aralık 1977.

Türkiye’de kurmayı düşünürler. Bunların pek büyük bir kısmı, Türkiyeli de değildir. Rus Ermenileridir.

Beyrut’takiler öyle değildir. Beyrut Ermenileri, Birinci Cihan Harbi’nde Rusların silahlandığı bir Ermeni ordusunu Lazkiye’ye çekip, Ermenistan saydığı topraklardaki Türk ve Müslümanları kesmeye başlayınca, zaten hal-i harpte olan Osmanlı Devleti, bu ummadığı ihaneti önleyebilmek için Ermenileri tehciire girişmiştir ve bu operasyon esnasında iki tarafın da kontrol dışında kalan elemanları birbirlerini kırmışlardır. İşte adına gizli örgüt yapılan Antranik Paşa, Rusların Türkiye’ye saldığı Ermeni ordusunun kumandanıdır.

Bu tehcirde canını kurtarıp Cemal Paşa’nın idaresi altındaki Beşinci Ordu hudutlarına girenlere zarar gelmemiş ve bunlar daha ziyade Lübnan ve Beyrut’ta yerleşip, iş güç ve servet sahibi olmuşlardır. Araplar Cemal Paşa’yı sevmezler. Çünkü harp şurasında Arap liderlerini Aliye Divan-ı Harbinin kararıyla idam ettirmiştir. Harp halindeki bir devletin tebaası, kendine karşı silahla isyan ederse, bir ordu kumandanı: Oh oh! Maşallah! Aferin size! Alın istiklalinizi! Mi der? Ama bu Araplar için bir zulüm teşkil etmiştir. Edebilir. Bunun için Lübnan’da Türklere karşı husumet beslemesi lazım gelenler Ermeniler değil Araplar olmalıdır ve öyle olduğu için de Beyrut’un bir meydanına “*Place des Martyres Zulüm Kurbanları Meydanı*” adını vermişler, bir de abide dikmişlerdir.

Buna rağmen harpten sonra Araplarla aramızda husumet kalmamıştır. Fakat Ermeniler her fırsatta bizden öç almaya kalkmışlardır. Bunların ıslahı kabil değildir ve Lübnan Hükümeti bunlara karşı hiçbir tedbir almaz ve alamaz. Çünkü sayıları Lübnan Parlamentosuna birkaç mebus sokacak kadar çok olduğu gibi, ellerinde gazeteleri vardır ve ticaret âleminde söz sahibidirler. Lübnan gibi İslam ve Hristiyan’ı Dürzi, Şii gibi din ve mezhep küsuratı arasında zorlukla kurulmuş bir denge Hükümeti için Ermenileri kırmak olacak şey değildir. Hele şimdi bunu istese de yapamaz. Çünkü Lübnan’da hükümet ve halk birbirine düşmüş. Suriye’nin müdahalesiyle sükûnet iade edilmiş, gene de yer yer çatışmalar devam eder olmuştur.

Hangi hükümet Türk diplomatının katilini aramaya kalkışacaktır? Bilse bile söyleyemez. Çünkü bu sırada Lübnan Devletinin varlığı söz konusudur. Aylardan beri her gün İslamlarla Hristiyanlar birbirini kırmaktadır. Lübnan’da hükümeteşizlik o hale

gelmiştir ki: Lübnan Devletinin dış temsilcileri, merkezî hükümetle münasebet kuramaz olmuştur.

Şimdi burada bir noktaya parmak basmak isterim. Dünya Ermenileri iki kısımdır. Birisi Ermeniliğiyle iftihar eden ve kabiliyetini, bulunduğu memlekete vererek, uslu olarak yaşayan kimselerdir. Türkiye'dekiler böyledir ve böyle olmuştur.

Hatta Osmanlı devrinde Dışişleri Bakanı bir Ermeni, Nafia Nazırı bir Ermeni, en büyük gazetenin başmuharriri (Diran Kelekyan ve sahibi Mihran Efendiler) Ermeni'ydiler. Hala Türkiye Ermenileri dışardaki bu hadiselerden müteessir ve endişelidirler.

Paris'te görüştüğüm büyük Ermeni kitlesi de aynı haldedir. Amerika'dakiler de öyledir. Amerikalı olmuştur. Ermeniliğini saklamaz. Ama Türkiye'den intikam alıp Ermeni devleti kurmak hayaline kapılmaz. Bunlar büyük yerler işgal ederler. Nitekim şu son rüşvetçi Lockheed uçak şirketinin Kongre'ye hesap veren ikinci Umum Müdürü Koçyan adında bir Ermeni'dir. Türkiye'de de bu böyle olmuştur. Padişahın Hazine Nazırlığına kadar Ermeniler girmişlerdir. Edebiyatımızda, dil hareketlerimizde, tarih yazarlıklarımızda, hukukta, tıpta, plastik ve sahne hizmetlerinde pek çok Ermeni, Türk devletini, Türk kültürünü temsil etmişlerdir. Ama dıştaki anarşist Ermeni teşkilatının tutumu, ister istemez Türkiye'deki Ermenileri de tedirgin etmiş ve hükümet düzeyindeki mevkilerini kayba sebep olmuştur.

Bunları yazmakla anlatmak istediğim iki şey vardır. Birisi, dışarıdaki milliyetçi Ermeni teşkilatının bir azınlık olduğunu anlatmak ikincisi, onların bu cinayetlerinden en çok Türkiye'deki Ermenilerin huzurunun kaçtığını ve tedirgin olduğunu anlatmaktır.

Türkiye'de anasır-ı muhtelif dediğimiz gayrimüslim tebaa ki şimdi sayıları pek azaltmıştır bu memlekette rahat rahat yaşar, para kazanır ve zengin olurlarken, Rusya, İngiltere ve Fransa gibi büyük devletlerin kışkırtmalarıyla hem rahatları kaçmış, hem de başlarına türlü belalar gelmiştir. Bilmeli ki hiç bir yabancı, insanları kendi kara gözleri için himayeye kalkmaz.²⁵⁶

²⁵⁶ Burhan Felek, "Beyrut'ta Cinayet", *Milliyet*, 23 Şubat 1976.

2.2.2. Durum (Abdi İpekçi)

Filistinli tedhişçilere özendikleri anlaşılan birtakım Ermenilerin, kurdukları yeraltı örgütleriyle yeni eylemlere girişecekleri iddia ediliyor. Gönderilen mektuplara bakılırsa şimdiye kadar dört Türk diplomatını öldüren çeteciler, artık sadece bu tür cinayetlerle yetinmeyecekler.

10 Nisan gecesinden itibaren başlatacaklarını bildirdikleri savaşta, Türkiye'ye karşı sistematik sabotajlara girişecekler. O arada Türk uçaklarını Türk yurttaşlarını ve Türkiye'ye giden herkesi hedef alacaklar. Bu sansasyon yaratmak isteyen bir delinin iddiası mıdır, yoksa ciddiye alınması gereken bir ihbar mı? Son yıllarda işlenen cinayetler, ikinci olasılığa ağırlık kazandırmaya yeter.

Türkiye'de Türk vatandaşı olarak yaşayan Ermenilerin Türkiye'ye, Türklüğe karşı herhangi bir eylemleri, davranışları iddiaları olmamıştır. Ama Türkiye dışındaki Ermenilerin tutumu çok farklıdır. Son yıllarda başlatılan yoğun bir kampanya sonucu, dünyanın çeşitli ülkelerinde yaşayan Ermeni asıllı insanlarda Türkiye'ye karşı bir savaş bilinci yaratılmıştır. Bu bilinçte hemen hemen hepsi birleşmiştir. Ama savaşın yönteminde ve hedefinde ayrılık vardır. Bir bölümü bugünkü Türkiye Cumhuriyetinin sınırları içinde kalan bazı toprakların ecdatlarına ait olduğu iddiası ile o bölgelerin Ermenilere, kendi devletlerini kurmak, üzere verilmesini istemektedir. Hedefleri budur. Ve o hedefe varmak için Filistinlilerin savaşı örnek alınmakta, onlar gibi tedhiş eylemlerine kalkışılmaktadır.

Ermenilerin bir bölümü bu girişimleri benimsememektedir. Bunlara göre tedhiş eylemleri, sonuç vermeyecek bir maceradır. Ve Ermenileri dünya kamuoyunda kötü duruma düşürmekten başka bir işe yaramayacaktır. Gerçi böyle düşünenler de Türkiye'ye karşı bir savaş isteğini desteklemektedir. Ama onların hedefi, vaktiyle soydaşlarına yapıldığı iddia edilen soykırımının Türkiye tarafından tanınması, kınanmasıdır. Türkiye'yi buna zorlayacak girişimleri desteklemekte, ancak o girişimlerin şiddete dönüşmesini benimsememektedirler.

Bu sonuncular, amaçlarına varabilmek için soykırımı iddialarını her fırsattan yararlanarak canlandırmaya, dünya kamuoyuna yaymaya çalışmaktadır. Bu konuda oldukça etkilidirler. Çünkü Amerika, Fransa, İsviçre gibi birçok ülkede Ermeni soyundan gelenler basında, radyoda, televizyonda kilit noktalardadır.

Ötekiler propaganda ile yetinmeyip eyleme geçmek istemişler ve bu istekte zaman zaman korkunç cinayetler işlemekten kaçınmamışlardır. O cinayetlerin kendilerine bir şey kazandırmadığı ve gülünç hayallerini gerçekleştirmeyeceği ortadadır. Ama deliliklerinden buna rağmen vazgeçmedikleri de bellidir. 10 Nisandan itibaren başlatılacağı iddia edilen sistematik sabotajlar, bu çılgınlığın yeni bir biçimi olabilir.

Aslında Türk toprakları üzerinde yeni devletler kurmayı hayal edenler sadece yurt dışındaki Ermeniler değildir. Dünyanın belli başlı merkezlerinde onlar gibi etkili propaganda yapanlar ve hatta onlardan daha sistematik çalışanlar vardır. Bunlar Türkiye Cumhuriyetine ait toprakların önemli bölümünü kapsayacak bir Kürt devleti kurulmasını tasarlayanlardır. Ve Türkiye'ye karşı, maceracı Ermeni örgütlerine oranla çok daha tehlikeli bir potansiyeli oluşturmaktadırlar.

Bu tehlikeler devletimizi yönetmek durumunda bulunanlara gizli brifinglerde her halde açıklanıyor. O tehlikelere karşı akılcı ve gerçekçi önlemlerin alınıp alınmadığını bilmiyoruz. Buna karşılık bildiğimiz gerçekler bize güven değil, kaygı verecek niteliktedir. Zira ülkemize dışardan tezgâhlanan bu tür bölücü, parçalayıcı girişimlere karşı Türkiye'de gereken birliği pekiştirmek şöyle dursun, tam tersine gelişmeler var tarikat, mezhep, ırk ve siyasal eğilim ayırımına dayanan düşmanlıklar, ülkemizi ve ulusumuzu, dışardaki düşmanlarımızı imrendirecek bir biçimde bölme, parçalama istidadı kazanmıyor mu?²⁵⁷

2.2.3. Bu Ortamdan Elbette Yararlanırlar (Abdi İpekçi)

Sirkeci ve Yeşilköy'deki sabotajları bir Ermeni örgütünün üstlenmesi, üzerinde durulan olasılıklardan birini gerçekleştirmiş gözüküyor. Ancak bu konuda ihtiyatlı davranmakta yarar var işin içinde bir aldatma bulunabilir. Şöyle ki: Terörcü örgütler, düzenledikleri eylemleri, genellikle olaydan hemen sonra üstlenirler. Oysa Fransız haber ajansı AFP'nin Atina bürosuna yapılan ihbar, patlamaların üzerinden 24 saat geçtikten sonra olmuştur. Dünya basını, radyoları ve gazeteleri ile olayı o ihbardan önce duyurmuşlardı.

²⁵⁷ Abdi İpekçi, "Durum", *Milliyet*, 27 Şubat 1977.

Böyle bir sabotaj yapıldığını ve failinin meçhul kaldığını öğrenenler, bundan yararlanmak isteyebilirler. O isteği duyacakların arasında bazı Ermeni örgütleri de olabilir. Çünkü onlar bu tür girişimlerde bulunacaklarını aylar önce iddia etmişler, fakat bir şey yapamamışlardı. Başarısızlıklarını örtbas etmek, üstelik Türkiye'nin en büyük kentinde eylemde bulunmuş gözükmek için bu olay, onların arayıp da bulamayacakları bir fırsat sayılabilir.

Öte yandan ihbarın Atina'da yapılması da dikkat çekicidir Ermeni örgütleri şimdiye kadar iddialarını Paris, Londra ve New-York gibi kentlerdeki gazetelere, haber ajanslarına duyururlardı. Bu kez haberin Atina'dan çıkması da düşündürücüdür ve akla işin içinde iş bulunduğunu getirmektedir.

Sirkeci ve Yeşilköy'deki sabotajları isterse gerçekten Ermeniler düzenlemiş olsun, isterse bunu sahte bir biçimde onlar üstlenmiş olsun, isterse bunu bambaşka amaçlarla bambaşka kişiler yapmış bulunsun... Ortaya çıkan önemli gerçek şudur: Türkiye, kendi içindeki çılgınların şiddet eylemleri ile öylesine karışık bir ortama sürüklenmiştir ki, bu kargaşalık ülkemiz üzerinde hesapları, tezgâhlanmış oyunları bulunanlar için kaçınılmaz bir fırsat haline gelmektedir.

Her gün, her yerde bir bomba patlarken, o bombaların arkasında kimlerin bulunduğu belli olmazken, işin içine elbette yabancı emeller de karışır. Biz birbirimizi kurşunlamaya başlamışken, işi kendi istedikleri yöne çekmeye kalkışanlar elbette çıkabilir. Türkiye'de şiddet eylemlerine girişen çılgınlar, kendi oyunlarını aşan oyunlara alet ola ola hıyanet noktasına geliyorlar.²⁵⁸

²⁵⁸ Abdi İpekçi, "Bu Ortamdan Elbette Yararlanırlar", *Milliyet*, 1 Haziran 1977.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1978-1980 YILLARI ARASINDAKİ HABERLER VE KÖŞE YAZILARI

3.1. HABERLER

3.1.1. Londra ve Brüksel’de Türk Binalarına Karşı Bombalı Saldırıları Yapıldı

Londra’daki Kıbrıs Türk Bankasında ve Brüksel’deki Eğitim ve Maliye Müşavirliğinde patlayan bombaların bir Ermeni örgütü tarafından yerleştirildiği öne sürülüyor. Dış Haberler Servisi-Londra’daki Kıbrıs Türk Bankası ile Brüksel’deki T.C. Büyükelçiliği’ne bağlı Eğitim ve Maliye Müşavirliği’ne yapılan bomba saldırılarının, Ermeniler tarafından düzenlendiği bildirilmektedir. İki Olayda Maddi Hasar Meydana Gelmiş, Can Kaybı Olmamıştır.

Londra’dan Kasım Yargıcı’nın bildirdiğine göre Kıbrıslı Türklere ait banka bombalandıktan sonra kimliklerini açıklamayan kişiler bir haber ajansına telefon ederek bunun bir Ermeni örgütünün işi olduğunu ileri sürmüşlerdir örgütün adı, “*Yeni Ermeni Direnme Örgütü*” dür. Kuzey Londra’da Haringey semtinde bulunan “*Turkish Bank Limited*” in önüne konan ufak bir bomba binanın cephesini ve girişini hasara uğratmıştır. Bomba sabaha karşı 2.15’de patladığından can kaybı ve yaralanma olmamıştır. Bankanın Müdür Yardımcısı Hüseyin Evren, Milliyet’e verdiği demeçte, “*Bankamızın cephesinde hasar vardır. İçerde hasar olmamıştır. Bu bakımdan günlük normal çalışmalarımıza devam ediyoruz*” demiştir.²⁵⁹

“*Turkish Bank Limited*” Kıbrıs Barış Harekâtından sonra Kıbrıs Türk bölgesi ile İngiltere arasındaki ticari ilişkileri yürütmek ve Kıbrıslı işadamlarının, transferleri ile ilgilenmek için kurulmuştu. O zamandan beri başarılı bir çalışma yapan banka geçen yıl, daha büyük olan yeni binasına taşınmıştı. Haringey semti, Kıbrıslı Türk ve Rumların toplu oldukları bir bölgedir. Bankanın bulunduğu caddede birçok Türk ve Rum işyeri, çeşitli dükkânlar, kulüpler ve turizm acenteleri vardır. Bankanın bitişiğinde bir Rum

²⁵⁹ Milliyet, 4 Ocak 1978.

lokantası, öbür tarafında da bir konfeksiyon atölyesi ile Türk gazetelerinin satıldığı bir İngiliz bayii bulunmaktadır.²⁶⁰

Polis, bombanın ufak çapta bir patlayıcı madde olduğunu, henüz sorumluları hakkında bir ipucu bulunamadığını bildirmiştir. Patlamadan sonra polis uzmanları hemen incelemelerine başlamışlardır. Yılbaşı tatili nedeniyle banka Cuma akşamından beri kapalıydı ve dün sabah normal çalışmasına başlayacaktı. Bombanın tatil süresi içinde ne zaman konduğu bilinmemektedir. Tatilde çöp toplayıcıları çalışmadıkları için her zaman olduğu gibi bitişikteki lokanta ve öbür işyerlerinin çöplerinin kapılar önünde birikmiş olması, bunlar arasına bir bombanın günün her saatinde dikkati çekmeden konmuş bulunabileceği belirtilmektedir.

Brüksel büromuzun haberine göre, Belçika başkentindeki Türkiye Büyükelçiliği'ne bağlı Eğitim Müşavirliği ve Maliye Müşavirliği'nin bulunduğu binanın giriş kapısına kimlikleri bilinmeyen kişilerce bırakılan bir bomba patlamış, olay hafif hasarla sonuçlanmıştır. Patlama sırasında çevredeki evlerin pencere camları kırılmış, ölen ve yaralanan olmamıştır. Moliera caddesindeki binanın girişinde bulunan posta kutularının altına yerleştirilen saatli bombanın patlaması, semtte büyük heyecan yaratmıştır. Kimlikleri henüz saptanamayan kişiler binanın dış giriş kapısı kilitli olduğu için, üçüncü kattaki müşavirliklere çıkamamışlardır. 1 aydan sonra Fransız Haber Ajansı (AFP)'nin Brüksel bürosuna telefon eden bir kişi, patlamayı “*Yeni Ermeni Direniş Örgütü*” adlı bir kuruluşun düzenlediğini açıklamıştır. Telefon eden bu şekilde, “*Ermeni haklarının var olduğuna dünya kamuoyunun dikkatini çekmek istediklerini*” bildirmiş ve “*Sosyalist, bağımsız bir Ermenistan kurma mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu inançtaki tüm Ermenilerin bizi desteklemelerini istiyoruz. Yeni Ermeni Direnmesi olarak, faşist Türk devleti ve Batı emperyalizmine Ermeni ulusunun inkâr edilemez var olma hakkını göstermek istedik*” demiştir. Yetkililer ilk kez böyle bir örgüt adıyla karşılaştıklarını ileri sürmektedirler. Belçika jandarması patlamadan kısa bir süre sonra Alman plakalı bir otomobilden kuşkulanarak durdurmuş, ancak içindekilerin olayla ilgisi bulunmadığı saptanmıştır. Araştırmanın sürdürülmesine rağmen, polisin

²⁶⁰ *Milliyet*, 4 Ocak 1978.

sorumluları bulabileceği sanılmamakta ve “*Büyük bir olasılıkla Fransa’dan gelip tekrar geri döndüklerine*” inanılmaktadır.²⁶¹

Belçika Polisi, Ülkedeki Ermeni Örgütlerini de Araştırma Listesine Almıştır

Belçika’daki Türk kolonisi ve Türk vatandaşları arasında heyecan yaratan olay için bir Türk yetkili, “*Kolay atlatıldı. Asıl hedef elçilik olabilirdi*” şeklinde konuşmuştur.²⁶²

3.1.2. Ermeniler: İpraş Rafinerisi İle İzmit Otogarı’nı Uçuracağız

Önceki gün Paris’te Fransız Basın Ajansına telefon eden bir kişi Sirkeci Garı ve Yeşilköy Havalimanı sabotajları ile 3 Büyükelçinin öldürülmesinin kendi işleri olduğunu ileri sürdü.

Paris-Mişel Perlman Bildiriyor-Ermeniler 8 Ocakta Türkiye’de bazı yeni sabotaj eylemlerine giriştiklerini iddia etmişler, bu eylemlerin İzmit ve çevresinde gerçekleştirildiğini ileri sürmüşlerdir. Paris, (AFP) ajansına telefon eden kimliği bilinmeyen bir kişi, sabotajların “*28 Mayıs Grubu*” adlı örgüt tarafından düzenlendiğini söylemiş, Ermenilerin sabotajlarının İzmit’teki İpraş Petrol Rafinerisi ile otobüs terminaline yönelmiş olduğunu iddia etmiştir. “*Ermeni Katliamının Öcünü Alanlar Örgütü’nün 28 Mayıs Kolu*” adlı örgüt önceki gün Fransız yayın kuruluşlarına telefon ederek son yıllarda Türkiye’yi ve Türk diplomatlarını hedef alan saldırılardan sorumlu olduklarını da ileri sürmüştür. Kendisini Ermeni örgütünün bir üyesi olarak tanıtan kişi, 28 Mayıs Kolunun Türkiye’nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez ve Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalı’nın 1975’de, Vatikan Büyükelçisi Taha Carım’ın da 1976’da öldürülmesinin; ayrıca geçen yıl Mayıs ayında Yeşilköy Havaalanı ve Sirkeci Garı’ndaki bombaların kendi marifetleri olduğunu bildirmiştir. Örgütün kendisine “*28 Mayıs Kolu*” adını vermesinin nedeni, Zürih’te Türk Konsolosluğuyla bir Türk bankasına yapılan saldırıdan sorumlu görülen Ermeni eylemcisinin 1976’nın 28 Mayıs günü tutuklanmalarıdır. Fransız yayın organlarına telefon eden şahıs daha fazla bilgi vermeden konuşmasını kesmiştir.²⁶³

²⁶¹ *Milliyet*, 4 Ocak 1978.

²⁶² *Milliyet*, 4 Ocak 1978.

²⁶³ *Milliyet*, 11 Ocak 1978.

İzmit Otogarına Konan Bomba Dışarıdan Getirilmiş

İzmit-Özel-Geçtiğimiz Pazar günü, İzmit Otobüs Terminalindeki bir benzin istasyonuna bırakılan tahrip gücü çok yüksek saatli bombanın, üzerinde askeri uzmanlar tarafından yapılan incelemeden, yurt dışından getirildiği anlaşılmıştır. Bir şans eseri, patlamadan zararsız hale getirilen bombanın üzerinde yabancı dilde yazılar bulunması dikkati çekmiştir. Öte yandan Kocaeli Emniyet Müdürü Vahdet Erdal, *“Girişilecek her türlü sabotaja karşı, başta İpraş olmak üzere, bölgede bulunan kritik tesislerde gerekli önlemlerin alındığını”* söylemiştir.²⁶⁴

3.1.3. Kevork İçin Yeniden Ölüm Cezası İstendi

Toprak bütünlüğümüzü bozma girişiminde bulunmaktan sanık olarak ölüm cezası istemiyle tutuklu yargılanırken serbest bırakılan Ermeni asıllı Kevork Orfaian hakkında dün 5. Ağır Ceza Mahkemesinde yine ölüm cezası istenmiştir. Savcı, hükümle birlikte sanığın yeniden tutuklanmasını istediği görüşünde, *“Sanığın İtalyan uyruklu olduğunu, Kars, Erzurum, Trabzon ve Van illerini içine alan bir Ermeni devleti kurulmasına çalıştığını”* belirterek, ölüm cezasına çarptırılmasını istemiş, mahkeme, savunma için duruşmayı ertelemiştir.²⁶⁵

3.1.4. Bir Ermeni Örgütü Olayın Sorumluluğunu Üzerine Aldı

Karamanlis: Atina'daki Bombalar Türklere Değil Bana Atıldı

Mustafa R. Gürsel Montreux'den Bildiriyor-Ankara'daki Yunan Maslahatgüzarı, sabaha karşı Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldı. Yunan basını, bomba olaylarına çok geniş yer ayırdı, fakat yorum yapmıyor.

Atina-Milliyet Bürosu-TA Nea gazetesi önceki bomba olayları ile ilgili bir haberinde, *“Gece polise telefon eden Gizli Ermeni Ordusu adlı örgütün üyesi olduklarını belirten kişilerin olayların sorumluluğunu üstlendiğini”* bildirmiştir. Ancak bazı kaynaklar bombaların aşırı sağcı Yunan unsurlar tarafından konulmuş olmasından söz etmişlerdir. Önceki gece yarısı üç Türk diplomatının otomobillerinin, konulan patlayıcı maddelerle büyük ölçüde hasar görmesi ve Basın Ateşe Yardımcısı Metin

²⁶⁴ Milliyet, 11 Ocak 1978.

²⁶⁵ Milliyet, 4 Mart 1978.

Yalman'ın yaralanması olayına dünkü Yunan basını çok geniş ölçüde yer vermiştir. Yunan radyo ve televizyonları da olayları yorum yapmadan yansıtmışlardır.²⁶⁶

Apoyevmatini Gazetesi Birinci Sayfasının Tümünü Bu Habere Ayırmıştır

Dün gece ayrıca iki Amerikalı diplomatın otomobilleri Molotof kokteylleriyle hasara uğratılmıştır. Yunan basını, bu olayın yeni ABD Büyükelçisi McCloskey'nin önceki gün Atina'ya gelmiş olmasına karşı bir tepki olarak düzenlenmiş olabileceğini belirtmektedir. Bu arada, Yunan Kamu Düzeni Bakanı Anastasios Balkos'un, Kuzey Yunanistan'da yapmakta olduğu geziyi yarıda keserek Atina'ya döndüğü, Bakanın başkanlığında yapılan ve Emniyet ve Yunan İstihbarat Örgütü (KYP) yetkililerinin de katıldıkları bir toplantıda Yunanistan'daki Türk diplomatlara karşı girişilen saldırıların önlenmesi için alınacak tedbirlerin görüşüldüğü öğrenilmiştir.²⁶⁷

3.1.5. Paris Belediyesi Ermenilerin, Türkiye Aleyhinde Yapacağı Gösteriye İzin Vermedi.

Paris-AFP(AA)-“*Ermeni Davasını Savunma Komitesi*” adındaki Ermeni örgütünün 24 Nisan için düzenlemeyi istediği gösteriye Paris Belediyesi izin vermemiştir. Komite gösterinin yasaklanmasını kınayan bir bildiri yayımlayarak Fransa'nın 1915 yılındaki Türk Hükümetinin suç ortağı durumuna düştüğünü iddia etmiştir.²⁶⁸

3.1.6. Ermenilerin Paris'te Türkiye Aleyhindeki Gösterilerini Polis Önledi

Los Angeles'te 500 Kadar Ermeni Asıllı Amerikalı, Gösterileri Sırasında 2 Polisi Yaraladı.

Paris-AA-Ermeni Davasını Savunma Komitesi, önceki akşam Paris Ermeni Kilisesi çevresinde 1915 olayları yıldönümünü anma amacıyla toplanan birkaç bin kişilik kalabalığın yol açtığı olaylar sırasında polisçe takip edilen tutumu protesto etmiştir. Polisin “*kaba baskısından*” söz eden komite, yayınladığı bir bildiride, resmi makamların bu davranış içine girmekle Türk Dışişleri'nin açık baskısına boyun eğmiş

²⁶⁶ *Milliyet*, 12 Mart 1978.

²⁶⁷ *Milliyet*, 12 Mart 1978.

²⁶⁸ *Milliyet*, 22 Nisan 1978.

olduklarını ve bu durumda, Ermeni halkının haklı isteklerini susturma konusunda suç ortaklığı içine girdiklerini öne sürmüştür.²⁶⁹

Los Angeles'teki Gösteri

Los Angeles-AA-60 yıl önce Türkiye'de bir buçuk milyon Ermeni'nin, katledildiğini öne süren 500 kadar Ermeni asıllı Amerikalı ile polis arasındaki çatışmada Hollywoodlu iki polis yaralanmış ve polislerin üzerine şişe ve taş atan yedi gösterici tutuklanmıştır.²⁷⁰

3.1.7. İngiltere'deki Ermeniler Türkiye Aleyhinde Yeni Bir Kampanya Açtı

Londra- AA-Türkiye aleyhine yeni bir kampanya başlatan Ermeniler, Türk yöneticilerin İstanbul'daki Ermeni azınlığı rahatsız ettiklerini iddia etmişlerdir. Ermeniler dün ABD Başkanı Carter'a bir çağrıda bulunarak Türkiye'ye uygulanan silah ambargosunun kaldırılmamasını da istemişlerdir.²⁷¹

3.1.8. Ermeniler BM Merkezi Önünde Türkiye'ye Karşı Gösteri Yaptılar

New York-AA-Genel Kurulun silahsızlanma özel oturumunun açıldığı gün Birleşmiş Milletler Genel Merkezi önündeki Dag Hammarskjöld Meydanı çevresinde toplanan ve sayıları pek fazla olmayan bir Ermeni grubu, Türkiye aleyhinde gösteri yapmıştır. Ermeniler, 1915 yılında meydana gelen olayları protesto ettiklerini söyleyerek dünya silahsızlanma çabalarını desteklediklerini bildirmişlerdir.²⁷²

3.1.9. Madrid Büyükelçimize Suikast Yapıldı Eşi Öldü

Kuneralp'in otomobili makinalı tüfekle tarandı. Arabada bulunan eşi, emekli bir diplomat ve şoför öldü. Kuneralp arabada yoktu. Suikastı bir Ermeni örgütü üstlendi. Türkiye'nin Madrid Büyükelçisi Zeki Kuneralp'in eşi Necla Kuneralp ile kayınbiraderi emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu, dün Madrid'in merkezinde otomobil içinde suikasta kurban gitmişlerdir. 20 yaşından daha genç göründükleri ileri sürülen 3 kişinin otomatik

²⁶⁹ *Milliyet*, 26 Nisan 1978.

²⁷⁰ *Milliyet*, 26 Nisan 1978.

²⁷¹ *Milliyet*, 29 Nisan 1978.

²⁷² *Milliyet*, 25 Mayıs 1978.

silahlar kullanarak işlediği cinayet sırasında Büyükelçilik şoförü İspanyol asıllı Antonio Torree Olmedo da can vermiştir. Cinayetlerden sonra “*Ermeni Soykırımı İçin Adalet*” adlı bir örgüt olayı üstlenmiştir. Bu arada Beşir Balcıoğlu’nun tedhişçiler tarafından Kuneralp sanılarak öldürüldüğü de ileri sürülmüştür. Olaydan sonra İspanyol Başbakanı Antoaio Soares kabine toplantısını terk etmiş ve gelişmeleri izlemek için makamına gitmiştir. Cinayet üzerine Kral Juan Carkts da Cumhurbaşkanı Korutürk’e başsağlığı mesajı göndermiştir.²⁷³

Üç Genç Kaçtı

Görgü tanıklarının bildirdiklerine göre olay dün sabah saat 11: 30’da elçiliğin bej renkli Mercedes marka otomobili elçilik binasından çıktıktan kısa süre sonra meydana gelmiştir. Kimlikleri saptanamayan blucin giymiş, üzerlerinde işçilerin giydiği türden ceketler bulunan üç genç, iki büyük caddenin kesiştiği kavşakta yavaşlayan otomobili birden ateş yağmuruna tutmuşlardır. Katiller olaydan sonra koşarak kaçmışlar, daha sonra bindikleri Ford Fiesta marka bir otomobil yine Madrid içinde bulunmuştur. Balcıoğlu hemen olay yerinde, Bayan Kuneralp ile şoför de kaldırıldıkları hastanede ölmüşlerdir. İlgililerin açıklamasına göre, İspanyol polis örgütünde kullanılan türde silahlarla işlendiği sanılan cinayetin hemen ardından Mercedes kontrolsüz kalmış, yol kenarındaki arabalara çarpmıştır. Polis, suikastın gerçekleştirildiği çevrenin öteden beri çok sıkı koruma altında bulundurulduğunu açıklamış, olay yerinde 9 mm.’lik 10 mermi kovarı bulunduğunu bildirmiştir. Büyükelçi Kuneralp’in hedef alındığı sanılan cinayetin kurbanı Bayan Kuneralp, konuğu ağabeyi Beşir Balcıoğlu’na dün sabah Madrid’in ünlü Prado müzesini gezdirmek istemiş, bu amaçla iki kardeş makam otomobili ile yola çıktıkları sırada saldırıya uğramışlardır. Bir yetkili, İspanya’da 1970’den beri bir diplomata ilk kez saldırıldığını belirtirken, “*O tarihte Bask yöresindeki ayrılıkçı güçler, Federal Almanya’nın San Sebastian Başkonsolosunu kaçırmışlar, ancak daha sonra serbest bırakmışlardır*” demiştir.²⁷⁴

Ermenilerin İşi

Suikasttan sonra Madrid’deki Fransız Haber Ajansı bürosuna telefon eden ve kötü İspanyolca konuşan bir ses cinayeti “*Ermeni Soykırımı İçin Adalet*” adlı örgüt

²⁷³ *Milliyet*, 3 Haziran 1978.

²⁷⁴ *Milliyet*, 3 Haziran 1978.

adına işlediklerini söylemiş ve şunları eklemiştir: “*Toplu halde öldürülen Ermeniler ve bu katliamın ardından bugüne kadar acı içinde yaşayanlar için adalet istiyoruz.*”²⁷⁵

Yanılgi

İspanya’daki diplomatik çevreler, suikastın Büyükelçi Zeki Kuneralp için planlanmış olduğunu, ancak suikastçıların bir yanılgi sonucu, emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu ile Bayan Necla Kuneralp’i öldürdüklerini ileri sürmektedirler. Ancak, bu yanılgi tartışma konusu da olmaktadır. Çünkü Büyükelçi Kuneralp, uzun süredir rahatsızlığı nedeniyle ancak bastonlarla yürüyebilmektedir. İspanyol politik ve diplomatik çevreleri, bu üçlü cinayetten büyük üzüntü duymakta olduklarını bildirmişlerdir. Kültür işlerini yürütmekle görevli Devlet Bakanı ve İspanya’nın eski Ankara Büyükelçisi Gabriel Canadas olayı duyar duymaz Necla Kuneralp’in cesedinin bulunduğu Francisco Franco hastanesine gitmiş ve Büyükelçi Zeki Kuneralp’e başsağlığı dilemiştir.²⁷⁶

3.1.10. Ülkücü Ermeniler Kipriyanu’ya Destek Vaat Etti

Lefkoşa-Akay Cemal Bildiriyor-Türkiye’nin Madrid Büyükelçisi Zeki Kuneralp’in eşi, bir yakını ve makam şoförünün öldürülmesiyle sonuçlanan suikastın tepkileri sürerken, “*Ülkücü Ermeni Örgütü Komitesi*” Kıbrıs Rum Yönetimi Başkanı Kipriyanu’ya destek beyanında bulunmuştur. New York’ta bulunan Kipriyanu’yu geçen gün ziyaret eden örgüt üyeleri, Rumların içinde bulunduğu bu kritik dönemde başta ABD olmak üzere, diğer ülkelerde de kendilerine destek sağlayacak faaliyetlerde bulunacaklarına dair güvence vermişlerdir. Ermeni örgütü yetkilileri ayrıca, Kipriyanu’ya Ermeni davasıyla ilgili çabalarından ötürü teşekkür etmiştir. Öte yandan Kıbrıs Rum gazetelerinden bazıları, Ermenilerin mücadelesine değinerek, Türkleri ortak düşman olarak nitelemektedir.²⁷⁷

3.1.11. İspanyol Polisi Katilleri Arıyor

Olayla ilgili bir tabanca bulundu. Carter Ecevit’e başsağlığı mesajı gönderdi.

²⁷⁵ *Milliyet*, 3 Haziran 1978.

²⁷⁶ *Milliyet*, 3 Haziran 1978.

²⁷⁷ *Milliyet*, 4 Haziran 1978.

Dış Haberler Servisi-Türkiye'nin İspanya Büyükelçisinin eşi Necla Kuneralp, yakını emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu ve makam arabası şoförünün ölümü ile sonuçlanan suikastın soruşturması, İspanyol polisi tarafından sürdürülürken, cenazelerin Türkiye'ye gönderilmesi için gereken hazırlıklar da tamamlanmaktadır. Bu amaçla, dün özel bir uçakla Ankara'dan bir Dışişleri Bakanlığı yetkilisi Madrid'e gelmiştir. Türkiye, suikast sonucu hayatını kaybeden Necla Kuneralp ile Beşir Balcıoğlu'nun cesetleri üzerinde otopsi yapılmasını istemediği için, naaşlarının bugün veya en geç yarın Türkiye'ye gönderilmesi beklenmektedir. Necla Kuneralp'in vücudunda 7 kurşun yarası olduğu saptanmıştır. 64 yaşındaki Büyükelçi, eşinin ölümünün şok etkisinden hala kurtulamamıştır. Önceki gün Kuneralp, bütün gününü eşinin resimleri ile odasında kapanarak geçirmiştir. Büyükelçi naaşlarla birlikte Ankara'ya gelecektir. İspanya resmi makamları, bir yandan elçilik etrafındaki güvenlik önlemlerini sürdürürken, öte yandan olay ile ilgili soruşturmayı derinleştirmekte, görgü tanıklarının söylediklerini değerlendirmekte ve Büyükelçilikten yararlı olabilecek bilgiler almaktadır.²⁷⁸

Kullanılan Otomobil

Menfur cinayetin bir yeraltı Ermeni örgütü tarafından düzenlendiği artık kesinlikle anlaşılmakla beraber, İspanyol polisi, bunu gerçekleştirenleri saptamaya çalışmaktadır. Polisin ifadesine göre, genç yaştaki 3 katilin, elçilik arabasına saldırdıkları zaman, üzerlerinde mavi renkte işçi elbiseleri bulunuyordu. Cinayeti işledikten sonra bu üç kişi olay yerinden koşarak uzaklaşıp, bir arabaya atlamışlar ve kaçmayı başarmışlardır. Kaçmak için kullandıkları arabanın sarı renkli bir Ford olduğu, ancak aslında kırmızı olan bu arabanın sonradan sarıya boyandığı polisçe saptanmıştır. Bu arada polis makamları İspanyol gazetelerine, Büyükelçiliğin özel surette korunması için herhangi bir istemde bulunmadığını, Büyükelçi Kuneralp'in korunması için de özel bir önlem alınmadığını bildirmiştir.²⁷⁹

Bir Tabanca Bulundu

Madrid'in bir caddesinde park edilmiş bir otomobilin altında bir erkek çantası içinde tabanca bulunmuş, balistik muayenesinde "Beretta" marka "bareballum"

²⁷⁸ *Milliyet*, 4 Haziran 1978.

²⁷⁹ *Milliyet*, 4 Haziran 1978.

tabancasının saldırıda kullanıldığı saptanmıştır.²⁸⁰

Carter'ın Ecevit'e Mesajı

ABD Başkanı Carter, dün Ecevit'e bir mesaj göndererek, saldırı nedeniyle duyduğu üzüntüyü bildirmiştir. Ecevit de cevabi mesajında teşekkür etmiş, “*Şiddet ve terörün her türlüsüne karşı koyabilmek için uluslararası dayanışmanın gerekliliğini, bu üzücü olay bizlere bir kez daha hatırlatmaktadır*” demiştir.²⁸¹

Basın Kınadı

Dünkü İspanyol basını, olaya baş sayfalarında ve ayrıca yorum sütunlarında geniş yer ayırmış, cinayeti kınamıştır.

Yüksek tirajlı YA gazetesi, Ermeni tedhişçilerinin şimdiye kadar Türk diplomatlarına karşı giriştiği cinayetleri anlatmakta ve Türkiye'ye karşı dünya çapında eyleme geçen Ermeni militanlarının, uluslararası terörizm şebekeleri ile ilişki kurmuş olabileceğini belirtmektedir. Gazete, bir başka yazısını, İspanya'da çok sevilen sefirenin meziyetlerine ayırmaktadır. Diğer gazeteler de, EFE ajansının Türk Sefirinin konukseverliği ve sempatisini öven bir yazısına yer vermektedir. Gazeteler ayrıca, olayla ilgili olarak Başbakan Ecevit'in demecini nakletmektedir.²⁸²

3.1.12. Ermeniler İspanyol Hükümetini Tehdit Etti

“*Ermenistan Kurtuluş Ordusu*” suikastçıların kovuşturulması halinde, İspanya'ya karşı misilleme yapılacağını bildirdi.

Beyrut-AFP (AA) - Türkiye'nin Madrid Büyükelçisi Zeki Kuneralp'in eşi ve bacanağına karşı düzenledikleri suikasttan sonra, “*Ermenistan Kurtuluş Gizli Ordusu*”adlı örgüt, suikast düzenleyen militanlarının kovuşturulması halinde İspanyol Hükümetine karşı misillemeye bulunacağını açıklamıştır. Türk Büyükelçisinin eşi ve bacanağına karşı girişilen suikastı üstlenen örgüt, Fransa (AFP) ajansının Beyrut'taki bürosuna telefonla ilettiği mesajında, suikastı gerçekleştiren militanlarının başına bir iş gelmesi halinde, İspanyol Hükümetine kendilerine, karşı ne gibi eylemlerde bulunabileceklerini göstereceklerini söylemiştir. Ermeni militan tarafından okunan

²⁸⁰ Milliyet, 4 Haziran 1978.

²⁸¹ Milliyet, 4 Haziran 1978.

²⁸² Milliyet, 4 Haziran 1978.

bildiride, “*Basklı ihtilalcilerle*” de Ermenilerin dayanışma halinde bulundukları da belirtilmektedir. Ermeni militan, bildiriye okurken, Fransa Hükümetine de ihtarda bulunmuş ve bu ülkede yaşayan Ermenilerin, “*rahatsız edilmelerine*” son verilmemesi halinde meydana gelecek olaylardan sorumlu olmayacaklarını söylemiştir.²⁸³

3.1.13. Cenazeler Askeri Uçakla Getiriliyor

Ankara-Özel-Madrid’de iki gün önce bir Ermeni örgütü tarafından öldürülen Büyükelçimizin eşi Nejla Kuneralp, emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu’nun cenazelerini almak üzere dün bir askeri uçak İspanya’ya gitmiştir. Askeri uçak bugün ya da yarın naaşları alıp Ankara’ya getirecektir. Büyükelçimizin eşi ve emekli elçi için tören yapılacaktır.²⁸⁴

3.1.14. Bayan Kuneralp İle Balcıoğlu’nun Cenazeleri Bugün Getiriliyor

Dış Haberler Servisi- İspanya’nın başkenti Madrid’de dört gün önce bir suikast sonucu öldürülen Büyükelçi Zeki Kuneralp’in eşi Necla Kuneralp ile yakını emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu’nun cenazeleri bugün askeri bir uçakla Türkiye’ye getirilecektir. Suikastı düzenleyen üç kişi ise, polis tarafından girilen geniş araştırmalara rağmen bulunamamıştır. Polis yetkilileri, bütün sınır kapıları ve havaalanlarında arama faaliyetlerinin sürdürüldüğünü, sıkı kontrol yapıldığını bildirmişlerdir. Bu arada suikast olayını “*Ermeni Soykırımı Adaleti Komandoları*” adlı bir örgüt üstlenmişti. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Juan Carlos’a gönderdiği mesajda, Madrid’deki suikast dolayısıyla yolladığı başsağlığı dilekleri için kendisine ve Kraliçe’ye eşi ile birlikte teşekkür ettiğini bildirmiştir.²⁸⁵

3.1.15. Büyükelçi 1 Yıl Önce Öldürülmüştü

Roma Savcısı Carım’ın Dosyasını Rafa Kaldırdı. Savcı, Cinayette İtalya’da Oturan Ermenilerin İlişkisi Olduğuna Dair Bir Kanıt Bulunamadığını Açıkladı.

²⁸³ *Milliyet*, 5 Haziran 1978.

²⁸⁴ *Milliyet*, 5 Haziran 1978.

²⁸⁵ *Milliyet*, 6 Haziran 1978.

Roma-AP(AA)-Roma savcısı, Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım'ın geçen yıl, elçilik binası önünde öldürülmesinden sonra açılan polis soruşturmasının hiçbir sonuç vermediğini ve katilin kimliği hakkında hiçbir ize rastlanmadığını belirterek, cinayet dosyasının rafa kaldırılmasına karar vermiştir. Savcı Giorgio Santarocco, cinayetten, Roma'da veya İtalya'nın başka bir kentinde oturan Ermenilerin doğrudan ilişkili olduğunu gösterebilecek bir kanıt da rastlanmadığını ileri sürmüştür. Taha Carım'ın 9 Haziran 1977 günü öldürülmesinden sonra Beyrut'ta faaliyet gösteren “*Ermeni Cephesi*” adında bir tedhiş örgütü, cinayetin sorumluluğunu üzerine almıştı.²⁸⁶

3.1.16. Der Spiegel Ermeni Eylemleri Üzerinde Yayın Yaptı

Alman dergisi, dünyanın 60 ülkesine dağılan Ermenilerin, “*Haklarını Zorla Alma*” sloganıyla hareket ettiklerini ileri sürdü.

Dış Haberler Servisi-Almanya'nın ünlü haftalık politik dergisi “*Der Spiegel*” son sayısında yayınladığı bir araştırma yazısında, Ermenilerin Birinci Dünya Savaşı'nın intikamını bugünün Türklerinden almakta olduklarını belirtmektedir. Dünyanın 60 ülkesine dağılmış bulunan Ermenilerin “*Haklarını Zorla Alma*” sloganını uygulamak istediklerini ileri süren dergi, Ermenilerin dış ülkelerdeki Türk temsilciliklerine karşı giriştikleri cinayet hareketlerinin bundan beş yıl öne Amerika'nın Los Angeles kentinde Türk Başkonsolosu ile yardımcısının öldürülmesiyle başladığını, daha sonra Viyana, Paris, Beyrut, Vatikan temsilciliklerimizi hedef aldığını ve son olarak Madrid'de Büyükelçinin eşi ve bacanağını öldürdüklerini hatırlatmaktadır. Yurtları dışında yaşayan Ermenilerin tedhiş hareketlerine giriştiklerini belirten “*Der Spiegel*” Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı yönetiminin Ermenilere uyguladığı şiddet yöntemlerine karşı ilk “*İntikam hareketinin*” ittifak ve Terakki döneminin İçişleri Bakanlığıken savaştan sonra Berlin'de yaşayan Talat Paşa'ya karşı 1921 yılında başlatıldığını anlatmaktadır. Geniş kaynaklardan yararlanılarak hazırlandığı anlaşılan yazıda, Ermenilerin tarihi, dünyadaki ünlü Ermeni kişileri ve şimdiki durumları açıklanmakta, Ermenilerin Türkiye, Rusya ve İran toprakları arasında bölündükleri belirtilmektedir.²⁸⁷

²⁸⁶ *Milliyet*, 30 Haziran 1978.

²⁸⁷ *Milliyet*, 5 Temmuz 1978.

3.1.17. Economist'in Okuyucuları, Ermeni Sorunu Konusundaki İddiaları Yanıtlıyor

Londra-Özel-Batı dünyasında Ermeni sorunu üzerinde Türkiye aleyhinde yapılan yayınlar karşısında dış temsilciliklerimizin pasif tutumu sürerken, bu yazılara yer veren dergilere mektup yazan okuyucular, öne sürülen iddiaları yanıtlamaktadır. Bu arada Londra'da yayınlanan *"The Economist"* dergisi, son sayısında, bu konuda üç okuyucunun mektubuna yer vermiştir.

Christopher J. Walker adında bir İngiliz okuyucusunun mektubunda, halen üç tanınmış Ermeni grubunun bulunduğu belirtilmekte ve şu bilgiler verilmektedir; *"Hınçak adlı örgüt, Sovyet yanlısı solcu ve geniş bir gruptur. Taşnak adlı grup ise daha ufak bir örgüttür ve Sovyet aleyhtarı Ermeni Devrimci Federasyonu'nun bir parçasıdır. Nihayet Ramkavar Azaktan veya Demokratik Liberal Parti ise Sovyet Ermenistan'ını desteklemektedir ve aydınlarla işadamlarından oluşmaktadır. Bu üç örgüt de, kurulu düzenin birer parçasıdır. Türk diplomatlarını öldürenlerin bu üç grubun dışındaki hiziplerin işi olması olasılığı kuvvetlidir."*

İkinci mektup Ankara'dan Joyce Haskal tarafından yazılmıştır. Bu mektupta Haskal, Türkiye'de 25 yıldan beri yaşadığını, bu zaman zarfında İstanbul ve İzmir'de oturan, işlerinde başarılı olan, din ve dil özgürlüğünden yararlanan Ermenilere karşı en ufak bir hareket görmediğini belirtmekte, *"Ermeni Katliamı"* nedeni ile Türkleri zalim ve düşman olarak nitelemenin çok yanlış olduğunu eklemektedir. Mektup şöyle devam etmektedir: *"Türkiye'de hiç bulunmamış ve belki de hiçbir Türk'le tanışmamış olan Ermenilerin intikam alma eylemleri eğer haklı görülürse, İngilizler, genç Hintlilerin ataları öldürüldü diye şimdi İngilizlerden öç almasını veya genç İsrailliler katledilen Yahudilerin hesabını görmek için Alman diplomatlarını öldürmelerini nasıl karşılarlar? Bu durumda Ermenilerin işledikleri cinayetleri haklı görmeğe imkân yoktur ve bu tür eylemler bu azınlığın lehinde sempati yaratmamalıdır."*

Economist'te yayınlanan üçüncü mektup, İstanbul'dan T. Tamaç tarafından yazılmıştır. Tamaç bu derginin tarafsızlığını takdir ettiğini, fakat Türkiye'nin lehinde bir satır neden çıkmadığını anlayamadığını belirttiikten sonra şöyle demektedir: *"Soy kıyımını onaylayarak veya onu haklı gösterecek tek bir insan düşünemiyorum, Fakat bu kadar eski devirlerde olup bitenler için neden bu kadar yaygara koparılıyor? Oysa çok*

daha yakın zamanlarda bundan çok daha büyük ve şiddetli örnekler görülmüştür. Bunun tek izah şekli, Batı dünyasının Hristiyan olmayan bir ülkeye karşı geleneksel ve yanlış tutumunu sürdürdüğüdür.”²⁸⁸

3.1.18. Dışışleri, Yabancı Basında Ermenilerle İlgili Yayınlara Karşı Tepki Gösterdi

Ankara-Anka-Dışışleri Bakanlığı, dış temsilciliklerimize yapılan saldırılarla ilgili yabancı basında çıkan yazılar ve yayımlar hakkında bir açıklama yapmıştır. Açıklamada, *“Dünya huzuru ve tüm insanlık için kendilerinden olumlu katkılar beklenen bu gibi ciddi ve muteber yayım organlarının tarihi gerçeklere aykırı, maksatlı bilgi ve yanlış yorumlarla ve çıkarıcı çevrelerin etkisi ile tedhişçiliğin savunucusu durumuna düşmeleri çok üzücü ve ibret vericidir”* denilmiştir.

Der Spiegel ve Economist gibi dünyaca ünlü dergilerde yayınlanan yazılarda, Ermeni tedhiş örgütleri korunmuş ve Ermenistan topraklarının Türk işgali altında olduğu öne sürülmüştü. Yüksek düzeydeki bir Dışışleri yetkilisi Dışışleri Başkanlığı’nın bu tür yabancı yayımlara karşı girişimlerde bulunduğunu, konuya karşı kötü Türk vatandaşlarının da demokratik yollardan tepki göstermelerini istediklerini söylemiştir. Bu arada, Armenian Report adlı Ermeni gazetesinin bir temsilcisinin geçenlerde Ankara’ya gelerek Dışışleri Bakanı Gündüz Ökçün ve Başbakan Ecevit ile röportajlar yaptığı ve bu röportajları sözü geçen dergide, yayımladığı belirtilmekte ve Dışışleri Bakanlığı’nın yabancı basında Türkiye aleyhinde çıkan yazılara tepki gösterme girişimini *“diplomatik yollardan”* sürdürüldüğü belirtilmektedir.²⁸⁹

3.1.19. Ökçün: Ermeni Sorununda Geçmişten Çok Geleceğe Dönük Olmalıyız

Bakan, Tedhişe Karşı Olan Ermenilerin, Militanların Giriştiği Eylemleri Engelleme Çabalarına Girişmeleri Gerektiğini Söyledi

Washington-Basın Yayın-New York’ta yayınlanan ılımlı haftalık *“The Armenian Reporter”* gazetesinde, *“Türkiye Dışışleri Bakanı, Armenian Reporter’in*

²⁸⁸ Milliyet, 9 Temmuz 1978.

²⁸⁹ Milliyet, 9 Temmuz 1978.

başyazarı ile samimi mülakatında, Ermeni Türk ilişkilerini ele aldı” başlıklı bir haber-yorum yer almıştır. Mülakatın tam metin halinde ayrıca verildiği bölümde başyazar Boghosian ve Dışişleri Bakanı Prof. Gündüz Ökçün’ün birlikte çekilmiş bir fotoğraflarına da yer verilmiştir. Ermenilerin, Türklere karşı düşmanlık duygularını yumuşatmak amacını taşıdığı izlenimini veren birinci sayfadaki haber - yorumda şöyle denilmektedir: “Prof, Ökçün’le buluşma, bir mülakattan çok karşılıklı bir görüşme şeklinde geçmiştir. Osmanlı tarihi konusunda bir uzman olan Prof, Ökçün, 1975’de Kolombiya Üniversitesi’nde öğretim görevliliğinde bulunmuştur, Ökçün, öğrencilerinden birisinin Hagop Barsamian olduğunu, şu sıralarda kendisinin, Osmanlı tarihi dalında doktoraya hazırlandığını belirtmiştir.”²⁹⁰

Türk Dışişleri Bakanı Ermenilerle Türkler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi gerektiği üzerinde kararlar durmuş, iki toplum arasında diyalog kurulması görüşünü savunmuştur. Ökçün, geçmiş olayların tarafsız ve araştırmaya yönelik bir çalışma ile psikolojik ve duygusal etkenlerden uzak olarak incelenmesinin yararlı olabileceğini öne sürmüştür. Ökçün, *“işbirliği havasını yaratmak için karşılıklı görüş birliğine varmada, geçmişten çok, geleceğe dönük olmamız gerekir”* demiştir. Görüşmenin başlangıcında Ökçün, kendisinden önceki görevlilerin çeşitli ülkelerin pasaportlarını taşıyan Ermenilere Türkiye’de koydukları seyahat yasağına değinmiş, bu yasağın bazı Türk diplomatlarının öldürülmesi ve diğer olaylardan sonra konulduğunu, ancak kendisi bunun insan haklarına uymadığı görüşünde olduğu nedeniyle yasağı derhal kaldırdığını açıklamıştır. Ökçün, *“Türk sefirlerinin, öldürülen bir buçuk milyon Ermeninin öcünü almayı amaçlayan aşırı eğilimli Ermeni kişilerce öldürüldükleri konusuna aynen değinmiş, bu tür davranışların hiçbir yarar getirmeyeceğini söylemiş, böyle eylemlere karşı olan Ermenilerin bunları engelleme çabalarına girişmeleri gerektiğini ifade etmiştir.”*²⁹¹

Türk Dışişleri Bakanı, Birinci Dünya Savaşı sırasında yurt dışı edilen Ermeniler konusunda da bu olayların bir güvenlik nedeni taşıdığını, ancak o dönem yetkililerinin aşırı işgüzarlıklarıyla görevlerini istismar ettiklerini söylemiştir. Türk Hükümetinin bu konuda sorumlu olduğuna ilişkin dünya kamuoyuna karşı, Ökçün, *şimdiki Türkiye Cumhuriyeti’nin kendisinin, Osmanlı İmparatorluğuna karşı savaş verdiğini belirtmiştir.*

²⁹⁰ *Milliyet*, 18 Temmuz 1978.

²⁹¹ *Milliyet*, 18 Temmuz 1978.

Türk lideri toprak verilmesi konusundaki iddiaları da reddederek, hiçbir egemen ve bağımsız bir ülkenin böyle bir talebi olumlu karşılamayacağını ifade etmiştir. Ökçün'e göre, tarihin en karanlık dönemleri üzerinde durmak yerine, iki toplumun barış ve uyum içinde yaşadıkları devirlerin ele alınması gerekmektedir. Görüşmede, İstanbul'da yaşayan Ermenilerin şimdiki durumları da ele alınmış, Ökçün Ermeni Patriği'nin düzeltilmesini istediği sıkıntılardan pek çoğunun giderildiğini, kalanların da en kısa sürede çözümleneceğini eklemiştir.²⁹²

3.1.20. Zeki Kuneralp'in Ermeni Katliamıyla İlgili Mektubu Economist'te Çıktı

Madrid'de bir saldırı sonunda karısı ölen Büyükelçimiz Zeki Kuneralp, *"Economist"* dergisinin okuyucu mektupları bölümüne gönderdiği bir mektupta, Türk-Ermeni sorununa değinmiştir. Mektupta şöyle denmektedir: *"1915 yılında yapıldığı iddia edilen fakat halen kanıtlanmamış olan Ermeni katliamı sırasında bütün Ermeniler kuzu, Türkler de kurt olsa bile, bu sizce daha o zamanlar doğmamış olan karımın öldürülmesi için yeterli bir neden midir? Sizce adalet bu mudur? Sizin genellikle tüm terörizm hareketlerini lanetlediğinizi bildiğim için, yazınızda bu cinayeti kınayan bir satır bile görmemek beni hayretlere düşürdü."*²⁹³

3.1.21. Ermenistan Kurtuluş Ordusu Türkiye'deki Sabotajların Sorumluluğunu Üstlendi

Beyrut-AFP(AA)-*"Ermenistan Kurtuluş Ordunu"* adındaki bir gizli örgüt dün Beyrut'ta yayınladığı bir bildiriyle, geçen hafta Ankara ve İstanbul'da yapılan on suikastın sorumluluğunu üstlenmiştir. Bildiriye göre, örgüt, 23 Ağustos günü Ankara'da iki yeri dinamitlemiştir. 25 Ağustosta ise İstanbul'da yedi resmi binayı hedef alan suikastlar düzenlendiğini belirten bildiri, bu binalar arasında Postane ve Adliye'yi saymakta, ayrıca Galata Köprüsü'ndeki patlamanın sorumluluğunu da üzerine almaktadır. Postane, Adliye ve Köprü gibi yerlerde suikastlar düzenlendiğini belirttikten sonra tam bir çelişki içinde *"Ermeni savaşçıların sivil halka zarar vermemeye özen gösterdiklerini"* iddia eden örgüt, bu suikastların Türk makamlarına yöneltilen ilk uyarı

²⁹² *Milliyet*, 18 Temmuz 1978.

²⁹³ *Milliyet*, 18 Temmuz 1978.

olduğunu belirtmekte ve “*Türk makamlarının Ermeni halkının ulusal haklarını tanımaktan başka bir seçenekleri olmadığı*” tehdidini de savurmaktadır.²⁹⁴

3.1.22. Washington’da Mevlevilerin Temsilinde Ermeniler Olay Çıkarmak İstedi

Bir süreden beri Amerika’da çeşitli temsiller veren Mevlevilerin Washington’daki gösterisinden önce Ermeniler Türkiye aleyhinde pankartlar ile dolaştılar ve halka broşürler dağıttılar.

Washington-Saynur Gören Bildiriyor-Bir süredir ABD’de bulunan ve gösteriler yapan Mevleviler, Türkiye’yle ilgili program, konuşma, konser ve diğer sanat gösterileri sırasında bu kez de Ermenilerin tepkisiyle karşılaşmışlardır. Merkezi Houston’da bulunan Rothko Chapel dinsel kuruluşun davetlisi olarak ABD’ye gelen ve Teksas eyaletinde Houston ve Austin kentlerinde başarılı gösteriler yapan dervişler, Washington’a gelerek tek gösterilerini George Washington Üniversitesi Lisner Konser Salonu’nda 1.500 seyirci önünde tekrarlamışlardır.

Türk dostu “*Washington Post*” gazetesinin emekli yayın müdürü ve “*Side’yi Sevenler Derneği*” Başkanı Alfred Friendly ve eşinin Robert Kolej yararına sattıkları biletlerin yanı sıra, normal biletler de tamamen satılmış ve Mevlevilerin gösterisi “*kapalı gişe*” oynamıştır. Gösteri başlamadan önce üniversitenin önünde yer alan Ermeniler ellerinde “*Ermeni Göçü*”, “*Türkiye’ye yapılacak askeri yardım vergileri yükseltecek*”, “*Sanatsal katliam*” yazılı pankartlarla halkın ilgisini çekmeye çalışmışlar ve “*Uluslararası katliam ve uluslararası erooin salgınının yaratıcısı dehşetli Türk, ABD’ye savaş açtı. Amerika’yı kurtarın, sırtımızdaki maymunu öldürün, Türk’ü durdurun*” yazılı broşürler dağıtmışlardır. ABD polisinin sıkı denetimi Ermeni gösterisinin olaysız geçmesini sağlamıştır.²⁹⁵

3.1.23. Lübnan’da Soykırımına Uğrayarak Ölen Ermeniler İçin Dikilen Anıt Havaya Uçuruldu

Beyrut-AFP(AA)-Lübnan’ın başkenti Beyrut’ta bulunan ve 1915’de soykırımına

²⁹⁴Milliyet, 29 Ağustos 1978.

²⁹⁵Milliyet, 27 Ekim 1978.

uğrayarak öldürüldükleri iddia edilen 1,5 milyon Ermeni'nin anısına dikilmiş olan anıt, dinamitle havaya uçurulmuştur. Olaydan sonra bir açıklama yapan “*Ermeni Davası Savunma Örgütü*”, olayın Lübnanlı Ermeniler için ağır bir tahrik unsuru teşkil ettiğini ve Lübnanlı Ermenileri, Lübnan iç bunalımına karıştırmaya amacı güttüğünü öne sürmüştür. Örgüt, Ermenilerin şimdiye kadar Lübnan iç savaşında “*tarafsız*” tutum izlediklerini, Ermenilerin de bu çatışmaya karışmalarının durumu vahimleştirmekten başka işe yaramayacağını iddialarına eklemektedir.²⁹⁶

3.1.24. Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu, Türkiye’deki Bazı Bombalama Olaylarını Üstlendi

Beyrut’taki Basın Toplantısında, Örgütün Türkiye’ye Karşı Savaşlarının Süreceği Bildirildi.

Beyrut-THA-Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu (ASALA), Türkiye’de Ekim ayı içinde İstanbul’da Sultanahmet’te ve Sirkeci tren istasyonu ile Ankara’da Birleşmiş Milletler Merkezine konan bombaların sorumluluğunu yüklenmiştir. İtalya’daki Kızıl Tugaylar ve diğer uluslararası tedhiş örgütleri ile ilgileri bulunduğunu ileri süren gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu, Beyrut’ta yaptığı gizli basın toplantısında, Ermenistan bağımsızlığa kavuşuncaya kadar Türkiye’ye karşı olan savaşlarının süreceğini açıklamıştır.²⁹⁷

Anavatanları Türkiye imiş

Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu (ASALA) sözcüsü, ilk eylemlerinin 1976 yılının 20 Ocak’ında Beyrut’taki Dünya Kiliseler Konseyi’nin bürosunu havaya uçurmak olduğunu belirttikten sonra, anavatanları olarak belirttiği Türkiye’deki “*savaşçıların*” ortaya çıkması olasılığı nedeniyle kimliğini ve örgütün kaç üyesinin bulunduğunu açıklamaktan kaçınmıştır.²⁹⁸

²⁹⁶ *Milliyet*, 4 Kasım 1978.

²⁹⁷ *Milliyet*, 10 Kasım 1978.

²⁹⁸ *Milliyet*, 10 Kasım 1978.

3.1.25. Cenevre’de Türk Başkonsolosluğunda Bomba Patladı

İsviçre Radyosu ve Basını Bomba Olayını Ermeni Örgütünün Üstlendiğini Bildirdi. Cenevre-Özel-Türkiye’nin Cenevre Başkonsolosluğu önünde önceki akşam yerel saatle 18’de bir bomba patlamıştır. Patlamada, konsolosluğumuzun içinde bulunduğu bina, önemli ölçüde hasar görmüş, ancak can kaybı olmamıştır.

Cenevre’nin Türkiye Başkonsolosluğu yetkililerinden alınan bilgiye göre, olay şöyle gelişmiştir: *“Yerel saatle 17.40 sularında konsolosluğun da içinde bulunduğu binanın önünde sahipsiz bir çanta görülmüştür. Konsolosluk yetkilileri, çantanın kime ait olduğunu araştırmışlar ve sahibini bulamayınca da durumu polise iletmışlerdir. Saat tam 18’de çanta infilak etmiş ve Türk Konsolosluğu’nun da içinde bulunduğu binada büyük hasara yol açmıştır. Patlamadan 4 dakika sonra olay yerine gelen Cenevre polisi patlama ile ilgili soruşturmaya başlamıştır. Konsolosluk kapıları zırhlı olduğu için konsolosluğun bulunduğu katta fazla hasara yol açmayan bomba, binadaki diğer tüm cam, çerçeve ve kapıların parçalanmasına neden olmuştur.”*²⁹⁹

Polis Açıklama Yapmıyor

Cenevre polis yetkilileri, Türk Başkonsolosluğu önünde patlayan bomba ile ilgili olarak soruşturmanın güvenliği bakımından bir açıklama yapılamayacağını söylemişlerdir.³⁰⁰

Girişimler ve Soruşturma

Büyükelçi Suat Bilge, Dışişleri Bakanlığına gönderdiği mesajda, Cenevre Başkonsolosluğu Kançılara kapısı önünde bomba patlaması olayıyla ilgili olarak İsviçre Dışişleri Bakanlığı nezdinde gerekli girişimlerde bulunulduğunu ve soruşturma yapılmasının istendiğini bildirmiştir.³⁰¹

Önlem İstedik

Bern Büyükelçiliği olaydan sonra Federal Polise başvurarak, İsviçre’de bulunan Türkiye’ye ait tüm resmi temsilciliklerin, kuruluşların ve bu arada İsviçre hava

²⁹⁹ Milliyet, 8 Aralık 1978.

³⁰⁰ Milliyet, 8 Aralık 1978.

³⁰¹ Milliyet, 8 Aralık 1978.

meydanlarına tarifeli sefer yapan Türk uçakları, THY'nin bürolarının korunmasını istemiştir.³⁰²

Ermeni Örgütü Üstlendi

İsviçre radyosu, dün öğleden sonraki yayınında Cenevre'nin Türkiye Başkonsolosluğu önünde patlatılan bomba olayını bir Ermeni Örgütünün üstlendiğini bildirmiştir. Radyo haberine göre Konsolosluk önüne yerleştirilen bombayı Ermeni örgütü militanları binanın giriş kapısına koymuşlardır. Türbine de Geneve gazetesi de dünkü sayısında sabotaj olayına geniş yer vermiş. *“Olayı bir Ermeni örgütünün hazırlama olasılığından”* söz etmiştir.³⁰³

3.1.26. Münih'te Bir Ermeni Haftası Düzenlendi

Münih- M. Ekrem Aydın Bildiriyor - Türkiye ve Türkler hakkında kötü propaganda amacıyla Münih'te *“Ermeni Sorunları Enstitüsü”* adlı bir örgüt tarafından bir *“Ermeni Haftası”* düzenlenmiştir. Münih Yüksek Halk Okulu'nun bulunduğu Haua der Begegnung'da Agra Mosesiyan tarafından *“Günümüzde Ermeni Sorunu”* konulu bir konferans verilecektir

Son zamanlarda Viyana, Paris, Madrid ve Vatikan Türk Büyükelçilerinin Ermeni örgütleri tarafından öldürülmesi ve bu örgütlerin daha birçok yaralama ve bomba olaylarına karışmalarına rağmen, Bavyera'da Ermenilerin Türkler aleyhinde serbestçe propaganda yapmalarına izin verilmesi buradaki Türk çevrelerinde hayretle karşılanmıştır.³⁰⁴

3.1.27. Ermenilerin Soykırım Savları Birleşmiş Milletlerde Oylanacak

Brüksel - Milliyet Bürosu - Cenevre'deki Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu 8 Mart'ta *“Azınlıkların korunması ve ayırım güden önlemlerle mücadele”* adlı rapora, Ermenilerin soykırımı iddialarına ilişkin bir paragrafın konulup konulmayacağını oylayacaktır. Çeşitli ülkelerden 32 kişinin oluşturduğu komisyonu, *“Ermeni sorununu”* tam olarak bilmeden Türk lobisinin etkisi altında kalarak Türkiye

³⁰² Milliyet, 8 Aralık 1978.

³⁰³ Milliyet, 8 Aralık 1978.

³⁰⁴ Milliyet, 19 Ocak 1979.

lehine oylamaya gideceğini ileri süren Ermeniler, Belçika’da düzenledikleri bir basın konferansıya, dikkatleri yine üzerlerine çekmişlerdir. Basın toplantısında, *“Tarihi gerçeklerin Birleşmiş Milletler tarafından yadsındığını”* öne sürüp dünya kamuoyunun konuya ilgi göstermesini istemişlerdir.

Öte yandan Belçika gazetelerinden, *“Gazette Van Antwerpen”*’de çıkan yorumda, *“Kurban edilmiş bir millete manevi tazminat ödemek suretiyle ölümlere saygı, yaşayanlara da yaşama gücü verilmelidir”* denilirken Belçika Sosyalist Partisi’nin yayın organı olarak tanınan günlük *“Le Peuple”* ise *“Ermeni soykırımını Birleşmiş Milletler öncülüğünde yadsımak aşırı derecede kin dolu maceralara yol açacaktır. Bu tutum dünyanın siyasi çıkarlarının sallanmasına karşı manevi bir bilincin yokluğunu kanıtlamaktadır”* şeklinde bir yorumda bulunmuştur.³⁰⁵

8 Martta Oylanacak

Üzerinde uzun süre tartışılan, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Alt Komisyonu raporunun, Ermeni soykırımını içeren 30. maddesinin yer alıp almayacağı 8 Mart günü yapılacak oylama sonucu belli olacaktır.³⁰⁶

3.1.28. Atina’da, Türkiye’de Öldürüldüğü İddia Edilen Ermeniler Anısına Bir Anıt Dikildi

Atina - Mustafa R. Gürsel Bildiriyor - Yunan Hükümetinin onayı ile başkent Atina’da 1915 yılında Türkiye’de öldürüldükleri iddia olunan Ermenilerin anısına diktirilen anıt dün büyük bir törenle açılmıştır.

Anadolu’dan göç eden Yunanlıların kurdukları *“Yeni İzmir”* bölgesinde *“Hrisostomas”* parkında dikilen anıtın açılma törenine yeni İzmir Bölgesi Belediye Başkanı ve siyasi partilerin temsilcileri katılmışlardır. Belediye Bandosunun Yunan ve Ermeni milli marşlarını çaldığı töreni bini aşkın bir topluluk izlemiştir. Osmanlılara karşı Ermenilerin giriştikleri çete savaşlarından sonra çıkartılan Göç Yasası uygulaması sırasında iki milyonu aşkın Ermenilerin katledildiğini iddia eden Ermenilerin dün açılan anıtına bir kilise çanı üzerinde topraklarının savaş yoluyla geri alınacağı anlamına bir Haçlı Kılıcı yerleştirilmiştir. Yunan bayraklarıyla donatılan parkta ayrıca anıtın önüne

³⁰⁵ *Milliyet*, 2 Mart 1979.

³⁰⁶ *Milliyet*, 2 Mart 1979.

Yunan ve Ermeni bayraklarının birlikte yer aldığı çelenkler konmuştur. Anıtın dikildiği Hrisostomos Parkı, Kurtuluş Savaşı sırasında İzmir’de Yunan Ortodoks Kilisesi, İzmir Metropolit Hrisostomos’un adını taşır ve parkın girişinde metropolitin büyük bir anıtı bulunmaktadır. Dünkü tören sırasında yapılan konuşmalarda Türklerin bir soykırım sonucu Ermenileri yok ettikleri iddiaları yinelenmiş ve özerk Ermenistan için uzun süreli mücadeleden söz edilmiştir. *“Bağımsız ve bütün Ermenistan”, “Topraklarımızı geri alacağız”* sloganları arasında törenin sonunda *“Yaşasın Yunan-Ermeni dostluğu”* sloganında alkışlar arasında bağırılması dikkati çekmiştir.³⁰⁷

3.1.29. AP Ajansına Göre, Ermeni Gösterileri Nedeniyle Ankara, Atina’yı Protesto Edecek

Atina-AA-Atina’daki diplomatik kaynaklar, hafta sonunda Ermenilerin Atina’da düzenledikleri Türk karşıtı gösteriler nedeniyle Ankara’nın Yunanistan’a protesto notası vereceğini tahmin etmektedirler. Bu kaynaklar, Türk protestosunun biçim ve zamanının bilinmediğini belirtmekte, ancak 1973 yılında benzer bir olaydan sonra Türk Büyükelçi’nin Fransa’dan ayrıldığını hatırlatmaktadır. Yunan Dışişleri Bakanlığı *“Gösterilerin sert bir Türk karşıtı yön almaması için çalışıldığını, ancak gösterilerin yasak edilmesinin olanak dışı olduğunu”* bildirmiştir.³⁰⁸

3.1.30. Ermeni Anıtına İlişkin Türk Protestosu Bugün Yunanistan’a Verilecek

Ankara - Nilüfer Yalçın Bildiriyor - Türk Hükümeti, Yunanistan’da Ermenilerin 1915’teki Ermeni harekâtına karşı Atina’da bir anıt dikmeleri, ayrıca Kürtlerle ortak bir basın toplantısı düzenleyip Türkiye’den toprak talep etmeleri ve bunda Yunanistan’ın yardımını istemeleri olaylarını *“eseףverici ve ilişkileri ters yönde etkileyici”* bulunduğunu, Karamanlis Hükümetine bugün bildirecektir. Bu olaylar zincirini dün değerlendiren Dışişleri Bakanlığı, anıt dikme olayını da dikkate alarak, Atina Büyükelçimiz Necdet Tezel’e, Yunan Hükümeti nezdinde sözlü girişimde bulunması için talimat

³⁰⁷ Milliyet, 16 Nisan 1979.

³⁰⁸ Milliyet, 17 Nisan 1979.

göndermiştir. Necdet İçel'in bugün Yunan Dışışleri Bakanı Rallis'ten randevu istemesi ve Türkiye'nin protestosunu iletmesi beklenmektedir.³⁰⁹

Yetkililerin Sözleri

İlgililer, “*Ortak basın toplantısı düzenleyenlere özgür demokratik rejimlerde engel olunamadığı iddiasının biran için kabul edilse bile, yabancı uyruklu kimselerin bir ülkede, başka bir ülke aleyhine toplantı düzenleyip anıt dikmeleri, özel izne bağlıdır, hiç değilse, mahalli yöneticilerin buna müsaade etmesi gerekir. Türkiye’de bu konulardaki duyarlılığı ve bugün gittikçe önem kazanan bölücü hareketleri bilen Atina Hükümetinin bu tutumu bu açıdan esef vericidir*” demişlerdir.³¹⁰

Yunan Basını

Atina muhabirimiz Mustafa Gürsel'in bildirdiğine göre Yunan basını, iki gündür, “*Ermeniler ve Kürtler, Türklere karşı savaşlarını genişletiyorlar*” başlıklarıyla olaya geniş ver ayırmaktadır. Yarı resmi Atina Haber Ajansı ise, Türkiye’ye yönelik militan eylemlerinin Yunan Hükümeti tarafından da desteklenmesini isteyen iki örgüt temsilcisi Yunun vatandaşı değildirler. Dr. Abdül Hiwa ve Bay Esad'ın Yunan vatandaşı olmadıkları gibi Bay Esad, “*Aslen Diyarbakırlı olduğunu, ancak şimdi Türkiye’de yaşamadığını kendisi açıklamıştır*” demiştir.³¹¹

3.1.31. Ankara, Atina’da Dikilen Ermeni Anıtını Protesto Etti

Atina Büyükelçimiz Tezel, Türk Hükümetinin protestosunu Yunan Dışışleri Bakanı'na iletirken, Türkiye’yi bölmeye yönelik bu tür eylemlere izin verilmesini de kınadı. Yunan basınında, “*Türkiye’de azınlıklar başkaldırmaya hazırlanıyor*” yolunda haberler yayımlandı.

Atina-Mustafa R. Gürsel Bildiriyor- Geçtiğimiz hafta sonunda Yunanistan'ın başkenti Atina’da Türkiye’yi bölmeye yönelik bazı militan örgütlerin, Yunan Hükümetinin bilgisi altında, değişik gövde gösterilerinde bulunması Ankara tarafından tepkiyle karşılanmış ve dün Yunun Hükümeti resmen protesto edilmiştir.

³⁰⁹ Milliyet, 18 Nisan 1979.

³¹⁰ Milliyet, 18 Nisan 1979.

³¹¹ Milliyet, 18 Nisan 1979.

Geçtiğimiz Pazar günü Atina’nın alanlarından birinde bir Ermeni anıtı açılması ve “*Kürt Eylem Komitesi*” adına konuştuklarını ileri süren iki kişinin Türkiye aleyhinde bir basın toplantısı yapmalarına izin verilmiş olması dün Atina Büyükelçimiz Necdet Tezel tarafından protesto edilmiştir. Güvenilir kaynaklardan alınan bilgilere göre Büyükelçimiz Tezel, dün Yunanistan Dışişleri Bakanı Yorgo Rallis’e Türk Hükümetinin her iki konuyla ilgili protestosunu iletmış ve Türkiye’yi bölmeye yönelik bu tür eylemlere Yunan Hükümeti tarafından olanak sağlanmasını kınamıştır.³¹²

Atina Basını

Öte yandan, hafta sonundaki söz konusu gövde gösterileri üzerine Türkiye ile ilgili kışkırtıcı yayınlara başlayan Atina gazetelerinin bu konudaki haberleri Başbakan Bülent Ecevit’in önceki gün yaptığı basın toplantısındaki açıklamalarından sonra yeni boyutlar kazanmıştır. Çünkü Atina gazeteleri manşet olarak işledikleri haberlerinde “*Türkiye’de azınlıklar başkaldırmaya hazırlanıyor*” yolunda başlıklar kullanmışlardır.

Bu arada, hükümet yanlısı Katimerini gazetesi İstanbul Patriği’nin Başbakan Ecevit’e, “*Fener Patrikhanesi üyelerine baskı girişimlerinde bulunulduğunu belirten ve Başbakanın dikkatini çeken*” yazılı bir şikâyetle bulunduğunu iddia etmiştir.³¹³

3.1.32. Atina: Ermenilerin Yaptığı Toplantılar Yasalara Uygun

Engin Kösebay – Atina – Atina’da Ermeni ve Kürt örgütlerinin geçen hafta sonu düzenledikleri ve doğrudan Türkiye’yi bölmeye yönelik gövde gösterilerini Türkiye’nin Yunan Hükümeti nezdinde protesto etmesi üzerine Dışişleri Bakanlığı yapılan toplantıların özel nitelikte olduklarını ve yasalara uygun olarak düzenledikleri için hükümetin karışma yetkisinin bulunmadığını açıklamıştır. Yarı resmi Atina haber ajansının verdiği haberde, Atina Büyükelçimiz Necdet Tezel’in Dışişleri Bakanı Yorgo Rallis ile bir görüşme yaparak, Ankara’nın sözlü protestosunu aktardığını bildirmiştir. Aynı habere göre, Rallis gerek Ermeni, gerekse Kürt örgütlerinin düzenledikleri toplantılara Yunan Hükümetinin yürürlükte olan yasalara göre hiçbir şekilde karışma hakkının olmadığını öne sürmüştür.

³¹² *Milliyet*, 19 Nisan 1979.

³¹³ *Milliyet*, 19 Nisan 1979.

Ancak Atina'daki siyasal çevreler, kamuya açık bir belediye parkında dikilen Ermeni anıtı olayının özel bir nitelik taşıyıp taşımadığının tartışma konusu olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, Yunan yasalarının Yunan vatandaşlarına tanıdığı basın ve konuşma özgürlüğünün Yunanistan'da üçüncü bir ülkeyi bölmeye yönelik konuşmalar yapan, bildiri ve haritalar dağıtan yabancılarla ilgili olarak kullanılamayacağı da öne sürülmüştür.

Öte yandan Atina haber ajansının sözlü protestonun kabul edildiğini doğrudan Dış Bakan Rallis'in ağzından açıklamasına karşın, çünkü Yunan gazeteleri Türk protestosunun reddedildiğini iddia etmişlerdir.³¹⁴

3.1.33. Ermeniler Londra Büyükelçiliğimizin Önünde Protesto Gösterisi Yaptı

150 kişilik grup ellerinde “*Ermenistan’a Özgürlük*” gibi dövizler taşıdı. 3 Ermeni de Hollanda TV’sinin bir programında Türkiye’yi suçladı.

Londra - Kasım Yargıcı Bildiriyor - Bir Ermeni grubu dün öğle üzeri Londra’nın Türkiye Büyükelçiliği önünde bir gösteri yapmış ve sonunda polis tarafından dağıtılmıştır. 150 kişilik bir grup, ellerinde İngilizce yazılı, “*Kahrolsun Faşist Türkiye*” “*Ermenistan’a bağımsızlık*”, “*Türk halkı faşizme karşı uyan*” gibi dövizler olduğu halde Büyükelçilik önünde gösteri yapıp bağırışlardır. Grup, gösteri iznini saat 13.00’e kadar aldığından saat 13.00’ten sonra polis tarafından dağıtılmak istenmiş ve bu arada itişmeler olmuştur. Polis, bazı göstericileri sürükleyerek götürmüş, öbürlerini de dağıtmıştır. Yedi kişi polise karşı geldikleri için gözaltına alınmışlardır. Bunlar muhtemelen, kaldırımları işgal etmek ve huzuru bozmaktan mahkemeye verileceklerdir. Bu gibi suçlamalarda mahkemeler genellikle 20-30 sterlin para cezası vermektedir.³¹⁵

3.1.34. Ermeniler, BM Önünde Gösteri Yaptılar

New York - İskender Songur Bildiriyor - New York’ta bu yıl da yaşları 18 ile 30 arasında on kadar kadın ve erkek Ermeni BM binası karşısındaki “*gösteri yapma izni*” olan bölgede, Türkiye aleyhinde pankartlarla bir gösteri yapmıştır. Yine aynı yaşlarda

³¹⁴ *Milliyet*, 20 Nisan 1979.

³¹⁵ *Milliyet*, 25 Nisan 1979.

başka bir grup da, kentteki “*Türk Evi*” önüne gelerek binanın ve Türk koruyucuların resimlerini çekerek gitmişlerdir.³¹⁶

3.1.35. Ermeni Gençlik Birliği Atina’da Türk Protestosunu Kınadı

Atina - Mustafa R. Gürsel Bildiriyor - Yunanistan’da yaşayan tüm Ermenileri temsil ettiğini öne süren “*Ermeni Gençlik Birliği*” adı altındaki bir örgüt, Atina’daki Türk Büyükelçiliğine bir mektup postalayarak, geçtiğimiz hafta içinde burada dikilen Ermeni anıtı üzerine Türkiye’nin yaptığı protestoyu kınamış ve “*Bu protesto Ermeni soykırımını saklamak yolunda yeni şoven ve yayılmacı bir davranıştır.*” demiştir.

Haberin yazıldığı ana değin, Türk Büyükelçiliği’ne söz konusu mektup ulaşmamış olmakla birlikte, Ermeni örgütü dün öğleden sonra bir gün önce postalanan ve üç sayfa tutan mektubun kopyasını buradaki haber ajanslarına ve gazetelere elden dağıtmıştır. Doğrudan Atina’daki Türk Büyükelçisi Necdet Tezel’e hitaben yazılan mektupta, Atina’nın Yeni İzmir bölgesinde dikilen çan heykelinin çıkartacağı seslerle Türkiye’den, “*Topraklarını geri alma isteğinde olan tüm Ermenilerin bir araya gelecekleri*” iddia edilmiş ve “*Topraklarımızı geri almak için her türlü savaşımızı sürdüreceğiz.*” denmiştir. Anıtın dikilmesi üzerine Türkiye’nin Yunan Hükümetini protesto etmesinin kınandığı mektupta ayrıca, “*Dünyanın her yanında Ermeni soykırımını temsil eden daha birçok anıtın dikileceğinden emin olabilirsiniz*” denmiştir.³¹⁷

Yunanistan’daki Ermeni örgütlerinin geçtiğimiz yıllarda başka ülkelerdeki miltan Ermeni örgütleri ile organik bir bağı olmadığı halde ve çalışmalarını, sadece kapalı salon toplantılarında pasif düzeyde sürdürmelerine karşın bu yıl ilk kez, “*Türkiye’ye yönelik silahlı eylemlerden*” söz etmeleri, Türkiye tarafından ciddi bir gelişme olarak tanımlanmış ve Yunan Hükümetinin gerek bu gelişmelere gerekse bu anıtın dikilmesine izin vermiş olması sert bir şekilde protesto edilmiştir.³¹⁸

³¹⁶ *Milliyet*, 26 Nisan 1979.

³¹⁷ *Milliyet*, 26 Nisan 1979.

³¹⁸ *Milliyet*, 26 Nisan 1979.

3.1.36. Yeşilköy Havalimanı'nda 2 Yere Patlayıcı Madde Atıldı

5'er dakika ara ile atılan patlayıcı, dış hatlar tuvaletiyle, apron otobüsünde büyük hasara yol açtı. Patlamalar sırasında Demirel, havaalanının şeref salonunda bulunuyordu. Olayı Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu üstlendi. Milliyet Haber Merkezi-Yeşilköy Havalimanı'nda dün akşam dış hatlar terminali tuvaleti ile uçaklara yolcu taşıyan apron otobüsünde beş dakika arayla iki patlama olmuştur. Patlamalar binada ve apron otobüsünde hasara neden olurken, ölen ya da yaralanan olmamıştır.

Yeşilköy Havalimanı'nda dış hatlar terminalinin tuvaletine ve THY kargo binası önündeki AO-3 sayılı apron otobüsüne kimlikleri bilinmeyen kişilerce patlatıcı madde bırakılmıştır. Önce saat 17.25 sıralarında dış hatlar tuvaletinde, beş dakika sonrada saat 17.30'da ise apron otobüsünde kanepenin altında patlama olmuştur. Patlamalarda bina ve taşıt büyük ölçüde hasar görmüştür. Patlamalardan sonra THY uçaklarının seferlerine kısa bir süre ara verilmiş, uçaklar çok sıkı bir şekilde aranmıştır. Bu arada saat 19.30'a kadar uçaklara kargo alınmamıştır. Yapılan aramalardan ve soruşturmadan sonra uçak seferleri yeniden normale dönmüş, havalimanında alınan önlemler artırılmıştır.³¹⁹

Demirel'de Havalimanında İdi

Patlama sırasında AP Lideri Süleyman Demirel'in de patlamanın meydana geldiği dış hatlar terminalinin altındaki Şeref Salonunda bulunduğu bildirilmiştir. İstanbul eski Belediye Başkanı Kemal Aygün'ün cenazesine katılmak için İstanbul'a gelen AP lideri Demirel'in olay sırasında Ankara uçağını beklediği kaydedilmiştir.³²⁰

Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu Üstlendi

Beyrut- AA- İstanbul Yeşilköy Havalimanı'nda dün büyük hasara yol açan fakat can kaybına neden olmayan bombalı suikastları, "*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*" üstlenmiştir. Bu ordunun olduğunu ileri süren bir kişi, Beyrut'taki AFP'nin bürosuna telefon ederek havalimanının boşaltılmasını, iki yeni bombanın daha birkaç dakika içinde patlayacağını söylemiştir. Telefondaki ses patlayan 2 bombanın, "*işgal altındaki topraklar*" da faaliyet gösteren bir komando grubunca yerleştirilmiş olduğunu iddia etmiştir. Telefondaki sesin mesajı şöyle sürmüştür: "*Faşist Türk yetkilileri, bilmelidirler*

³¹⁹ Milliyet, 7 Mayıs 1979.

³²⁰ Milliyet, 7 Mayıs 1979.

ki, halkımız, sivil ve askeri bütün Türk kuruluşlarına darbe indirerek Ermeni halkı ile Türkiye'de yaşayan bütün azınlıklara toprakları geri verilinceye kadar savaşımını sürdürecektir."³²¹

3.1.37. Yeşilköy Havalimanındaki Patlamalarda Kusuru Görülen 2 Kişi Gözaltına Alındı

Yeşilköy'e konan patlayıcılardan birinin dinamit, diğerinin saatli bomba olduğu anlaşıldı. Havalimanındaki patlamalardan sonra olayda ihmalleri görülen THY apron otobüsü sürücüsü Tevfik Aslan ile transit yolcu salonu temizlikçisi Cavit Öksüz, Bakırköy Savcılığı'na gözaltına alınmışlardır. Öte yandan, havalimanına patlayıcı maddeyi bırakan kişilerin uçakla Londra'ya gittikleri ileri sürülmüş, Londra'ya giden uçak yolcularının kimliklerinin soruşturulmasına başlanmıştır.

Yeşilköy Havalimanının Dış Hatlar terminalinin tuvaleti ile Kargo binası önüne parkeden apron otobüsünde meydana gelen iki patlamadan sonra soruşturmayı sürdüren polis ve Bakırköy Savcılığı *"Patlayıcıların çok fazla tahrip gücü olmadığını"* söylemişlerdir. *"Yolcuların uzağında meydana gelen patlamaların panik yaratmayı amaçladığını"* kaydeden yetkililer, *"Patlayıcılardan birinin küçük bir saatli bomba ötekinin de dinamit lokumu olduğunu"* bildirmişlerdir. *"Patlayıcı maddelerin kimler tarafından nasıl ve ne zaman bırakıldığının kesinlikle belirlenemediğini"* kaydeden güvenlik yetkilileri, *"Büyük bir olasılıkla yurt dışına giden ya da transit geçiş yapan kişilerin patlayıcıları havalimanına bırakabileceklerini"* söylemişlerdir. *"Bu arada olayı üstlenen Ermeni örgütünün de patlamalarla ilgili olamayacağını"* savunan yetkililer, *"Patlayıcıların hazırlanış biçiminin ve etki gücünün çok zayıf olduğunu"* belirtmişlerdir.³²²

3.1.38. BM İnsan Hakları Komisyonu, Ermenilerin Soykırım İddialarını Kabul Etmedi

New York-İskender Songur Bildiriyor-Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu Ermenilerin soykırım ile ilgili iddialarını desteklememiştir. İnsan Hakları

³²¹ Milliyet, 7 Mayıs 1979.

³²² Milliyet, 8 Mayıs 1979.

Komisyonu ve Ekonomik ve Sosyal Konsey'in toplantıları sona ermiş ve toplantılarda soykırım iddiaları olumlu karşılanmamıştır. Ruandalı Profesör Ruhashyankiko tarafından hazırlanan raporda, 1916'de soykırım yapıldığına ilişkin bir bölüm bulunmaktaydı. Ancak daha sonra bu bölüm Cenevre'de çıkarılmıştı. Konsey çalışmaları sonu ererken, rapor Ruandalıprofesöre geri verilmiş, ancak soykırım ile ilişkin bölümün yeniden eklenmemesi koşulu eklenmiştir. Rapordan, bu bölümün çıkartılması Ermenilerin protestoları ile karşılanmış ancak, konsey'in soykırım iddialarını kabul etmediği anlaşılmıştır.³²³

3.1.39. Bir Grup Ermeni Genç, Suna Korat'ın Atina'daki Resitalini Engellemek İstedi

Atina-Özel-Saprano Suna Korat'ın Atina'da Gloria Tiyatrosunda verdiği resital, Ermeni olduklarını söyleyen bir grup genç tarafından engellenmek istenmiş, ancak bu girişim başarılı olmamıştır. Ermenilerin dağıttığı el ilanlarında Türk halkının uygar olmayan bir halk olduğu iddia edilerek, Türklerin sanata düşman oldukları gibi birçok hakaret yer almıştır. Ayrıca Türk aleyhtarı tüm faaliyetlerde olduğu gibi el ilanlarında Ermeni soykırımı ve Kıbrıs Barış Harekâtı da söz konusu edilmiştir. Bununla birlikte resitale gelen dinleyicilerden hemen hemen hiçbirisi geri dönmemiş ve salona girmiştir. Suna Korat 2 bin kişinin doldurduğu salonda Yunanlı piyanist Popi Mihailidu eşliğinde verdiği başarılı resitalde Bach, Donizetti, Haendel'den başka Cemal Reşit Rey'in "*Ayın 14*" ve "*Çeşme*" adlı parçaları ile Yunan besteci Aleksandr Alberts'nin iki halk şarkısını okumuştur.³²⁴

3.1.40. Paris'te 3 Ayrı Türk Temsilciliğinde Patlamalar Oldu

THY Bürosu, Turizm Temsilciliği ve Çalışma Ataşeliğinde meydana gelen patlamaları "*Ermeni Soykırım Hareketi*" örgütü üstlendi. Türkiye'nin OECD nezdindeki temsilciliğine yerleştirilen bomba, güvenlik ekiplerince patlamadan etkisiz hale getirildi. Paris-AP (AA)-Paris'te bulunan Türk Havayolları Bürosunda Turizm Temsilciliğinde ve Çalışma Ataşeliğinde aynı saatlerde patlayan 3 bomba can kaybına neden olmamış, ancak maddi hasara neden olduğu bildirilmiştir. Türkiye'nin Ekonomik

³²³ *Milliyet*, 8 Mayıs 1979.

³²⁴ *Milliyet*, 17 Mayıs 1979.

Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) temsilciliğine yerleştirilen bomba ise güvenlik ekiplerince patlamadan etkisiz hale getirilmiştir. Paris'in Opera Caddesindeki THY Bürosunda saat 18.30 sıralarında patlayan bomba büroda fazla hasara yol açmamıştır. “*Champs Elysees*” Caddesindeki Turizm Temsilciliğinde patlayan bomba ise, bir kişinin hafif yaralanmasına neden olmuştur. 3 patlama Türkiye'nin Çalışma Ataşeliğinde meydana gelmiş, ancak çok zayıf olduğu bildirilen patlama sonucu binanın camları bile kırılmamıştır. Olaydan hemen sonra Fransız Haber Ajansı AFP'ye telefon eden bir kişi, patlamaların sorumluluğunun “*Ermeni Soykırım Hareketi*” tarafından üstlenildiğini söylemiştir. Aynı kişi telefonda, “*Bu patlamalarla bizler, Ermeni halkının varlığını tüm dünyaya duyuruyoruz. Ülkemizi işgal eden ve Osmanlı devletinin devamı olan Türk Hükümetinden islediğimiz, sorumluluklarını yerine getirmesi ve Ermeni topraklarını gerçek sahiplerine iade etmesidir*” demiştir.³²⁵

3.1.41. Paris'teki Bombaları Ermeni Soykırım Adalet Komandoları da Üstlendi

Fransa'dan Bombalama Faillerinin Bir An Önce Yakalanmasını İstedik.

BEYRUT-AFP (AA)-Önceki gün öğleden sonra Paris'teki Türk bürolarında meydana gelen patlamaların sorumluluğunu, bu kez Beyrut'ta “*Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları*” adlı örgüt üstlenmiştir. Beyrut'ta Fransız basın ajansı AFP'ye telefon eden ve “*Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları*” adına konuştuğunu belirten bir kişi, Avrupa'da çeşitli ülkelerde Türk Büyükelçiliklerine karşı girişilen suikastları örgütünün gerçekleştirdiğini söylemiş. Paris'te Türk Hava Yolları Bürosu, Turizm Bürosu ile Türk Çalışma Ataşeliğinde meydana gelen patlamaların sorumluluğunu üstlenmiştir. Aynı örgüt, patlamalardan hemen sonra, Paris'te Fransız basın ajansı AFP'ye telefon etmiş ve patlamaların sorumluluğunu üstlenmişti. Ankara-Özel-Paris'teki üç Türk temsilciliğinin bombalanması olayı üzerine Dışişleri Bakanlığı girişiminde bulunmuş ve Fransız Hükümetinden “*olayın faillerinin bir an önce yakalanmasını*” istemiştir.³²⁶

Önceki gece Ankara'daki Fransız Büyükelçiliği Maslahatgüzarı, Dışişleri Bakanlığına çağrılarak “*Türk Hükümetinin olaydan duyduğu üzüntü*” belirtilmiş ve

³²⁵ *Milliyet*, 9 Temmuz 1979.

³²⁶ *Milliyet*, 10 Temmuz 1979.

faillerin yakalanması istenmiştir. Öte yandan aynı saatlerde Paris’te de üst düzeyde bir girişimde bulunulmuştur.

Türkiye’nin Düşmanlarından Yılmayız

Ankara- AA- AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Paris’te dün Türkiye’nin üç ayrı temsilciliğinde yapılan bombalı saldırılarla ilgili olarak verdiği demeçte, *“Türkiye’nin dışarıdaki düşmanları, binalarımızı hedef almakla bizi yıldıramazlar”* demiştir. Demirci, Paris’teki patlama olayları ile ilgili olarak şunları söylemiştir. *“Paris’te devletimize ait bürolarda dün vaki olan saldırıları nefretle karşılıyorum. Türkiye’nin dışardaki düşmanları, binalarımızı hedef almakla bizi yıldırlamazlar. Bu saldırılara muhatap olan görevlilere geçmiş olsun diyorum.”*³²⁷

3.1.42. Cenevre Konsolos Yardımcımız Adalı’ya Başarısız Bir Suikast Yapıldı

Adalının geçtiği yola atılan bomba arkasından gelen başka bir otomobilin hizasında patladı. Diplomatomıza bir şey olmadı ancak yanında bomba patlayan otomobilin şoförü ile yoldan geçen 2 İsviçreli yaralandı. Olayı *“Ermenistan Kurtuluş Ordusu”* adlı bir örgüt üstlendi.

Cenevre-AFP (AA)-Türkiye’nin Cenevre Konsolos Yardımcısı Niyazi Adalı’ ya dün saat 12.20’de bombalı bir suikast düzenlenmiştir. Bomba, konsolos yardımcısının otomobilinin geçeceği yol üzerine atılmış, ancak Türk diplomatın otomobili ve kendisi saldırıdan kurtulmuştur. Atılan bomba, Türk diplomatik otomobilini izleyen ve arkadan gelen otomobillerden üçüncüsünün hizasında patlamış, İsviçre uyruklu olan bu otomobilin sürücüsü ağır biçimde yaralanmıştır. Ayrıca yoldan geçmekte olan 2 İsviçreli de yaralanmıştır. Olaydan hemen sonra telefonla basına yapılan bir ihbar ile bombalı saldırının sorumluluğunu *“Ermeni Kurtuluş Ordusu”* adında bir tedhiş örgütü üstlenmiştir.³²⁸

³²⁷ Milliyet, 10 Temmuz 1979.

³²⁸ Milliyet, 23 Ağustos 1979.

3.1.43. THY Frankfurt Bürosu’nun Bombalanmasını Ermeni Gizli Örgütü Üstlendi

Federal Almanya polisi, Merkez Bankası ve Turizm Bakanlığı Müşavirliğinin de bulunduğu binada 50 bin markın üstünde hasar meydana geldiğini bildiriyor. Frankfurt’taki THY Merkez Bürosu’nda dün sabaha karşı meydana gelen patlama büyük maddi hasara yol açmıştır. Can kaybına yol açmayan patlama, 00.20 sularında olmuş ve THY bürosunun, çevredeki binaların tüm camları kırılmıştır. Patlama sırasında olay yerinden geçen bir tramvayın vatmanı şok geçirmiş ve hastanede ayakta tedavi gördükten sonra salıverilmiştir. Önce ihbar yapıldı. Öğrenildiğine göre, önceki gece saat 23.55 sıralarında iyi İngilizce, kötü Almanca konuşan bir kişi, Frankfurt’taki AP ve Alman basın ajansı DPA’ya telefon ederek, *“Bir Türk müessesesine bomba konduğunu ve kısa bir süre sonra bombanın patlayacağını”* bildirmiştir. AP ve DPA yetkilileri ihbarı anında polise bildirmişlerdir. İhbarı değerlendiren polis yetkilileri, tüm polis araçlarını Frankfurt’taki Türk müesseselerinin çevresine göndermiştir. Bu arada ihbardan tam 23 dakika sonra THY’nin önüne konan bomba patlamıştır. Patlamadan çok kısa bir süre sonra olay yerine gelen polis, çevrede güvenlik önlemleri almış, ancak şüpheli kimseye rastlamamıştır. Patlamadan sonra yine AP ve DPA’ya telefon eden aynı kişi, *“Nasıl duyduunuz mu?”* demiş ve telefonu kapamıştır. Tahrip gücü çok yüksek olan bomba THY Merkez Bürosu’nun tüm camlarını parçalamış, çevredeki binaların camları kırılmıştır. Bu orada patlama sırasında olay yerinden geçmekte olan bir tramvayın vatmanı şok geçirmiş ve hastaneye kaldırılmıştır.³²⁹

Polis yetkilileri, patlamanın 50 bin DM dolaylarında zarara yol açtığını, patlama sırasında aynı binada bulunan Alman basın ajansı (DPA)’nın da deposunda zarar meydana geldiğini söylemiştir. Frankfurt Polis Müdürlüğü’nün bir yetkilisi olayla ilgili olarak şu açıklamayı yapmıştır: *“İstasyon karşısındaki THY bürosunun vitrin camları altına konan bomba, gece yarısı 00.20 sularında patladı. Patlama sırasında can kaybı olmadı. Ancak maddi zararın 50 bin DM dolaylarında olduğu sanılıyor. Patlamadan önce bir kişi AP ajansına telefon ederek patlamayı ihbar etmiş. Bu ihbar üzerine gerekli önlemler alındı. Polis araçları THY önüne geldiğinde patlama olmuştu. Şu ana kadar herhangi bir örgüt patlamayı üstlenmedi.”*

³²⁹ Milliyet, 28 Ağustos 1979.

Bavul kontrolü THY Merkez Bürosunda ki patlamadan sonra dün Alman polisi Frankfurt Havaalanında THY bankoları önünde geniş güvenlik önlemi almıştır. Bu sırada bavullarında teker teker kontrol edileceğini bildiren yetkililer, uçakların da çevresinde güvenlik önlemleri alınacağını söylemişlerdir. Frankfurt tren istasyonu karşısında bulunan basın ajansı DPA'nın da olduğu binada, THY'nin dışında Merkez Bankası, Almanya Temsilciliği ve Turizm Bakanlığının bir müşavirliği bulunmaktadır.³³⁰

Ermeniler Üstlendi

Frence- Presse ajansının Beyrut temsilciliğine telefon eden ve kendisinin *“Ermeni Gizli Ordusu”* üyesi olduğunu bildiren bir kişi, Türk Hava Yolları'nın Frankfurt bürosuna karşı düzenlenen bombalı saldırı olayının sorumluluğunu bağlı bulunduğu tedhiş örgütünün üstlendiğini duyurmuştur. Telefon eden kişi, *“Batı Almanya faşizmi merak etmesin, saldırıyı gerçekleştiren ve Federal Almanya'da faaliyet gösteren komando hiçbir yara almadan üssüne dönmüştür. Bu hareket Cenevre'dekinin bir benzeridir”* dedikten sonra telefonu kapatmıştır. Geçtiğimiz hafta Türkiye'nin Cenevre Başkonsolosluğu'na karşı düzenlenen ve Başkonsolosluk Yardımcısı'nın otomobilini izleyen araçlardan üçüncüsünün İsviçre uyruklu sürücüsünün yaralanmasına yol açan bombalı saldırı olayının sorumluluğunu da bir *“Ermeni Gizli Örgütü”* üzerine almıştı. Alman polisi, Ermenilerin yıllardan beri ilk kez Almanya toprakları içinde aktif bir girişimde bulunduğunu bildirmiştir. Bomba olayı, Alman 1. ve 2. televizyonunda dün akşamki haber bültenlerinde önemli haberler arasında yer almış ve ilk sırada film ile birlikte gösterilmiştir.³³¹

3.1.44. Türkiye Ermeni Patriği: Her Tür Tedhiş Eylemlerini Kınıyoruz

İstanbul'da, Türkiye'deki Ermenilerin sorunları konusunda dün Kalastyan'la görüşen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Eyüboğlu, bugün de Rum vatandaşların sorunlarıyla ilgili toplantıya katılacak. Türkiye Ermenileri Patriği Sinorhk Başpiskoposu Kalastyan, Ermeni Gizli Örgütüncü gerçekleştirilen Cenevre ve Frankfurt saldırılarıyla ilgili olarak, *“Hangi çevreden ve kimden gelirse gelsin, bu tür eylemleri kınıyorum”*

³³⁰ Milliyet, 28 Ağustos 1979.

³³¹ Milliyet, 28 Ağustos 1979.

demıştır. Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı Orhan Eyüboğlu ile dün Vilayette Türkiye’deki Ermenilerin sorunları ile ilgili bir toplantı yapan Kalastyan, toplantı öncesinde gazetecilerin sorularını yanıtlamıştır. Kalastyan, Cenevre Konsolos Yardımcımız Niyazi Adalı ve THY Frankfurt bürolarına yapılan saldırılarla ilgili olarak şunları söylemiştir: *“Hangi çevreden ve kimden gelirse gelsin, tedhiş eylemlerini takbih ediyorum. Bu konuda yazılı beyanlarımı Sayın Başbakana da sundum.”*³³²

Orhan Eyüboğlu ise, *“Toplantının Ermeni vatandaşlarımızın okul ve bazı sorunları ile ilgili olduğunu, Sayın Patriğin bir Türk dostu ve din adamı olarak bu tür saldırılara karşı olduğunu”* söylemiştir. Eyüboğlu, bugün de Rum vatandaşlarımızın sorunları ile ilgili olarak bir toplantı yapacağını belirtmiştir. Çünkü görüşmeye İstanbul Valisi Orhan Erbuğ, Dışişleri Bakanlığı’ndan bazı yetkililer ve CHP İstanbul Milletvekili Yalçın Gürsel katılmıştır.³³³

3.1.45. THY'nin Bir Yolcu Uçağı Bomba İhbarı Üzerine Brüksel'de Arandı

Brüksel-Özel- THY’nin Londra - İstanbul -Ankara seferini yapmakta olan bir yolcu uçağı bomba ihbarı üzerine Brüksel Havaalanı’na indirilmiştir. Belçika polisi, arama sonunda uçakta bomba bulunamadığını, ancak güvenlik açısından kargo ve bagajların havaalanında bir süre bekletileceğini söylemiştir. Bomba ihbarının bir Ermeni örgütüne yapıldığı öne sürülmüştür.³³⁴

3.1.46. Kopenhag’da THY'ye Bomba Kondu

Ermenilerle koyduğu bombanın patlaması sonucu bir Danimarkalı yaralandı.

Teoman Yiğit- Kopenhag- Kopenhagen’deki THY bilet satış bürosunu önceki gece saat 21 sularında Ermeniler tarafından konan bomba patlamıştır. Patlama sırasında olay yerinden geçen bir Danimarkalı yaralanmıştır. Verilen bilgiye göre saat 21’de meydana gelen patlamayı *“Gizli Ermeni Örgütü”* üstlenmiştir. Bu örgüt tarafından THY bürosunun önüne bırakılan bir mektupta, *“Umarız bu patlama sırasında, hiçbir Danimarkalı ’ya bir şey olmaz”* denmiştir. Patlamadan sonra İmperial Sineması ya-

³³² Milliyet, 29 Ağustos 1979.

³³³ Milliyet, 29 Ağustos 1979.

³³⁴ Milliyet, 14 Eylül 1979.

nındaki THY bürosu önünde ikinci bir plastik bomba bulunmuş ve bomba uzmanları tarafından imha edilmiştir. Danimarka polisi, olaydan sonra Büyükelçilik çevresindeki güvenlik önlemlerini artırmıştır.³³⁵

3.1.47. Hollanda Elçimizin Oğlu Öldürüldü

Kamuran Sümercan-Lahey-Ahmet Benler, Türk Büyükelçiliğine 100 metre uzaklıktaki bir kavşakta 2 otomobilden açılan ateş sonucu kalbinden vurularak elçilik arabasının içinde can verdi. Saldırının, Ermeni Komandolarınca yapıldığı öne sürülüyor. Hollanda polisi *“Saldırganlardan birinin kimliğinin ve eşkâlinin saptandığını, otomobil plakalarının belirlendiğini ve çalışmaların geniş çapta sürdürüldüğünü”* açıkladı.³³⁶

3.1.48. Hollanda’daki Türk Büyükelçisi Özdemir Benler’in 27 Yaşındaki Oğlu Ahmet Benler Dün Ermeni Örgütüne Bağlı Tedhişçiler Tarafından Lahey’de Otomobilinin İçinde Vurularak Öldürülmüştür

Ahmet Benler’e dün saat 9’da Lahey’deki Türk Büyükelçiliği’ne 100 metre uzaklıktaki ara caddede kordiplomatik plakalı kırmızı Volkswagen otomobille doktora yaptığı Deest Üniversitesi’ne giderken, kırmızı ışık yanınca durduğu bir kavşakta yanındaki iki otomobilden birden ateş açılmıştır. Benler, saldırı sırasında 4 ya da 5 el ateş edilmesi sonucu kalbine isabet eden kurşunla olay yerinde ölmüş, saldırganlar olaydan sonra kaçmıştır.³³⁷

Kimliği Saptandı

Hollanda polisi, *“Kaçan otomobillerin içinde kaç kişinin olduğunun henüz belirlenemediğini, ancak saldırganların yakalanması için çalışmaların geniş çapta sürdürüldüğünü katillerden birinin adının saptandığını, bunun uzun boylu, zayıf, esmer ve kıvrık saçlı biri olduğunu”* açıklamıştır.³³⁸

³³⁵ Milliyet, 6 Ekim 1979.

³³⁶ Milliyet, 13 Ekim 1979.

³³⁷ Milliyet, 13 Ekim 1979.

³³⁸ Milliyet, 13 Ekim 1979.

Ermeni Örgütü Üstlendi

Ahmet Benler' in öldürülmesinden birkaç dakika sonra bilinmeyen bir kişi, Fransa Haber Ajansına telefon ederek, *“Ermeni Katliamının Adalet Komandolarının cinayeti üstlendiğini”* söylemiş, polis de saldırıyı merkezi New York'ta bulunan aynı örgütün yaptığını açıklamıştır. Beyrut'taki UPI ajansını telefonla arayan ve Ermeni şivesiyle İngilizce konuşan bir kadın da cinayetin Ermeni örgütüne yapıldığını söylemiş, daha önce Viyana, Paris, Vatikan, Madrid'deki Türk diplomatlarına yapılan saldırıların da kendilerince gerçekleştirildiğini ileri sürmüştür. Türk Büyükelçisinin oğlu Ahmet Benler' in Amerika'da üniversiteyi bitirdikten sonra Hollanda'ya babasının yanına gelerek Deest üniversitesi Elektronik Bölümü'nde doktora yaptığı, Benler ailesinin 15 yıldan beri yurt dışında diplomatik görevlerde bulundukları, Hollanda Büyükelçisi Özdemir Benler'in kardeşi Talat Benler'in de Macaristan Büyükelçisi olduğu bildirilmiştir.³³⁹

Münih Başkonsolosu da Ölecek

Saldırıdan sonra dün Milliyet'in Münih Temsilcisi Mustafa Ekrem Aydın'a telefon eden bir kişi *“Büyükelçi'nin oğlu Lahey'de öldürüldü. Şimdi sıra Türkiye'nin Münih Başkonsolosu'nda”* demiştir. Münih polisi, ihbardan sonra Başkonsolosluk için alınan güvenlik önlemlerini artırmıştır.³⁴⁰

Tepkiler

Dışişleri Bakanlığı, Türk Büyükelçiliği'nin oğlunun ölümüyle sonuçlanan saldırıyla ilgili girişimlerin sürdürüldüğünü açıklamış. Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün, Hollanda'nın Ankara Büyükelçisi J. J. Derksen'i dün 15.30'da kabul ederek görüşmüştür. Derksen, *“Hükümetinin olaydan duyduğu üzüntüyü”* belirtmiş ve *“Suçluların yakalanması için her türlü çabanın gösterildiğini”* söylemiştir. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, oğlunun öldürülmesi nedeniyle Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler'e ve Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün'e derin üzüntülerini bildiren birer mesaj göndermiştir. Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakuş, Cumhuriyet Senatosu

³³⁹ Milliyet, 13 Ekim 1979.

³⁴⁰ Milliyet, 13 Ekim 1979.

Başkan Vekili Cengizhan Yorulmaz ile CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu da, olaydan üzüntü duyduklarını belirtmişlerdir.³⁴¹

3.1.48. Elçinin Oğlunun Öldürülmesinde Polisin İhmali Olduğu Anlaşıldı

Hollanda, Elçiliğimizde Çalışanların Silah Taşıma İstemlerine Engel Olmuştu.

Ankara- AA-Hollanda Büyükelçimiz Özdemir Benler' in oğlu Ahmet Benler' in Ermeni teröristleri tarafından öldürülmesi, olayında Hollanda güvenlik kuvvetlerinin ihmali olduğu öğrenilmiştir. Ankara'daki yetkililerden edinilen bilgiye göre, Hollanda Hükümeti, Türk Büyükelçiliği mensuplarının silah taşıma yolundaki isteklerine de engel olmuş, büyük güçlükler çıkartmıştır.³⁴²

3.1.49. Hollanda Televizyonundaki Bir Programdaki Bir Programda Türkiye'de Hiç Ermeni Kalmadığı Öne Sürüldü

“Türkler, Ermeni katliamını kabul etmedikçe bu suikastlar sürer” Türkiye Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler' in oğlu Ahmet Benler' in öldürülmesiyle ilgili olarak hazırlanan (Şimdi ve Burada) adlı televizyon programında, Ermenilerin bu cinayetleri Türkiye'nin “*Biz Ermenileri 1915 yılında katlettik*” diye suçu üzerlerine alıncaya kadar sürdürecekleri iddia edilmiştir. Programda konuşan Prof. Dr. L. Biegel, Ermenilerin tarihçesini açıklarken, 1916 yılında 600 bin Ermeni'nin Türkiye'de öldürüldüğü bir o kadarının sürüldüğü ve kaçtığı, Suriye ile Irak'a kaçan bu Ermenilerin büyük bir çoğunluğunun Amerika'ya geçerek Türkiye'den öç almaya çalıştıkları, bu nedenle 1973'den beri bir seri cinayetler işlediklerini anlatmış, bugün için Türkiye'de hiçbir Ermeni'nin kalmadığını öne sürmüştür. Prof. Biegel sözlerinin sonunda “*Eğer Türkler, Ermenileri katlettiklerini dünya kamuoyuna açıklarlarsa bu cinayetler duracaktır*” demiştir. Ekranda gösterilen bir Türkiye haritasında da Ermenilerin Türkiye'nin doğusunda, Rusya sınırında bir bölüm istedikleri açıklanmıştır. Türkiye aleyhine abartılarak açıklanması, Hollanda'daki Türkleri çok üzmüştür.³⁴³

³⁴¹ Milliyet, 13 Ekim 1979.

³⁴² Milliyet, 14 Ekim 1979.

³⁴³ Milliyet, 14 Ekim 1979.

İpucu Yok

Hollanda polisi. Ahmet Benler'i öldüren kişinin aranması için çalışmaları sürdürmekte olduğunu, ancak henüz bir ipucu bulunamadığını bildirmiştir.³⁴⁴

Ecevit'in Mesajı

Ankara-Özel-Başbakan Bülent Ecevit, bir saldırı sonucunda oğlu Ahmet Benler'i yitiren Lahey Büyükelçimiz Özdemir Benler'e gönderdiği mesajda, *"Allah'dan diplomatları ve ailelerini cinayetlerden korumasını"* dilemiştir. Ecevit mesajında, *"Oğlunuza rahmet, sizlere tahammül gücü dilerken, yurt dışında devletimizi temalı görevini şerefle yerine getiren diplomatlarımızı ve ailelerini ulusumuzun düşmanlarından ve insanlığını unutmuş kimselerin cinayetlerinden korumasını diliyorum"* demiştir.³⁴⁵

3.1.50. Hollanda Polisi Tanıkları Dinliyor Ama İpucu Yok

Ahmet Benler'in cenazesi bugün geliyor. Önceki gün katledilen büyükelçi Özdemir Benler'in oğlu Ahmet benler için askeri tören düzenlenecek. Hollanda yetkilileri, resmi Türk dairelerini mesai saatleri içinde koruyor. Elçilik mensuplarının konutları ise korumasız duruyor.

Kamuran Sümercan- Lahey-İki gün önce evinden ayrılmasından bir kaç dakika sonra otomobilinin içinde hunharca saldırıya uğrayarak öldürülen Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler' in oğlu Ahmet Benler' in cenazesi bugün THY'nin 13.55'de Amsterdam'dan kalkan bir uçağı ile İstanbul'a götürülecektir. 20.30'da Yeşilköy'e gelecek olan cenaze, askeri bir törenden sonra 22.10'da İzmir'e gönderilecek, oradan da ailesinin isteğı üzerine, Marmaris'in Armutalan köyü mezarlığında toprağı verilecektir. Cenazeye, Büyükelçi ve eşi ile Ankara'dan Amsterdam'a gelen Büyükelçi Haluk Saymer refakat edecektir. Lahey Büyükelçimiz Özdemir Benler ve ailesi, bundan yıllarca evvel de kaderin feci bir oyununa hedef olmuşlardı. İsviçre'de 1969 yılında görevde bulunduğu bir sırada küçük oğulları Emre'yi bir tren kazası sonunda kaybetmişlerdi. Ailenin tek teselli kaynağı olan biricik oğulları Ahmet Benler' in feci bir şekilde katledilmesi aileye indirilen son ve en acı bir darbe olmuştur.³⁴⁶

³⁴⁴ Milliyet, 14 Ekim 1979.

³⁴⁵ Milliyet, 14 Ekim 1979.

³⁴⁶ Milliyet, 14 Ekim 1979.

Şok Etkisi

Benler ailesi olayın ağır etkisi altında yıkılmış, anne Benler şok geçirmiş bulunmaktadır. Halen kendisine gelemeyen anne devamlı tıbbi kontrol altındadır. Baba Benler ise, olayın etkisi ile tamamen çökmüş olup kimseyle görüşmemektedir. Önceki gün olayın duyulmasından sonra Ankara'dan Hollanda'ya gelen Büyükelçi Haluk Saymer, Büyükelçilikte duruma el koymuş bulunmaktadır. Olayın hemen ertesi günü Hollanda televizyonunda gösterilen (Şimdi ve Burada) adlı aktüalite programında Ermenilerin durumu ve Türkiye hakkındaki programda bir profesörün Ermenileri uğraşlarında haklı gösterip ve Türkiye'yi suçlar bir havaya girmesi, Hollanda'daki Türkleri çileden çıkarmış ve devamlı protestolara yol açmıştır. Olayın ardından katilin yakalanması için harekete geçen Hollanda Adalet Bakanlığı, 20 dedektifini görevlendirmiştir. Üç günden beri yapılan araştırmalarda, ancak tanıklar dinlenmiş, suçlunun izine rastlanmamıştır. Türkiye Büyükelçiliğinin ve Başkonsoloslukların önünde şimdilik Hollanda polisi tarafından koruma tedbirleri sıklaştırılmıştır. Büyükelçilik ve Başkonsolosluk memurlarının silahlanmış olmalarına rağmen, mesai saatleri sonrası hiçbir şekilde korunmamaları saldırganların işini kolaylaştırmaktadır. Hollanda polisi ancak resmi Türk dairelerinin korunmasını yeterli bulmakta, oralarda görevli bulunanların evlerini ise hiçbir şekilde gözaltında bulundurmamaktadır.³⁴⁷

3.1.51. Ermeni Örgütü, Hollanda Hükümetini Tehdit Etti

Ermeni İntikam Örgütünün, “*Bu İşe Karışmayın*” Diye Hollanda Hükümetini Tehdit Ettiği Bildirildi.

Ermeni İntikam Örgütü Hollanda Hükümetini de tehdit ederek “*Bu işe karışmayın örgütümüz çok kuvvetlidir. Dünyanın her yanına yayılmış bulunuyoruz. Sizlerden de İntikam alabiliriz*” dedi. Hollanda Hükümetinin Ahmet Benler’ in öldürülmesi konusunu ciddi olarak ele alması üzerine yukarıdaki tehdidi savuran Ermeni örgütü ayrıca 1979 yılının Ermenilerin intikam yılı olduğunu da açıkladı. Haberi birinci sayfada veren Hollanda basını, “*Türk diplomatlarının da bunu teyit ettiklerini, bugüne kadar yalnız politika adamlarına yapılan saldırının, şimdi de onların ailelerine*

³⁴⁷ Milliyet, 14 Ekim 1979.

yapıldığını, gerçek örneğin Lahey Büyükelçisi'nin oğlunun öldürülmesi olduğunu söylemişlerdir” diyor.³⁴⁸

3.1.52. Lahey Elçimizin Oğlu Marmaris'te Toprağa Verildi

Marmaris-Özel-Ermeni Örgütü üyeleri tarafından öldürülen Lahey Büyükelçimiz Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler' in cenazesi dün memleketi olan Muğla'nın Marmaris ilçesinde düzenlenen törenle toprağa verilmiştir. Önceki gün İstanbul'dan uçakla İzmir'e getirilerek SSK Tepecik Hastanesi morgunda muhafaza altına alınan Ahmet Benler' in cenazesi dün sabah hastane önünde düzenlenen bir törenle alınmıştır. Buradaki törene babası Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler' in eşi, yakınları Protokol Genel Müdürü Şefik Fenmen, İzmir Valisi Necdet Calp, Belediye Başkan vekili, THY Genel Müdürü ile bazı parlamenterler katılmıştır. Özel bir araçla SSK Tepecik Hastanesi morgundan alınan cenaze Muğla'nın Marmaris ilçesine bağlı Armutulanı köyünde toprağa verilmiştir.³⁴⁹

3.1.53. Ermeniler Roma'da THY Bürosuna Bomba Attı

Büro Ve Etraftaki İşyerlerinde Büyük Hasar Var. İnsanca Kayıp Olmadı.

Roma- Özel- Roma'daki Türk Hava Yolları ve Turizm ve Tanıtma Bürosu dün 00.40'da yüksek tahribat gücü olan bir bombanın patlaması ile ağır hasar görmüş, fakat ölen veya yaralanan olmamıştır. Roma'da istasyon yakınlarındaki Esedra Meydanı'nda. Tarihi Esedra galerisinde yan yana bulunan THY bürosu ile Turizm ve Tanıtma Bürosu önünde meydana gelen patlama sonucu etraftaki birçok bina ve iş yeri de hasar görmüştür. Olaydan hemen sonra Esedra meydanında büyük önlemler alınmıştır.³⁵⁰

Ermeni Örgütü Üstlendi

Yabancı bir basın ajansına telefon eden bir kişi, Türk Hava Yollarının Roma'daki bürosuna karşı dün akşam girişilen saldırıyı “*Ermenistan'ın Kurtuluşu İçin Gizli Ermeni Ordusu*” adlı bir grubun üstlendiğini bildirmiştir.³⁵¹

³⁴⁸ *Milliyet*, 17 Ekim 1979.

³⁴⁹ *Milliyet*, 18 Ekim 1979.

³⁵⁰ *Milliyet*, 10 Kasım 1979.

³⁵¹ *Milliyet*, 10 Kasım 1979.

3.1.54. Paris'te THY Dâhil 3 Uçak Şirketi Bürosu Bombalandı

Olaylar dizisinde 2 polis yaralandı. Saldırıyı “*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*” adlı örgüt üstlendi. Mişel Perlman- Paris-Aralarında Türk Hava Yolları’nın da bulunduğu toplam üç hava şirketine karşı Pazar gecesi düzenlenen bombalı saldırılar dizisi, iki polis memurunun yaralanması ve maddi hasara yol açmıştır. Yerel saatle 23 dolaylarında (Türkiye saati ile Pazartesi 01.00) Opera caddesindeki Türk Hava Yolları bürosundaki patlamayla başlayan ve sırasıyla Hollanda Kraliyet Hava Yolları “*KLM*” ile Alman “*Lufthansa*” şirketlerini de hedef tutan patlamaları “*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*” adında bir örgütün üstlendiği bildirilmektedir. THY bürosunun bulunduğu binanın cephesi çok ciddi bir hasara uğramış, önünde nöbet tutan iki polis görevlisi de geçtiğimiz Temmuz ayı başlarında, yine Ermenileri temsil ettiğini iddia eden bir örgüt. THY bürosuna karşı bir suikast düzenlemişti. Söz konusu örgüt, aynı tarihte, Turizm ve Tanıtma Bürosu ile İşçi Atışeliğindeki patlamaları da üstlenmişti. Nihayet, “*KLM*” Hollanda Hava Yollarında olduğu kadar Alman “*Lufthansa*” şirketindeki maddi hasarın da önemli olduğu belirtilmektedir.³⁵²

3.1.55. Ermeni Tedhişçiler Türk Gizli Servisinin Madrid’de Bomba Patlatmak İstedğini İddia Ettiler

Madrid-Süleyman Şalom Bildiriyor-İspanyol başkentinde birkaç gün önce 3 ayrı havayolu şirketinin bürolarında patlatılan 3 bombanın kendileri tarafından yerleştirildiğini kabul eden “*Ermeni Gizli Örgütü*” aynı anda patlamadan etkisiz hale getirilmiş çok güçlü bir başka bombanın Türk gizli servisinin elemanları tarafından yerleştirildiğini iddia etmiştir.³⁵³

Günlük “*Ya*” gazetesine örgüt tarafından yapılan açıklamada, Türk ajanlar tarafından yerleştirilmiş bombanın Amerikan malı olup Vietnam savaşları sırasında kullanıldığı da iddia edilmiştir. Gazete, bu iddiaya tam bir sayfasını ayırmış, ancak kendi görüşünü belirtirken her 4 bombanın da Ermeniler tarafından konulduğu

³⁵² *Milliyet*, 20 Kasım 1979.

³⁵³ *Milliyet*, 29 Kasım 1979.

kanısında olduklarını belirtmiştir. Öte yandan, İspanyol basını, M. Ali Ağca'nın. kaçı-
şından sonra gönderdiği mektupla Papa'yı öldüreceğini belirtmesine de yer vermiştir.³⁵⁴

3.1.56. Gizli Ermeni Örgütü, Roma'da 2 Havayolu Bürosuna Daha Bomba Koydu

Yeni Ermeni Direniş Harekâtı adlı örgüt 8 Kasımda da Roma'da THY bürosuna bomba koymuştu. Gece meydana gelen patlamalarda ikisi ağır, 9 kişi yaralandı.

Roma-AFP(AA)- İtalya'nın başkenti Roma'da önceki gece bir bankanın girişinde patlayan bir bomba, yoldan geçmekte olan 9 kişinin yaralanmasına yol açmıştır Daha sonra Filipinler Havayolları şirketi önünde de ikinci bir bomba patlamıştır. Yaralılardan ikisinin durumunun ağır olduğu bildirilmiştir. Her iki patlamayı, “*Yeni Ermeni Direniş Hareketi*” adlı örgüt üstlenmiştir. Bu örgüte dâhil olduğunu belirten bir kişi, bir haber ajansına telefon ederek, olaydan sorumlu olduklarını ve diğer iki bombanın da, İsrail, “*EI-AL*”ve İngiltere'nin “*British Airways*” havayolları şirketlerinin merkezine yerleştirildiğini haber vermiştir. Aynı örgüt, geçtiğimiz 8 Kasımda, Roma'da Türk Havayolları bürosuna yapılan bombalı saldırıyı üstlenmişti.³⁵⁵

3.1.57. Paris'teki Türk Tanıtma Müdürünü Ermeniler Öldürdü

Mişel Perlman-Paris-Yılmaz Çolpan'a 3 el ateş eden 30 yaşlarındaki katil kaçtı. Fransız haber ajansına telefon eden biri, eylemi “*Ermeni İntikamcılar Komandosu*” nun üstlendiğini bildirdi. Dışişleri Bakanlığı, Çolpan'ı öldürenlerin yakalanması için Fransız yetkililere başvurdu. Cumhurbaşkanı Korutürk ve Başbakan Demirel olayı kınadılar ve Çolpan'ın eşine birer başsağlığı telgrafi gönderdiler.³⁵⁶

Hollanda'daki Türk Hava Yolları Binası Önünde de Bomba Patladı

Paris'teki Türk Turizm ve Tanıtma Bürosu Müdürü Yılmaz Çolpan'ın sabah yerel saatle 11.00 dolaylarında Champs-Elyceces Caddesi'ndeki “*Fouquet's*” lokanta ve kahvesi önünde otomatik silahla öldürülmüştür. Olaydan bir süre sonra Fransız Haber Ajansı AFP'yi telefonla arayan kimliği meçhul bir kişi İngilizce olarak, eylemi

³⁵⁴ *Milliyet*, 29 Kasım 1979.

³⁵⁵ *Milliyet*, 11 Aralık 1979.

³⁵⁶ *Milliyet*, 23 Aralık 1979.

“*Ermeni İntikamcıları Komandosu*” nun üstlendiğini öne sürmüştür. Roma, Madrid ve Hollanda’daki eylemlerini de üstlendiklerini söyleyen aynı kişi Türk diplomatlarına karşı düzenlenen silahlı eylemlerin, “*Türk hükümetlerinin Ermenilere reddettiği hakları elde etmek amacını*” taşıdığını ifade etmiştir. Yine aynı telefonlu bildiride, söz konusu eylemlerin, “*Komünistlikle bir ilgisi bulunmadığını*” ve “*Komünist politika tarafından istismarına karşı çıktıklarını*” eklemiş verdikleri bilgilere yaklaşık 30 yaşlarında bir kişi, Yılmaz Çolpan’a arkasından artarda 3 el ateş etmiş sırtından vurduktan sonra Bassano sokağına doğru kaçarak gözden kaybolmuştur. Verilen bilgiye göre, suikast, Turizm ve Tanıtma Büromuzun karşısındaki kaldırımda bulunan bir satıcıdan Yılmaz Çolpan gazete almak üzere iken yapılmıştır.³⁵⁷

Dışişlerinin Açıklaması

Ankara-AA-Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü, Paris Büyükelçiliğimiz Turizm ve Tanıtma Müşaviri Yılmaz Çolpan’ı öldürenlerin yakalanarak cezalandırılması için, Fransız makamları nezdinde gerekli girişimde bulunulduğunu açıklamıştır. Açıklama şöyledir: “*Bu sabah, Paris Büyükelçiliğimiz Turizm ve Tanıtma Müşaviri Yılmaz Çolpan, uğradığı silahlı saldırı sonucu ölmüştür. Bu elim olaydan duyduğumuz üzüntü büyüktür. Cinayeti işleyenlerin süratle yakalanıp cezalandırılması için Fransız makamları nezdinde gerekli girişimde bulunulmuştur.*”³⁵⁸

Tepkiler

Cumhurbaşkanı Korutürk, Turizm ve Tanıtma Bakanı Barlas Küntay’a bir telgraf göndererek, Yılmaz Çolpan’ın öldürülmesinden büyük üzüntü duyduğunu ve olayı nefretle karşıladığını bildirmiştir. Korutürk, Çolpan’ın eşine de bir başsağlığı telgrafı göndermiştir. Başbakan Demirel’de Küntay’a gönderdiği başsağlığı telgrafında, “*Türk milleti büyük bir millettir. Bu kabil cinayetler büyük milleti haklı davalarından alıkoyamayacaktır*” demiştir. Turizm ve Tanıtma Bakanı Barlas Küntay da olayla ilgili olarak verdiği demeçte, “*Bu insanlık dışı tecavüzlerle hiç kimse veya hiçbir topluluk, gizli ve hain emellerine ulaşamayacaktır*” demiştir.³⁵⁹

³⁵⁷ Milliyet, 23 Aralık 1979.

³⁵⁸ Milliyet, 23 Aralık 1979.

³⁵⁹ Milliyet, 23 Aralık 1979.

3.1.58. Ermenistan Gizli Ordusu Roma’da 2 Havayolu Şirketi İle Bir Düşkünler Yurdunu Bombaladı

Roma-Reuter (AA)-Ermenistan adını verdikleri bir bölgeyi kurtarmak için ve bu yüzyılın başında Ermenilere yapıldığını iddia ettikleri katliamın öcünü almak için Türk Hükümetine savaş açtıklarını belirten teröristler, önceki gece Roma’da Fransız Hava Yolları, Amerikan TWA Hava Yolları ile yoksul kimselerin kaldığı bir düşkünler yurduna bombalı saldırılar düzenlemişlerdir. Saldırlardan sonra Reuters ajansına telefon eden bir şahıs, kendisini “*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*” nun bir sözcüsü olarak tanıttıktan sonra patlamaların sorumluluğunu üstlendiklerini bildirmiştir. “*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*” ile “*Yeni Ermenistan Direniş Harekâtı*” bundan önce de Roma, Paris, Amsterdam ve Londra’daki Türk Hava Yolları ile diğer havayollarına yapılan bombalı saldırıları üstlenmişlerdi.³⁶⁰

3.1.59. Ermeni Cemaati : Terörist Ermenilere Karşıyız

Türkiye Ermenileri Patriği başkanlığında toplanan Ermeni Cemaati temsilcileri, yurt dışında devlet görevlilerinin öldürülmesi ve çeşitli kuruluş binalarına bomba konulmasını, bazı terörist Ermeni örgütlerinin üstlenmesinden, büyük bir üzüntü duyduklarını, bu tür olaylara nereden gelirse gelsin kesinlikle karşı olduklarını açıklamışlar. “*Bazı yazarların bu olaylardan Türkiye’deki tüm Ermenileri sorumlu tutmasını büyük üzüntü ile karşılıyoruz*” demişlerdir.³⁶¹

Başpiskopos Şinork Kalustyan başkanlığında toplanan cemaat temsilcilerinin yaptıkları yazılı açıklamada, bu cinayetlerin uluslararası düzeyde geliştirilmek istenen provokasyon hareketinin bir parçası olduğu belirtilmiş ve özetle şöyle denilmiştir: “*Bu cinayetleri kınamış olmamıza rağmen, bazı gazete ve yazarlar bu müessif olaylardan tüm Ermenileri sorumlu tutarcasına bir tutum izlemişler ve hatta Türkiye’deki Ermeni yurttaşları sus- pus oturmakla suçlamışlardır. Bu cinayetler gelecekte Ermeni teröristler tarafından işlendiği kanıtlansa bile gene de bir toplumu kitle halinde cinayet ve insafsızlıkla suçlamak doğru olmaz kanısındayız. Biz Türk yurttaşları için artık toplumca uyanık ve basiretli olmak zorunluluğundayız. Türkiye’de çok eskiden beri*

³⁶⁰ Milliyet, 25 Aralık 1979.

³⁶¹ Milliyet, 5 Ocak 1980.

yaşamakta olan bir Ermeni cemaati vardır. Ve Türk devletinin güvencesi altında varlığını sürdürmektedir. Türk toplumunun bir parçasıdır. Cemaatimiz mensupları Osmanlı döneminde olduğu gibi Cumhuriyet döneminde de Türkiye'nin kültürüne ve ekonomisine katkıda bulunmuş. Ülkelerinin çıkarlarını hep ön planda tutmuşlardır."³⁶²

3.1.60. Denктаş: Kipriyanu, Ermeni Örgütlerine Maddi Destek Sağlıyor

Akay Cemal- Lefkoşa-KTFD Başkanı Rauf Denктаş, bu gün Türkiye'yi parçalamak için bütün dünyanın birleştiğini söylemiş ve Türkiye'nin değerli adamlarını öldüren Ermenilerin arkasında Kipriyanu'nun maddi desteğinin olduğunu söylemiştir. Denктаş, bu konuda görüşlerini açıklarken özetle şöyle demiştir: *"Bunların Arkasında Kipriyanu'nun Parası Ve Adamları Vardır. Ayrıca Silahı Vardır. Bunu Biliyoruz. Türkiye Bir Bunalıma İtilmiştir. Çünkü Gerçekleri Bilmeyen Gençler Satılmış Kişilerin Telkini İle Parasıyla, Silahıyla Birbirini Öldürmektedir Ve Türkiye Bunalım Geçirmektedir. Türk toplumunu da yıkmak için nifak sokulmaya çalışıldığını ve Türkiye'de olduğu gibi sağ-sol ayrımı yapıldığını kaydeden Denктаş, halka hizmet etmek isteyenlerin MHP'li, komando gibi sınıflara ayrıldığını daha sonra da kardeşlik ilan edildiğini söylemiş ve sözlerini şöyle sürdürmüştür: Biz ne sağız, ne de sol... Anavatana ve Atatürk'ün yoluna baş koymuş insanlarız. Türkoğlu Türk'üz. Hedefimiz barış içinde yaşamaktır. Ekonomik mücadelemizde hükümet şunu veya bunu yapmamış olabilir. Düzeltmek elimizdedir. Türkiye'nin katkısıyla başaracağız. Ama eğer başımıza Rum'u kardeş bilen AKEL ile birleşerek Kıbrıs'ı kurtaracağını sanan bizi tek bir partide Rumlarla birleştirerek demokrasi yapacağını zannedenler başımıza gelirse ne bu bayrağın şerefini, ne kızımızın namusunu koruyabiliriz. Bu bilinç içinde mücadele edecek ve artık karşımızda yoğunlaşan zehirli propagandaya yanıt vermesini bileceğiz.*"³⁶³

KTFD Başkanı Rauf Denктаş, Cumhuriyetçi Türk Partisi yöneticilerini suçlamış ve konuşmasını şöyle bağlamıştır: *"Rumlarla birleşerek sendika kurma eğiliminde olanlar vardır. Rumları kardeş ilan edip Türk askerinin Kıbrıs'ta gerekli olmadığını söyleyebilenler vardır. Yabancıların beslediği bu eller çocuklarımızı kandırmaya çalışmaktadır.*"³⁶⁴

³⁶² Milliyet, 5 Ocak 1980.

³⁶³ Milliyet, 7 Ocak 1980.

³⁶⁴ Milliyet, 7 Ocak 1980.

3.1.61. Bir Ermeni Örgütü, Paris'te Üç Havayolu Şirketini Daha Bombaladı

Paris-AP-Fransa'nın başkenti Paris'te önceki akşam İngiliz, Belçika ve Alman havaalanı binaları önünde bombalar patlatılmıştır. Patlamalardan sonra Assiated Press Ajansı'nı telefonla arayan bir kişi, bombalama olaylarını Paris'teki bir Ermeni örgütün üstlendiğini bildirmiştir. Yetkililer, aynı örgütün yine aynı üç havayolları binasının bombalanması olayını da üstlenmiş olduğunu belirtmişlerdir.³⁶⁵

3.1.62. Madrid'de Dört Havayolu Şirketi, Bask'ta Bir Birahane Bombalandı

Ermeni Tedhişçiler Bu Kez İspanyol Başkentinde Eyleme Geçtiler

Başkent'te sadece hasara yol açan patlamaları Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları adlı örgüt üstlendi. Bask'ta 4 kişinin ölümü, 13 kişinin yaralanmasına neden olan patlamayı da ayrılıkçı gerillalar üstlendi.³⁶⁶

Dış Haberler Servisi

İspanya'nın Bask bölgesindeki Baracaldo adlı bir sanayi kasabasında bir barda sabahın erken saatlerinde meydana gelen patlamada en az 4 kişi ölmüş. 13 kişi de ağır yaralanmıştır. İspanya polisi, olayın sorumluluğunu henüz hiçbir örgütün üstlenmediğini belirtmekle birlikte, patlamadan, Bask Ayrılıkçı Örgütü “ETA”yı sorumlu tutmaktadır. Patlamaya, bar kapısına yerleştirilen ve yüksek tahribat gücü olan 5 kg. kadar patlayıcı maddenin neden olduğu öğrenilmiştir. Bask bölgesinde bu yıl meydana gelen tedhiş olaylarında 10 kişi ölmüştür. İspanyada geçen yılki siyasi olaylarda ölenlerin sayısı ise, 119 kişi olarak belirlenmişti. Madrid'de de 4 havayolu şirketi bombalanmış, olaylarda can kaybı olmamış, ancak patlamalarda büroların tüm camları kırılmıştır.

Madrid'de ilk bomba ABD havayolu şirketi “TWA”nın bürosunda patlamıştır. Patlamaların meydana geldiği diğer havayolu şirketleri ise, İngiliz havayolları “British Airways”, İsviçre havayolları “Swissair” ve Belçika havayolları “Sabena”dır. Fransız, Basın Ajansı AFP'ye telefon eden ve “Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları” adına

³⁶⁵ Milliyet, 15 Ocak 1980.

³⁶⁶ Milliyet, 21 Ocak 1980.

konuştüğünü belirten bir kişi, bu 4 havayolu şirketi bürosunda meydana gelen patlamaların sorumluluğunu üstlenmiştir.³⁶⁷

3.1.63. Brüksel'deki THY Bürosuna Bomba Atıldı

Belçika polisi, bombanın Ermeni örgütleri tarafından atılmış olabileceğini açıkladı. Brüksel AP dün sabaha karşı Brüksel'deki Türk Hava Yolları ile Sovyet Havayolları Aeroflot'un bürolarına bomba atılmıştır. Bombalardan ilki, Aeroflot'un bürosunda patlamış, ondan beş dakika sonra da THY'nin bürosunda patlama olmuştur.

Patlama sonucu, kimsenin yaralanmadığı, ancak özellikle Türk Hava Yolları bürosunda ağır hasar olduğu belirtilmiştir. Yetkililer, bombaların binaya çöp bidonları ile sokulduğunu söylemişlerdir. Belçika polisi, bombanın Ermeniler tarafından atılmış olabileceğini açıklarken, Brüksel'deki Türkiye Büyükelçiliği yetkilileri de, bir süredir Ermeni örgütleri tarafından telefonla tehdit edildiklerini söylemişlerdir.³⁶⁸

3.1.64. Bern Elçimize Suikast Yapıldı

Doğan Türkmen Başarısız Suikasttan Hafif Yaralarla Kurtuldu. Olayı Bir Ermeni Örgütü Üstlendi.

Asaf Türkuğur-Bern-Türkiye'nin İsviçre Büyükelçisi Doğan Türkmen, Bern kentinde silahlı kişilerin saldırısı sonucunda yaralanmıştır. Yetkililer, nezaket ziyaretinde bulunmak üzere İngiltere Büyükelçiliğine giden Türkmen'in, Türk Büyükelçiliği'ne dönmekte olduğu sırada silahlı saldırıya uğradığını, açılan ateş sırasında Büyükelçinin yanağının sıyrıldığını, otomobilde bulunan güvenlik görevlisiyle makam şoförünün ise yara almadan kurtulduklarını açıklamışlardır. Olaydan sonra hastaneye kaldırılan Türkmen, kısa süren bir tedaviden sonra taburcu edilmiştir. Silahlı saldırı sırasında yalnız otomobilin camları kırılmıştır.³⁶⁹

6 Kurşun Sıkıldı

Türkiye'nin Cenevre'deki BM delegasyonu müsteşarı Kaya Toperi, olayla ilgili olarak yaptığı açıklamada, Büyükelçi Türkmen'in makam otosuna 6 kurşun sıkıldığını,

³⁶⁷ *Milliyet*, 21 Ocak 1980.

³⁶⁸ *Milliyet*, 3 Şubat 1980.

³⁶⁹ *Milliyet*, 7 Şubat 1980.

Büyükelçimizin “şans eseri” hafif sıyrıklarla kurtulduğunu söylemiştir. Toperi aynı, olayın arkasında Ermeni örgütlerinin bulunabileceğini de sözlerine eklemiştir.³⁷⁰

Ermeni Örgütü Üstlendi

Toperi’nin bu açıklama yaptığı sıralarda, Fransız Haber Ajansı (AFP)’nin Paris bürosuna telefon eden ve “*Ermeni Soykırımı İntikam Komandoları*” adlı örgütün mensupları olduklarını söyleyen kişiler, olayı üstlenmişlerdir. Daha sonra Reuters Ajansı’nın Beyrut Bürosu’na telefon eden ve aynı örgüte mensup olduklarını söyleyen kişiler, “*Dünyanın her köşesindeki Türklere ve Türk kuruluşlarına saldırıda bulunmanın, tek hedefleri olduğunu*” söylemişlerdir. İsviçre Büyükelçimize karşı girişilen silahlı saldırı, Ankara’da tepkiyle karşılanmış, Cumhuriyet Senatosu Başkanı Çaglayanil, Millet Meclisi Başkanı Karakaş, Başbakan Demirel ve Devlet Bakanı Ekrem Ceyhun, Büyükelçi Türkmen’e gönderdikleri mesajlarda olayı kınayarak. “*Geçmiş olsun*” dileğinde bulunmuşlardır.³⁷¹

3.1.65. Türkmen: Bu Kez Sol Tarafta Oturdum ve Kurtuldum

Asaf Türkuğur-Bern-Dünya ülkelerinde Türkiye’yi temsil eden Büyükelçilerden ilk kez bir suikasttan kurtulan Bern Büyükelçimiz Doğan Türkmen, İngiltere Büyükelçiliği’nden dönerken kurşun yağmuruna tutulan Büyükelçimiz, olayı hafif sıyrıklarla atlatmasını iki şeye borçlu. Biri her zaman arabanın sağ tarafında otururken, bu kez solda oturması, diğeri ise, bütün İsviçre gazetelerinin yazdığı gibi, makam şoförünün kahramanlığı.

Olaydan bir süre sonra, İsviçre Büyükelçimiz Doğan Türkmen ile konuştum. Bu olayın ilk kez kendi başına gelmediğini söyledi... Büyükelçi, olayı bir Ermeni örgütünün üstlendiğini bildirdi ve “*Biz bu tehlikeleri bilerek bu mesleğe girdik. Her mesleğin bir rizikosu vardır*” dedi. Doğan Türkmen, olayın çok kısa bir süre içinde olduğunu söylüyor ve “*onları ilk gören şoförüm oldu. Bir daha görürse tanıyabileceğini söylüyor. Cenevre plakalı, kiralık bir araba ile kaçmışlar. Olayla ilişkisi olan üç kişinin de tutuklandığını bildirdiler*” diyor. “*Peki, bunu kim yapabilir?*” diye sordüğümüz zaman da, Doğan Türkmen şunları söylüyor: “*Merkezi Fransa’da olduğu söylenen Ermeni*

³⁷⁰ Milliyet, 7 Şubat 1980.

³⁷¹ Milliyet, 7 Şubat 1980.

Katliamının Adalet Komandoları isimli bir örgütün yaptığı söyleniyor. Bunların gayesi, 1915’de güya yapıldığını iddia ettikleri Ermeni katliamının intikamını almak, Türkiye’de de bir Ermeni devleti kurmak istiyorlar. Bu yaptıkları ile Batı kamuoyunun dikkatini çekiyorlar” diyor. Doğan Türkmen, olayla ilgili düşüncesini de şöyle dile getiriyor: *“İlginç bir bağlantı kurdum. Olaydan 20 dakika sonra Londra’dan aramışlar. Olaydan üzüntü duyduklarını belirtmişler. Sanırım saldırganlar programlı olarak bu işi yapmışlar. Ne zaman nereye gittiğimi biliyorlardı sanırım.”*

Bundan sonra ne gibi önlemler alınacağı konusunda da Türkmen şunları söylüyor: *“Daha önceden aldığımız, ancak trafik müsaadesi olmayan zırhlı otomobili iki gün içinde kullanmaya başlayacağız. İsviçre makamları olaydan büyük üzüntü duymuşlardır. Gerektiği gibi ilgi göstermişlerdir. Yeni makam arabasının derhal izni verildi. Artık onu kullanacağız.”*³⁷²

İsviçre basını, Doğan Türkmen’in saldırıya uğraması olayına geniş yer ayırdı ve olayı *“Vahşet”* olarak nitelendirdi. Aynen, EDA adlı terörle mücadele örgütü de yeni önlem ve kararlar alacağını açıkladı. Doğan Türkmen’e yabancı elçiliklerden geçmiş olsun mesajları gelirken, buradaki Türkler de telefon ve telgrafla üzüntülerini bildiriyorlar.³⁷³

3.1.66. Zürih Konsoloslugu, Çalışma ve Turizm Ataşeliği Telefonla Tehdit Ediliyor

Asaf Türkuğur- Zürih-Bern Büyükelçimiz Doğan Türkmen’e karşı girişilen silahlı saldırıdan sonra Zürih’teki Başkonsolosluk Konsolos Yardımcısı, Çalışma ve Turizm Ataşeliği de sürekli olarak telefonla tehdit edilmeye başlanmıştır. Başkonsolos Ali Namık Aykaç ve ikinci konsolos Şevki Kiracı, telefonla sürekli olarak tehdit edildiklerini belirtmişler ve *“Biz burada 45 milyonu temsil ediyoruz. Her şeye hazırız, korkmuyoruz. Bu tür şeyler bizleri yıldıramaz”* demişlerdir. İsviçre polisi, konsolosluk ve çevresinde sıkı güvenlik önlemleri alırken, tehditlerin *“Ermeni Katliamı İntikam Komandoları”* adlı örgüt tarafından yapıldığını açıklamıştır. Polisten verilen bilgiye göre, telefonda konuşan kişi, yabancı aksanı ile konuşmakta ve İsveç’e dışarıdan geldiği

³⁷² Milliyet, 8 Şubat 1980.

³⁷³ Milliyet, 8 Şubat 1980.

anlaşılmaktadır. Sürekli çalan telefonlarda, “Büyükelçi ucuz atlattı. Sizler böyle atlatamayacaksınız” gibi tehdit sözleri söylenmektedir.³⁷⁴

3.1.67. Denктаş: Rumlar Ermeni Eylemlerinin Arkasında

Akay Cemal-Lefkoşa-KTFD Başkanı, Ermeni eylemlerinin Kıbrıs Rum yönetimince finanse edildiğini ve Kipriyanu’nun birçok Ermeni’yi Kıbrıs’ta ödüllendirdiğini söyledi. Kıbrıs Türk Federe Devletinin 6. kuruluş yıldönümü olan 13 Şubatta Ermenilerin eylemlere girişecekleri yolundaki haberlerle ilgili olarak, gazetecilerin sorularını yanıtlayan KTFD Başkanı Denктаş, gerekli değerlendirmenin yapıldığını söylemiştir. Denктаş, şöyle demiştir; “*Bu kanımızca, şenliklere gölge düşürmek için Ermeni-Rum işbirliği tarafından sızdırılmış kasıtlı bir haberdur. Kıbrıs’ın kuzeyinde böyle toplu bir harekâtı göze alabilecek herhangi bir kuruluş anında imha edilir. Bunun tüm önlemleri alınmıştır.*”³⁷⁵

Rum-Ermeni işbirliğiyle gerçekleştirilen eylemlerin arkasında Rumların olduğunu bir kez daha tekrarlayan Denктаş, Rumların Ermeni görüntüsü verdikleri bu hareket yer yer Türklere ait binaları bombalamak, savunmasız Türkler’i ve ailelerini yok etmek eylemleri şeklinde sürdürürken soğuk savaş biçiminde devam ettiğini vurgulamış, Türk tarafının bu konuda uyanık bir tutum içinde olduğunu belirtmiştir. Ermenilerin eylemlerinin Kıbrıs Rum yönetimince finanse edildiğini ve bizzat Rum yönetimi Başkanı Kipriyanu’nun birçok Ermeni’nin Kıbrıs’ta ödüllendirildiğini kaydeden KTFD Başkanı, bu amaçla kilisenin gözetiminde bulunan mali olanakların bu yolda harcandığını söylemiştir.³⁷⁶

3.1.68. Büyükelçi Türkmen’e Suikast Girişimiyle İlgili Olarak Marsilya’da Bir Ermeni Tutuklandı

Bern-AP (AA) – Bern Büyükelçimiz Doğan Türkmen’e bir süre önce yapılan suikast girişimiyle ilgili olarak Marsilya’da Fransız uyruklu Max Kilndjan adlı bir Ermeni tutuklanmıştır. Haberi veren Bern Polis Müdürü Otto Werner Christen, saldırıda kullanılan otomobili tutuklanan Kilndjan’ın olaydan 2 gün önce kiraladığının

³⁷⁴ Milliyet, 11 Şubat 1980.

³⁷⁵ Milliyet, 12 Şubat 1980.

³⁷⁶ Milliyet, 12 Şubat 1980.

saptandığını bildirmiştir. Kilndjan'ın Fransız uyruklu olması nedeniyle İsviçre'ye iadesinin söz konusu olmadığı bildirilmiştir.³⁷⁷

3.1.69. İsviçre Polisi Türkmen'e Yapılan Saldırının Ermenilerle Bağlantısı Olduğunu Açıkladı

Bern-AP-İsviçre polisi yaptığı açıklamada, Fransa'da sürdürülen soruşturmalar sonunda, Güney Fransa'daki Ermenilerin 6 Şubatta İsviçre'deki Büyükelçimiz Doğan Türkmen'e yapılan suikast girişimi ile ilgileri olduğunun kesinleştiğini kaydetmiştir. İsviçre'den üç polis yetkilisinin, Marsilya'da tutuklanan Max Kilmnciyan'ın İsviçre'de değişik kimlikler ile dolaşan bir kişi olup olmadığını da araştırdığını açıklamıştır.³⁷⁸

3.1.70. Suikastçı Ermeni'nin Verilmemesi Hukukî Olarak Niteleniyor

Ankara-AA-Türkiye'nin Bern Büyükelçisi Doğan Türkmen'e suikast girişimiyle ilgili olarak Marsilya'da Fransız polisi tarafından tutuklanan Ermeni Max Kilimciyan'ın yargılanmak üzere İsviçre'ye iade edilmeyeceğinin Marsilya Emniyet Müdürü tarafından açıklanmasından sonra Türk Dışişleri Bakanlığı'na yakın kaynaklar bu davranışı, "*uluslararası hukuk kurallarının gereği*" olarak yorumlamışlardır.³⁷⁹

3.1.71. Ermeniler, Roma'da 3 Yabancı Uçak Şirketinin Büroları Önünde Bomba Patlattı

"*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*" mensubu olduğunu söyleyen bir kişi, AP ajansına telefon ederek, bundan sonraki hedeflerinin, "*Türkiye'nin kalbi*" olduğunu söyledi. İtalya başkentinin en işlek semtlerinden biri olan Via Bissolati'de meydana gelen 2 patlamada, civarda bulunan "*Swissair*" (İsviçre), "*Lufthansa*" (Federal Almanya) ve "*ELAL*" (İsrail) havayolları büroları hasar görmüş, olayda ölen ya da yaralanan olmamıştır. Patlamalardan sonra "*Associated Press*" haber ajansının Roma Bürosu'na telefon eden ve "*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*"nun üyesi olduğunu söyleyen bir kişi, olayı üstlendiklerini açıklamıştır. Federal Alman "*Lufthausa*" Havayolları'na karşı giriştikleri hareketi, "*Alman Hükümetinin Türkiye'ye yardım*

³⁷⁷ *Milliyet*, 13 Şubat 1980.

³⁷⁸ *Milliyet*, 14 Şubat 1980.

³⁷⁹ *Milliyet*, 16 Şubat 1980.

etmesini protesto amacıyla” düzenlediklerini belirten kimliği meçhul kişi, İsrail’in “EIAL” Havayolları Bürosu’nu da, “1915’teki Ermeni soykırımı sırasında, Siyonizm’in rolünü unutmadıklarını göstermek için” tahrip ettiklerini bildirmiştir. Aynı kişi, İsviçre’yi de son bir kez, masum Ermenileri hapisanede tutmama konusunda uyarmak için. “Swissair”e karşı harekette bulunmak durumunda kaldıklarını söylemiştir. AP ajansı ile yaptığı telefon görüşmesinde bozuk bir İngilizceyle konuşan kişi, bundan sonraki hedeflerinin de “Türkiye’nin Kalbi” olduğunu öne sürmüştür. İtalyan polisi, patlamalara, tahrip gücü yüksek iki bombanın yol açtığını, suçluların yakalanması için çalışmaların sürdürüldüğünü açıklamıştır.³⁸⁰

3.1.72. Roma’daki THY Bürosu Önünde Patlama Oldu: 1 Ölü, 3’ü Ağır 7 Yaralı

Olayı, “Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu” üstlendi. Ölenin bir İtalyan olduğu bildiriliyor. Roma-AP-İtalya’nın başkenti Roma’daki THY ve Türk turizm büroları önünde meydana gelen patlamalarda bir İtalyan ölmüş, 3’ü ağır 7 kişi yaralanmıştır. Roma’nın kalabalık merkezlerinden “Piazza della Repubblica”da yan yana bulunan büroların önündeki patlamalardan sonra görgü tanıkları 2 gencin, yeşil renkli bir Vespa motosikletle olay yerinden uzaklaştıklarını söylemişlerdir. Olaydan sonra bölgeyi kontrol altına alan polis, halkı, yakındaki metro istasyonuna sığınmaları konusunda uyarmıştır. Daha sonra bir haber ajansının Roma bürosunu telefonla arayan ve “Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu” nun üyeleri olduklarını belirten kişiler, patlama olaylarını üstlenmişlerdir.³⁸¹

3.1.73. İtalyan Polisi Bazı Ermenilerin Evlerini Basıp Arama Yapıyor

Roma’daki THY Bürosu önündeki patlamada ölenin bir profesör olduğu anlaşıldı. Ölenlerin 2’ye yükseldiği patlamadan sonra ajanslara telefon eden 1 kişi, olayın, “Türk faşizmine ve Ermeni davasını ihmal eden İtalyan emperyalizmine karşı bir uyarı olduğunu” söyledi. Roma-AA-THY ve Türk turizm büroları önünde önceki gece meydana gelen patlamalarda ölenlerin sayısı 2’ye çıkmış, İtalyan polisi olaydan sonra, Ermenistan Gizli Ordusu’na bağlı olduklarından kuşku edilen Ermenilerin

³⁸⁰ Milliyet, 19 Şubat 1980.

³⁸¹ Milliyet, 11 Mart 1980.

evlerini basarak bazı kişileri sorguya çekmiştir. İtalyan polisi, THY bürosu önündeki ilk patlamada ölen kişinin Dante Sena adındaki bir profesör olduğunu açıklamıştır. Venedik'te tek başına yaşayan profesörün Roma'da turistik gezi için bulunduğu öğrenilmiştir. İlk patlamanın THY önünde olduğunu bildiren Polis, enkazın kaldırılmasına nezaret ederken ikinci patlamanın meydana geldiği öğrenilmiştir. Patlamalardan sonra haber ajanslarına telefon eden bir şahıs, THY ve Türk Turizm Bürolarının tahrip edilmesinin, *“Türk faşizmine ve Ermeni davasını ihmal eden İtalyan emperyalizmine karşı bir ihtar olduğunu”* söylemiş ve *“Topraklarımızı kurtarana dek mücadelemize devam edeceğiz”* demiştir. Patlamalarda THY ve Türk Turizm Büroları geniş ölçüde hasar görmüştür. Aynı bürolar geçen kasım ayında da bombalanmış, ancak can kaybı olmamıştı.³⁸²

3.1.74. Türk Kuruluşlarına Bombalı Saldırıları Düzenlenecek

Reuters ajansına yapılan açıklamada, Türk kuruluşlarına muhafız yerleştirilmemesi istendi ve *“Türk çıkarlarına karşı mücadeleyi sürdüreceğiz”* denildi.

Beyrut-AA-Roma'daki Türk Havayolları Bürosu'nun önünde patlayan bir bombanın 2 kişinin ölümüne, birçok kişinin de yaralanmasına yol açmasının ardından Beyrut'ta bir bildiri yayımlayan *“Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu”* isimli tedhiş örgütü, çeşitli ülkelerde benzer bombalı saldırılar düzenleyeceğini açıklamıştır. Beyrut'taki Reuters ajansı bürosuna telefon ederek bu gizli örgütün üyesi olduklarını söyleyen kişilerce okunan bildiride, Roma'daki saldırının can kaybına yol açmasından üzüntü duyulduğu öne sürülerek şöyle denilmektedir: *“Ancak, Türk kuruluşlarının bulunduğu yerlerden uzak durulması konusunda birçok kez uyarıda bulunmuştuk. Halkı, Türk bürolarından uzak durmaya bir kez daha çağırıyoruz. Yetkililer Türklerin çıkarlarını korumak için bu binalara muhafız yerleştirmesinler. Bütün ülkelerde Türk çıkarlarına karşı mücadelemizi sürdüreceğiz.”*³⁸³

³⁸² Milliyet, 12 Mart 1980.

³⁸³ Milliyet, 12 Mart 1980.

3.1.75. Güneydoğu’da Son Yılların En Büyük Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı Ortaya Çıkarıldı

Şebekenin reisi olduğu bildirilen bir Ermeni doktor, Frankfurt’ta İnterpol tarafından gözaltına alındı.

Diyarbakır – THA-Son yılların en büyük uyuşturucu madde kaçakçılığı Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Narkotik ekiplerince yapılan operasyonlar sonucu Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ortaya çıkarılmıştır. F. Almanya’dan alınan bir ihbarı değerlendiren Merkez Narkotik Şube Müdürü Atilla Aytek’in yönetiminde 20 kişilik narkotik dedektif ekibinin 34 gün devam eden soruşturmaları sonucu, Adıyaman’da bir mağarada imal edilip, Elazığ yolundan İstanbul’a götürülmekte olan 26 torba eroin, dün Elazığ’ın Yolaçtı Bucağı yakınlarında bir minibüste özel bölümler içerisinde ele geçirilmiştir.

Yetkililer, *“Dış piyasa değeri 12 milyon 500 bin dolar olan 36 torba eroinin piyasada 875 milyon dolayında olduğunu, minibüste bulunun 3 kişinin de yakalandığını”* söylemişlerdir. İnterpol’le yapılan işbirliği sonucu Türkiye’de ortaya çıkarılan uyuşturucu madde kaçakçılığının Almanya’dan yönetildiği, şebeke reisliğini de Frankfurt’ta oturan Ermeni asıllı bir doktorun yaptığı belirtilmiş, ancak doktorun kimliği konusunda herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Doktor Frankfurt’ta İnterpol tarafından gözaltına alınmıştır.³⁸⁴

“Ermeni gizli tedhiş örgütünün de ortak olduğu ileri sürülen eroin şebekesinin bir kolunun Adıyaman, Van, Diyarbakır ve Gaziantep olduğunu” bildiren Merkez Narkotik Şube Müdürü Aytek, *“Eroinin bu bölgelerden İstanbul üzerinden Avrupa’ya sevk edildiğinin saptandığını”* söylemiştir.³⁸⁵

3.1.76. Doğan Türkmen’i Öldürmeye Teşebbüsten Sanık Ermeni’nin Tahliye İstemi Reddedildi

Dış Haberler Servisi-Fransa’da Aix en Provence kenti mahkemesi bir süre önce İsviçre’nin Bern kentinde Türkiye Büyükelçisi Doğan Türkmen’i öldürmeye teşebbüsten sanık olarak tutuklanan Maks Kilimciyan adlı Ermeni’nin koşullu

³⁸⁴ Milliyet, 20 Mart 1980.

³⁸⁵ Milliyet, 20 Mart 1980.

salıverilme istemini geri çevirmiştir. Kilimciyan geçen 10 Şubatta Fransa’da İsviçre polisinin istemi üzerine yakalanarak tutuklanmıştır.³⁸⁶

3.1.77. Kürt ve Ermeni Örgütlerin Muhatabı Değiliz

Ankara – Özel - İki solcu Kürt örgütü ile “*Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu*” adı altında çalışan Türk düşmanı bir örgütün Lübnan’ın Sayda kentinde bir basın toplantısı yaparak, bundan sonra Türkiye aleyhindeki çalışmalarını ortaklaşa sürdüreceklerini, Türkiye’de birer bağımsız Kürt ve Ermeni devleti kurulması amacıyla eylem birliği yapacaklarını açıklamaları üzerine bilgisine başvurduğumuz yetkililer, “*Bunlar, bizim muhatabımız değiller. Gizli tedhiş örgütlerine devlet muhatap olmaz. Ancak tümünün faaliyetlerini biliyor, hepsini yakından izliyoruz*” demişlerdir. AP ajansı kanalıyla örgütlerin dünyaya yayılan basın toplantısıyla ilgili olarak Lübnan Büyükelçiliğimizden Ankara’ya henüz resmi bir rapor gelmemiştir.³⁸⁷

3.1.78. Ermeni Gizli Ordusu, Filistin Gerillaları İle İşbirliği İçinde Olduğunu Açıkladı

Dış Haberler Servisi-Lübnan’ın Sayda kentinde bir basın toplantısı yapan “*Ermeni gerillaları*”, Kürt asıllı bölücülerle Türkiye aleyhinde yürüttükleri mücadelede Filistin gerillalarından yardım gördüklerini açıklamışlardır. New York Times Gazetesinin bildirdiğine göre, basın toplantısı, Filistin gerillalarının kontrolü altındaki Sidon’da, rutubetli bir odada yapılmış, gazeteciler buraya Beyrut’tan Ermeni ve Filistinli gerillalar tarafından araba ile getirilmiştir. Basın toplantısında konuşanların maskeli oluşu, muhafızların da Sovyet yapısı Kalaşnikof makineli tüfekleri taşıması, özellikle dikkati çekmiştir. Ermeni teröristler, “*Ermenistan Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu*” adlı bir örgütün mensupları olduklarını, “*Kürt İşçi Partisi*” ve Filistin gerillaları ile sıkı işbirliği yaptıklarını ve amaçlarının Türkiye’deki Hükümeti devirmek olduğunu açıklamışlardır.

“*New York Times*” gazetesinin muhabiri, her iki gizli örgütün Marksist eğilimli olduğunu, basın toplantısını yapanların 12 erkek ile 2 kadın olduklarını belirtmekte,

³⁸⁶ *Milliyet*, 21 Mart 1980.

³⁸⁷ *Milliyet*, 9 Nisan 1980.

tedhişçilerin ABD'ye şiddetle çattıklarını, Rusya'yı övdüklerini ve bu arada Afganistan'daki Sovyet müdahalesini de haklı göstermeye çalıştıklarını bildirmektedir. Ermeni teröristler, Avrupa'daki Türk diplomatlarına karşı düzenlenen suikastların sorumluluğunu da üstlenmişler ve şimdi eylemlerini Türkiye'nin içinde de sürdürdüklerini, bu arada İstanbul havaalanında bundan bir süre önce bomba patlattıklarını açıklamışlardır.³⁸⁸

3.1.79. Hollanda Büyükelçimizin Oğlunu Öldürmekten Sanık Bir Kişi Amerika'da Tutuklandı

Detroit-AP-Geçen yılın ekim ayında Hollanda Büyükelçimiz Özdemir Benler' in oğlu Ahmet Benler'i öldürmekten sanık Mustafa Annar adlı kişi Detroit'te FBI tarafından tutuklanmıştır. FBI yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, iki yıldan beri Amerika'da oturan ve bir Amerikalı kadınla evli bulunan Annar yargılanmak üzere Hollanda'ya gönderilecektir. Yetkililer, Hollanda polisi tarafından verilen bilgiye göre, Annar'ı bir süreden beri aradıklarını söylemişlerdir, önceki gece tutuklanan Annar'ın sorgusu hakkında herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Hollanda'ya gönderilecek olan katil sanığı cinayet suçu ile Hollanda mahkemesi tarafından yargılanacaktır.

FBI yetkilileri Annar'ın bir uçak şirketinde teknisyen olarak çalıştığını bildirmiş ve daha fazla bilgi vermemişlerdir. Hollanda Büyükelçimiz Özdemir Benler' in oğlu Ahmet Benler geçtiğimiz yılın ekim ayında arabasının kırmızı ışıkta durması sırasında dışardan açılan ateşle ölmüştü. Cinayet suçunu Ermeni Kurtuluş Örgütü üstlenmişti.³⁸⁹

3.1.80. Vatikan Büyükelçimiz Türel Silahlı Saldırıya Uğradı

Olayda, otomobildeki 2 koruma görevlisinden biri de ağır yaralanırken öteki görevli saldırganlara ateş açıp içlerinden birini yaraladı.

Roma- AP-Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Vecdi Türel, dün yerel saatle 09.15'de otomobiliyle evinden Büyükelçiliğe giderken kimliği belirsiz 3 kişi tarafından yayılım ateşine tutulmuş, ancak şans eseri sağ kolundan ve göğsünden hafif yaralı olarak kurtulmuştur. Saldırı sırasında otomobilde bulunan 2 koruma görevlisinden Tahsin

³⁸⁸ *Milliyet*, 10 Nisan 1980.

³⁸⁹ *Milliyet*, 13 Nisan 1980.

Güvenç ise yüzünden ağır yaralanmıştır. Bu arada, yara almayan ikinci koruma görevlisi otomobilden inip silahıyla saldırganlara karşılık vermiş ve içlerinden birini yaralamıştır. Polis yetkilileri, olaydan sonra yaya kaçan saldırganların gidiş yönündeki kaldırımda kan izleri görmüştür. 63 yaşındaki Büyükelçi Türel ve koruma görevlisi hastanede tedavi altına alınmış, hastane yetkilileri Büyükelçinin durumunun ağır olmadığını bildirmişlerdir. Polis, saldırganların kimlikleri hakkında bir bilgi sağlayamadığını bildirirken, Fransız Haber Ajansı'nın Roma bürosuna telefon eden bir kişi, kötü bir İngilizceyle olayın "*Ermeni Soykırım İntikamcıları*" örgütünün üstlendiğini söylemiştir.³⁹⁰

Özgeçmişi

İstanbul 1917 doğumlu olan Büyükelçi Vecdi Türel, Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra Cenevre'de hukuk öğrenimi yapmış, 1946 yılında da Dışişleri Bakanlığında göreve başlamıştır. Daha önce Rabat ve Brezilya Büyükelçiliği yapan Türel, Frankfurt Başkonsolosluğu ile BM Daimi Temsilciliği ve Moskova Büyükelçiliğinde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Bekâr olan Türel, Fransızca ve İngilizce bilmektedir.³⁹¹

Tepkiler

Olayın duyulmasından sonra Dışişleri Bakanlığı, İtalyan makamlarına başvurarak Büyükelçi Türel'e suikast girişiminde bulunanların yakalanıp cezalandırılmalarını istemiştir. Bu arada, Vatikan'ın Ankara'daki temsilcisi Salvatore Asta da Dışişleri Bakanı Erkmen'i ziyaret ederek Papa'nın olaydan duyduğu üzüntüyü bildirmiş, olayın Papalık tarafından ayrıca kınanacağını söylemiştir. Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlıyangil, Büyükelçi Türel'in saldırıya uğraması nedeniyle Dışişleri Bakanı Erkmen'e gönderdiği geçmiş olsun mesajında üzüntülerini bildirmiş, "*Temsilcilerimize saldırılmasını nefretle karşılıyoruz*" demiştir.³⁹²

Başbakan Demirel'de, Bakanlar Kurulu toplantısından önce bu konuda şunları söylemiştir: "*Bir süredir devam eden fevkalade alçakça bir tuzaktır bu. Devletimizin gücü, milletimizin huzuruna musallat olanlara gerekli dersi verecektir.*"

³⁹⁰ *Milliyet*, 18 Nisan 1980.

³⁹¹ *Milliyet*, 18 Nisan 1980.

³⁹² *Milliyet*, 18 Nisan 1980.

Senato Başkanvekili Ünalı Meclis Başkanı Karakaş, Başbakan Demirel, CHP Genel Başkanı Ecevit de Vatikan Büyükelçisi Vecdi Türel'e birer "geçmiş olsun" mesajı göndermişlerdir. MSP Genel Başkanı Erbakan Büyükelçiye saldırı nedeniyle Dışışleri Bakanı Erkmen'e bir "geçmiş olsun" telgrafi göndermiştir.³⁹³

3.1.81. Türel'in Zırhlı Arabasının Yanlıışlıkla Avustralya'ya Gönderildiği Anlaşıldı

Suikast Girişiminden Kurtulan Vatikan Büyükelçimizin Sağlık Durumu İyiyeye Gidiyor. Hatanın Siparişı Alan Amerikan Firmasında Olduğu Anlaşıldı. Tedhiş Örgütlerinin, Türkiye Tarafından Alınan Önlemler Konusunda Bilgi Sahibi Oldukları Bildiriliyor.

Ankara- Özel-Türk Hükümetinin yurt dışında "Hassas Bölge" sayılan ülkelerde görev yapan Büyükelçilerin güvenliği için bir Amerikan firmasına sipariş etmiş olduğu zırhlı otomobillerden Vatikan Büyükelçiliğine ait olan araba yapımcısı firmanın hatası yüzünden Vatikan yerine Avusturalya'ya sevk edilmiştir. Firma, siparişleri ilgili ülkelerin başkentlerine Türkiye Büyükelçilikleri adına sevk etmektedir. Türk diplomatlarına düzenlenen silahlı saldırıların artması karşısında hükümet 22 adet kurşungeçirmez zırhlı arabayı Amerikan General Motors Firması'na sipariş etmiştir. Firmanın Teksas Dallas'taki tesislerinde yapılan siparişlerden ilk 8'i geçen yıl yollanmış, ancak listede Vatikan Büyükelçiliğimiz de bulunduğu halde sipariş Canberra Büyükelçiliğimize gönderilmiştir. Hatanın anlaşılması üzerine yeni liste gönderilmiş ve listenin başına Vatikan Büyükelçiliği konmuştur. Bu yeni listedeki araçların yapımının sürdüğü bildirilmiştir. Yetkililer, tedhişçilerin hangi Büyükelçiliğimizde zırhlı araç olup olmadığını önceden soruşturdıklarını ve saldırıları buna göre düzenlediklerini açıklamışlardır.³⁹⁴

Sağlık Durumu İyiyeye Gidiyor

Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Vecdi Türel'in sağlık durumunun iyiyeye gittiği bildirilmektedir, önceki günkü suikasttan sonra, ilk müdahale sonucu, sırtındaki kurşun çıkarılan Vecdi Türel'in yeniden ameliyata alınacağı belirtilmektedir. Büyükelçinin

³⁹³ Milliyet, 18 Nisan 1980.

³⁹⁴ Milliyet, 19 Nisan 1980.

koruma görevlisinin çenesine saplanan kurşunun ise beyinde herhangi bir tahribat yapmadığı ve bir estetik ameliyatla kurşunun bırakacağı izlerin giderileceği bildirilmektedir.³⁹⁵

Kiralık Katiller

Öte yandan bir süre önce Lahey’de Büyükelçi Özdemir Benler’ in oğlu Ahmet Benler’i öldürerek, ABD’ye kaçan ve geçen hafta yakalanan katilin, Lübnan asıllı, annesi Ermeni kiralık bir katil olduğu ve George Habas’ın önderliğini yaptığı gruba dâhil bulundu öne sürülmektedir.³⁹⁶

Patrik Kınadı

Türkiye Ermenileri Patriği Şinork Kalustyan, dün Vatikan Büyükelçisi Vecdi Türel’e suikast girişiminde bulunulması nedeni ile yaptığı yazılı açıklamada, “*Nereden ve kimden gelirse gelsin, ülkemize ve insanlarımıza yönelik bu anlamsız ve insanlık dışı davranışların faillerini bir kez daha kınıyoruz*” demiştir. Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler’ in oğlu Ahmet Benler’ in geçtiğimiz Ekim ayında Mustafa Hakan Ammar, adlı Ermeni asıllı olmayan bir Lübnanlı tarafından öldürüldüğünün anlaşıldığını kaydeden Ermeni Patriği Şinork Kalustyan, bu tür anlamsız ve insanlık dışı davranışların en kısa zamanda son bulmasını dilemiştir.³⁹⁷

3.1.82. Ermeniler Atina’da 24 Nisan’da Açlık Grevi Yapacak

Mustafa Gürsel-Atina- Yunan Ermenileri Ulusal Komitesi’nin düzenlediği basın toplantısında, 24 Nisanda 24 kişilik bir Ermeni grubunun Atina’daki BM temsilciliği önünde açlık grevine başlayacağı bildirilmiştir.

Ermeni davasına gösterdikleri ilgi ve destek için Yunan Hükümetiyle Kıbrıs Rum yönetimine teşekkür edilen toplantıda konuşan Keyyam Yağcıyan, Atina’nın yeni İzmir bölgesinde dikilen Ermeni İntikam Anıtına Yunan Hükümetinin izin vermesinden duydukları sevinci bildirmiştir. Toplantıda, Yunanlı Ermeniler barışçı yollarla sonuç alamadıkları için bazı grupların Türklere karşı giriştikleri tedhiş eylemlerini desteklediklerini ilk kez açıklamışlardır. Yacıyan adlı bir Ermeni de, “*Türk*

³⁹⁵ *Milliyet*, 19 Nisan 1980.

³⁹⁶ *Milliyet*, 19 Nisan 1980.

³⁹⁷ *Milliyet*, 19 Nisan 1980.

diplomatlarının öldürülüşüne büyük tepki gösteriliyor ama öldürülen 1,5 milyon Ermeni için hiç tepki yok” demiştir. Öte yandan, Kürt Demokratik Partisi temsilcisi Kental Nizam, 28 Nisanda Atina’da Avrupa’daki Kürt sorunuyla ilgili bir konferans verecektir.³⁹⁸

3.1.83. Ermeniler, Atina’da 48 Saatlik Açlık Grevine Başladı

Atina Milliyet Bürosu-1915 yılının 24 Nisanında yer aldığı iddia olunan sözde Ermeni soykırımının yıldönümüne dünya kamuoyu önünde ilgi çekebilmek amacıyla dün öğle saatlerinden başlayarak 24 genç Ermeni, 48 saatlik bir açlık grevine başlamışlardır. Geçen yıl da bu yoldaki bir Ermeni isteğini Yunan Hükümeti’nin reddetmesine karşın, bu yıl izin verilmesi Atina’daki Türk diplomatik çevrelerince tepkiyle karşılanmıştır. Atina’nın en işlek caddelerinden Amalias üzerindeki BM binasının önünde lise yaşındaki Ermeni gençleri, kapının iki yanına 12’şer kişilik 2 sıra halinde oturmuşlardır. Ayrıca, daha yaşlı bir grup Ermeni de bastırdıkları el ilanlarını yoldan geçenlere dağıtmışlardır.

Atina polisi, olay yerinde fiili olarak, gözükmemekle birlikte binanın hemen karşısındaki Zapyon Parkında herhangi bir olay çıkması durumunda müdahale etmek üzere beklemektedir. Ermeniler dağıttıkları bildirilerde, “*Yunanlı kardeşlerine*” seslenerek Türkiye’nin soykırımı, “*kabul etmesini ve Ermenilerden alınan toprakların geri verilmesini*” istemişlerdir.

Yunan TV’si öte yandan, önceki gece Yunan televizyonunun Kıbrıs’la ilgili yayın saatinde Ermeni Ulusal Komitesi adına Yağcıyan ile uzun bir söyleşi yapılmıştır. Yunan Hükümetinin resmi TV kanalından Ermeni davasının reklamının yapılması da Türkiye tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Açlık grevinin yanı sıra dün akşamüstü de geçen yıl dikilen “*Ermeni intikam Anıtı*” önünde birçok Yunan siyaset adamının da katıldığı bir tören düzenlenmiş. Türkiye ve Türklere hakaretler yöneltilmiştir.

Kıbrıs’ta Lefkoşa- ANKA-Kıbrıs’ın Rum tarafında, Türkiye’de Ermenilere karşı girişildiği iddia edilen soykırımın yıldönümü münasebetiyle, “*Ermeni Koordinasyon*

³⁹⁸ Milliyet, 20 Nisan 1980.

Komitesi'nin yayımladığı bir bildiride, "BM'ye 6 milyon Ermeni'nin haklarının iadesi için sorumluluğunu yerine getirmesi çağrısında" bulunmuştur.³⁹⁹

3.1.84. Türk Diplomatlarına Saldırıları ABD Kongresinde Kınandı

"Cinayet işleyen Ermeniler cezalandırılmalı " Cumhuriyetçi Kongre üyesi Willlam Dickinson, Temsilciler Meclisi'nde yaptığı konuşmada, *"Türkiye'nin acısını paylaşıyorum"* dedi.

Saynur Gören-Washington-ABD Kongresi'nde ilk kez bir temsilci, Osmanlı Ermeni davasında Türkiye'den yanlı konuşmuştur. ABD Kongresi Temsilciler Meclisi üyesi cumhuriyetçi William Dickinson Türk diplomatlarının Ermeni örgütlerince katledilmelerine karşı olduğunu belirterek NATO örgütü içinde ve Kore Savaşı sırasında ABD'nin güvenilir müttefiki olduğunu kanıtlayan Türkiye'nin acısını paylaştığını açıklamıştır. Türkiye'nin son aylarda kaygıyla izlenen ekonomik durumunun yeni Türk Hükümetinin uyguladığı reform programıyla iyileşmeye yöneldiğini, IMF ve Uluslararası Kalkınma Bankası gibi finansman örgütlerince bu programın övgüyle karşılandığını, Türkiye ABD arasındaki siyasal ve askeri ilişkilerin ise yeni imzalanan Savunma İşbirliği anlaşmasıyla geliştiğini söyleyerek söze giren temsilci Dickinson, Türk diplomatlarının Ermeni Kurtuluş örgütlerince katledilmelerinden duyduğu kaygıya değinerek şunları söylemiştir: *"1974'den bu yana oluşan bu cinayetler özgür Batı ülkelerinde görevli Türk diplomatlarını hedef almaktadır. Görevlerini yapan diplomatların dokunulmazlığını hiçe sayarak uluslararası yasalara karşı yapılan bu cinayetlerin suçlularının cezalanmaması bütün dünya için üzücü bir olaydır. Dünyanın değişik yörelerinde 50 ABD'li vatandaşın rehine ve bir ABD elçisinin rehine olarak tutulduğu bu dönemde NATO içinde ve Kore'de ABD'nin güvenilir müttefiki olduğunu gösteren Türk halkı ve diplomatik temsilcilerinin acısını paylaşıyorum. Neden gösterilmeden haksızca işlenen bu cinayetlere karşı olduğumu belirtirken gayri memnun Ermeni elemanların artık tarihte yerini almış bir çatışmayı canlandırmaya çaba göstermeleri yerine Ermeni milletini baskı, altında tutanlara çalışmalarını yönelteceklerini ummaktayım"* demiştir. Dickinson, ABD'nin yayınladığı 1979 İnsan Hakları Raporu'na değinerek Türkiye'de

³⁹⁹ Milliyet, 24 Nisan 1980.

yaşayan Ermeni, Rum ve Musevi etnik grupların Türklerle aynı haklara sahip olduklarını ve dinsel açıdan da özgür olduklarını eklemiştir.⁴⁰⁰

3.1.85. Kalabalık Bir Ermeni Grubu Tahran'daki Türk Büyükelçiliği Önünde Gösteriler Yaptı

200 Ermeni'nin Tahran'da Açlık Grevine Başlaması Üzerine Tahran Büyükelçimiz, İran Dışişleri'nin Dikkatini Çekti

Tahran-THA-İran'ın başkenti Tahran'daki Türkiye Büyükelçiliği önünde kalabalık bir Ermeni grubu Türkiye'yi protesto gösterileri yapmıştır. Büyükelçilik güvenlik görevlisinin telefonla THA'ya verdiği habere göre, *kendilerini "Ermeni Ulusal Komitesi"* üyeleri olarak tanıtan Ermeniler, Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki Ermeni soykırımının 65. yıldönümü nedeniyle gösteri düzenlediklerini bildirerek Türkiye aleyhinde sloganlar atmışlardır.

Öğrenildiğine göre, 200 -300 kişilik bir Ermeni grubu, önceki gün yani 23 Nisan Milli Egemenlik Bayramı günü, Türk Büyükelçiliği üzerine yürüyerek, sloganlar bağırarak elçilik binasını sarmışlardır. Büyükelçinin İran güvenlik kuvvetlerine çağrısı üzerine olay yerine gelen İran polisi, göstericileri dağıtmamış, sadece binanın karşısındaki kaldırıma geçmelerini istemiştir. Buna karşın Ermeni göstericiler, İran polisine direnmiş, Türk Büyükelçiliğinin etrafından ayrılmayı ve karşı kaldırıma geçmeyi reddetmişlerdir. Daha sonra ablukayı "*oturma grevi*" haline dönüştüren Ermenilerin, 24 saatten beri Büyükelçilik binası etrafında kümelenedikleri ve gösteriye devam ettikleri bildirilmektedir. Bu durum karşısında Türk Hükümeti, İran'ı ciddi şekilde uyarmıştır.

Dün sabah 200 kişilik bir Ermeni grubunun da Büyükelçilik önünde açlık grevine başlaması üzerine, Türkiye'nin Tahran Büyükelçisi Turgut Tülümen İran Hükümeti nezdinde bir girişimde bulunmuş ve olayla ilgili olarak İran Dışişleri'nin dikkatini çekmiştir, Haberi veren Tahran Büyükelçiliği güvenlik yetkilisi, "*Gösteriler sırasında herhangi bir şiddet olayı çıkmadığını*" söylemiştir. Hükümetin bu girişimi,

⁴⁰⁰ *Milliyet*, 25 Nisan 1980.

Ankara'dan Tahran Büyükelçimiz Turgut Tülümen'e gönderilen talimat uyarınca, İran başkentinde yapılmıştır. Türkiye'nin uyarılarını sürdürdüğü de haber alınmıştır.⁴⁰¹

NATO, Orta Doğu'dan Çekilsin

İran Ermenilerinin, gene önceki gün Federal Almanya ve İngiltere Büyükelçilikleri önünde de protesto gösterileri düzenleyerek “*NATO Orta Doğu'dan çekilsin, ellerini Orta Doğu'dan çeksin*” şeklinde sloganlar bağırdıkları buna benzer pankartlar hazırladıkları haber verilmektedir.⁴⁰²

3.1.86. Ermeniler Waldheim'ı Davalarına İlgisiz Kalmakla Suçladılar

Atina-AP-Yunanistan'daki Ulusal Ermeni Komitesi, bundan böyle kendi davaları uğruna girişilen eylemler karşısında ilgisiz kalamayacaklarını açıklamış ve Atina'daki BM binası önünde 24 kişinin katıldığı 48 saatlik bir açlık grevi düzenlemiştir. BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a gönderdikleri bir mektupta komite, Türkiye'deki “*Ermeni katliamının*” 65. yıldönümünde uluslararası örgütlerin bu davaya karşı nasıl ilgisiz kaldıklarına şaşıtlıklarını yazmışlardır. Mektupta daha sonra şöyle denmiştir: “*Uluslararası örgütlerin bu konudaki tavrı, çok barışçı olan Ermenileri, kendilerine yapılan haksızlıktan 65 yıl sonra şiddet eylemlerine geçmeye zorlamıştır.*” Ulusal Ermeni Komitesi, bu çeşit eylemleri desteklemediklerini, ancak buna neden olan tüm uluslararası örgütleri kınadıklarını da kaydetmiştir.⁴⁰³

Kıbrıs'ta Ermeniler Türkiye Aleyhinde Gösteri Yaptılar

Akay Cemal-Lefkoşa- Türkiye'de Ermenilere karşı girişildiği iddia edilen soykırımın yıldönümü münasebetiyle dün Kıbrıs'ın Rum kesiminde birtakım eylem hareketleri yer almış ve Ermenilere ait tüm dükkânlar kapanmıştır. Ermeni Koordinasyon Komitesi'nin yayımladığı bildiride, BM'ye 6 milyon Ermeni'nin haklarının iadesi için sorumluluğunu yerine getirmesi çağrısında bulunulmuştur. Bildiride, Kıbrıs'ın Rum bölgesindeki Ermenilerin 1915 yılında soykırımına uğradığı, katledildiği belirtilen 1,5 milyon Ermeni'nin anısına saygı olarak işbaşı yapmayacakları kaydedilmektedir. Öte yandan, gönüllü Ermeni grupların Lefkoşa, Larnaka ve Limasol

⁴⁰¹ *Milliyet*, 25 Nisan 1980.

⁴⁰² *Milliyet*, 25 Nisan 1980.

⁴⁰³ *Milliyet*, 25 Nisan 1980.

hastanelerine giderek, “*Katledilen Ermenilerin anısına ve Kıbrıs halkının haklı mücadelesine destek olarak kan verdikleri*” bildirilmektedir. Lefkoşa’nın Rum kesimindeki bir Ermeni ilkokulunda dün yapılan törende Türkler aleyhinde konuşmalar yer almış, Kıbrıs’taki Ermeni Patriği de, konuşmasında, Ermenilerin haklarını elde edinceye kadar mücadeleyi sürdüreceklerini söylemiştir.⁴⁰⁴

3.1.87. Ermeni Militanlar Ottawa Elçiliğimize Taşlarla Saldırdılar

New York’ta Ermeniler Türkiye Aleyhinde Gösteri Yaptı. Tüm Elçilik Personeli, Elçinin Evinde Toplandılar. Yaralanan Olmadı. Polis Göstericileri Coplarla Dağıttı.

Ottawa-AP-Kanada başkenti Ottawa’da, “*Türk soykırımının yıldönümü*” gerekçesiyle gösteri yapan Ermeni militanlar, Türk Büyükelçiliği’ne taş, şişe ve yumurta fırlatmışlar. Türkiye aleyhinde sloganlar bağırılmışlardır. Olaylar sırasında elçilik mensupları, biraz ilerdeki elçinin ikametgâhında toplanmışlardır. Kanada polisi ikametgâhı kordon altına almıştır. Çoğu, Montreal, Vancouver ve Toronto’dan gelen 2400 Ermeni, önce elçiliğe doğru yürümüşler, şarkılar söylemişler ve elçiliğin önünde Türkiye aleyhinde bağırılmışlardır. Daha sonra göstericiler elçiliğe taş ve diğer maddeler atmışlardır. Güvenliği saklamakla görevli 40 Kanada polisi, göstericilerin bu hareketleri karşısında, 130 kişilik bir takviye ekibi çağırmışlardır. Özel olarak yetiştirilmiş olan bu ekip, coplarla göstericileri dağıtmıştır.⁴⁰⁵

New York’taki Gösteri

New York’ta bir grup Ermeni, soykırım gerekçesi ile kentin ünlü St. Patrick Katedrali’nde toplanmış, Ermeni Piskopos Asajyan yaptığı konuşmada, “*Türkler dünyanın ilgisizliğinden yararlanıyorlar. Fakat biz bu ilgisizliğe rağmen Batı Ermenistan’ın özgürlüğü için mücadelemizi sürdüreceğiz*” şeklinde konuşmuştur. Bu arada 1915 soykırımından kurtulduğunu iddia eden 65 yaşlı Ermeni, çocuk yaştaki 65 Ermeni’nin taşıdığı mumları yakmışlardır. Bu arada mum taşıyan 8 yaşındaki bir

⁴⁰⁴ Milliyet, 25 Nisan 1980.

⁴⁰⁵ Milliyet, 25 Nisan 1980.

Ermeni'ye, bu törenin nedeni ve anlamı sorulduğu zaman, hiçbir şey bilmediğini söylemiştir.⁴⁰⁶

3.1.88. New York'ta Türk Elçiliği Önündeki Olayda 5 Ermeni Tutuklandı

Ermeniler, Amerika'da olay çıkarttı. 3 bin kadar Ermeni New York sokaklarında yürüyüş yaptıktan sonra bin kişilik bir grup Türk Elçiliği önünde Türk bayrağını yakıp polise taş ve yumurta attı. New York'ta Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Misyonu önünde yapılan gösteri sırasında çıkan olaylarda beş Ermeni tutuklanmış, üç polis memurda yaralanmıştır. Bin kadar Ermeni, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler misyonu önüne gelmiş ve burada Türk bayraklarını yakmışlardır. Bu olaydan önce üç bin kadar Ermeni, New York'ta olaysız bir yürüyüş yapmış ve Türkiye'yi protesto etmiştir. Daha sonra birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Büyükelçiliği'nin önüne gelen Ermeniler burada polis barikatını aşmaya çalışmışlar ve barikata yumurta ve taş atmaya başlamışlardır.⁴⁰⁷

Bu arada polisle giriştikleri çatışma sırasında Ermeni Ulusal Komitesi Başkanı Harry Derderyan hastaneye kaldırılmıştır. Polis beş Ermeni'nin de tutuklandığını ve "polise saldırmak" suçundan yargılanacaklarını açıklamıştır. Derderyan, hastanede Türk misyonu'nun bulunduğu binanın kapısının altından bir bildiri attıklarını söylemiştir. Bildiride Ermenilerin iddia ettikleri soykırım olayının Türkiye tarafından kabul edilmesi ve Ermeni topraklarının kendilerine geri verilmesi istenmektedir. Amerika'da 500 bin kadar Ermeni'nin yaşadığı da yetkililer tarafından açıklanmıştır.⁴⁰⁸

3.1.89. Kanada Hükümeti, Türk Büyükelçiliği'ndeki Hasarı Tazmin Edeceğini Açıkladı

Ottawa- AP (AA)-Kanada Hükümeti, Türkiye'nin Ottawa Büyükelçiliği'nde geçen hafta bir grup Ermeni'nin taşlı sopalı saldırısı sonunda meydana gelen hasar için tazminat ödeyeceğini açıklamıştır. Türk elçisi Tahir Şentürk'e gönderdiği diplomatik bir nota ile Hükümetinin olaydan duyduğu üzüntüyü dile getiren Dışişleri Bakanı Mark

⁴⁰⁶ Milliyet, 25 Nisan 1980.

⁴⁰⁷ Milliyet, 28 Nisan 1980.

⁴⁰⁸ Milliyet, 28 Nisan 1980.

Macquigan, ayrıca, gösterilerle ilgili olarak, yasal işlemin yapılacağını da kaydetmiştir.⁴⁰⁹

3.1.90. Düşünenlerin Düşünceleri

1973 yılından beri Ermeni tedhiş örgütlerinin yürüttükleri tedhiş olaylarının sayısı 60'ı bulmuştur. Bu eylemleri yürütenlerin bir bölümü, Türk Hükümeti Ermeni katliamını kınayınca ya da Türkiye'de bir Ermeni devleti kuruluncaya kadar mücadelelerini sürdüreceklerini söylemektedir. Bazıları da tazminat talep etmektedirler. Bu örgütlerin bir özelliği de çok ve yaygın oldukları izlenimini vermek ve hatta istihbarat örgütlerini yanıltmak için değişik adlar kullanmalarıdır. Bu durumda, Türkiye açısından ilk yapılacak iş, Türk Ermeni ilişkilerinin yansız biçimde yazılmasını sağlamaktır. Bu işi yaparken, Ermeni yazarların incelemelerine yer vermekte yarar vardır. Zorunlu göç ettirme konusu dâhil, Türk Ermeni ilişkileri dış ülkelerde yetenekli kişiler tarafından konferanslarla açıklığa kavuşturulmalıdır. Yabancı basında aleyhte çıkan yazılar ve yapılan konuşmalar izlenmeli, doğru olamayanlar ya da saptırılanlar hemen yanıtlanmalıdır. Ermeniler' in yoğun olduğu ülkelerde çıkan gazete ve dergilerde, gerçeği aydınlatacak yazıların çıkması sağlanmalıdır. Dışişleri Bakanı'nın da belirttiği gibi, Türk temsilcilerine karşı yapılan cinayetler karşısında dünya kamuoyunun suskun kalması anlaşılır bir şey değildir. Türkiye, önce kendi etkinliğini artırarak, dünyayı da uyarmasını bilmelidir.⁴¹⁰

Dıştaki Ermeni Eylemleri ve Güvenlik

Hatırlanacağı gibi Türkiye'nin İsviçre Büyükelçisi Sayın Doğan Türkmen'in 6 Şubat 1980'de Bern'de kendisine yapılan suikasttan bir şans eseri kurtulmasından 72 gün sonra Vatikan Büyükelçisi Sayın Vecdi Türel'e suikast girişiminde bulunulmuştur. Bu olay Türkiye'nin Vatikan'daki Büyükelçilerine yöneltilen suikastla ikincisini oluşturmaktadır. Birinci olayda, Büyükelçi Taha Carım evinin önünde kurşun yağmuruna tutularak şehit edilmişti. Türk dış temsilcilerine yapılan bu tür suikast olayları, ne ilk ve ne de ikincisidir. Bu menfur saldırılar, Ocak 1973'den bu yana artarak

⁴⁰⁹ *Milliyet*, 1 Mayıs 1980.

⁴¹⁰ *Milliyet*, 7 Mayıs 1980.

gelişmiştir. Olayların sıklığı ise, bundan sonra da saldırıların süreceği izlenimini vermektedir.⁴¹¹

Altmış Saldırı

1973'den beri Ermeni tedhiş örgütlerinin yürüttükleri bu iğrenç suikast ve bomba atma gibi olayların sayısı, tehditler dâhil 60'ı bulmuştur. Bunlardan ikisi, Türkiye'de (Yeşilköy Havalimanı ve Sirkeci Garı'nda) geriye kalan 58'i dış ülkelerde ve özellikle Lübnan'da, İtalya'da, Fransa'da, Hollanda'da, İngiltere'de, Avusturya'da ve Batı Almanya'da olmuştur.⁴¹²

Ermeni örgütlerinin yüklendiği bu altmış olayda, Türkiye'nin, üç Büyükelçisi bir Başkonsolosu bir konsolosu bir başkâtibi, bir turizm ve tanıtma müdürü, bir Büyükelçisinin eşi, bir emekli diplomatı, bir Büyükelçinin oğlu, iki makam şoförü biri İspanyol ve iki İtalyan yurttaşı olmak üzere on dört kişi ölmüş, bazı temsilciler, görevliler, yurttaşlar ve yabancılar bu son olayda olduğu gibi yaralı ya da yaralı olarak ölümden kurtulmuşlardır. Ayrıca, iki Büyükelçilik, beş konsolosluk binası, on iki Türk Hava Yolları bürosu altı Turizm ve Tanıtma temsilciliği bürosu, dışta iki banka iki kez Yeşilköy Hava Limanı ve bir kez de Sirkeci Gar'ı bomba ve roket saldırısına uğramış bulunmaktadır. Ve bu tesislerde ağır hasarlar meydana gelmiştir. Bunlardan başka, on yabancı havayolu bürosu (bazısı iki kez), bir öksüzler yurdu (İtalya'da) ve bir otel (İngiltere'de) saldırıya uğramıştır.⁴¹³

Yanıltmaca

Bu olaylardan sonra, çeşitli haber ajanslarına, telefon edilerek, olayın sorumluluğunu değişik adlardaki Ermeni Örgütleri yüklenmiştir. Bu örgütler, çok ve yaygın olduklarını göstermek ve güvenlik ve istihbarat örgütlerini yanıltmak ve şaşırtmak için değişik adlar da kullanmaktadırlar. Bu eylemleri yapanlardan bir bölümü, Türk Hükümeti, Ermeni katliamını kınayana ya da Türkiye'de bir Ermeni devleti kuruluncaya dek mücadelelerini sürdüreceklerini söylemekte ve bir bölümü de toprak taleplerinin gerçekleşmeyeceğini düşünerek, “*tazminat*” talep etmektedirler. Bu yüzden de aralarında zaman zaman anlaşmazlıklar olmaktadır. Sayıları ve talepleri ne olursa

⁴¹¹ *Milliyet*, 7 Mayıs 1980.

⁴¹² *Milliyet*, 7 Mayıs 1980.

⁴¹³ *Milliyet*, 7 Mayıs 1980.

olsun Türkiye için en önemli şey, dış temsilciliklerde can ve mal güvenliğini sağlamak ve temsilcilerimizi ve öteki görevlileri huzura kavuşturmadır.⁴¹⁴

Ne Yapmalı?

1973'den ve özellikle Viyana ve Paris Büyükelçiliklerinin birbiri ardına şehit edilmesinden sonra, temsilciliklerde bazı önlemler alınmaya başlandı. Olaylar sıklaştıkça önlemlerin çeşit ve sayısının artırıldığı da anlaşılmaktadır. Kanımızca çoğunluğu fiziki olan bu önlemlerin yanı sıra şunların da yapılmasında büyük yarar vardır.

1- Türk-Ermeni ilişkilerinin yansız bir biçimde yazılması sağlanmalı ve eserde, özellikle Ermeni yazarların incelemelerine yer verilmelidir. Ayrıca, öteki ülkelerin (Fransa, İngiliz ve Rus gibi) devlet adamı ve yazarlarının yazı ve sözleri (belgeli olarak) eserde yer almalı ve bu eserlerin yayını çeşitli ülkelerde çok ucuz olarak satılmalı ve bazı kuruluşlara, basın mensuplarına, üniversitelere, kütüphanelere de para talep etmeksizin gönderilmelidir.

2- Dış temsilciliklerden ve yurt içinden görevlendirilecek yetenekli ve bilgili kişilerin, *“zorunlu göç göç ettirme”* dâhil Türk-Ermeni ilişkileri konusunda, dış ülkelerde ve özellikle aleyhte yoğun propagandaların yapıldığı ülkelerde, konferanslar vermeleri sağlanmalıdır.

3- Yabancı basında aleyhte çıkan yazılar ve yapılan konuşmalar izlenmeli, doğru olmayanlar ya da saptırılanlar hemen yanıtlanmalıdır. Bu konuda, basın, kültür ve tanıtma temsilcileri uyanık bulunmak, eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışmalıdırlar.

4- Ermenilerin yoğun olduğu dış ülkelerde günlük, haftalık, aylık ve periyodik olarak çıkan gazete, dergi ve benzerlerinde gerçeği aydınlatacak yazıların çıkması sağlanmalıdır. Bugün, yaklaşık “60” kadar Ermenice yayın olduğu ve çoğunluğunun da Amerika'da (Los Angeles 'de) çıktığı anlaşılmaktadır.

5- Dünya kamuoyunun aydınlatılması konusunda titizlikle durulmalıdır. Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen, Şubat 1980'de yaptığı bir açıklamada başka ülkelerin diplomatlarının kaçırılmaları ve öldürülmeleri karşısında dünya kamuoyunun ayağa kalktığını belirttikten sonra, Türk temsilcilerine yapılan cinayetler karşısında,

⁴¹⁴ *Milliyet*, 7 Mayıs 1980.

dünya kamuoyunun suskun kalmasının, anlaşılır bir durum olmadığını söylemiş, ve şunu eklemiştir: Bu cinayetlere karşı çıkılmaması, bunların tasvip edilmekte mi olduğu sorusunu akla getirmektedir. Bu sözleri dikkate alarak hareket edilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

6- Bilindiği gibi, 1973'deki Los Angeles Başkonsolosu ve yardımcısını öldüren Mıgırdıç Yanıkyan, 12 Ekim 1979'da Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler' in oğlu Ahmet Benler'in katli ile ilgili Lübnan asıllı Mustafa Hasan Ammar ile 3 Şubat 1980'de Bern Büyükelçisini öldürmek isteyen kişi hariç, öteki suikast ve eylemlerle ilgili tek bir kişi yakalanmamıştır. Bu nedenle, olayların geliştiği ülke yöneticileri, katillerin bulunması yolunda sık sık uyarılmalı ve işin arkası bırakılmamalıdır.

7- Yerel güvenlik makamlarının koruma görevine yardımcı olmaları ısrarla istenmelidir.

Türk İstihbaratı Açısından

8- İstihbarat örgütü, bu tür olayları meydana çıkaracak güce kavuşturulmak ve böylece isteksiz kalan yabancı güvenlik ve istihbarat örgütleri göreve çağrılmalıdır.

9- Gerek geçmişte, gerekse şimdi Türkler' den farklı bir muamele görmeyen başta Ermeni Patriği dahil Ermeni yurttaşların, bu konuda, yardımcı olmaları sağlanmalı ve onlara, bu hususta olanaklar yaratılmalıdır.

10- Güvenlikle ilgili her türlü araç ve gereç zamanında alınmalıdır.

11- Temsilciliklerde görev alacak güvenlik personeli, çeşitli güvenlik hizmetlerin de yetiştirilmiş kişilerden seçilmeli ve en az üç kişi olmalıdır. Koruma görevi de en az üç kişiyle yapılmalıdır. Bunlar, her durumda, silahlarını en iyi kullanabilecek beceriye sahip olmalıdırlar.

12- Personel, güvenlik konusunda zaman zaman olgunlaşma eğitiminden geçirilmelidir.

13- Hava yolları, turizm ve benzeri bürolarda da koruma ve gözetleme gibi güvenlik önlemleri alınmalı ve fiziki güvenliğe önem verilmelidir.

14- Bütün temsilciliklerde, mümkünse, yerel personel kullanılmamalıdır.⁴¹⁵

⁴¹⁵ *Milliyet, 13 Mayıs 1980.*

Bitsin Bu Av

Sonuç olarak Sayın Metin Toker'in dediği gibi: “*Bir devletin, Büyükelçilerini ve onların ailelerini keklik gibi vurmaya bırakmayacağı*” gerçeği ile hareket edilerek etkin bir koruma ve karşı koyma çabasına yönelmek gerekir. Böylece temsilciliklerde çalışan personelin endişe ve heyecan duymadan yüksek bir morelle görev yapmaları sağlanabilecektir. Ayrıca, Türkiye’de rahat ve huşu içinde yaşayan Ermeni yurttaşlar da tedirgin olmamış olurlar.⁴¹⁶

3.1.91. Hollanda Hükümeti Büyükelçi Benler’in Oğlunun Katili Ermeni’yi ABD’den İstedi

Lahey-Kamuran Sümercan Bildiriyor-Hollanda Hükümeti Türkiye Büyükelçisi Özdemir Benler’ in oğlunun katilinin geri verilmesi için Amerika’ya başvurmuştur.

Geçen yılın Ekim ayında, kırmızı ışıkta dururken saldırıya uğrayan Ahmet Benler, saldırganın tabancasından çıkan kurşunlarla olay yerinde can vermiş, daha sonra olayı “*Kızıl Ermeni Örgütü*” üstlenmişti. Uzun süren araştırmalar sonucu katil zanlısı 25 yaşındaki Ermeni asıllı Lübnanlı Mustafa Ammar, geçen ay Amerika’nın Michigan eyaletinde yakalanmıştı. Bir Amerikalı ile evli olan katil, olayın Hollanda’daki 4 tanığına gösterilmiş, böylelikle cinayeti işlediği saptanmıştır. FBI tarafından yakalanan sanığın geri verilmesi için Hollanda Hükümetinin başvuruda bulunması, Türkler arasında memnunlukla karşılanmıştır. Hollanda basını, olayı birinci sayfada vermektedir.⁴¹⁷

3.1.92. Atina’da Türk Ataşesi Özmen ve Kızı Öldürüldü Eşi Ağır Yaralandı

Dış Haberler Servisi- Türkiye’nin Atina Büyükelçiliğinde görevli Ateşe Galip Özmen ve kızı Neslihan Özmen dün gece otomobillerine açılan yaylım ateşi sonucu ölmüşlerdir. Ataşenin otomobilinde bulunan eşi Sevil ağır yaralanırken, oğulları Kaan hafif, Alper ise yara almadan kurtulmuşlardır.⁴¹⁸

⁴¹⁶ *Milliyet, 13 Mayıs 1980.*

⁴¹⁷ *Milliyet, 13 Mayıs 1980.*

⁴¹⁸ *Milliyet, 1 Ağustos 1980.*

Çocukları Tatil İçin Yanlarındaydı

Özmen ailesi, tatil nedeniyle yanlarında bulunan çocuklarıyla akşam yemeğinden dönerlerken yaklaşık 21.30 sıralarında arabalarını, evlerinin önüne park ettikleri sırada, kimliği belirlenemeyen 24 yaşlarında, kısa boylu, esmer bir gencin yayılım ateşine uğramışlardır.⁴¹⁹

Sevil Özmen: Katili Tanıyabilirim

Ataşenin, hastanede güçlkle konuşabilen eşi Sevil Özmen “*Katili yakından ve iyice gördüğünü, gerekirse tanıyabileceğini*” söylemiştir. Saldırıdan sonra çeşitli ajans ve gazeteleri telefonla arayan ve “*Ermeni Kurtuluş Ordusu*” mensubu olduğunu söyleyen bir kişi olayı üstlendiklerini söylemiş ve “*Türk diplomatının katli, Türk gerici güçleri, NATO ve diğer emperyalist güçlere karşı mücadelemizin bir basamağıdır*” demiştir.⁴²⁰

Rallis Üzüntüsünü Bildirdi

Başbakan Yorgo Rallis bir bildiri yayınlayarak. “*Olaydan büyük üzüntü duyduğunu*” belirtmiştir. Polis yetkilileri, olayla ilgili olarak 100 kişinin gözaltına alındığını bildirmişlerdir.⁴²¹

Yunanistan’da Bir Türk Görevlisine Yapılan İlk Saldırı

Yunanistan’da bugüne değin ilk kez bir Türk görevlisine silahlı saldırıda bulunulmuştur, özellikle başkent Atina’da son iki yılda Ermeni örgütleri giderek Türk aleyhtarı çalışmalarda bulunmuşlarsa da şimdiye kadar bu örgütler sürekli biçimde militan Ermeni örgütleriyle bağlantıları olmadıklarını iddia etmişlerdir. Ancak, geçen yıl Atina’nın “*Yeni İzmir*” bölgesinde “*İntikam Anıtı*” olarak adlandırılan anıtın dikilmesinden sonra uluslararası Ermeni terör örgütlerinin Yunan Ermenileri üzerinde de etkin olmaya başladıkları anlaşılmıştır.⁴²²

⁴¹⁹ *Milliyet, 1 Ağustos 1980.*

⁴²⁰ *Milliyet, 1 Ağustos 1980.*

⁴²¹ *Milliyet, 1 Ağustos 1980.*

⁴²² *Milliyet, 1 Ağustos 1980.*

3.1.93. Atina’da Çok Sayıda Kişi Gözaltına Alındı

Türkiye’nin Atina Büyükelçiliği’nde görevli İdari Ataşe Galip Özmen’in önceki gece katledilmesi, başta Yunan Başbakanı Yorgo Rallis olmak üzere, tüm siyasi liderler tarafından da şiddetle kınanmıştır. Rallis yaptığı açıklamada, *“Bu gibi iğrenç olaylar, Yunan halkının örf ve adetlerine, Yunan karakterine tümüyle terstir. Yunan halkı bir bütün olarak bu gibi eylemleri kınamaktadır”* demiştir. Dün sabah da, Yunanistan Dış-ışleri Bakan Yardımcısı Rentis, Atina Büyükelçisi Necdet Tezel’i ziyaret ederek, Yunan Hükümetinin resmi taziyesini sunmuştur. Bakan Mitsotakis, izinde ve Atina dışında bulunduğu için, resmi taziyet, Bakan Yardımcısı tarafından yapılmıştır.

Bu arada, ana muhalefet partisi lideri Andreas Papandreu da, cinayeti kınamış ve bir açıklama yaparak, özetle şunları söylemiştir. *“Türk diplomati ve ailesine düzenlenen bu saldırıyı açıkça kınıyoruz.”* Yunan İç Komünist Partisi de yaptığı açıklamada, cinayetin, Türk-Yunan ilişkilerini zedelemek isteyen *“Dış güçlerin ve emperyalistlerin”* planlaması sonucu işlendiğine inandıklarını söylemiştir. Tüm siyasi parti liderleri, Büyükelçi Tezel’e de kişisel telgraflar çekerek, cinayetten duydukları üzüntüyü bildirmişlerdir. Bunların arasında, Büyükelçilik ile herhangi bir diyalog kurmayı bugüne değin reddeden Papandreu da bulunmaktadır. Bu arada Yunan polisi, olaydan hemen sonra, bölgede geniş arama çalışmaları yapmıştır. Kesin ve resmi bir açıklama yapılmamış olmakla birlikte, yaklaşık 100 kişinin, değişik nedenlerle *“şüpheli”* görüldükleri ve sorguya tutuldukları bildirilmiştir. Ancak, haberin yazıldığı ana değin, polis yetkilileri şu anda kaç kişinin gözaltında bulunduğunu ya da bu kişilerin kimlikleri ve niçin *“şüpheli”* görüldükleri hakkında hiçbir açıklama yapmamışlardır. Öte yandan, katilin, görgü tanıklarının verdiği bilgilere dayanılarak çizilen resmi, dün akşamki televizyon yayınlarında birkaç kez gösterilmiş ve bu eşkâle uyan kimseyi görenlerin, bildirilen telefona haber vermeleri istenmiştir. Bu arada, olay sırasında Özmen’in 17 yaşındaki oğlu Kaan’ın sol omzundan yaralanmasına rağmen otomobilden fırlayarak katili kovaladığı, ancak daha sonra katil ve işbirlikçisini gözden kaçırdığı bildirilmiştir.

Silahlı saldırı sırasında yaralanan 14 yaşındaki Neslihan Özmen’in ölmediği, ancak bitkisel hayata girdiği ve durumunun doktorlar tarafından *“ümitsiz”* olarak

tanımlandığı bildirilmiştir. Bir hastane yetkilisi, Neslihan Özmen'in durumu için, *"Klinik olarak ölü"* demiştir.⁴²³

Eşi, öldüğünü bilmiyor. Özmen'in eşi Sevil Özmen ise, üç kurşun yarası almıştır, Özmen'in eşinin vücudunda üç kurşun bulunmaktadır. Ancak doktorlar, sağlığının tehlikede olmadığını bildirmişlerdir. Kendisini ziyaret edenlere kocası ve çocuklarıyla ilgili bir şey sormayan Bayan Özmen, ataşemizin öldüğünü kızının ise bitkisel yaşamda olduğunu bilmemektedir. Türkiye Büyükelçiliği görevlileri de, Sevil ve Neslihan Özmen'in tedavi edildikleri hastanede güvenlik güçlerinin yanı sıra önlem almışlardır. Öte yandan, Galip Özmen'in cenazesinin Çarşamba günü Türkiye'ye gönderilmesi beklenmektedir.⁴²⁴

Ankara'nın Tepkisi

Ankara'da siyasal çevreler ise, olay konusunda Yunanistan'ın tavrını eleştiren görüşler ileri sürmüşler. Yunanistan'ın Ermeni örgütlerinin çalışmalarına izin verdiğini, bir Ermeni anıtının dikildiğini, Ermenilerin, Kürt örgütleriyle ortak toplantı yaptıklarını hatırlatmışlardır. Bu çevrelerden belirtildiğine göre, Küçük Asya Halkları ve Kıbrıs Mücadeleleri Koordinasyon Komitesi'nin merkezi Atina'dadır ve bu komitenin, Ermeni tedhişçileri ile ilişkisi bulunmaktadır. Küçük Asya'yı Kurtarma Komitesi adlı örgüt, yayınladığı haritalarda, Anadolu'yu parçalanmış olarak göstermekte ve bunlar arasında Ermenistan yer almaktadır. Bu yılın başlarında Atina'da açılan bir Ermeni sergisinde, öldürülmüş Türk Büyükelçilerinin fotoğrafları da yer almış, bunların altına, *"intikamımız şimdi başlıyor"* gibi yazılar yazılmış, bu arada Ermeni Gizli Ordusu'nun Türkiye'deki operasyonlarından söz açılmıştır. Dışişleri Bakanlığı, Özmen'in katillerinin bulunması için Yunan makamları nezdinde, gerekli her türlü girişimde bulunulduğunu açıklamıştır.⁴²⁵

⁴²³ *Milliyet*, 2 Ağustos 1980.

⁴²⁴ *Milliyet*, 2 Ağustos 1980.

⁴²⁵ *Milliyet*, 2 Ağustos 1980.

Tepkiler

Dışışleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü'nce olayla ilgili olarak yapılan açıklamada, *“insanlık dışı saldırılar Türk dışışleri mensupların görevlerini sürdürmekten hiçbir suretle alıkoyamaz”* denilmiştir.⁴²⁶

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, olay nedeniyle Erkmen'e, Atina Büyükelçimiz Necdet Tezel'e birer başsağlığı mesajı göndermiştir. Ecevit, *“Bu tür saldırıları düzenleyenler yalnız ulusumuzun değil, insanlığın düşmanlarıdır”* demiştir. Meclis Başkanı Cahit Karakuş, da, Erkmen'e gönderdiği mesajında olaydan duyduğu üzüntüyü dile getirmiş, *“Bu tür olayları önlemek için ciddi ve tutarlı önlemlerin alınmasını”* istemiştir. Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil de olayı nefretle kınamıştır.⁴²⁷

Averof'un Mesajı

Yunanistan Dışışleri Başkan vekili Evengelos Averof, Özmen'in öldürülmesiyle ilgili olarak Erkmen'e gönderdiği mesajda, olayın Yunan Hükümetini ve halkını sarstığını belirtmiş, Başbakan Rallis'in olayın aydınlatılması için ilgililere talimat verdiğini bildirmiştir. *“Yunan Hükümetinin taziyetlerini ve samimi üzüntülerini sunarım”* demiştir. Denктаş'ın görüşü Lefkoşa-AA-KTFD Başkanı Rauf Denктаş, Atina'da Türk diplomatı Galip Özmen'in öldürülmesini kınayarak, *“Bu cinayetin arkasında, Rum liderliğinin parası ve parmağı vardır”* demiştir. Denктаş, konuşmasını şöyle sürdürmüştür: *“Cinayetin Atina'da işlenmesi, Türkiye ile Yunanistan'ın arasını daha da açmak isteyen şebekelerin işi olabilir. Bir Ermeni örgütünün bu cinayeti işleyip ortadan kaybolabileceğine kimse inanamaz.”*⁴²⁸

3.1.94. Özmen'in Komadaki Kızı Neslihan Hastanede Öldü

Akropolis gazetesi dünkü sayısında Özmen'in katillerinin, İstanbul'da öldürülen Kemal Türkler' in katillerine aşırı derecede benzediğine dikkati çekti

Dış Haberler Servisi-Bir süre önce Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği İdari Ataşesi Galip Özmen'in otomobiline Ermeni bir katil tarafından açılan ateş sırasında, ağır

⁴²⁶ Milliyet, 2 Ağustos 1980.

⁴²⁷ Milliyet, 2 Ağustos 1980.

⁴²⁸ Milliyet, 2 Ağustos 1980.

yaralanarak bitkisel hayata giren Özmen'in 15 yaşındaki kızı Neslihan Özmen, dün saat 21.10'da tedavi gördüğü Laiko Hastanesi'nde ölmüştür. Bu arada Özmen'in eşi Sevil Özmen, Laiko Hastanesi'nde hala yüksek tansiyonu nedeniyle ameliyat edilememiştir. Doktorlar, Bayan Özmen'in bugün Kat Hastanesine nakledilebileceğini bildirmişlerdir.⁴²⁹

İpucu Yok

Özmen'in katli olayıyla Yunan polisinin herhangi yeni bir ipucu ele geçirmediği belirtilmiştir. Yunanistan da yayınlanan Akropolis gazetesi dünkü sayısında Özmen'in katillerinin, geçenlerde İstanbul'da öldürülen Kemal Türkler' in katillerine aşırı derecede benzediğine dikkati çekmiş ve *"İki cinayet arasında ilişki bulunabilir"* demiştir. Yunan polisinin ülke içinde sürekli arama yaptığı ve Ermenilerin yoğun bulunduğu yerlere özel ekipler gönderdiği belirtilmektedir.⁴³⁰

3.1.95. Yunan Polisi 300 Kişiyi Sorguya Çekti Ama Hala İpucu Bulamadı

Atina-THA/AA (AP)-Atina'daki Türk Büyükelçiliği'nde idari Ataşe olarak çalışan Galip Özmen'in geçen Perşembe günü öldürülmesinden sonra, katilinin izini bulabilmek için Yunan polisinin yoğun bir biçimde araştırmalarını sürdürdüğü bildirilmiştir. Son 3 günde, büyük çoğunluğu Yunanlı Ermeni olan 300 kişi, Yunan polisi tarafından sorguya çekilmiştir. Bunların hepsi de, Özmen'in öldürüldüğü Perşembe gecesi, suçun işlendiği sırada başka yerlerde olduklarını söylemişlerdir.

Yunan polisinin araştırmaları, başta Fransa ve Belçika olmak üzere, yabancı ülkelere yönelmektedir. Katilin, Fransa ya da Belçika'dan gelmiş olabileceğini belirten Yunan polisi, katilin gemiyle Yunanistan'dan ayrılmış olabileceğini sanmaktadır. Dünkü Yunan basını, yapılan araştırmalara rağmen, hiçbir ipucunun bulunmadığını bildirmekte, bazı gazeteler de, Galip Özmen'in Türk Milli İstihbaratına mensup olduğunu ve Ermeni gizli örgütlerinin izinde olduğu için hedef seçildiğini öne sürmektedirler.⁴³¹

⁴²⁹ *Milliyet*, 4 Ağustos 1980.

⁴³⁰ *Milliyet*, 4 Ağustos 1980.

⁴³¹ *Milliyet*, 5 Ağustos 1980.

Cenazeler Yarın Getiriliyor

Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği Sözcüsü, geçtiğimiz Perşembe günü uğradığı silahlı saldırı sonucunda ölen İdari Ataşe Galip Özmen'in ve saldırı sırasında ağır yaralanarak kaldırıldığı hastanede önceki gün hayata gözlerini yuman kızı Neslihan Özmen'in cenazelerini yarın uçakla Türkiye'ye gönderileceğini açıklamıştır. Ataşemizin eşi Sevil Özmen'in ise sağlık durumunun iyiye doğru gittiği ve vücudunda kalan kurşunun çıkarılması için ameliyat edilmeyi beklediği bildirilmektedir. Galip Özmen'in oğlunun sağlık durumu da giderek iyileşmektedir. Bu arada, Kıbrıs Rum Yönetimi sözcüsü, Özmen'in cinayetine Kıbrıslı Rumların karıştığı iddialarını yalanlamıştır.⁴³²

3.1.96. Lyon'daki Türk Konsoloslugu Saldırıya Uğradı, 4 Yaralı Var

Mişel Perlman-Paris-Türkiye'nin Lyon Başkonsolosluğu'na karşı dün öğleye doğru düzenlenen ve biri ağır 4 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan saldırıyı, *"Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu"* adında bir örgüt üstlenmiştir. Dün öğleden sonra Fransız Haber Ajansı AFP'nin Paris'teki merkezine telefon eden kimliği belirsiz bir kişi, saldırının *"Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu"* tarafından düzenlendiğini söyleyerek, *"1915 soykırımına ilişkin hak yerini buluncaya değin saldırılarımızı sürdüreceğiz"* demiştir. Olaydan sonra kendisiyle görüştüğümüz Lyon Başkonsolosu Okan Gezer, *"Saldırganların kendisini vurmaya geldiklerini ve rastlantı sonucu 30 saniye önce bitişikteki odaya geçtiği için ölümden kurtulduğunu"* söylemiştir.⁴³³

Olay

Gezer in verdiği bilgilere göre, yerel saatle 11.30 dolaylarında sakallı 2 genç vize almak bahanesiyle konsolosluga gelmiş ve bu arada, herhalde sıfatları karıştırarak, *"Sefir nerede?"* diye sormuşlardır. Gezer ise o sırada bitişikteki odaya geçmiş olduğundan saldırıların kurşunlarına hedef olmaktan kurtulmuştur. Bekleme salonunda yaklaşık 25 kişinin bulunduğu bir sırada patlak veren saldırı sonucu, Kavas Mehmet Bozdağ sol bileğinden, Ramazan Sezer ile Kadir Atılgan kalçalarından ve Hüseyin Topak da ağır şekilde karnıyla, göğsünden yaralanmıştır. Eylemi, başından yaralanmış olmasına karşın, Mehmet Bozdağ dışarı çıkarak karakola haber verebilmiş,

⁴³² *Milliyet*, 5 Ağustos 1980.

⁴³³ *Milliyet*, 6 Ağustos 1980.

ancak güvenlik mensupları olay yerine yetişinceye kadar saldırganların kaçtıkları saptanmıştır.⁴³⁴

Bu arada Topak'ın yoğun bakıma alındığı, Sezer ile Atılğan'ın da ameliyat edildiği bildirilmiştir, Başkonsolos, ağır yaralı Topak için “ölüm tehlikesi yok denebilir” şeklinde konuşmuştur. Olaydan sonra Lyon Emniyet Müdürü beraberinde yaklaşık 25 güvenlik görevlisiyle Türk Başkonsolosluğuna gelerek soruşturmaya başlamış, Başkonsolos Gezer'e, “Geçmiş olsun” diyerek üzüntülerini bildirmiştir. Lyon Belediye Başkanı Francis Colomb'un özel kalem müdürüyle 2 başkan yardımcısı da Başkonsolosluğa gelerek üzüntülerini ifade etmişlerdir. 12 kişilik bir kadroyla çalışan Lyon Başkonsolosluğunun önünde dünki olaydan sonra makineli tüfekli 2 polis nöbet tutmaya başlamıştır. Saldırı üzerine Paris, Büyükelçiliğimiz Fransız Dışişleri Bakanlığı nezdinde girişimde bulunduğu öğrenilmiştir.⁴³⁵

3.1.97. Şehit Ateşe Özmen ve Kızı Yarın Ankara'da Toprağa Verilecek

Dış Haberler Servisi-Geçen hafta Atina'da uğradığı silahlı saldırı sonunda şehit edilen Atina Büyükelçiliği idari ataşesi Galip Özmen ile kızı, Neslihan Özmen'in cenazeleri bugün yurda getirilecek ve yarın Ankara'da törenle toprağa verileceklerdir.

Galip Özmen ve Neslihan Özmen için bugün Atina'daki Türkiye Büyükelçiliği'nde bir tören düzenlenecek ve ardından cenazeler uçakla Türkiye'ye getirilecektir. Aynı uçakla Özmen'in oğulları Kaan ve Alper Özmen de yurda geleceklerdir. THY uçağıyla getirilecek olan cenazeleri almak üzere Büyükelçi Suat Bilge de Atina'ya gelmiştir. Özmen'in eşi Sevil Özmen ise dün de ameliyat edilememiştir. Yarın Ankara'da ilk tören Dışişleri Bakanlığı'nda yapılacak, daha sonra askeri araçlarla Maltepe Camii'ne getirilecek olan Türk bayrağına sarılı 2 tabut dini törenin ardından Karşıyaka mezarlığına götürülecek ve cenazeler burada toprağa verileceklerdir. Bu arada, Beyrut'ta “Gizli Ermeni Kurtuluş Örgütü” adına yapılan açıklamada, Ermenilerin Özmen'in katliyle ilgili olarak sorguya çekilmesinin sürmesi halinde Yunanlı diplomatlara karşıda terör girişimlerinde bulunulacağını bildirilmesi, Atina'da şiddetle kınanmıştır.⁴³⁶

⁴³⁴ Milliyet, 6 Ağustos 1980.

⁴³⁵ Milliyet, 6 Ağustos 1980.

⁴³⁶ Milliyet, 6 Ağustos 1980.

3.1.98. ENEP'İN Özmen'in Katline “Müşterek” Olarak Sahip Çıktığı Bildiriliyor

Mustafa Gürsel- Atina-Ataşe Galip Özmen'in Ermeniler tarafından öldürülmediği yolundaki şüpheleri destekler nitelikte yeni bilgiler ortaya çıkmıştır. Güvenilir kaynaklardan alınan bilgilere göre, Yunanistan'daki aşırı sağ kesimi ve cuntacı unsurları temsil eden Milliyetçi Cephe Partisi'nin gençlik örgütü “*ENEP*”in bazı yerlere telefon ederek Özmen'in katline “*müşterek*” olarak sahip çıktığı öğrenilmiştir. Özmen'in katlinin bundan önce gerçekleştirilmiş olan Ermeni suikastlarından birçok farklı yönü olduğu olayın başından beri anlaşılmıştır. Her şeyden önce, ilk kez bu kadar alt düzeydeki bir elçilik görevlisinin öldürülmesinin yanı sıra bir aile ilk kez tümüyle imha edilmeye çalışılmıştır. Dünya kamuoyunda tarih yapraklarını deşerek Ermeni sorununu haklı kılmak amacıyla sempati kazanmaya çalışan Ermenilerin bir aileyi topluca yok etme girişiminde bulunmaları olayın başından beri Türk çevrelerince “*çelişkili*” bulunmuştu. Bu arada, son elde edilen bilgileri destekleyen nitelikte yayınlar da Yunanistan'daki aşırı sağ unsurların temsilcisi gazeteler olan “*Estia*” ve “*Elefteros Kosmos*” ta yapılmıştır. Söz konusu gazeteler, olaydan sonraki baskılarında ısrarla, “*Bu cinayetin sadece ve sadece Ermeniler tarafından yapılmış olabileceğini*” özellikle vurgulamışlardır. Atina'daki Türk çevreleri ise, ilk andan itibaren bu cinayetin çok yönlü olabileceğini savunmuşlar ve Büyükelçi Necdet Tezel de, Yunan basınına verdiği bilgilerde cinayeti, “*kesinlikle Ermenilerin yaptığını iddia etmenin yanlış olacağını*” savunmuştur.⁴³⁷

3.1.99. Ermeniler Şimdi de Fransa'yı Tehdit Etmeye Başladı

Lyon'daki Türk Konsoloslugu'na yapılan saldırıdan sonra Ermeni örgütü, “*Türkiye'deki faşist rejimi devirmek amacıyla tüm demokratik güçlerle ortak bir cephe oluşturmayı amaçladıklarını*” bildirdiler.

Beyrut-AFP (AA)-Fransa'nın Lyon kentindeki konsoloslumuza yapılan ve 4 yurttaşımızın yaralanmasıyla sonuçlanan saldırıyı üstlenen “*Ermeni Gizli Kurtuluş Örgütü (ASALA)*” Beyrut'taki AFP bürosuna bir bildiri göndererek, “*Ermeni yurttaşları*” Fransız yetkililer tarafından tutuklandığı takdirde Fransız çıkarlarına karşı

⁴³⁷ Milliyet, 7 Ağustos 1980.

tüm dünyada saldırıya geçeceklerini açıklamıştır. Konsolosluğa saldıran iki komandonun *“sağ salim üslerine döndükleri”* açıklanan bildiride silahlı eylemlerin yalnızca Ermeni çıkarlarını gözetmediği, Türkiye’deki *“Faşist rejimi devirmek amacıyla tüm demokrat güçlerle ortak bir cephe oluşturmayı hedef aldıkları işbirliği yapacakları”* belirtilmiştir. *“Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu”* 6 Nisan tarihinde yine Beyrut’ta yaptığı bir açıklamada *“İşçi Kürt Partisi”* ile birleştiğini bildirmişti.

Atina’daki idari Ataşe Galip Özmen ile kızı Neslihan Özmen’in ölümüyle sonuçlanan saldırıyı da üstlenmiş bulunan aynı örgüt, geçen Cumartesi de yine Beyrut’tan yayımladığı bir bildiride, Yunan Hükümetini tehdit ederek yaptığı saldırıyla ilgili olarak Yunanistan’da yaşayan Ermenilerin tutuklanmamasını istemişti. Lyon’daki saldırıdan kıl payı kurtulan Başkonsolos Okan Gezer, konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, birkaç gün önce de Atina idari Ataşemizin Ermeniler tarafından öldürülmüş olduğunu hatırlatarak şöyle konuşmuştur: *“Geliyorlar, öldürüyorlar, sonra da ellerini kollarını sallayarak çekip gidiyorlar. Oysa biz Türkiye’de yaşayan Ermenilere kardeş muamelesi yapıyoruz. Ben de iki yıldan beri yaşadığım Lyon kentinde birçok Ermeni ile dostluk ilişkileri kurdum.”*

Saldırının şahsına değil, Türkiye’ye karşı yapıldığını kaydeden Gezer, daha önce de birkaç kez tehdit edildiğini belirtmiştir. Lyon polis yetkilileri ise konsolosluğu basan *“İki ziyaretçinin daha çok örgütlerinin adını duyurmayı amaçlayan amatörler”* olduklarının sanıldığını bildirmiş ve Lyon bölgesinde bu tür bir eylemin ilk kez görüldüğünü kaydetmişlerdir.⁴³⁸

Kınamalar

Salı akşamı bir bildiri yayımlayan Fransa Dışişleri Bakanlığı Lyon’daki konsolosluğumuza yapılan saldırıyı *“şiddetle”* kınamıştır. Bildiride *“Suçluların kimliklerinin belirlenerek tutuklanmaları için tüm çabanın harcanacağı”* belirtilmiştir. Cumhurbaşkanı Vekili Çağlayangil, Lyon Konsolosluğumuza yapılan silahlı saldırı nedeniyle Dışişleri Bakanı Erkmen’e gönderdiği geçmiş olsun mesajında, *“Bu eylemlerin uygar âlemde nefretle karşılanacağına inanıyoruz”* demiştir. Türkiye Ermeni Patrikhanesi ruhanileri ve Ermeni cemaati temsilcileriyle Ermeni basını dün ortak bir açıklama yaparak yurt dışındaki diplomatlarımıza karşı girişilen saldırıları

⁴³⁸ Milliyet, 7 Ağustos 1980.

kınamışlar ve saldırganların yakalanmasını istemişlerdir. Yunanistan'daki Ermeni Ulusal Komitesi, gizli Ermeni örgütlerince Yunanistan'ın da tehdit edilmesi haberi üzerine bir bildiri yayımlayarak bu tutumu kınamıştır.⁴³⁹

3.1.100. Lyon Polisi Hala İpucu Bulamadı

Fransa, Türk Temsilcilikleri Önündeki Güvenlik Önlemlerini Artırdı.

Lyon Emniyet Müdürü, *“Saldırganların Lyonlu olmadıklarına kaniyiz”* dedi. Mişel Perlman-Paris-Lyon Konsoloslugumuza düzenlenen saldırıdan sonra, Fransız makamları ülkedeki tüm Türk temsilcilikleri önündeki güvenlik önlemlerini artırmışlardır. Bu arada, olaydan hemen sonra, Fransız Dışişleri Bakanı Jean Francois Poncet'nin, *“Fransız makamları bu terörist eylemi kınıyor ve suçluların saptanması ve de tutuklanması için ellerinden gelen her şeyi yapacaklardır”* biçimindeki demeci de dikkatleri çekmiş bulunmaktadır.

Bu arada, Lyon Başkonsolosumuz Okan Gezer ile temas eden Lyon Emniyet Müdürü, soruşturma hakkında bilgi verirken, saldırganların *“Lyonlu olmadıklarına kaniyiz”* demiştir. Soruşturmayı yöneten Kriminal Polis Müdürü Mesini ise, Okan Gezer'e verdiği bilgilerde, saldırganlar hakkında *“Hiçbir ipucunun bulunmadığını”* söylemiş, *“Kente dışarıdan geldiklerinin muhakkak olduğunu, Lyon'da yardım gördüklerini”* belirtmiştir. Saldırma olayı yaklaşık üç metrekairelik bir odada cereyan ettiği için, o sırada orada bulunan görgü tanıklarına, polisin elindeki bütün *“şüpheli kişilerin”* fotoğrafları gösterilmiş, ancak hiçbiri eylemcilerin eşkâline uymamıştı.⁴⁴⁰

Yaralıların Durumu

Ayrıca hastaneden taburcu edilen Kadir Atılğan'dan sonra, sol bileğinden yaralanmış olan Mehmet Bozdağ'ın da Cumartesi günü çıkacağı öğrenilmiştir. Kurşunun bir kalçasından girip öteki kalçasından çıkan ve bu arada, rektumu kesilen Ramazan Sezer'e ise, yara kapanıncaya kadar *“yapay bir rektum”* takılmıştır. Yozgat'ın Çayıralan ilçesinden Hüseyin Topak'ın ise, Edouard Herriot Hastanesi doktorlarına göre, *“yüzde elli yaşama şansı”* bulunmaktadır.

⁴³⁹ Milliyet, 7 Ağustos 1980.

⁴⁴⁰ Milliyet, 8 Ağustos 1980.

Yöresel gazeteler olaya geniş yer ayırarak Başkonsolos Gezer'in verdiği bilgileri ayrıntılarıyla yayınlamıştır.⁴⁴¹

ABD Kınadı

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı Türk diplomatlarına karşı girişilen saldırı olaylarına ilişkin bir bildiri yayınlarak, bildiride özetle şöyle denmiştir: *“Diplomatların ve diplomatik kuruluşların dokunulmazlığı, dış ilişkilerin yürütülmesi ve uluslararası düzenin sürdürülmesi için son derece önemlidir. Cinayet, rehine alma ve diplomatik kuruluşlara karşı saldırı gibi, her türlü zorbalık eylemini şiddetle kınıyoruz.”*⁴⁴²

O Batı Avrupa Ülkelerini Uyardık

Ankara-AA-Yurt dışındaki Türk diplomatları ve diplomatik temsilciliklerine karşı saldırıların artması üzerine, bu saldırılara sahne olan Batı Avrupa ülkelerinin Ankara'daki temsilcileri Dışişleri Bakanlığı'na çağrılarak, dikkatleri çekilmiş ve suçluların bulunması için çaba gösterilmesi istenmiştir.⁴⁴³

Demirel'in Sözleri

Demirel, Bakanlar Kurulu'ndan sonra açıklama yaparken, Ermeni örgütlerin yurt içinde de bazı yasa dışı örgütlerle ilişkisi olduğu yolundaki haberlerin hatırlatılması üzerine, *“Türkiye'nin düşmanı varsa karşısında da dev gibi bir Türkiye var”* demiştir.⁴⁴⁴

3.1.101. Ermenilerin Vurduğu Bayan Özmen'in Durumu İyiye Gidiyor

Ankara-AA-Ermeni teröristlerce bir süre önce şehit edilen Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği İdari Ataşesi Galip Özmen'in aynı olayda yaralanan eşi Sevil Özmen'in sağlık durumunun iyi olduğu öğrenilmiştir. Ankara Numune Hastanesi özel servisinde, Bayan Özmen'i tedavi eden doktorlar, *“Hastanın genel sağlık durumunda her geçen gün bir iyileşme gözlemlendiğini”* söylemişlerdir. Doktorlar, Bayan Özmen'e yapılan

⁴⁴¹ Milliyet, 8 Ağustos 1980.

⁴⁴² Milliyet, 8 Ağustos 1980.

⁴⁴³ Milliyet, 8 Ağustos 1980.

⁴⁴⁴ Milliyet, 8 Ağustos 1980.

konsültasyonlar neticesinde sağlanan bulguların değerlendirildiğini ve gerekli tedavisinin sürdürüldüğünü bildirmişlerdir.⁴⁴⁵

3.1.102. Şehit Ateşe Özmen'in Eşinin Durumu Düzeldi

Ankara-AA-Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği idari Ataşesi Şehit Galip Özmen'in eşi Sevil Özmen'in sağlık durumunun iyi olduğu ve önümüzdeki günlerde taburcu olmasının beklendiği bildirilmiştir. Özmen'in sol kolundaki kırık, alçıya alınmıştır. Yetkililer, Ermeni teröristlerin Atina'da düzenledikleri saldırı sırasında Sevil Özmen'in belinin sol bölümüne saplanan kurşunun bir yağ tabakası içinde bulunduğunu ve vücut içinde yürümesinin tamamen önlendiğini söylemişlerdir. Özmen'i sürekli olarak tedavi eden ve kontrol altında tutan doktorlar, Bayan Özmen'in sağlık durumunun çok iyi olduğunu ve önümüzdeki günlerde taburcu olabileceğini açıklamışlardır.⁴⁴⁶

3.1.103. Bayan Özmen Taburcu Oldu

Ankara-AA-Ermeni teröristlerce Atina'da ağır yaralanan ve Türkiye'ye getirilerek Numune Hastanesi'nde tedavi altına alınan Bayan Özmen taburcu edilmiştir. Hastane yetkilileri, Sevil Özmen'in belinde kalan bir kurşunun daha sonra çıkarılacağını, hastanın sık sık kontrol altında tutulacağını bildirmişlerdir.⁴⁴⁷

3.1.104. Ateşe Özmen'i Şehit Eden Ermeniler, Kıbrıs Rum Gazetelerine Açıklama Gönderdiler

Lefkoşa-AA-Atina Büyükelçiliği idari Ataşemiz Galip Özmen'le kızını şehit eden Ermeni örgütünün "*Kahraman Gürkan Yannıkyan*" adını taşıdığı ve bu ekip tarafından yapılan saldırıdan sonra tedhişçilerin üslerine döndükleri bildirilmiştir. Lefkoşa'da yayımlanan Rumca gazetelere dün bir bildiri gönderen "*Ermeni Kurtuluş Ordusu*", cinayeti bir kez daha üstlenmiştir. Kıbrıs'ta ilk kez Rumca gazetelere "*Ermeni Kurtuluş Örgütü*" imzalı bildiriler gönderilmesi diplomatik çevrelerin dikkatini çekmiştir.

⁴⁴⁵ *Milliyet*, 16 Ağustos 1980.

⁴⁴⁶ *Milliyet*, 19 Ağustos 1980.

⁴⁴⁷ *Milliyet*, 22 Ağustos 1980.

Nikos Sampson'un sahibi olduğu Mahi gazetesinde, daktilo ile yazılmış olan ve 31 Temmuz 1980 tarihini taşıyan bildiride Türkiye'nin Atina Büyükelçiliği İdari Ataşesi Galip Özmen ile ailesine karşı girişilen saldırıya değinilmiş, "*Özmen'in Türkiye gizli haber alma örgütünün önde gelen bir mensubu sayıldığı için öldürüldüğü*" belirtilmiştir. Bildiride Özmen'in "*Kahraman Gürkan Yannıkyan*" adını taşıyan bir ekip tarafından öldürüldüğü ve ekibin tüm üyelerinin üslerine döndükleri kaydedilmiştir. Ermeni Kurtuluş Ordusu'nun bildirisinde Türkiye'de Orhan Barki diye bilinen "*Ermeni Mücahit*" Ohannes Bahirian'ın öldürülmesi ve Garbis Artinoğlu'nun tutuklanması kınanmıştır.⁴⁴⁸

3.1.105. Bakkalbaşı'nın Sağlık Durumu "*Umut Verici*"

Doktorlar, Önceki Akşam Kimliği Belirsiz Kişiler Tarafından Vurulan Paris Barış Danışmanının Tamamıyla İyileşeceği Konusunda Ümitli. Yaralı Türk Diplomat, Kendisine Ateş Eden Kişinin 20-25 Yaşlarında Esmer, Bıyıklı Biri Olduğunu Söyledi.

Mişel Perlman-Paris-Önceki akşam Paris'e bitişik Boulogne kasabasındaki evinin önünde 2 kişi oldukları sanılan ve kimliği meçhul bir kişinin, "*AFP*" ajansına telefonla "*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*" na bağlı olduklarını iddia ettiği saldırganların kurşunlarına hedef olan Türkiye'nin Paris Basın Müşaviri Selçuk Bakkalbaşı'nın sağlık durumu, dün sabah edinilen bilgilere göre "*ümit vericidir.*" Sainte-Anne Hastanesi'nde Bakkalbaşı'yı tedavi etmekte olan doktor kendisinin "*tamamıyla iyileşeceği konusunda ümitli olduğunu*" Büyükelçilik mensuplarına bildirmiş olmakla birlikte, yine de kesin bir ifade kullanmaktan çekinmiştir.

Cuma akşamı evine dönmekte olduğu bir sırada arkasından birkaç el ateş edilen Bakkalbaşı, iki yerinden yaralanmıştır. Kurşunlardan biri omzuna girmiş, diğeri sol kulak hizasında başına girmiş ve "*kısmi bir zedeleme*" yaratmıştır. Hastaneye kaldırıldığında şuurunu muhafaza eden ve yaralı olmasına rağmen her zamanki esprili davranışını sürdüren Bakkalbaşı, "*Acemi nişancı imişler*" demiş ve kendisine ateş eden adamı "*20-25 yaşlarında, esmer, bıyıklı*" diye tanımlamıştır. Bu arada Büyükelçilik, Fransız makamlarından Türk temsilcilikleriyle diplomatlarının korunma önlemlerinin

⁴⁴⁸ *Milliyet*, 22 Ağustos 1980.

arttırılmasını istemiş ve Selçuk Bakkalbaşı'ya karşı düzenlenen silahlı saldırı üzerine, Dışişleri Bakanlığı nezdinde en üst düzeyde bir girişimde bulunmuştur.⁴⁴⁹

3.1.106. Türk Parlamenterler Fransız Başbakanı'nı Protesto Ettiler

Barre'ın Fransa'daki Terörizmi Türklerin Sırtına Yüklemesi Tepki İle Karşılandı.

Strasbourg-Haluk Bakır Bildiriyor-Avrupa Konseyi'nin 32. Parlamenterler Meclisi toplantısına katılmak üzere, Strasbourg'da bulunan Cevdet Akçalı, Turan Güneş, Metin Toker ve Besim Üstünel, Fransız Başbakanı Raymond Barre'in önceki gün Türk işçilerine Fransa'nın vize uygulaması konusunda yaptığı konuşmada alınan kararda son terörizm olaylarının da rol oynadığına değinmesi üzerine, yazılı bir protesto bildirisi yayınlamışlardır.

Metin Toker'in *"Fransız Hükümetinin Türk diplomatlarına karşı Ermeni saldırıları konusunda ne gibi önlemler almayı düşündüğü"* yolundaki sorusuna Raymond Barre'in yanıt vermede bir çıkar görmediğini ancak, Besim Üstünel'in vize konusundaki sorusuyla bağlantı kurmak suretiyle bazı sonuçlar çıkarttığına dikkat çeken Türk Parlamenterler Heyeti, *"Raymond Barre, konuşmasında sanki Türk diplomatlarına karşı saldırılar düzenleyenler Türk işçileri imiş gibi konuştu. Oysa bu Ermeni terörist gruplar çok eski zamandan beri faaliyetlerde ve saldırılarda bulunmaktadırlar. Avrupa Konseyindeki Türk parlamenterler, Türk halkının daha saldırı teşebbüsünün yarattığı şoktan kurtulamadığı bir dönemde Fransız Başbakanı'nın sarf ettiği sözleri şiddetle protesto ederler. Bu nedenle Prof. Turan Güneş, Raymond Barre şerefine Avrupa Konseyi Assamblesi Başkanı De Koster'in verdiği yemeğe protesto amacıyla gitmemiştir. Avrupa Konseyi'ndeki Türk parlamenterleri Fransa'da gerçekleştirilen şiddet olaylarının Türklerin sırtına yüklenmesini hiçbir şekilde kabul etmeyeceklerini açıklarlar."*

Fransa Başbakanı Raymond Barre, konuşmasında doğrudan Türk işçilerinin Fransa'da yapılan siyasi terörizm olaylarında rol oynadıklarını belirtmemiş, ancak vize kararı alınmasında kamu güvenliğinin ve son günlerde Fransa sınırlarından içeri giren

⁴⁴⁹ Milliyet, 28 Eylül 1980.

bazı terörist grupların önlenmesi amacının rol oynadığına dikkat çekerek bağlantı kurmuştu.⁴⁵⁰

3.1.107. Ermeniler, THY Milano Bürosunu Bombaladı

Milano-Reuter-AA-İtalya'nın Milano kenti merkezinde, birisi Türk Hava Yolları bürosunun önünde olmak üzere, iki bomba patlamış, ancak ölü ya da yaralanan olmamıştır. Bombalardan ikincisi Mondadori Basımevi önünde patlamıştır. Bombaların patlamasından sonra, İtalyan haber ajansı ANSA'nın Milano bürosuna telefon eden bir kişi, sorumluluğun Ermeni Silahlı Mücadele Örgütü'ne ait olduğunu belirtmiş ve Ermeni halkının kurtuluşuna kadar eylemlerini sürdüreceklerini söylemiştir. Adını vermeyen bu kişi, Mondadori Basımevinin de Ermeni aleyhtarı yayınlar yaptığı için bombalandığını belirtmiştir.⁴⁵¹

3.1.108. Los Angeles Başkonsolosu Arıkan'ın Evi Bombalandı

Los Angeles-Özel-Amerika Birleşik Devletleri'nin Los Angeles kentinde Türk Başkonsolosu Kemal Arıkan'ın evi dün sabaha karşı saat 04 (TSİ 11.00'de) sıralarında bombalanmıştır. 2 yangın bombası binanın garajında hasar yapmış, can kaybı olmamıştır. Hiçbir grubun saldırıyı üstlenmediği olayla ilgili olarak ABD polisi soruşturmayı yürütmektedir. 1972 yılında Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ve Yardımcısı Bahadır Demir bir Ermeni tarafından öldürülmüş, o günden bu yana da Başkonsolosluk mensuplarına çeşitli kereler Ermeniler tarafından ölüm tehditleri yapıldığı belirtilmiştir. Los Angeles ve civarında 200 bin Ermeni'nin yaşadığı ve bu kentin dâhil olduğu Kaliforniya eyaletinin Adalet Bakanı'nın da George Dikmenciyan adında bir Ermeni olduğu bildirilmiştir. ABD Dışişleri Bakanlığı ve mahalli polisin Türk Başkonsolosluğu'nun binası ve mensupları hakkında çeşitli isteklere karşı önlem almadıkları da öne sürülmüştür.⁴⁵²

⁴⁵⁰ *Milliyet*, 2 Ekim 1980.

⁴⁵¹ *Milliyet*, 5 Ekim 1980.

⁴⁵² *Milliyet*, 7 Ekim 1980.

3.1.109. Londra Türk Turizm Bürosu Bombalandı Can Kaybı Yok

Londra- Kasım Yargıcı Bildiriyor-Londra'daki Türk Turizm Bürosu dün akşam Türkiye saati ile 21.30'da kimliği belirsiz kişilerce bombalanmış, ünlü Oxford ve Regent Street'e açılan caddedeki büronun ön vitrin camları kırılarak maddi hasar meydana gelmiştir.

Hafta tatili olması nedeniyle büroda can kaybı ya da yaralanmanın olmadığı patlamadan yarım saat sonra bir başka bomba da 500 metre kadar uzaktaki Swiss Centre'da patlamıştır. İsviçre Hava Yollarının ve İsviçre Turizm Bürosu ile İsviçre malları satan dükkânların bulunduğu merkezde de hasar olmuş, ancak can kaybı olmamıştır Polis, *"İsviçre merkezindeki bombanın binanın arkasında, kimsenin pek geçmediği bir sokağa yerleştirilmiş olduğunu, bu yüzden Londra'nın en kalabalık meydanlarından biri olan Leicester Square'e bakan binada kimsenin yaralanmadığını"* belirtmiştir. Londra'daki ajanslara telefon eden bir kişi, *"Türk Turizm Bürosu'na yapılan saldırıyı Gizli Ermeni Ordusu adına üstlendiklerini"* söylemiştir.⁴⁵³

3.1.110. Ermeniler New York Türk Evi'ni Bombaladı

Dış Haberler Servisi-Türkiye'nin New York'taki Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği'nin de içinde bulunduğu Türk Evi ile Londra'daki THY Bürosu ile Los Angeles'te bir Türk'e ait olan seyahat bürosu Ermeni tedhiş örgütleri tarafından bombalı saldırılara uğramıştır. Milliyet muhabiri İskender Songur'un bildirdiğine göre, New York'un en işlek caddelerinden birinde bulunan ve içinde Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliğinin de bulunduğu Türk Evi'nde arka arkaya 3 patlama meydana gelmiştir. Patlama sonunda yedi kişinin yaralandığı ve binanın hasar gördüğü bildirilmiştir. Güvenlik kuvvetleri patlamadan önce binanın önünde park etmiş bir otomobile konan bombanın patlaması sonucu meydana geldiğini söylemişlerdir. New York'taki patlamadan sonra uluslararası haber ajanslarına telefon eden meçhul kişiler, Türk Evi'ne karşı düzenlenen saldırıyı *"Ermeni Soy Kırımı Adalet Komandoları"* adlı bir tedhiş örgütü planlayıp yürüttüğünü söylemişlerdir. Londra'da Türk Hava Yolları

⁴⁵³ Milliyet, 13 Ekim 1980.

acentesine girişilen bombalı saldırının sorumluluğunu ise “*Ermenistan Gizli Ordusu*” adlı bir örgüt üzerine almıştır.⁴⁵⁴

Önlem İstedik

New York’taki Türk Evi’ne ve Los Angeles kentinde bir Türk Seyahat Acentesine yapılan bombalı saldırılar karşısında, Türk Hükümeti, Washington nezdinde girişimlerde bulunarak, Amerika’daki Türklerin mal ve can güvenliğinin daha etkin şekilde korunmasını istemiştir.⁴⁵⁵

3.1.111. Sovyetler, Ermeni Saldırıları İçin ABD’yi Suçladı

Muskie, Türk Evindeki Patlama İçin Güvence Verdi.

Birleşmiş Milletler Komisyonu’nda konuşan Sovyet delegesi, “*ABD, diplomatik misyonlara karşı girişilen saldırılarda adeta suç ortaklığı edercesine sabır gösteriyor*” dedi.

Dış Haberler Servisi-Sovyetler Birliği, ABD’yi, BM’deki diplomatlar ve diplomatik misyonlara karşı girişilen saldırılara adeta suç ortaklığı edercesine sabır göstermekle suçlamıştır.

Beş kuzey Avrupa ülkesinin, BM Genel Kurulu gündemine diplomatik ve konsolosluk misyonları ve temsilcilerinin güvenliğini sağlamak ve bunları korumak amacıyla gerekli önlemlerin alınması konusunun dâhil edilmesini öngören bir önerisini görüşen BM yasal komisyonu toplantısında söz olan Sovyet Temsilcisi Leonid Verenikin, “*BM’nin ev sahibi kenti olan New York’ta diplomatların korkunç saldırılara hedef oldukların hatta Vahşice ve barbarca öldürüldüklerini*” söylemiştir. Verenik’in bu sözleriyle geçen ay BM’deki bir Kübalı diplomatın öldürülmesini kastetmiştir.

Sovyet delegesinin bu konuşması, Türkiye’nin BM temsilciliği önünde bomba patlaması olayının hemen ertesinde yapılması dolayısıyla daha da fazla anlam kazanmıştır. Amerikan Dışişleri Bakanı Edmund Muskie, terörizme karşı mücadele etmek için uluslararası çaba gösterilmesi çağrısında bulunmuş ve pazar günü Türk temsilciliklerine karşı saldırıları gerçekleştirenlerin bulunması için “*Gerekli tüm önlemlerin*

⁴⁵⁴ *Milliyet*, 14 Ekim 1980.

⁴⁵⁵ *Milliyet*, 14 Ekim 1980.

alınacağı” konusunda Türkiye’ye söz vermiştir. Dışişleri Bakanı İltar Türkmen’e bir mektup gönderen Amerikan Dışişleri Bakanı Edmund Muskie, New York’taki Türk Evi, Los Angeles’teki bir seyahat acentesi ve Londra’daki Türk Temsilciliğine karşı yapılan saldırılardan “*kaygı*” duyulduğunu belirtmiştir.

Saldırıların sorumlularının yakalanması için soruşturma açıldığını belirten Edmund Muskie, “*Amerikan Hükümeti, şiddetle ve açıklıkla bu saldırıları kınamaktadır*” demiştir. Savunulan fikir ne olursa olsun, terörizmi haklı gösterebilecek hiçbir gerekçenin bulunmadığını söyleyen Edmund Muskie, “*Yalnızca ulusal ve uluslararası önlemlerin, terörizmin üstesinden gelebileceğini*” kaydetmiştir. BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim, New York’ta BM Genel Merkezi yakınlarında bulunan Türk Evi’ne karşı girişilen bombalı saldırıyı kınamıştır.⁴⁵⁶

3.1.112. İsviçre Adalet Sarayı’nda Patlayan Bombayı Bir Ermeni Örgütü Üstlendi

Cenevre-THA-Ermeni tedhişçiler tarafından yerleştirildiği bildirilen bir bomba önceki akşam İsviçre’nin Cenevre kentindeki Adalet Sarayı’nda patlamış ve önemli hasara yol açmıştır. Olaydan bir saat sonra çeşitli basın kuruluşlarına telefon eden bir şahıs, “*Cenevre Adalet Sarayı’na bombayı yerleştiren örgüt Üç Ekim Örgütü’dür*” demiştir.⁴⁵⁷

3.1.113. Türkiye Ermeni Patriği, Dış Temsilcilerimizin Uğradığı Saldırıları Kınadı

Türkiye Ermeni Patriği Şinork Kalutsyan, Türkiye’nin dış temsilciliklerine yönelen insanlık dışı saldırıları kınadıklarını bildirdi. Avrupa ülkelerine yaptıkları geziden dönen Ermeni patriği, özetle şu açıklamayı yapmıştır: “*Gittiğimiz her yerdeki görüşmelerimizde, din alanında memleketimizde var olan büyük toleransa değindik. Ülkemizin dış temsilcilerine yöneltilen insanlık dışı saldırıları her fırsatta kınadık. Türkiye dışındaki Türk temsilci ve temsilciliklerine bir süreden beri yoğunlaşan saldırılar, tüm Türk toplumu için büyük üzüntü kaynağı olmaktadır. Türk toplumunun*

⁴⁵⁶ *Milliyet*, 15 Ekim 1980.

⁴⁵⁷ *Milliyet*, 6 Kasım 1980.

ayrılmaz bireyleri olan Ermeni asıllı Türk vatandaşlarının da duydukları elem, samimi ve gerçektir. Özellikle bu müessif olaylardan sonra faillerin Ermeni adını kamuflaj olarak kullanmaları, cemaatimizi çok daha fazlasıyla kahretmektedir. Atatürk nesillerinin Türk toplumunu, can, kan ve her şeyimizle dâhil olan bizleri tedirgin etmeye kimsenin hakkı yoktur. Bu cemaatin ruhani lideri olarak, insan olarak, gerçek bir Türk vatandaşı olarak, insanlık ve dini anlayışımız içinde, vatanımız aleyhindeki her türlü hareketi bir kere daha nefretle kınıyoruz. Türk Ermenilerinin vatanımızdaki yaşamlarını, karşılıklı iyi ilişkilerini dünya kamuoyuna, dini merkezlere hakkıyla anlatmak için patrikliğimiz harekete geçmiştir.”⁴⁵⁸

3.1.114. Gizli Ermeni Örgütlerini EOKA-B ve KGB Destekliyor

Uluslararası tedhiş konusunda uzman İngiliz gazeteciye göre: Ermeni lobisinin yakında ABD’de Rum lobisi kadar güçlü olacağı sanılıyor. New York-AA-Gizli Ermeni Kurtuluş Örgütü tarafından geçen ay Türkiye’nin BM nezdindeki temsilciliğine yapılan bombalı saldırı üzerine bir araştırma yapan uluslararası terörizm hareketlerinde otorite olarak tanınan John Rees adındaki İngiliz gazeteci, Ermenilerin, Kıbrıslı Rumların terörist grubu EOKA-B ve KGB tarafından desteklendiği görüşünü ortaya atmıştır.

The Review of the News dergisinin Yazı işleri Müdürü olan John Rees Türk temsilciliğinin bombalanması olayı üzerine Amerikan Dışişleri Bakanlığı yetkilileri başta olmak üzere çok sayıda istihbarat yetkilisi ile görüştüğünü belirtirken etkili olan Yunan lobisinin baskısı dolayısıyla ABD Dışişleri Bakanlığı’nın Ermenilerin Rumlar tarafından desteklenmesine karşı sessiz kalmayı ve Ermeni terörist hareketlerinin arkasında Filistin Kurtuluş Örgütünün bulunduğu yolundaki iddiayı kuvvetlendirmeyi tercih ettiklerini savunmuştur.⁴⁵⁹

Ermeni Lobisi

John Reesderginin 24 Ekim sayısında yayınlanan araştırmasından sonra, “Anadolu Ajansı”na, ABD’de Ermeni örgütlerinin güçlerinin her geçen gün biraz daha arttığını ve yakın bir gelecekte Yunan lobisi durumuna gelebileceklerini söylemiştir,

⁴⁵⁸ Milliyet, 6 Kasım 1980.

⁴⁵⁹ Milliyet, 10 Kasım 1980.

Ermeni örgütlerinin Türk diplomatlarına yönelttikleri saldırıların tamamen insanlık dışı ve barbarca olduğunu belirten Rees, “*Araştırmanın derinleştikçe kurtuluş hareketi adı altında sürdürülen terörizmin ne kadar aptalca olduğunu gördüm*” demiştir. Kıbrıslı Rumların ve KGB’nin amacının Türkiye’de istikrar ve dengenin bozulmasını sağlamak olduğunu kaydeden Rees, özellikle Rumların EOKA-B aracılığıyla bu amaçlarına ulaşmak için her türlü yolu seçebileceklerini söylemiştir.

John Rees, Türk diplomatlarına karşı yöneltilen Ermeni terörist hareketleri ile ilgili olarak yaptığı araştırmada, son 7 yıl içinde ABD, Avusturya, İspanya, Yunanistan, İtalya ve Fransa’da 130 saldırının meydana geldiğini kaydederken, şu görüşlere yer vermiştir; “*Bu saldırılar sadece iki Ermeni örgütü tarafından gerçekleştirilmiştir. Bunlar Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu (ASALA) ve Ermeni Katliamına Karşı Adalet Komandoları (JCAG)’dır. Ancak, Türkiye aleyhindeki Ermeni hareketlerini gerçekten daha fazla gösterip efsane haline getirmek için çok sayıda Ermeni örgütünün adı yayılmaya çalışılmaktadır. Ermeni teröristlerin Türkiye içinde de yüzlerce politik cinayete adının karışmasına karşın, şimdi ye kadar suçluların hiçbiri yakalanamamıştır.*”⁴⁶⁰

3.1.115. Strasburg Konsolosluğu Bombalandı

“*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*” İle Yeni Bir Örgüt Olayı Üstlendi. Mişel Perlman-Paris-Türkiye’nin Fransa’nın Strasburg kentindeki Başkonsolosluk bombalı saldırıya uğramıştır. Türkiye’nin Strasbourg Başkonsolosluğu’na karşı Pazar gecesi yerel saatle 23.58’de yapılan ve sadece maddi hasara yol açan bombalı saldırıya ilişkin olarak Fransız polisinin, “*Şüpheli gördüğü birkaç kişiyi tutukladığı ve bunların arasında, sayı ile kimlikleri açıklanmayan Türk uyrukluların da bulunduğu*” bildirilmiş. Ancak sorgusu yapılan Türk uyruklu 3 kişinin daha sonra serbest bırakıldığı açıklanmıştır.

Strasburg’un Auguste Lemay sokağındaki Başkonsolosluk binasına karşı düzenlenen saldırıyı eyleminin “*Ermenistan Gizli Kurtuluş Ordusu*” ile birlikte yeni bir örgütün üstlendiği de bildirilmektedir. Patlama sonucu, binanın cephesi, giriş kapısı ağır şekilde hasar görmüş, önünde park etmiş üç otomobil zedelenmiş ve kaldırımında

⁴⁶⁰ Milliyet, 10 Kasım 1980.

bombanın konduğu yerde, yaklaşık elli santimetre çapında bir çukur meydana gelmiştir. Bu arada, konsolosluğun yüz metre dolaylarındaki diğer binaların camları da kırıldığı gibi, aynı mesafede bulunan bir kişi de patlama sonucu yere düşmüştür. Eylemden yaklaşık yarım saat kadar önce bina çevresini kontrol eden konsolosluk koruma görevlilerinin kuşku verici hiçbir şey saptamadıkları da öğrenilmiştir. Patlama sırasında bina içinde bulunan bu görevlilere hiçbir şey olmamıştır.⁴⁶¹

3.1.116. Ermeniler THY Roma Bürosunu Bombaladık Diyor

İtalyan Polisi Olayı Yalanladı. Roma- AP (AA)-Ermeni Gizli Ordusu'na bağlı olduğu sanılan bir terörist, Associated Press ajansının Beyrut bürosuna telefon ederek, salı günü Roma'da Türk Hava Yolları Bürosu'na bomba atılmasının "*Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu*" tarafından üstlenildiğini bildirmiştir. İtalyan polisi ise, Türk Hava Yolları Roma Bürosu'na herhangi bir saldırının yapılmadığını açıklamıştır. Yasa dışı Ermeni örgütünün bu iddiası, ya bir oyalama taktiği, ya da başarısızlığa uğramış bir girişim olarak nitelendirilmektedir.⁴⁶²

3.1.117. Düşünenlerin Düşünceleri

Batılı ülkelerdeki terör gruplarından ve eylemlerinden en çok etkilenenler arasında Türk misyonları bulunmaktadır. Bu saldırıların ilk kez Lübnan'da 1968 yılında örgütlendiği sanılan Ermeni terör gruplarınca yürütüldüğü tahmin edilmektedir, özellikle Kıbrıs Barış Harekâtından sonra saldırılar artmıştır. Bu alanda yapılacak mücadele için ilk önerilen şeylerden biri, uluslararası çaba gösterilmesidir. Ne var ki bazı eksiklerin bulunmasına karşın, bu konuda yapılması gereken yasal girişimler tamamlanmış durumdadır. Geriye, devletlerin anlaşmaları ciddiyetle uygulaması kalmaktadır. Batılı devletlerin, aksaklıklarla ilgili olarak ileri sürdükleri hususlardan biri, terörist sol kuruluşlara yardım eden devletlerin bu sözleşmelere katılmayıp teröristleri desteklemeleridir. Oysa Kübalı, Yugoslav ve Ermeni terör gruplarının geniş ölçüde örgütlendikleri ülkeler, batı ülkeleridir. Bunların denetim altına alınmalarının kolay olması gerekir. Batı'nın kendi diplomatlarına başka ülkelerde girişilen saldırılar

⁴⁶¹ *Milliyet*, 11 Kasım 1980.

⁴⁶² *Milliyet*, 13 Kasım 1980.

karşısında gösterdiği duyarlılığı, öteki ülke diplomatlarına karşı göstermesi de beklenir.⁴⁶³

3.1.118. Charles Aznavur, Ermenilerle Türkiye Arasında Arabuluculuk Yapmak İstiyor

Lozan-AFP(AA)-Ünlü Fransız şarkıcısı Charles Aznavur Lozan'daki bir dergide çıkan bir röportajında Ermeniler ve Türkler arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk yapmak istediğini belirtmiştir. Ermeni asıllı şarkıcı ve kompozitör, “*Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu*” adlı örgütün özellikle dış ülkelerdeki İsviçre temsilcilikleri ile çeşitli Avrupa ülkelerinde giriştiği suikastlar üzerine bu öneriyi yapmıştır.⁴⁶⁴

3.1.119. THY'nin Roma Bürosu Bombalandı

Patlamada Ölen Veya Yaralanan Olmadı Ancak, Binanın Camları Kırıldı. Roma-AP (AA)-Türk Hava Yolları Roma Bürosu'na önceki gece yarısına doğru bomba atılmıştır. Patlamada ölen veya yaralanan olmamış, ancak binanın camları kırılmıştır. Associated Press'in Roma Bürosu'nu telefonla arayan bir terörist, saldırının Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu adlı yasa dışı örgüt tarafından üstlenildiğini açıklamıştır. Associated Press'i arayan kimliği belirsiz kişi, “*Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu Türk Hava Yolları Roma Bürosu'nu bombalamıştır*” dedikten sonra, başka hiçbir şey söylemeksizin telefonu kapatmıştır.

11 Kasım'da da, Ermeni Gizli Kurtuluş Ordusu Beyrut Kolu, telefonla, Türk Hava Yolları Roma Bürosu'nu bombaladıklarını açıklamış, ancak İtalyan polisi herhangi bir bombalama olayının meydana gelmediğini bildirmişti.⁴⁶⁵

3.1.120. Ermeni Patriği: Gittiğimiz Her Yerde Türklere Yapılan Saldırıları Kınadık

Yurt dışına yaptığı son geziden dönen Ermeni Patriği Başpiskopos Sinork Kalustyan önceki gün İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'a yaptığı nezaket ziyaretinde,

⁴⁶³ *Milliyet*, 19 Kasım 1980.

⁴⁶⁴ *Milliyet*, 20 Kasım 1980.

⁴⁶⁵ *Milliyet*, 21 Kasım 1980.

“Gittiğimiz her yerde Türk diplomatlarına ve temsilcilerine yapılan menfur saldırıları kınadık” demiştir. Kalustyan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin idareyi ele aldığını seyahatte öğrendiğini belirtmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir: *“Anarşinin tercihan sona ereceğine can ve mal emniyetini yeniden ihdas edeceğine, keza adaletin ve kanunların yurdumuzda daha iyi tatbik edileceğine inandık, Vatana döndükten sonra bu inancımızda haklı olduğumuza kanaat getirdik.”*

Ermeni Patriği yurda döndükten sonra biri papaz 12 kişinin nezaret altına alındığını, yalnız Kudüs Ermeni Patrikhanesi’ne mensup bir rahip dışında diğerlerinin serbest bırakıldığını öğrendiğini ifade etmiştir.⁴⁶⁶

3.1.121. Kendini Diplomat Diye Gösteren Bir FBI Ajanı, Cenevre’de Tutuklu Ermeni Tedhişçi İle Görüşmüş

Bern-AP-İsviçre güvenlik makamları Cenevre Savcısı’nın başvurusu üzerine bir FBI ajanının Ermeni asıllı Amerikan kadın tutukluyu cezaevinde sorguya çekmesi olayı hakkında soruşturma açmıştır. Soruşturmayı yapan Adalet Bakanlığı, cezaevindeki kadın tutuklu Suzy Mahsedjian, adındaki kadın tutuklu ile görüşen Amerikalının kendisini diplomat olarak gösterdiğini, bu nedenle de kendisine izin verildiğini, ancak sonradan diplomat olduğu sanılan kişinin FBI ajanı olduğunun anlaşıldığını, şimdi olayı incelediklerini bildirmiştir. Mahsedjian, bundan 2 ay önce Cenevre’de bir otele bomba koyma olayı ile ilgili olarak tutuklanmıştı. Beyrut’taki gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu, Mahseredjian’ın Avrupa’da örgüt adına görevli olduğunu bildirmişti.⁴⁶⁷

3.1.122. Ermenilerin Vurduğu Türk Basın Ataşesi Yürümeyi Unuttu

Paris-Anka-Paris’te turizm ataşeliği görevinde bulunurken bundan iki ay önce Ermeni teröristleri tarafından vurulan Türk diplomatı Selçuk Bakkalbaş, *“Yürümenin ne olduğunu unuttum. Beynime bunu öğretmeye çalışıyorum”* demiştir. Bakkalbaş, kendisine her gün çeşitli egzersizler yaptırıldığını söylemiş, doktorlarının durumunun

⁴⁶⁶ *Milliyet*, 22 Kasım 1980.

⁴⁶⁷ *Milliyet*, 10 Aralık 1980.

gidişinden memnun olduklarını ve iyileşmekte olduğunu söylediklerini kaydetmiştir. Bakkalbaşı, halen hareket edememekte, evinde tedavi görmektedir.⁴⁶⁸

3.1.123. Cinayeti Ermeni Örgütü Üstlendi

Türkiye'nin Sidney Başkonsolosu'nu Ve Koruma Polisini 2 Kişi Otomatik Silahla Taradı. Olaydan sonra Associated Press'e telefon eden bir kadın, Şarık Arıyak'ı ve koruma polisini "*Ermeni Kıyımı intikam Komandoları*" adına öldürdüklerini söyledi.

Dış Haberler Servisi- Türkiye'nin Sidney Başkonsolosu Şarık Arıyak ile koruma görevlisi Engin Sever, 2 terörist tarafından öldürülmüşlerdir. Cinayetleri, "*Ermeni Kıyımı İntikamı Komandoları*" adlı örgüt üstlenmiştir.⁴⁶⁹

Olay

Dover'deki evinden çıktıktan sonra güvenlik kurallarına uyararak makam otomobiline değil, özel otomobiline binen Arıyak, koruma görevlisi Sever'i makam otomobiline bindirmiştir. Bu sırada, otomobillerin yanına gelen motosikletli 2 kişi, önce makam otomobilindeki Sever'i, sonra da Arıyak'ın özel otomobilini yaylım ateşine tutmuştur. Arıyak, olay yerinde, Sever ise kaldırıldığı hastanede ölmüştür. Olaydan 40 dakika sonra Associated Press ajansına telefon eden bir kadın, "*Ermeni Kıyımı İntikamı Komandoları*" adına cinayetleri üstlenmiş, kendileriyle, "*Ermenistan Gizli Ordusu*" arasında hiçbir ilgileri bulunmadığını bildirmiştir. "*Ermeni Kıyımı İntikam Komandoları*" daha önce de, Türk diplomatlarına karşı, Viyana, Roma, Madrid, Paris ve Vatikan'da işlenen cinayetleri üstlenmişti.⁴⁷⁰

Polis, teröristlerin Arıyak ile Sever'e makinalı tüfekle ateş açtıklarını bildirmiş, katillerin yakalanması için seri operasyonlara başladıklarını, sınır ve havaalanlarının da sıkı kontroller altında tutulduğunu belirtmiştir. Bu arada, Avustralya Polisi, Arıyak'ın bir süre önce ölümle tehdit edildiğini de bildirmiştir. Katillerin cinayetten sonra ülke dışına çıktıkları sanılmaktadır. Avustralya polisi, katillerin Avustralya'ya özellikle Başkonsolosu öldürmek için getirildiklerini sandıklarını belirtirken, görgü tanıklarından biri olayı şöyle anlatmıştır: "*Katiller önce Mazda marka otomobile ateş ettiler. Fakat*

⁴⁶⁸ *Milliyet*, 16 Aralık 1980.

⁴⁶⁹ *Milliyet*, 18 Aralık 1980.

⁴⁷⁰ *Milliyet*, 18 Aralık 1980.

hedeflerini yanlış saptadıklarını anlayınca bu kez ikinci arabaya ateş açıp motosiklete binerek kaçtılar. Mazda marka otomobil, direğe çarpıp durdu.’’⁴⁷¹

Diğer görgü tanıkları da, cinayetin büyük bir soğukkanlılıkla işlendiğini söylemiş ve motosikletli gençleri daha önce mahallede gördüklerini belirtmişlerdir. Olaydan sonra Türk Konsoloslugu’nun önüne gelen binlerce Türk, katillerin bir an önce yakalanması dileğinde bulunmuştur ve olayı kınadıklarını bildirmişlerdir. Avustralya Dışişleri Bakanlığının bir sözcüsü, çifte cinayeti şiddetle kınamış ve Avustralya Hükümetinin olaydan büyük üzüntü duyduğunu söylemiştir. Sözcü, cinayeti işleyenlerin en kısa zamanda adalet önüne getirileceklerinden emin olduğunu belirtmiştir. Şarık Arıyak ile şoförünün öldürülmesinden sonra Avustralya Dışişleri Bakanı Tony Street Canberra’da Türk Büyükelçiliğini ziyaret ederek Büyükelçi Hasan Üner’le görüşmüş ve katillerin yakalanması için her çabanın harcanacağını söylemiştir. Tony Street, İlder Türkmen’e de bir başsağlığı mesajı göndermiştir.⁴⁷²

Yaşam Öyküleri

Arıyak 1929 yılında İstanbul’da doğmuş, Siyasal Bilgiler Fakültesi’ni bitirdikten sonra Avrupa’da da okumuş, 1961 yılında Dışişleri Bakanlığı’na girmiştir. Bakanlıkta önce NATO dairesi’nde, sonra Genel Sekreter özel kaleminde çalışmış Roma, Seul, Paris Büyükelçiliklerinde ve merkezde çeşitli görevlerde bulunmuştur. Evli ve 12 yaşında bir kızı bulunan Arıyak üç dil bilmekteydi.⁴⁷³

1952 yılında İstanbul’da doğan Engin Sever 1969 yılında Polis Kolejini, 1972 yılında Polis Enstitüsü yüksek bölümünü bitirdi. Enstitüyü bitirdikten sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü kadrosunda komiser muavini olarak çalışmaya başlayan Sever, komiser ve Başkomiserliğe terfi etti. Başkomiser olduktan sonra 18.5.1979 tarihinde iki yıl süreyle Sydney Başkonsoloslusunda koruma görevi almak üzere Avustralya’ya gitti. Başkomiser Engin Sever bekârdı.⁴⁷⁴

⁴⁷¹ *Milliyet*, 18 Aralık 1980.

⁴⁷² *Milliyet*, 18 Aralık 1980.

⁴⁷³ *Milliyet*, 18 Aralık 1980.

⁴⁷⁴ *Milliyet*, 18 Aralık 1980.

3.1.124. Avustralya Arıyak ve Sever'in Katillerinin Yakalanmasına Yardım Edenlere 10 Milyon Lira Ödül Verecek

Avustralya'da on binlerce Türk, Şarik Arıyak ve Engin Sever'in şehit edilmesini protesto için gösteriler düzenliyor.

Güngör Büyükgönenç-Melburn-Sydney Başkonsolosumuz Şarik Arıyak ve koruma görevlisi Engin Sever'in Ermeni tedhiş örgütü tarafından öldürülmesi üzerine polis geniş çaplı bir operasyona girişmiş, katiller hakkında bilgi vererek yakalanmalarını sağlayan kişiye 100 bin dolar (10 milyon lira) verileceğini açıklamıştır. Cinayet sırasında katiller tarafından kullanılan "Honda" marka motosiklet olay yerinin bir kilometre uzağında çıkmaz bir sokakta elektrik direğine zincirle bağlı halde bulunmuştur. Motosikletin 8 gün önce çalındığı ve plakanın sahte olduğu belirlenmiştir. Sydney'de sayıları 30 bini bulan Türkler, suikast olayından duyulan büyük acıyı belirtmek için yarın bir sessiz yürüyüş yapacaktır. Melbourne'daki 25 bin Türk de aynı amaçla Pazar günü bir miting düzenlemiştir. Bu arada görgü tanığı bir kadın, polise verdiği ifade de, iki katilin "Profesyoneller kadar soğukkanlı olduklarını" söylemiştir.⁴⁷⁵

Ermeniler Ne Diyor?

Sydney'deki Ermeni Kilisesi Başpiskoposu Kazancıyan olaydan sonra yaptığı açıklamada, "Cinayetten kentte yaşayan 20 bin Ermeni'yi sorumlu tutmak iddiası gülünç ve asılsızdır. Aslında Avustralya'da böyle bir Ermeni örgütü de yoktur" demiştir.⁴⁷⁶

Türkler İnfial İçinde

Acı olayın Türk toplumu üzerinde yarattığı üzüntü sonucu heyecana kapılan Sydney'deki Türk Sosyal Yardım Derneği'nin bazı üyeleri Avustralya basınının verdikleri demeçlerde, "Avustralya gibi sakin, siyasi olay ve suikastların görülmediği bir ülke tarihinde ilk defa gerçekleştirilen insafsız çirkin, alçakça ve adaletsiz bir cinayetin karşılıksız bırakılmayacağını" söylemişlerdir.⁴⁷⁷

Canberra Büyükelçimiz Hasan Üner ve Sydney Başkonsolos Vekili Kerem Altan, Türk toplumuna sürekli metanet ve sabır tavsiyelerinde bulunmaktadırlar.

⁴⁷⁵ Milliyet, 19 Aralık 1980.

⁴⁷⁶ Milliyet, 19 Aralık 1980.

⁴⁷⁷ Milliyet, 19 Aralık 1980.

Avustralya'daki Türk elçilik ve konsolosluk mensupları ile federal polis, katillerin Avustralya içinden olmayıp, büyük olasılıkla dışarıdan gelmiş kişiler olduğunu belirtmişlerdir. Aynı kaynaklara göre, katilleri suça profesyonel bir örgüt yöneltmiştir. Yine genel kanı katillerin olaydan çok kısa süre sonra Avustralya'yı terk etmiş olduklarıdır. Öldürülen Başkonsolos Arıyak'ın yakın arkadaşı Melbourne Başkonsolosu Ali Toros, Avustralya polis yetkililerine 24 saat sürekli koruma isteğinde bulunmuştur. Nitekim konsoloslüğün koruma ekibi takviye edilmiştir. Başkonsolos Ali Toros ise sürekli tabanca taşımakla ve yastığının altında dahi tabanca bulundurmaktadır.⁴⁷⁸

Cenazeler

Şarik Arıyak ve Engin Sever'in cenazeleri önümüzdeki hafta Sydney'de yapılacak özel bir törenle Türkiye'ye gönderilecektir.⁴⁷⁹

Cemaat Liderinin Sözleri

Bu arada İstanbul'daki Ermeni Katolik Cemaati Ruhani Lideri Başpiskopos Ohannes Çolakyan, çeşitli ülkelerdeki Ermeni soydaşlarından Türk diplomatlarına yöneltilen utanç verici olaylara karışmamalarını ve herhangi bir örgütün oyununa gelmemelerini istemiştir. Çolakyan, dün yaptığı yazılı açıklamada, Şarik Arıyak ile Engin Sever'in şehit edilmelerini şiddetle kınadıklarını da bildirmiştir.⁴⁸⁰

Başpiskopos 'un Sözleri

Ermeni Ortodoks Cemaati Başpiskoposu Şınork Kalustyan, Sydney Başkonsolosumuz Şarik Arıyak ve koruma polisi Engin Sever'in öldürülmesi olayı ile ilgili olarak düzenlediği basın toplantısında, "*Cinayetin Ermeni cemaati içinde büyük yara açtığını, saldırıyı tel' in ettiklerini*" belirtmiştir. Başpiskopos Kalustyan, son olayda da daha önce olduğu gibi bir telefon konuşmasına dayanarak sorumluluğun Ermenilerin üzerine yıkıldığını belirtmiş, "*Bunun Türk-Ermeni kardeşliğini bozmak isteyen uluslararası çarkın bir parçası olduğunu*" belirtmiştir.⁴⁸¹

⁴⁷⁸ *Milliyet*, 19 Aralık 1980.

⁴⁷⁹ *Milliyet*, 19 Aralık 1980.

⁴⁸⁰ *Milliyet*, 19 Aralık 1980.

⁴⁸¹ *Milliyet*, 19 Aralık 1980.

110 Türk Diplomatın Yaşadığı Brüksel’de Polis Kaygı İçinde

Dış Haberler Servisi

Sydney’de işlenen son cinayetten sonra Brüksel’deki Türk temsilciliklerinin tamamında olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştır. İlgili Türk temsilciliklerinin, Ermeniler tarafından sürekli tehdit edildiğini belirtmişlerdir. Telefonla yapılan tehditlerde pek yakında eyleme geçileceği ileri sürülmektedir. Brüksel’de bugüne kadar herhangi bir olay cereyan etmemesine karşın Belçika polisi giderek artan tehditler karşısında kaygısını gizlememektedir. Diplomatik pasaportlu 110 Türk’ün bulunduğu Belçika başkentinde önlemler artırılırken, Türk temsilcilikleri hem içerden hem dışardan korunmaktadır.⁴⁸²

BM’nin Diplomatların Korunmasına İlişkin Kararı İlk Kez Türkiye İçin Uygulanıyor

New York-İskender Songur Bildiriyor-Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda bir süre önce kabul edilmiş olan “*diplomatların korunması*” ile ilgili kararı ilk kez Türkiye’nin Sydney Başkonsolosu Şarik Arıyak’ın şehit edilmesi dolayısıyla uygulanacaktır. Son olarak Genel Kurul tarafından kabul edilen karara göre, Avustralya Hükümetinin olayı ayrıntıları ile anlatan bir raporu en kısa süre içinde BM Genel Sekreterine iletmesi gerekmektedir. Raporda benzer bir olayın yinelenmemesi için alınacak önlemler de sıralanacaktır.⁴⁸³

3.1.125. Sydney’deki Türk Toplumu, Öldürülen Konsolosumuz ve Koruma Polisi İçin Yürüyüş Yaptı

Sydney-Güngör Büyükgönenç Bildiriyor-Ermenilerce öldürülen Başkonsolosumuz Şarik Arıyak ile koruma polisi Engin Sever için Sydney’deki Türk toplumu dün olaysız bir yürüyüş, arkasından da anma töreni yapmıştır. Yürüyüşe 3 bin kişinin katılması beklenirken belediye binasının önündeki meydana yaşlısıyla, genciyle, kadınıyla, çocuğuyla, sakatı ve hatta iş kazasında yaralananı ile yaklaşık 8 bini bulan bir topluluk katılmıştır. Hareketli Noel alışverişi dolayısıyla sokakları dolduran Sydney halkı da hüznü dolu bakışlarla Türk toplumunun düzenlediği olgun yürüyüşü

⁴⁸² Milliyet, 19 Aralık 1980.

⁴⁸³ Milliyet, 19 Aralık 1980.

izlemiştir. Elllerinde cinayeti kınayan dövizler taşıyan Türkler şehrin öbür ucundaki Hyde Park’a kadar yürümüşlerdir. Burada “*Harp Anıtı*” önünde toplanmışlar ve kaybettiğimiz iki “*vatan evladı*” için bir dakikalık saygı duruşunda bulunmuşlardır. Sydney’in 35 derecelik yaz sıcaklığında çok sıkı güvenlik önlemleri altında yapılan yürüyüş ve anma töreninde hiçbir olay çıkmamıştır. Radyo ve TV istasyonları törene ilk haberlerinde yer vermişlerdir.⁴⁸⁴

3.1.126. Brüksel Eğitim Müşavirliği Saldırıya Uğradı

Brüksel-Nusret Özgül-Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği, bilinmeyen kişilerin saldırısına uğramıştır. Saldırının Ermenilerden geldiği görüşünden hareket eden Belçika güvenlik kuvvetleri özel araştırma ekipleriyle patlayıcı madde aramışlar ancak, bir sonuca varamamışlardır. Elde edilen bilgilere göre Eğitim Müşavirliğinin Türkiye Büyükelçilik binasının da üzerinde bulunduğu Avenue Mollere’deki bürosunun kapısı kırılarak içeri girilmiş, kimlikleri henüz belirlenemeyen kişiler, kilitli bölmelerdeki evrakları karıştırmışlar, çekmecedeki bulunan yaklaşık 9 bin Türk lirasını da alarak kaçmışlardır. Parmak izi araştırması yapan Belçika polisi olayın adı suç görünümü verilerek gizlenmek istendiği tezinden hareket ederek soruşturmasını genişletmiştir. Müşavirlik Dairesi 2 yıl önce de saldırıya uğramış, olayı üstlenen Ermeni örgütünün posta kutusuna koyduğu bombanın patlamasıyla hasar görmüştü.⁴⁸⁵

Türkmen’in Mesajı

Ankara- Özel-Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, Avustralya Dışişleri Bakanı Strect’e gönderdiği mesajda, Avustralya Hükümetince Arıyak ve Sever’in katillerinin yakalanacağı konusunda verilen teminatı memnurlukla karşıladığını, belirtmiştir.⁴⁸⁶

3.1.126. Arıyak ve Sever İçin Yarın Ankara’da Devlet Töreni Yapılacak

Sydney’de cenazeleri göndermek için yapılan törene, Avustralyalı bakanlar ve çok sayıda diplomat da katıldı. Çok sayıda Avustralyalının da katıldığı törenden sonra, iki şehidin cenazeleri Sydney’den yola çıkarıldı. Melburn-Güngör Büyükgöneç

⁴⁸⁴ *Milliyet*, 21 Aralık 1980.

⁴⁸⁵ *Milliyet*, 23 Aralık 1980.

⁴⁸⁶ *Milliyet*, 23 Aralık 1980.

Bildiriyor-Ermeni tedhişçiler tarafından geçen hafta sonunda öldürülen Sydney Başkonsolosu Şarik Arıyak ile koruma görevlisi Engin Sever için dün Sydney'deki Başkonsolosluk' ta cenazeler gönderilirken yapılan törene Avustralya Maliye Bakanı John Howard (Başbakan ve Başbakan yardımcısından sonra 2'nci sırayı alır) ve öteki Avustralyalı bakanlar, Avustralya'daki yabancı misyon şefleri de katılmıştır. Törene Canberra Büyükelçimiz Hasan Öner ile Avustralya'daki öteki Türk diplomatları, yakınları, Türk göçmenler ve çok sayıda Avustralyalı da törene katılmıştır. Sydney'in Woollahra kesimindeki Başkonsolosluktaki törende konuşan Maliye Bakanı John Howard özetle, *"Katiller, Avustralyalıların olaydan duyduğu nefret ve laneti haketmişlerdir."* demiştir. Törende Çanakkale savaşında Türklere karşı savaşmış ANZAC'lar da konuşmalar yaparak. Arıyak'ın kişilisinden övgü ile söz etmişlerdir. Sydney'de 17 Aralık Çarşamba günü Ermeni teröristlerin silahlı saldırıları sonunda hayatlarını kaybeden Sydney Başkonsolosumuz Şarik Arıyak ve koruma görevlisi Engin Sever için, yarın Ankara'da bir devlet töreni düzenlenecektir.⁴⁸⁷

3.1.127. Arıyak ve Sever'in Cenazeleri Yurda Getirildi

Ankara-Anka-Avustralya'da yasa dışı bir Ermeni örgütü tarafından şehit edilen Sydney Başkonsolosumuz Şarik Arıyak ile koruma polisi Engin Sever'in cenazeleri dün gece uçakla Ankara'ya getirilmiştir. Şehit Başkonsolos Arıyak ve koruma polisi Sever için, bugün saat 11'de Dışişleri Bakanlığı önünde bir tören düzenlenecektir. Maltepe Camii'nde kılınacak öğle namazından sonra şehit Başkonsolos Arıyak Ankara Cebeci Asri Mezarlığı'nda toprağa verilecektir. Koruma polisi Engin Sever'in naaşı ise ailesinin isteği üzerine İstanbul'da defnedilecektir.⁴⁸⁸

3.1.128. Zürih Havaalanına Bombayı Türk-Ermeni Tedhişçilerinin Koyduğu Sanılıyor

Zürih-UPİ-Zürih Havaalanı'nın radarlarından biri Noel gecesi havaya uçurulmuştur. Ana uçuş pistlerinden birinin yanında da bir bomba bulunmuş ve zararsız duruma getirilmiştir. Polis yetkilileri, bombaların Türk - Ermeni tedhişçilerince yerleştirilmiş olduğunun sanıldığını bildirmiştir. Polis, bu tahmini üzerinde ayrını

⁴⁸⁷ Milliyet, 25 Aralık 1980.

⁴⁸⁸ Milliyet, 26 Aralık 1980.

vermekten kaçınmıştır. Havaya uçurulan radar pistten 3 km uzaklıkta bulunuyordu. Patlamadan sonra havaalanını arayan uzmanlar, pistin yanında da 2 kiloluk patlayıcı madde bulmuşlardır.⁴⁸⁹

3.1.129. Arıyak Ankara’da Sever İstanbul’da Toprağa Verildi

İlter Türkmen, “*Cinayetlerin amacı Türk milletini sindirmektir*” dedi. Avustralya’da yasa dışı bir Ermeni terör örgütüne şehit edilen Sydney Başkonsolosumuz Şarık Arıyak, dün Ankara’nın Cebeci Asri Mezarlığı’nda, koruma görevlisi Engin Sever ise İstanbul Edirnekapı Polis Şehitliği’nde törenle toprağa verilmiştir. Arıyak için Başbakanlık önünde yapılan ABD ile Avustralya Büyükelçilerinin de katıldığı kalabalık törende konuşan Dışişleri Bakanı İlter Türkmen, “*Türk ulusunu sindirmek isteyen hainlerin amacına ulaşamayacağını*” söylemiştir. Dışişleri Bakanlığı İkili Kültürel İlişkiler Daire Başkanı Nejat Taylan da konuşmasında, “*Umarız Arıyak ve Sever, verdiğimiz son şehitlerdir*” demiştir.⁴⁹⁰

3.1.130. Ermeni Teröristleri Savunan İsviçreli Bir Avukat Saldırıya Uğradı

İsviçre’nin Cenevre kentinde bir süre önce kaldıkları otel odasında bulundurdıkları bir bombanın patlaması üzerine tutuklanan iki Ermeni teröristin savunmasını üstlenen bir İsviçreli avukat, kimliği bilinmeyen bir kişinin saldırısına uğrayarak yaralanmıştır. Gerald Benoit adlı avukatın, yazıhanesinden çıktıktan sonra, elinde zincirle birbirine bağlanmış iki sopa bulunan bir kişinin saldırısına uğradığı ve bacağı üç yerden kırılan avukatın yüzünde de ciddi yaralar bulunduğu belirtilmiştir. İsviçre polisi, avukatın uğradığı saldırı ile savunduğu Ermeniler arasında bir ilişki bulunup bulunmadığının henüz anlayamadığını, saldırganın yakalanmasına çalışıldığını bildirmiştir.⁴⁹¹

⁴⁸⁹ Milliyet, 27 Aralık 1980.

⁴⁹⁰ Milliyet, 27 Aralık 1980.

⁴⁹¹ Milliyet, 29 Aralık 1980.

3.2. KÖŞE YAZILARI

3.2.1. Dışarıdaki Cinayet Özendiricileri (Abdi İpekçi)

Yurt dışında görevli Türk diplomatlarına karşı işlenen cinayetler dizisine, Madrid'de eklenen son kanlı halkadan sonra, dehşet verici bazı gelişmelerle karşılaşyoruz. Bu alçakça eylemleri kınama konusunda hiçbir istek duymayan yabancı basın, şimdi Ermeni teröristlerinin isteklerini yerine getirmekte, onların amaçlarına aracılık etmekte ve bu tutumları ile cinayetlerin işlenmesini özendirilmektedir. İşin korkunç ve şaşırtıcı yanı şudur: Böylesine bir gaflete düşenler, sıradan gazeteler değildir. Uluslararası basın çevrelerinde saygınlıkları ile tanınan ünlü dergilerdir. İngilizlerin Economist'i, Almanların Spiegel'i gibi...

Birkaç hafta önce Economist, Madrid'deki cinayet dolayısıyla uzunca bir yazı yayınlamış, o olaya hiçbir kınama gereği duymadan şöyle bir deşindikten sonra, tarihteki Türk-Ermeni ilişkilerini ele almıştı. Tamamen tek yanlı bir yaklaşımla anlatılan bu ilişkilerde soykırım iddiaları, Ermenilerin istedikleri biçimde yansıtılmıştı. Ermenilerin anavatanlarının bugünkü Türkiye Cumhuriyeti toprakları içinde kaldığı ileri sürülmüştü. Böylelikle işlenen cinayetler adeta haklı gösterilmişti. Terörist Ermeni örgütlerinin isteği buydu. Onlar, masum insanları sansasyonel bir biçimde öldürürken bu tür yayınların yapılmasını sağlamayı amaçlıyorlardı.

Economist Bu Amaca Hizmet Etmeyi Üstlendi. Aradan birkaç hafta geçtikten sonra aynı hizmetin bu kez Spiegel dergisi tarafından da yerine getirildiğini görüyoruz. Spiegel, geç kalışını gidermek istercesine daha da geniş bir yayında bulunmuştur. Ermeni kaynaklarına dayanan bilgilerin yanı sıra, yine o kaynaklarca çizilmiş soykırım resimlerini, Türk toprakları üzerindeki Ermenistan haritalarını yayınlamıştır.

İşlenen her cinayetten sonra, terörist ve fanatik Ermeni örgütlerinin güttükleri davanın propagandasına sayfalarını ayırmakta hiçbir sakınca duymayanlar yeni cinayetlerin işlenmesini özendirmiş olmuyorlar mı? O örgütler bu bedava propagandayı sürdürmek için hiç çekinmeden masum kişileri alçakça kurban etmeye devam etmeyecekler mi?

Economist ve Spiegel gibi ciddi ve güvenilir tanınan dergiler de onlara alet olduktan sonra elbette devam edecekler. Hele cinayetleri işledikleri ülkelerin polisleri

onların hiçbirini yakalayamadığına, hiçbir izlerini bulamadığına göre bu işi, elbette rahatça sürdürecekler. Economist, Spiegel ve benzerlerinin yaptıkları, bir insanlık suçudur. Meslektaş olarak bundan utanıyoruz.

Utandığımız bir başka nokta da bu olaylar karşısında dış temsilciliklerimizin sessizliğidir. Hariciyemizin, üstelik kendi üyelerini hedef alan eylemleri adeta öven ve özendiren yayınlara karşı hiçbir girişimde bulunmamasını, bu yayınların ne korkunç sonuçlara hizmet ettiğini hatırlatmamasını, herhangi bir açıklama gönderme gereği bile duymamasını hayret ve dehşetle karşılıyoruz.⁴⁹²

3.2.2. Altın Madalya' ya Doğru (Refik Erduran)

Ermeni kökenli birtakım kişiler 64 yıl öncesinin olaylarını Atina'da protesto ettiler. Biz bu protestoyu kınadık. Onlar bizim protestoyu kınamamızı protesto ettiler. Şimdi onların protestosunu kınamamızı protesto edişlerini kınayışımızı protesto edecekler. Tuhaf bir yazgı oluştu biz Türkler için. Yalnız o Ermenilerle değil, Yunanlılarla, Kıbrıs Rumlarıyla, IMF'ye varıncaya kadar çeşitli güçler ve kuruluşlarla bu tür sonsuz “*top atıp tutma*” çekişmeleri içindeyiz. Tevekkeli, başarı sağladığımız tek spor dalı voleybol olmuyor!

Bu Oyuna Dikkat!

Aslında, oynamıyoruz ama Amerikan futbolunda da başarılı olmamız gerekir, çünkü en çok karambol yada rahmetli Ulunay'ın deyiimiyle “*Domuz Topu*”sergileyen spor odur. Oynayanlar sık sık alt alta, üst üste birbirlerine dolanıp kördüğüm olurlar, top kimin elinde, kim kime niçin yumulup ne yapıyor, anlayamazsınız. Aynı, bizim gitgide daha sık içinde düşmekte olduğumuz durumlardaki gibi...

Doğu sınırlarımıza bakın, hangi çıkarlar ve oyunlar birbirine dolanıp düğüm yumağı olmuş, Batı petrol çıkarlarını koruma derdinde. İsrail Batı'yı bizim çökmek üzere olduğumuza inandırmaya çalışıyor. Sınırımız dışında birtakım Kürtler gerçek bağımsızlık ararken başkaları Batı ya da Doğu'nun manevralarına alet olmakta. İran kendi düğümlerini çözmek için debelenmekte. Ermeni militanları bu fırsatlardan yararlanmaya çabalıyorlar. Filistinliler kendi davalarını yürütmek için Humeyni ile el

⁴⁹² Abdi İpekçi, “Dışarıdaki Cinayet Özendiricileri”, *Milliyet*, 6 Temmuz 1978.

ele vermişler. O işin ucu Mısır'a dokunuyor. Kıbrıs Rum kesimi bize karşı bir şeylere katkıda bulunabilecekleri umuduyla tüm fanatiklere kucak açmış. Suriye ve Irak kendi oyunlarını oynuyorlar... Daha sayayım mı? Diyeceğim, yurt içindeki karambollerini izlemekten bunalıyorsanız, şu düşünceyle ferahlayın azıcık: Kördüğümünün hepsini biz üretmiyoruz. Çoğu ithal malı. Tüm oyunlardan yenik de çıkmayabiliriz. Elverir ki topu gözden kaçırmayalım. Ve bizim açımızdan kim domuz kim değil, anlayalım artık.⁴⁹³

3.2.3. Ermeni Meselesi (Burhan Felek)

Geçmiş Zaman Olur ki

Vukuundan 60 yıl sonra Türkiye’de yeni bir Ermeni meselesi çıkacağı kimsenin aklına gelmezdi. Ama bugün bildiğiniz gibi, Türkiye Ermeni meselesiyle tehlikeli bir şekilde karşı karşıyadır. Görünüşe göre, Türkiye ile asla teması olmamış, Türkiye dışında yetişmiş ve şartlanmış birtakım fanatik Ermeni fedailer, Türkiye’nin dış temsilcilikleri ve onların mensuplarına saldırmaktadırlar. Bugüne kadar büyük elçiden, Büyükelçi eşine, oğluna, sefaret erkânına ve daha benzerlerine karşı olan suikastların kurbanları 8-10’u bulmuştur. Bunun sebebini bu suikastın faileri saklamıyorlar. 60 yıl önceki Ermeni tehciri ve Ermeni kırımının intikamını alıyorlarmış. Bu yazıyı yazan kalem de Cenab-ı Hakkın bir lütfu olarak uzunca yaşamamış olsaydı şimdi Türkiye’de Ermeni meselesinin ne olduğunu pek bilemezdi. Ama biz, hadiseyi yaşamış olmak itibarıyla bunu size belki tekrarlayarak anlatmaya mecburuz.

Malum ola ki, Türkiye’de tabi saltanat devrinde Ermenilere karşı hiçbir husumet yoktu. Bilakis Ermeniler hele İttihatçılar devrinde diğer gayrimüslim unsurlara nazaran daha itibarda idiler. Çünkü. Osmanlı kültürüne onlar hakkıyla sahiptiler. Büyük aktörlerden, büyük musiki üstatlarına, hatta Diren Kelekyan Efendi gibi büyük bir gazetenin “*Sabah Gazetesi*” Başmuharrirliğine kadar yükselmiş Ermeniler vardı. Bunun yanında Noradokyan Efendi Dışişleri Bakanı, Hallaçyan Efendi Nafia Nazırı (Bayındırlık) olmuşlardı. Meşhur Posta Telgraf Nazırı Oskan Efendi adında kıymetli bir Ermeni de posta telgrafı ıslah etmişti. İttihatçılar Ermenilerle işbirliği yapmışlardı. Meclise Vartalkes Efendi gibi ihtilalci Ermenileri sokacak kadar içli dışlı idiler. Senato’da Aram Efendi gibi maruf Ermeni ricali azaydı.

⁴⁹³ Refik Erduran, “Altın Madalya’ ya Doğru”, *Milliyet*, 29 Nisan 1979.

Bu saltanat devrinde hep böyle iken, Ermeniler iki defa ihtilal teşebbüsünde bulunmuşlardır. Bunlardan birini ben yalnız işittim. Çünkü o zaman çocuktum. Osmanlı Bankasını da uçurup İstanbul'u ele geçirmek üzere hazırlanmış bir planı o zaman hangi mevkii işgal ettiğini bilmediğim Küçük Sait Paşa (8 defa sadrazam ve Ayan Meclisi Reisi) haber alarak medrese softalarını hazırlatmış ve bu Ermeni ayaklanmasını feci şekilde bastırmış imiş. Ben bunu sadece babamdan ve büyüklerimden işittim. İkinci Ermeni saldırısı 1906 Temmuz ayında vuku buldu.

Bunu öğrendiğim gibi belki tekrarlıyorum ama aradan üç nesil 20 seneden 60 yılı geçmiş olduğuna göre, pek çok kimse bu hadiseleri birinci defa öğreneceğinden emin olarak anlatıyordu. Temmuz 1906'da bir Cuma günü öğle üzeri Şair Talat Bey'in İhsaniye'de 4 katlı ve Yıldız'a kadar uzanan geniş manzaralı evinin üst katındaki küçük çalışma odasında babamla birlikte oturuyorduk. Bir büyük patlama oldu. Hemen yıldız istikametine baktık. Toz duman içindeydi. Herhalde Padişaha bir suikast yapıldığından emin olarak bekledik. O zamanlar öyle gazetelere telefon edip haber almak ne mümkün, ne de müsaitti. Bekledik. Bir-iki saat sonra Lala Bey adında şehzadelerinin lalalığını daha doğrusu mürebbiyeliğini yapan beyaz sakallı, muhterem bir zatın cesedini evine getirdiler. Oradan öğrendik ki Ermeniler, İkinci Abdülhamid'e bir saatli bomba hazırlamışlar ve patlatmışlar. Öğrendiğimize göre bomba, 4 kilo melinit denilen patlayıcı maddeden yapılmış saatli bir bombaymış, ikinci Abdülhamid'in hiç değişmeyen Cuma Selamlığı hareketini saatiyle inceden inceye tetkik etmişler ve tam arabasına bineceği saatte patlamak ürere bombayı ayarlamışlar. Ne var ki. Padişahın Hamidiye Camii'nin kapısında Şeyhülislam Cemalettin Efendi'yle iki dakika görüşeceği tutmuş ve o tevakkuf esnasında bomba patlamış. Bombanın şiddetine bakın ki, 26 ölü ve 50'den fazla yaralı vardı. Çoğu da askerlerden ve maiyet adamlarındandı. Görgü şahitlerinin ifadelerine göre o korkak Padişah hiç füturunu bozmadan gene arabasına binmiş ve mutadî üzere arabayı kendi kullanarak Yıldız Sarayı'na dönmüş.

Bomba o kadar kuvvetliydi ki, hadise yerinde suikastın keşfine yarayacak en küçük bir alamet bulamamışlar, sadece bir araba tekerlek başı ele geçmişti. Padişah bu hadiseyi tahkik için bir komisyon kurdu. Reisi Lübnanlı Katoliklerden Necip Melhame Paşa ve istintak hâkimi de meşhur Necmettin Molla idi. Yapılan tetkik sonunda bu işi Jores adında Belçikalı bir anarşistin tertip ettiği ve birçok Ermeni kapıcıların da eli bulunduğu meydana çıktı. Padişah, Jores'i yakalattı. İdama mahkûm iken Belçika'ya

gönderdi ve aylık bağlayarak kendisine ajan yaptı, öteki Ermenilerden ele geçenler, daha muhakemeleri esnasında intihar ettiler ve bu iş böylece kapanmış oluyor.

Padişahın Ermenilere karşı olan iyi nazarı gene değişmemişti. Çünkü bütün bu faciaların kahramanı olan Ermeniler Doğu vilayetleri halkındandı. İstanbullu Ermenilerin böyle facialara karıştıkları görülmemişti. Daha üçüncü Selim'den beri Ermenilerin musiki, fikir ve sanat kollarındaki değerlerini Osmanlı devleti daima takdir etmişti. Dolmabahçe Sarayı ve Camii'ni Serkiz Kalfa isminde bir Ermeni mimar yapmıştı. Tiyatro sanatında Fehim Efendi'den gayri ne kadar artist varsa, başta Mınakyan Efendi olduğu halde, hep Ermenilerin elindeydi. Meşhur bestekâr Leon Hanciyan gözü görmeyen bir büyük musiki üstadıydı. Ben bile bazen dersine giderdim.

Ermeniler Osmanlı devrinde böyle bir müstesna mevkie sahip iken, devleti yıkmaya ve ihtilal çıkarıp maalesef Türkiye'nin aleyhinde olan Avrupa'nın müdahalesini çekmeye uğraştılar. Muvaffak olamadılar. 1917 de Rus cephesinde ordularımız geri çekildikçe gelen Ermeni çeteleri yapmadık facia bırakmadılar. Bunu vaktiyle Amerika Hükümeti tahkik ettirmiş ve Türklerin bu hususta masum olduklarına dair bir komisyonun raporuyla dosyayı kapatmıştı. Dışişleri Bakanlığı arşivinde herhalde bu raporların suretleri vardır. Ama Şarkta ki, Rus ordusu Türkiye'ye girmeden ona öncülük eden Ermeni çeteleri Müslümanları camilere doldurup yakmaya başlayınca, mağlup Türkiye de, buradaki Ermenileri derleyip toplayarak Ermeni tehcirini tatbika başladı. Bu, Ermenilerin yaptıklarının bir mukabelesinden başka bir şey değildi. Bu sırada kim daha fazla kırıldı? Bunun ne hesabı tutulmuştur, ne de tutulur. Böylece Şark'taki Ermeniler, Dördüncü Ordu sahasına intikal ettirildi. Buna da “*tehcir*” adı verildi. “*Tehcir*”, zorla hicret ettirmek manasına gelir.

Dördüncü Ordu Komutanı Bahriye Nazırı Sakallı Cemal Paşa, kendi ordusunun hudutları içine giren Ermenileri ve bilhassa anası, babası kaybolmuş çocukları büyük bir şefkatle korudu. Bunları Lübnan'a yerleştirdi. Bugün Lübnan da bulunan Ermeniler ise, bu Cemal Paşa'nın koruduğu Ermeni çocuklarıdır, Hala Lübnan Cumhurbaşkanı'nın Serkis adında bir Ermeni olduğunu söylersek, Paşanın Ermenilere yaptığı himayenin ne kadar kıymetli olduğunu takdir kolay olur. Ama. Cemal Paşa'yı harpten sonra Ermeniler öldürdü. Bu da onun mükâfatıydı.

Şimdi bütün bu hikâyeleri anlatmanın zamanı değildi. Değildi ama Türkiye’de ne yaşamış, ne de Türklerle temas etmiş dış doğumlu birtakım Ermeni fanatikleri 60-65 yıl evvelki facianın şimdi tekrarını istiyorlar gibi görünüyor ve Türklerden, babalarının, belki de dedelerinin intikamını almaya kalkıyorlar. Bugüne kadar Türk sefaretləri erkânından 7-8 kişinin kanına girdiler. Ne yazık ki, Avrupa’da da bunların faillerini aramakta büyük bir gayret sarf etmiyorlar. O zaman biz kendi kendimizi birkaç cephede müdafaaya mecbur kalacağız.

Bu badirede en çok acındığım kimse ise, bu facialarla yakın uzak alakası olmayan ve burada rahatça iş güçlerini yapmaktan başka emelleri bulunmayan İstanbul Ermenileridir. Korkulur ki, bu fanatik ırktaşlarının dünyadaki Türk düşmanı hareketleri onların buradaki rahatlarını kaçırmaya sebep olmasın. İnşallah da olmaz. Çünkü bu adamların o badirede en küçük payları olmadığına hepimiz inanmaktayız.⁴⁹⁴

3.2.4. Tetik ve Parmak (Mümtaz Soysal)

Londralı “*The Guardian*” gazetesinin yazı işleri müdürlerinden Michael Simmons’la konuşuyorduk. Geçen Aralık ayında Türkiye’nin doğu bölgesine ilişkin bir yazı basmışlar. Bizim Büyükelçiliğin basın ataşesi de, görevi gereği, yazıyı yanıtlayan bir mektup göndermiş, yayınlamışlar. Birkaç gün sonra, 28 Aralık 1979 günü, aynı yazıya ilişkin olarak, Londra’da yerleşmiş bir Rum’un imzasını taşıyan bir okuyucu mektubu daha çıkmış. Mektup, aşağı yukarı, “*Türkler, kendileri gibi olmayan insanlara, azınlıklara eziyet ederler. Bunun en büyük kanıtı, Ermenilerin hala devam eden tepkisidir*” dedikten sonra, şöyle sona eriyormuş: “*Bakalım, Ermeniler size mektup yazmış olan Türk diplomatına nasıl tepki gösterecekler?*” Yani, açıkça hedef gösteren, “*Bu adam da ihmal edilmeyecektir*” diyen bir mektup. Büyükelçiliğin tepkisi üzerine, “*The Guardian*” gazetesi resmen özür dilemek zorunda kalmış, “*Hedef gösterici nitelikteki mektuplar yayınlamak gibi bir geleneğimiz yoktur, gözümüzden kaçmış, kusura bakmayın*” demiş.

Bu olayın gerisinde korkunç bir gerçek yatıyor. Son olarak Bern’deki Büyükelçiye yapılan suikast de dâhil olmak üzere, Türk diplomatlarına yönelik saldırıları aynı gerçeğin çerçevesinde değerlendirmek gerekir.

⁴⁹⁴ Burhan Felek, “Ermeni Meselesi”, *Milliyet*, 18 Kasım 1979.

Gerçek, ilk bakışta farklıymış gibi görünebilir: Cinayetleri, suikastları, saldırıları, şurada burada patlayan bombaları üstlenenler Ermeni örgütleridir. Bu üstlenme, bazen telefonlarla yapıldığı gibi, bazen de açık beyanlarla olur, örneğin, *“Ermenistan Kurtuluşu Ermeni Gizli Ordusu”* adlı örgütün militanları, 1978 Kasımında, ellerine silah alıp yüzlerine maske takarak Beyrut’ta bir basın toplantısı düzenlemişler, *“Türkiye’nin yurt dışındaki temsilciliklerine, temsilcilerine ve hatta Türkiye içindeki çeşitli hedeflere saldırmaya devam edeceklerini açıkça belirtmişlerdir.”*

Dıştan bakıldığı zaman, atalarının doğup büyüdüğü yerlere dönmek ve geçmiş kuşakların öcünü almak isteyenler için sempati besleyerek Ermeni davasına hak verenlere, birtakım örgütlerin bu yolda hala faaliyet göstermesi doğal gözükebilir.

Hatta bu iş için tedhişe başvurulmasını hoş karşılayanlar da çıkabilir. Ama asıl sorulması gereken soru şudur: Bu tedhiş, Birinci Dünya Savaşı’nın ertesinde birkaç yıl sürüp birçok ittifatçının canını aldıktan sonra, niçin yarım yüzyıl bekleyip son yıllarda birdenbire ve yeniden ortaya çıkmıştır? Örgütlü biçimde yeniden ortaya çıkışın başlangıç tarihi, 1974 yazındaki Kıbrıs çıkarmasıdır. Ondan önceki tek olay, 1973’te Los Angeles Başkonsolosu ile yardımcısının öldürülmesi. Ama o olay, akıl dengesi bozuk, çok yaşlanmış ve eski olayları yaşadığı için kendi ömrünü de cinayetle bitirmeye azmetmiş bir kişinin eseri idi. İşin içinde *“örgüt”* ve *“dava”* yoktu.

Örgüt ve dava sözleri, Kıbrıs çıkarmasıyla birlikte ön plana fırlıyor. Daha doğrusu, Ermeni davası, *“Kıbrıs’ın intikamını almak”* için Türkiye’ye karşı sürdürülecek olan uzun süreli mücadelenin çerçevesi içine giriyor. Londralı Rum’un, Türkiyeli diplomatı Ermeni örgütlerine hedef göstermesi, boşuna değildir.

Bu bilinçli bütünleşmenin nereden kaynaklandığını gösteren bir sürü kanıt var:

- 1) Ermeni davasının sürekli propagandasını yapan ve Kıbrıs Türk yönetiminin elindeki bazı bilgilere göre, birtakım karanlık işlere yataklık eden *“Ermeni davasının savunucuları”* adlı kuruluş, Kıbrıs’ın Rum kesimindedir.
- 2) Melkonyan kardeşlerin aynı Rum kesiminde kurdukları Melkonyan Enstitüsü’nün, *“Ermeni Kurtuluş Ordusu”* için eleman yetiştirdiği bilinmektedir.

- 3) Kıbrıs Rum Demokratik Partisi'nin 1977 Nisanında yayınladığı bildiride "*Kıbrıs elenizmi, Ermeni mücadelesini hudutsuz biçimde destekleyecektir*" denildiği unutulmamıştır.
- 4) Başpiskopos Makarios'un 1977 Ağustosunda Ermeni Patriği Koren ile yaptığı görüşmede "*Ermeni sorununu uluslararası düzeye getirme*" ve "*dünya Ermenilerine maddi, manevi her türlü yardımda bulunma*" vaadini verdiği hatırlardadır.
- 5) Rum Yönetimi Başkanı Kipriyanu'nun "*Ermeni davasına hizmetleri*" dolayısıyla patrik Koren'den en büyük nişan olan "*Kilikya Haçı*" nişanını alışı, fotoğraflarıyla birlikte basında yayınlanmıştır.
- 6) Kipriyanu'nun, bir süre önce, New York'taki Ermeni Ulusal Konseyi'nce düzenlenen bir törende, "*Ermeni davasına sağladığı sürekli destek*" nedeniyle "*şilt*" aldığını duymayan kalmamıştır.

Türklerle çok kaynaşmış azınlık olan Ermenilerin acılarını depreştirip silahlı hınca dönüştürme ve Türkiye'yi bu yoldan yıpratma fesadının nerelere kadar uzandığını görmek için biraz da Ege'nin öbür yakasına bakalım:

1) "*Küçük Asya Halkları ve Kıbrıs Mücadeleleri Koordinasyon Komitesi*"nin merkezi Atina'dadır ve bu örgütün Ermeni tedhişiyle bağlantısına ilişkin kanıtlar vardır.

2) "*Küçük Asya'yı Kurtarma Komitesi*"nin Atina şubesinde yayınlanan "*Parçalanmış Anadolu*" haritalarında Ermenistan sık sık yer alır.

3) Geçenlerde Yunan Hükümetinin izniyle açılan bir Ermeni sergisinde, şimdiye kadar öldürülmüş Türk Büyükelçilerinin resimlerini sergilendiği, resimlerin altına "*intikamımız şimdi başlıyor*" gibi sözler yazılıp Ermeni Gizli Ordusunun Türkiye'deki operasyonlarından söz edildiği, Ankara'ya gelen resmî raporlarda vardır.

4) İsviçre televizyonunda gösterilen "*Ermeni Halkı*" adlı filmin Yunanistan'da çekildiği, Yunan rejisörü Nikos Konduras'ın "*Ermeni mezalimi*" konulu bir filmin çekimine başladığı ve bu filmde Yunan askerlerinin figüran olarak görevlendirildikleri bilinmektedir.

Kıbrıs çıkartması, çok kişinin şimdi iddia ettiği gibi bir genişleme ve ezme politikasının sonucu değil, Batı'nın şamar oğlanı olmaya itilen bir toplumun böyle bir gidişe "*dur*" deyip haklarına sahip çıkışıydı. Batı'nın, çok çeşitli yönleriyle ve

uzantılarıyla, içine sindiremediği ve kabul edemediği, bu başkaldırıdır. O kadar ki, uyanan tepkinin, dolaylı yollardan ve tetikleri çektiren parmaklar aracılığıyla cinayetlere dönüşmesi bile kimseyi çok fazla rahatsız etmemektedir. Vaktiyle, bir İsrail Başkonsolosu kaçırıldı diye binlerce insanını apar topar demir parmaklıklar gerisine atan bir Türkiye, kendi diplomatlarının sapır sapır öldürülüşüne isyan etmeyen bir Batı dünyasının kapılarında hala ilgi ve sempati beklemektedir.⁴⁹⁵

3.2.5. Arıza (Refik Erduran)

Geçenlerde International Herald Tribüne gazetesi Türk diplomatlarının öldürülmeleri ile ilgili bir yorum yayınladı. Kendi de yarı Ermeni kökenli olduğunu söyleyen profesör yazar şöyle diyordu özetle: Evet, 65 yıl önce geçmiş olaylardan ötürü şimdi suçsuz insanların vurulmaları korkunç bir saçmalaktır. Gelgelelim o olaylar öyle sarsıcı şoklar idi ki, bugün hala birtakım Ermenilerin, gözlerinde çılgınca parıltılarla dolaşmakta olmalarına şaşmamak gerekir. Peki, şaşmayalım. Ama şunu sormamıza da izin verilsin: Saçma ve kısırdöngüleri kırmak insan kafasının işlevlerinden değil midir? Bugünkü Türkler de suçsuz temsilcilerini yitirmenin uzayıp giden şokları ile yine çileden çıkıp Ermenilere karşı misillemeye girişirlerse, bu çıldırtıcı etki-tepki zincirinin sonu nereye varır? Nereye varabileceğinin en fantastik örneklerinden birini İran olaylarında görüyoruz. Patlamaya hazır atom bombasına benzer bir sorunu Amerika'nın helikopterle kurcalaması çılgınlık elbette. Ama İran'ın elçilik basarak ele geçirdiği bir sürü insanla “*canlarını aldım, alıyorum*” diye altı aydır kedi-fare oyunu sürdürmesi çıldırtıcı değil mi? Evet, çıldırtıcı! Ancak etki-tepki soruşturmasına girişirsek orada duramayız. Bir aşama öncesine de bakmak gerek.

İran halkının başından attığı bir despotu CIA gücü ile yeniden tahtına oturtmak onun şahane soygun ve cinayetlerini 30 yıl boyunca alkışlayarak desteklemek çıldırtıcı değil mi? O da çıldırtıcı. Peki, ne olacak? Sağduyu bir yerde ağır basacak, bu cehennem maçında hasımları birbirlerini çıldırtmaktan vazgeçirebilecek mi? Hiç iyimser değilim. Son Amerikan fiyaskosunun nedeninin “*helikopter arızası*” olduğuna inanmakta da güçlük çekiyorum. Harekât içinde harekât, kılıf içinde kılıf var gibi geliyor bana. Sorun “*insancıl kurtarma kaygıları*” değil, buram buram petrol hırsı kokuyor. Yazık ki 20.

⁴⁹⁵ Mümtaz Soysal, “Tetik ve Parmak”, *Milliyet*, Şubat 1980.

yüzyıl insanının beyni hala o tür buğuların alabildiğine etkisinde. Asıl “arıza” da orada zaten.⁴⁹⁶

3.2.6. Yararı (Refik Erduran)

Mercek-Refik Erduran-Dışalım türlerimizin en tersi, en korkuncu, en sinir bozucusu yabancı ülkelerden Türkiye’ye vatandaş cenazesi ithalatımız. Yurdumuzda silahla cenaze üretimi yetersizmiş gibi, başka yerlerde kurşunlanmış temsilcilerimiz ve yakınlarının tabutlarını buraya taşır olduk sık sık. Ölüm acısını hafifletebilecek bir tek etken vardır: Yaşamın kısa kesilmesinin hiç değilse önemli bir yararı olduğunu bilmek. Peki, dün gördüğümüz ataşemizle kızının ölümlerinden öyle bir sonuç doğabilir mi? Artık körlerin bile görebilecekleri somutluğa kavuştuğu halde her nedense, pek çoğumuzun hala fark etmemekte direndiği bir gerçeğin, kafamıza kesinlikle dank eylemesini sağlarsa evet. O gerçek de şudur: İster sağ-sol çatışması, ister Ermeni-Türk kan davası, ister başka bir dalaş kisvesine bürünsün, “anarşik” ya da “politik amaçlı” falan denilerek yaratılan kanlı olaylardan hemen hepsinin gerisinde aynı komuta merkezi var. Şuradan belli ki, biri yurt içinde, biri yurt dışında ve birbiriyle hiç ilişkili görünmeden sahnelenen iki olaydaki taktik yanlışlar aynı zamana rastlıyor.

İdama hükümlü iki sol kişi, cezaevinde kalırken, aynı durumdaki iki sağcı hükümlünün kaçırılması üstüne “*Hedef ve ölçü yanlış yapıyorlar*” demiştim. Hemen arkasından yaratılan Atina olayında da o tür bir “*geri tepecek darbe*” vurmuş oldular.

Altmış beş yıl önceki çekişmelerin sonuçlarından sorumlu tutularak cesete dönüştürülen kırk bir yaşında bir adamla küçücük kızı... Belkemiğinde kurşunla ameliyat edilemez durumda kıvranan bir kadıncağz... Babalarıyla kız kardeşlerinin tabutlarını yurda getiren, gövdesi ve ruhu yaralı iki erkek çocuk...

Hiçbir davaya dünya kamuoyunda destek sağlamayacak, tam tersine en ateşli sempatizanların bile büsbütün akıl hastası değillerse midelerini bulandıracak görüntülerdir bunlar. Zaten gören gözler böylesine kaba çizgili kanıtlar ortaya dökülmeden de söz konusu canavarlık karargâhının varlığını fark ederdi. Ermenilerin davalarının haklı olup olmadığı sorununu bir yana bırakalım. Bu hakkın yeniden cinayet kurşunlarıyla aranmasına başlanmak için niçin şu son yıllara dek beklendi? Aynı yılların

⁴⁹⁶ Refik Erduran, “Arıza”, *Milliyet*, 27 Nisan 1980.

yurt içinde terörün başlatılıp kurtulduğu dönemi de oluşturmaya rastlantı diyebilir miyiz? Diyemeyiz yurttaşlarımız. Hiçbir şey rastlantı değil. Savaşta. Toprağa verdiğimiz son iki kurbanı da ötekiler gibi gerçekten şehit saymalı ve ona göre düşünüp ona göre davranmalıyız.⁴⁹⁷

3.2.7. Diplomatlarımıza Yazık Değil Mi? (M. Ali Birand)

Onlar Ve Biz

Diplomatlarımızın kıyımını durduramayacak mıyız? Bugün dışarı yolladığımız ve devletimizin temsilciliğini yapan diplomatlarımız sadece maddi güçlükler içinde değil, bir de kendilerinin ve ailelerinin can kaygısı içinde yaşıyorlar.

65 yıl önceki bir olayın intikamını almak için, nedense 1974 Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra hareketlenen Ermeni örgütleri ardı ardına diplomatlarımızı vuruyor, dışarıdaki temsilciliklerimizi sürekli bombalıyor ve bizler “gözyaşı dökmekten” başka somut hiçbir şey yapamıyoruz.

Tüm eleştirilerimizi en kolaylıkla yönelttiğimiz ve bu eleştirilerimizi de açık gönüllülükle kabul eden bu bir avuç insanımıza yazık değil mi? Dışarıdaki Büyükelçilerimiz adeta hapisaneye dönen yerlerde çalışır. Korumasız bir Başkonsolos yürüyüşe bile çıkamaz, pencereleri sürekli kapalı yerlerde çalışır.

Diğerleri Allah tarafından korunurlar. Hele hele diplomatik statü dışındaki Türkler ise tamamen kaderlerine bırakılmış durumdadır. Ve Ermeni örgütleri cinayetlerini soğukkanlılıkla sürdürmekte... Biz de olanları “vah vah” deyip sinemize atıyoruz. Bu örgütler iki, önemli bölümünün profesyonel kiralık katil oldukları saptanmıştır. Nereden para bulurlar? Kimlerdir bunlar? Olaylar neden sadece Batı ülkelerinde olur da Doğuda hiç rastlanmaz ve her şeyi bilen Batı'nın gizli servisleri, nasıl olur da bugüne kadar doğru dürüst bir ipucu yakalayamamışlardır? Türkiye, Ermeni davasında neden yıllardır, suçluymuş gibi susar? Devlet artık temsilcilerine sahip çıkmalı...

Türkmen'in Bir Haftalık Turu

⁴⁹⁷ Refik Erduran, “Yararı”, *Milliyet*, 8 Ağustos 1980.

Dışışleri Bakanı İlder Türkmen'in önceki gün biten bir haftalık turu ilginçti... nce müttetik ülkelerden 6 hükümet temsilcisiyle görüştü. Ardından 7 Büyükelçisi ile genel bir değerlendirme toplantısı yaptı. Nihayet hem AET'nin resmi yetkilileri, hem de Avrupa Parlamentosu temsilcileriyle konuştu. Sonunda da açıklamasını yaptı: *"Türkiye'nin dış görüntüsü son derece iyidir. Kaygılanacak hiçbir şey yok."*

Başta Amerika ve Almanya olmak üzere hkmetlerin tutumu son derece açık: 12 Eylül Harektını anlayışla karşılıyorlar ve Ankara'ya belirli bir süre verilmesini kararlaştırmış durumdalar... Aynı hkmetlerin önümüzdeki yılki ekonomik yardım (OECD çerçevesinde) konusundaki yaklaşımları ise biraz değişik. Türkiye'nin istediği rakamlara pek ulaşamayacaklarını saklamadılar. Bunun nedeni de kendi glkleriymiş.

Türkmen, Avrupa Parlamentosu'nda da son derece *"uysal bir tutum"* ile karşılaştı. Her ne kadar konuştuğu parlamenterler 12 Eylül Harektını anlayışla karşılayanlar idiyseler de, parlamentonun genel havasında bir *"daha bekleyelim"* yaklaşımını açıkça görülüyordu.

Parlamenterlerdeki bu yaklaşımın nedenini, konuştuğumuz kişiler şöyle anlattılar:

- 1) Orta Doğu'nun durumu (İran olayı, İran- Irak savaşı) ve Polonya nedeniyle artan Doğu-Batı gerginliğinin bizi nereye götüreceği bilinmeyen gelişmeleri bir araya gelince, Türkiye'yi köşeye sıkıştırma anlamına gelecek tutumlar almadan önce düşünmeye başlandı.
- 2) Yunanistan Ocak ayında AET'ye girerken, Türkiye'yi dışarı atmak istemiyormuş anlamına gelecek tutumlar veya kararlardan ekiniliyor.
- 3) Türkiye'deki geçici yönetimin parlamentoları ayaklandıracak bir yaklaşımının görülmemesi.

Yeni bir senaryo mu?

Türk-Yunan ilişkilerinde uzun yıllardır görmediğimiz şeyler oluyor. Karşılıklı güzel demeçlerden geçilmiyor, ilkbahar havasına giriyor adeta ilişkilerimiz... Bir bakıyorsanız, Türkiye Kıbrıs'ta Maraş konusunda esneklik gösteriyor. Yunanistan Atatürk'ün 100. doğum yılına kutlama törenine (neri bizden gelmemesine rağmen) katılacağını açıklıyor.

Türk-Yunan ilişkilerinde bir dönem noktasına mı yaklaşıyoruz, yoksa yeni bir senaryo ile mi karşı karşıyayız? 1973'den araştırmalar, henüz bir dönüm noktasından uzak olduğumuzu, ancak karşılıklı ciddi özverilerde bulunulduğu takdirde *“ilerde çok daha büyüyecek adımlar atılabileceğini”* gösteriyor.

Maraş'ın açılması gerçekte yeni değil, 1978'de ambargonun kaldırılması öncesinde Türk tarafı bu konuda söz vermişti. Ancak Maraş'ın kimin yönetiminde kalacağı ve hangi aşamalarla, nasıl açılacağı kesinlikle saptanmamıştı, işte bu son 2 ayrıntı Türkiye'nin 1978 güvencesinden ileri gidip gitmediğini gösterecek. Maraş'ın tamamen Rum kontrolüne bırakılması söz konusu olamaz. Zira KTFD için, ilerdeki en büyük gelir ve güvence kaynağının Maraş olacağı unutulmamalı. Yunanistan'la ilişkilerde ise, temel sorun sayılan kıta sahanlığı şimdilik ikinci plana bırakıldı. Havayı düzeltmeye yarayacak olan *“En kolay halledilebilecek Ege hava sahasına el atılmış”* durumda.

Amerikan silah ambargosu sırasında Türkiye gelişmeleri iyi göstermeye çalışır, ilişkilerin yumuşadığını ileri sürer ve ABD Kongresi'ni etkilemeye çalışırdı. Şimdi bu rolü Yunanistan almış durumda. Acaba Yunanistan'ın Ortak Pazar'a girme öncesinde hazırladığı genel bir göz boyama senaryosu mu? Yoksa Atina Türkiye'nin iyi niyetini mi deniyor? Kendi kamuoyunu mu hazırlamaya çalışıyor? Atina'nın iyi niyetli olup olmadığını ancak ilerde anlayabileceğiz. Temel sorunlara, kıta sahanlığı ve daha da önemlisi Ege'de egemenlik iddialarından vazgeçme anlamına gelecek sorunlara değinildiğinde de, bugünkü olumlu yaklaşım çıkarsa, Ankara da Yunan kamuoyundaki kaygıları giderici tüm önlemleri almalı ve şu kısır döngüden kurtulma yolu açılmalıdır.

Yoksa daha çok senaryolar görürüz ve yıllardır atıldığı ilan edilen *“ileriye doğru adımları”* izler, *“dostluk-açıkgözlülükle yapıcı görüşmelere”* tanıklık eder ve sonra bir santim ilerlemediğimizi anlarız... Ancak yitirdiğimiz her yıl, 2 ülkenin yararına değil, tam tersine zararına sonuçlanabilecek sürtüşmeleri de beraberinde getiriyor.⁴⁹⁸

3.2.8. 70 Sandık (Örsan Öymen)

Beş Kıtada On Beş Türk Diplomati...

⁴⁹⁸ M. Ali Birand, “Diplomatlarımıza Yazık Değil mi?”, *Milliyet*, 19 Aralık 1980.

Avustralya'daki cinayetle birlikte “*Ermeni İntikam Örgütü*” adlı komandoların kurşunlarına hedef olan diplomatlarımızın sayısı on beşi buldu. Tepkimiz nedir? Bundan öncekilerden farksız değildir: Öfke, üzüntü ve sessizlik. Radyolarda mesajlar: Bu “*menfur cinayeti şiddetle kınarız.*” Her seferinde kınıyoruz. Her seferinde, Dışişleri Bakanlığı koridorlarında, ya da dış temsilciliklerimizdeki kokteyllerde konuya aynı ölçülerle yaklaşıyoruz. Azizim, artık bir şeyler yapmak lazım. Evet lazım. Bak İsrail nasıl yapıyor? O da kuruyor örgütünü, teker teker temizliyor, suikast yapanları...

Öfkemizin bu ölçüye varmasındaki neden (belki de haklı bir neden) katarında yolculuk yaptığımız Batı trenindeki kayıtsızlık... Bir tekinin katili yakalanabiliyor mu? Yakalanıp da, bu akıl almaz “*İntikam*” kuklalarının iplerini tutanlar ortaya çıkarılabiliyor mu? Hani, nerede, teröre, terörist örgütlere karşı en modern araç ve gereçlerle başarılı mücadele veren Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri, uygar Çatılıları?

Öfkemizin bir başka nedeni de, Batı kamuoyunun, Türk diplomatlarına karşı işlenen cinayetler karşısındaki tepki biçiminden doğuyor... Bu tepki nasıl oluyor? Örneğin, Avustralya'da Başkonsolosumuz öldürüldü. Radyolarda, televizyonlarda, gazetelerde önce bu suikast haberi... Haberin hemen ardından, bir “*tarihi belgesel*”... “*On dokuzuncu yüzyılda Ermeni katliamı... Barbar Türk İmajı...*”

Eee, mademki Türk diplomatları “*Ermeni İntikam Örgütü*” adı altındaki katil çeteleri tarafından teker teker yok ediliyor... O halde bu intikamın “*neyin intikamı*” olduğunu da anlatmak gerek? Kitle haberleşme dalının kuralıdır bu... Böylece tek merkezden hazırlanmış “*belgesel*” nitelikli bir tarihî facianın her seferinde ısıtılıp ısıtılıp masaya sunulması da gerçekleşecek... Adeta Türk diplomatlarına karşı girişilen “*cinayetleri*” haklı kılan, masum kılan bir mantıkla...

Zaten cinayetlerin amacı da bu değil mi? Nitekim bundan öncekilerde olduğu gibi son cinayette de İngiltere'den Almanya'ya, Almanya'dan Fransa'ya kadar aynı senaryo seyredilmiştir. “*Hristiyanlığı resmi din olarak kabul eden yeryüzünün ilk ve en eski halkı olan Ermeniler üzerinde baskılar*” plağı yeniden kazanda kaynatılmıştır... İşin garibi bu “*belgesel*” yayınlar, son zamanlarda Türkiye'de yaşayan 250 bin kadar Ermeni vatandaşı üzerinde de salt Hristiyan oldukları, azınlık oldukları için bir takım baskılar yapıldığı iddialarıyla süslenmeye başlamıştır.

Bu iddiaların ardında, kitle haberleşme araçları dışında, kiliselere kadar uzanan bir garip baskı grubu vardır. Bir bakarsınız, “*etnik gruplar*” davasıyla karşınıza çıkar, insan haklarının, ezilenlerin ve sömürülenlerin hamisi durumundadır... Bir bakarsınız, mezhep kışkırtmalarından doğan bölünmelerin yanındadır ve sözde azınlığın hakkını korumaktadır. Bir yanda gerici unsurlarla iç içedir, öte yanda ilericiden yana tavır koymaktadır. Ya sizin dış temsilcilikleriniz? Elemanları sokak ortasında kurşunlanan Büyükelçileriniz... Tanıtma bürolarınız... Bu iddialara karşı, radyolarda, televizyonlarda, gazetelerde temcit pilavı gibi sergilenen iddialara karşı bir tezleri, bir resmi görüşleri var mıdır? Olamaz, çünkü bizim, Türkiye Cumhuriyet Hükümetleri olarak, Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak bu konuda tutarlı, ciddi bir uğraşımız yoktur ki...

Bu Ermeni meselesinin altında yatan emperyalizm oyunlarının resmi belgelerini derleyen, sergileyen bir çalışmamız yoktur ki... Oysa açın, Fransız Dışişleri Bakanlığının, İngiliz Dışişleri Bakanlığının, Amerikan Dışişleri Bakanlığının, çoktan, basılıp yayınlanan resmi belgelerini seyreyleyin... Sorunun ardındaki bölgesel çıkarları, emperyalist niyetleri kabak gibi...

Türkiye’de, örneğin Dışişleri Bakanlığı’nda, bilimsel kuruluşların da yardımıyla bir çalışma grubu oluşturulamaz mı? Hiç değilse, Dışişleri Bakanlığının bodrum katlarında arşivlerde küflenmeye yüz tutan yetmiş kadar sandığın içindeki resmi belgeler elden geçirilemez mi? Evet, evet yanlış duymadınız... Dışişleri Bakanlığı’nda yetmiş kadar sandık vardır, açılmamıştır ve içinde bu “*Ermeni*” davasının belgeleri yer almaktadır.

Ama nedense, dünya piyasasındaki bilimselliği tartışma konusu olan tek boyutlu belgeseller, “*Ermeni Meselesi*” diye milyonlara sunulurken, Türkiye Cumhuriyetinde bu işle ilgili olması gerekenler ortaya çıkıp, “*Hayır, mesele öyle değil böyledir. İşte kanıtları*” diyememektedir... Diyememektedir, çünkü böyle bir çalışma yapmamışlardır. “*Ermeni meselesi mi? Yoktur böyle bir mesele*” diyerek, başını kuma sokan devede keşiş politikasını yeğ tutmuşlardır. Şimdi dünyanın beşinci kıtasında on beşinci diplomatımız öldü... Kafayı kumdan çıkartmak için hala yeter sayı değil mi?⁴⁹⁹

⁴⁹⁹ Örsan Öymen, “70 Sandık”, *Milliyet*, 20 Aralık 1980.

3.2.9. Başıbozuk Tepkiler Patlarsa (Teoman Erel)

Eylem yapacağından değil ama çılgına dönmüş: Genç bir işadamı, öldürülen bir diplomatımızın yakın akrabası... Hırsla konuşuyor: *“Ben de ileride adam tutacağım. Elimden geldiği kadar besleyeceğim. Dışarıdaki Ermenilere karşı ben de terör uygulayacağım. Bu memlekette boş bir inanç uğruna bu kadar insan birbirini öldürdü. Oysa bu milli bir davadır. Hiç sıkıntı çekmeden gerektiği kadar adam bulurum.”* *“Peki, bu tür eylemler milli menfaatleri zedelemeyebilir mi?”* *“Kınamakla olmuyor artık”* diye cevap veriyor, *“Alttan aldıkça cesaret buluyorlar. Bundan sonra karşılık vermek şart...”*

Öldürülen bir başka diplomatımızın, çocukluktan gençliğe yeni geçmekte bulunan oğlu: *“Ben MİT’e gireceğim”* diyor, *“Kendimi bu işe adadım. Gerekirse kendi başıma eylem yapacağım.”* Diplomatlarımıza karşı yıllardır insafsızca sürdürülen Ermeni tedhişi karşısında, devletimizin pasif tavrı hepimizi devamlı utandırmakla kalmıyor. Bu etkisiz tutum, saldırgan tepkilerin tohumlarını da besliyor. Bu cinayetler böyle devam ederse, bu tansiyon bu şekilde durmadan artarsa, kontrolsüz, başıbozuk karşı eylemler patlayabilir. Bu durum yalnız bizim devletimizi sıkıntıya sokmakla kalmaz. Amerikalı diplomatlar rehin alındığında dünyayı ayağa kaldırıp, Türk diplomatlar art arda öldürüldüğünde suskun duran bazı ülkeleri de çok uğraştırır. Ve inşallah İsviçre’deki şu son olay korktuğumuz ihtimalin ilk işareti değildir.

Cenevre’de kimliği bilinmeyen bir kişi, bomba patlattıkları için tutuklanmış olan iki Ermeni teröristin savunmasını üstlenen bir avukata fena halde saldırmıştır. Öyle bir kızgınlıkla, öyle bir kinle saldırmıştır ki, elinde birbirine zincirle bağlı iki sopadan başka bir şey bulunmadığı halde, Gerald Benoit adındaki avukatın bacaklarını üç yerinden kırmış, yüzünü de hurdahaş etmiştir. Bu saldırgan kaçmıştır. İsviçre polisi henüz bir şey anlayabilmiş değildir.

İsviçre, Ermeni terörizmi açısından ilginç bir ülkedir. Bu ülkede diplomatlarımıza, binalarımıza, diplomatlarımızı taşıyan arabalara çok sayıda saldırı olmuştur. Bu olaylara rağmen bazı İsviçre gazeteleri Ermenileri destekleyen yazılar yazmışlardır. Radyo ve televizyonda da Ermeni görüşleri savunulmaktadır. Cenevre kantonu tarafından hazırlanarak yabancı elçiliklere dağıtılan bir yazıda ise, Ermeni iddialarına yer verilmiştir. Dileriz ki, Cenevre’deki avukata saldıran kimliği meçhul kişi, öfke ile ayağa kalkmış bir yurttaşımız olmasın. Ama bu da mümkündür. Belki de

Ermeniler devletimizin ve milletimizin sınırlarını laçka ederek dünyaya daha etkili anlatabilecekleri ve aleyhimize propaganda için daha çarpıcı şekilde kullanabilecekleri taze suçlar işlememizi istiyorlar. Bu suçları devletimiz de işlese, yurttaşlarımız da işlese Ermeniler için fark etmeyecektir. Onlar, üzerinden 70-80 yıl geçmiş karmaşık olayları intikam eylemlerinin gerekçesi olarak yutturmakta artık ciddi zorluk çekiyorlar. Ama biz patlar isek, mantıksız ve haksız tepkilere yönelirsek, Ermenilerin davalarını canlandırmaları kolaylaşır.

Hitler'in katliamına uğrayan ve yıllarca dünya kamuoyunun merhametini üzerlerinde toplayan Yahudilerin, İsrail'in saldırgan eylemleri sonunda nasıl sevimsiz vaziyete düştükleri malumdur. Bu bakımdan çok dikkatli, çok ciddi adımlar atılmalıdır. Devletimiz gerçekten etkili yollara gidebilir. Uluslararası ilişkilerinde Ermenileri koruyan ülkelere karşı ciddi “*müeyyideler*” yaratabilir.

Ticari boykotlar ve benzeri ticari işlemler Ermeni tedhişçilerin en büyük dayanakları oldukları anlaşılan Batı Avrupalı ve Amerikalı zengin Ermenileri de “*uslandırabilir*”...Bunlardan birkaçı büyük ticari kayıplara uğrar ya da iflas ederse, bu durumdan ibret alan çok olacaktır. Devletimizin suçluların yakalanmasında etkili ve örgütlü katkıları olabilir.

Bu yazıyı bitirirken elimize geçen bir mektuptan kısaca söz edelim iki sayfalık teksir edilmiş bir metin. “*Aziz Türk ulusu*” diye başlıyor ve “*Mücahitler*” imzasıyla bitiyor. Bu mektupta iddia edildiğine göre bazı ülkücü ve devrimci gençler anlaşmışlar ve Ermenilere karşı intikam eylemleri için yemin ederek ilgililere mektup yazmışlar. Devletten eleman, pasaport ve para yardımı istiyorlarmış. Bundan böyle öldürülen her Türk’e karşılık 50 Ermeni ve onlara yardım eden 50 yabancı olmak üzere 100 kişiyi öldüreceklermiş. Ya ülkeden doğan çılgınca bir girişimdir bu ya da Ermeni propagandasının Türkleri suçlu duruma sokmak için düzenlediği yeni bir oyun. Aman ha, İnfial içindeki tüm yurttaşlarımıza sabır ve sükûnet dileriz. Devletimiz ise vakur ve gerçekten etkili tedbirlere artık başvurmalıdır Başıbozuk ve zararlı eylemleri önlemenin yolu, kamuoyunu tatmin eden ciddi adımlar atmaktır.⁵⁰⁰

⁵⁰⁰ Teoman Erel , “Başıbozuk Tepkiler Patlarsa”, *Milliyet*, 30 Aralık 1980.

SONUÇ

Ermeni terör örgütleri, 1973-1980 yılları arasında özellikle Türk diplomatlarını hedef alan birtakım eylemler gerçekleştirmiştir. Örneğin Yanıkyan adlı Ermeni'nin 27 Ocak 1973'te ABD'nin Santa Barbara kentinde, Los Angeles Başkonsolosumuz Mehmet Baydar ile Konsolos Bahadır Demir'i katletmesiyle başlayan “*Bireysel Ermeni Terörü*” nü; 1975'ten itibaren “*Örgütlü Ermeni Terörü*” izlemiştir ve yurtdışındaki görevlilerimiz, elçiliklerimiz ve kuruluşlarımıza yönelik Ermeni saldırıları, kısa sürede hızlı bir tırmanma göstererek yoğunluk kazanmıştır. 22 ülkenin 38 kentinde, değişik türde 110 saldırı olayı kayıtlara geçmiştir.

Adı geçen yıllar içerisinde Ermeni terör örgütlerinin gerçekleştirdikleri tedhiş olaylarının sayısı 70'i geçmiştir. Bu eylemleri gerçekleştiren Ermeni tedhişçileri “*Türklerin Ermeni halkına eziyet ettiği, çocukların sokakta dövüldüğü, kiliselere giden Ermenilerin tutuklandığı ve askere giden Ermenilerin işkenceye tabi tutulduğu*” gibi birtakım asılsız iddialar ortaya attıkları görülmüştür. Ayrıca Ermeni teröristler, Türk Hükümeti sözde Ermeni soykırımını tanıyuncaya dek mücadelelerini sürdüreceklerini her platformda dile getirmişlerdir.

ASALA terör örgütü özellikle 1977'den sonra Türkiye'ye bir nevi “*savaş açtığını*” iddia ederek, Türkiye'ye giden yolculara ve Türk diplomatlarına karşı sabotajlar düzenleyeceklerini ve terör eylemlerine başvuracaklarını bildirdiği göze çarpmaktadır.

Avrupa ve ABD kaynaklı gazetelerde ve dergilerde yayınlanan bazı makalelerde terörün lanetlenmesi gerekirken aksine Ermeni tedhiş örgütleri korunmuştur ve “*Ermenistan topraklarının Türk işgali altında olduğu*” gibi radikal söylemlere başvurdukları gözlemlenmiştir.

Ermeni terör örgütlerinin gerçekleştirdiği eylemler sonrasında batı basınının olaylara yer verdiği aşikârdır. Ancak basının büyük bir kısmında cinayetler ve gerçekleştirilen eylemlerin ciddiyeti ve insanlık dışı vaziyeti üzerinde yeterince durulmamış ve sürekli konu 1915 olaylarına bağlanmıştır. Bu durum, terör gibi hassas bir meselede bile bazı çevrelerin tarafsız tutumla yaklaşabileceği gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Gerçekleştirilen bu terör eylemleri sonrası 13 Mayıs 1980 tarihli Milliyet Gazetesi haber yazısında aşağıda belirtilen önlemlerin en kısa sürede alınması noktasında çok güzel tespitler yapılmıştır.

1- Türk-Ermeni ilişkilerinin yansız bir biçimde yazılması sağlanmalı ve eserde, özellikle Ermeni yazarların incelemelerine yer verilmelidir.

2- Dış temsilciliklerden ve yurt içinden görevlendirilecek yetenekli ve bilgili kişilerin, “zorunlu göç göç ettirme” dâhil Türk-Ermeni ilişkileri konusunda, dış ülkelerde ve özellikle aleyhte yoğun propagandaların yapıldığı ülkelerde, konferanslar vermeleri sağlanmalıdır.

3- Yabancı basında aleyhte çıkan yazılar ve yapılan konuşmalar izlenmeli, doğru olmayanlar ya da saptırılanlar hemen yanıtlanmalıdır. Bu konuda, basın, kültür ve tanıtma temsilcileri uyanık bulunmak, eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışmalıdırlar.

4- Ermenilerin yoğun olduğu dış ülkelere günlük, haftalık, aylık ve periyodik olarak çıkan gazete, dergi ve benzerlerinde gerçeği aydınlatacak yazıların çıkması sağlanmalıdır. Bugün, yaklaşık “60” kadar Ermenice yayın olduğu ve çoğunluğunun da Amerika’da (Los Angeles ’de) çıktığı anlaşılmaktadır.

5- Dünya kamuoyunun aydınlatılması konusunda titizlikle durulmalıdır.

6- Bilindiği gibi, 1973’deki Los Angeles Başkonsolosu ve yardımcısını öldüren Mıgırdıç Yanıkyan, 12 Ekim 1979’da Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler’ in oğlu Ahmet Benler’in katli ile ilgili Lübnan asıllı Mustafa Hasan Ammar ile 3 Şubat 1980’de Bern Büyükelçisini öldürmek isteyen kişi hariç, öteki suikast ve eylemlerle ilgili tek bir kişi yakalanmamıştır. Bu nedenle, olayların geliştiği ülke yöneticileri, katillerin bulunması yolunda sık sık uyarılmalı ve işin arkası bırakılmamalıdır.

7- Yerel güvenlik makamlarının koruma görevine yardımcı olmaları ısrarla istenmelidir.

Türk İstihbaratı Açısından

8- İstihbarat örgütü, bu tür olayları meydana çıkaracak güce kavuşturulmak ve böylece isteksiz kalan yabancı güvenlik ve istihbarat örgütleri göreve çağrılmalıdır.

9- Gerek geçmişte, gerekse şimdi Türkler’ den farklı bir muamele görmeyen başta Ermeni Patriği dahil Ermeni yurttaşların, bu konuda, yardımcı olmaları sağlanmalı ve onlara, bu hususta olanaklar yaratılmalıdır.

10- Güvenlikle ilgili her türlü araç ve gereç zamanında alınmalıdır.

11-Temsilciliklerde görev alacak güvenlik personeli, çeşitli güvenlik hizmetlerin de yetiştirilmiş kişilerden seçilmeli ve en az üç kişi olmalıdır. Koruma görevi de en az üç kişiyle yapılmalıdır. Bunlar, her durumda, silahlarını en iyi kullanabilecek beceriye sahip olmalıdırlar.

12-Personel, güvenlik konusunda zaman zaman olgunlaşma eğitiminden geçirilmelidir.

13- Hava yolları, turizm ve benzeri bürolarda da koruma ve gözetleme gibi güvenlik önlemleri alınmalı ve fiziki güvenliğe önem verilmelidir.

14- Bütün temsilciliklerde, mümkünse, yerel personel kullanılmamalıdır.

Yapılan yukarıdaki tespitlere rağmen bu önlemlerin bir çoğunun gerçekleştirilmediği ve neticede Ermeni terörü ve ASALA’nın eylemlerinin gün geçtikçe şiddetini daha da artırdığı haber kaynaklarından görülmüştür.

“*Milliyet Gazetesi’nde Ermeni terörü ve Asala Sorunu (1973-1980)*” adlı bu yüksek lisans tezinde Ermeni terör örgütlerinin gerçekleştirmiş olduğu terör eylemleriyle ilgili haberlere ve köşe yazılarına tam metin yer verilmiştir. Milliyet Gazetesinin arşiv nüshaları incelenerek gerçekleştirilen bu çalışma, dönemin ruhunu büyük bir resim üzerinden okuyucuya sunabilmeyi ve özellikle tarih ve uluslararası ilişkiler alanlarında Ermeni meselesini araştıran araştırmacılar için toplu bir bilgi kaynağı oluşturmayı hedeflemiştir.

Gazete haberleri ve köşe yazıları ana hatlarıyla incelendiğinde ise; ilkin; Türk kamuoyunun terör saldırılarına karşı milli hassasiyetle hareket edip ortak bir dil kullandığı göze çarpmaktadır. İkinci olarak; dönemin Türk dış politika aktörlerinin, bu terör olayları karşısında soğukkanlı davranışlar sergiledikleri ve insanlık dışı bu eylemleri gerçekleştirenlerin yakalanması için ilgili ülkelere diplomatik anlamda baskıda bulundukları görülmektedir. Üçüncü olarak; bu saldırıların arkasında iki Ermeni terör örgütünün olduğu (ASALA ve JCAG) kaynaklarda belirtilmiştir. Ancak Milliyet

gazetesinde yer alan haberlere bakıldığında; onlarca (Ermeni Halkları için 24 Nisan Koalisyonu, Ermenistan Kurtuluş Örgütü, Gizli Ermeni Ordusu, Ermeni Katliamının Öcünü Alma Örgütü, Ermeni Adalet Komandoları, Kürt-Ermeni Cephesi Örgütü, Ermeni Yeraltı Örgütü, Ermeni Gizli Ordusu, Ermeni Katliamının İntikamcıları, Yeni Ermeni Direnişi, 28 Mayıs Örgütü, Ermeni Soykırımını, Ermeni Davasını Savunma Komitesi, Ermeni İntikamcıları Komandosu, Kızıl Ermeni Örgütü, Üç Ekim Örgütü, Ermeni Kırımını İntikam Komandoları) farklı isimler üzerinden terör örgütlerinin varlığından bahsedildiği gerçeği karşımıza çıkmaktadır. Terör örgütü mensupları bu şekilde davranarak organize bir terör örgütü olmadıklarını ispatlamaya çalışmışlardır. Son olarak; terör eylemlerinin gerçekleştiği ülkelerde ve gerekse diğer devletlerde olayların kınandığı ancak batı kamuoyu ve hükümetleri nezdinde yeterince teröre karşı tepki konulamadığı gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

1. Haberler

“Bir Ermeni, Amerika’da 2 Konsolosumuzu Öldürdü”, *Milliyet*, 29 Ocak 1973

“Nixon, Sunay’a Başsağlığı Diledi”, *Milliyet*, 2 Şubat 1973

“Dünya Ermeniler Patriği Sunay’a Mesaj Gönderdi”, *Milliyet*, 3 Şubat 1973

“Masum Olduğunu Tekrarladı”, *Milliyet*, 28 Şubat 1973

“Türk Aleyhtarlığını Örgütleyen İki Ermeni Örgütü Hınçak ve Taşnak”, *Milliyet*, 6 Şubat 1973

“Yanıkyan Yüksek Mahkemede Masum Olduğunu Tekrarladı”, *Milliyet*, 13 Nisan 1973

“Yanıkyan Davası İçin 12 Kişilik Jüri Seçimine Başlandı”, *Milliyet*, 31 Mart 1973

“Yanıkyan Davası İçin Jüri Seçimi Tamamlandı”, *Milliyet*, 3 Haziran 1973

“Savcı Yanıkyan’ı Soğukkanlı Katil Olarak Niteledi”, *Milliyet*, 7 Haziran 1973

“Yanıkyan Davasında Bir Tanık Ona Yakın Silah Sesi Duydum Dedi”, *Milliyet*, 8 Haziran 1973

“Fransa’da Atatürk Anıtı Dikilmesini İstedik”, *Milliyet*, 3 Temmuz 1973

“Fransa İle Türkiye Arasındaki Buzlar Çözülüyor”, *Milliyet*, 10 Nisan 1974

“Ermeniler Los Angeles’te Türkiye’ye Karşı Gösteri Yaptı”, *Milliyet*, 19 Nisan 1974

“Ermeniler THY’nin Beyrut Bürosunu Dinamitlediler”, *Milliyet*, 22 Şubat 1974

“1915’de Türklerin Ermenileri Öldürdüğünü İleri Süren Kongre Ford’dan 24 Nisan’ın “İnsanın İnsana Zulüm Günü” Olarak İlan Edilmesini İstedi”, *Milliyet*, 16 Nisan 1974

“ABD Kongresi’nin 24 Nisan’ı ABD Kongresi’nin 24 Nisan’ı Ermenilere Zulüm Günü”, *Milliyet*, 17 Nisan 1974

“Kıbrıs Rum Basını Ermeni Sorununu Kışkırtıyor”, *Milliyet*, 17 Nisan 1974

“Ermenilerin Atina Gösterisine Bazı Bakanlar Katıldı”, *Milliyet*, 22 Nisan 1974

“Ermeni Eylemleri Yüzünden Beyrut Elçiliğimizin Bazı Memurları Binayı Terk Etti”, *Milliyet*, 23 Nisan 1974

“ABD Senatosu Ermeniler İçin Öneriyi Kabul Etti”, *Milliyet*, 24 Nisan 1974

“Kıbrıs’taki Ermeniler, Türkler Aleyhinde Gösteri Yaptılar”, *Milliyet*, 25 Nisan 1974

“New York Konsolosluğuna Bombalı Mektup İhbarı Yapıldı”, *Milliyet*, 26 Nisan 1974

“ABD’li Kissinger ’ın Özür Dilemesini İstediler”, *Milliyet*, 1 Mayıs 1975

“Ermeni Sorunu, ABD’de Bir Tv’deki Açık Oturumda Tartışıldı”, *Milliyet*, 6 Mayıs 1975

“Avusturya Emniyet Genel Müdürünün *Milliyet*’e Özel Demeci”, *Milliyet*, 25 Ekim 1975

“Dünya Basını”, *Milliyet*, 26 Ekim 1975

“Prof. Yalçın, Erez’e Suikast Sırasında Elçilikte Gördüklerini Anlattı”, *Milliyet*, 27 Ekim 1975

“Vienna Emniyet Müdürü: Her Şey Şansa Kaldı”, *Milliyet*, 28 Ekim 1975

“Türkiye’deki Ermeniler Cinayetleri Nefretle Karşıladık”, *Milliyet*, 28 Ekim 1975

“Güneş Ve Işık, Erez’in Ölümüyle İlgili Fransa’nın Tutumunu Eleştirdiler”, *Milliyet*, 3 Kasım 1975

“Beyrut Türk Büyükelçiliği Yakınına Roket Atıldı”, *Milliyet*, 29 Aralık 1975

“Bir Ermeni Örgütü Türkiye’nin Bütün Çıkarlarını Baltalayacağını Açıkladı”, *Milliyet*, 3 Şubat 1976

“Beyrut’ta Bir Türk Diplomatın Öldürülme Olayı”, *Milliyet*, 18 Şubat 1976

“Beyrut Olayı”, *Milliyet*, 19 Şubat 1976

“Paris’te 3 Bin Ermeni Türkiye Aleyhinde Yürüyüş Yaptı”, *Milliyet*, 29 Nisan 1976

“Kissinger, Türkiye Aleyhindeki Toplantıya Kutlama Mesajı Yolladı”, *Milliyet*, 11 Mayıs 1976

“Rum Ve Ermenilerin En Çok Olduğu Montreal’de, Türk Kafilesine Suikast Yapılacağı İhbar Edildi”, *Milliyet*, 16 Haziran 1976

- “Paris Büyükelçimiz Erez’i Ermeni Komandolarının Öldürdüğü Açıklandı”, *Milliyet*, 28 Temmuz 1976
- “Los Angeles’te Öldürülen Diplomatlarımız Törenle Anıldı ”, *Milliyet*, 29 Ocak 1977
- “2 Elçimizi Öldürmekten Sanık 4 Ermeni İçin Tutuklama Kararı Çıkarıldı”, *Milliyet*, 26 Şubat 1977
- “Bir Ermeni Örgütü, Türk Diplomat Ve Uçaklarına Sabotajlar Yapacağını Açıkladı”, *Milliyet*, 27 Şubat 1977
- “Zürih Savcısı: “Sanık 4 Ermeni’nin Nerede Oldukları Bilinmiyor”, *Milliyet*, 2 Mart 1977
- “Beyrut Askeri Ataşemizin Arabası Havaya Uçuruldu”, *Milliyet*, 5 Mart 1977
- “Ermeni Gizli Ordusu Türklere Saldırı Tehdidini Yineledi”, *Milliyet*, 11 Mart 1977
- “Bir Türk Örgütü Ermenilere Misilleme Yapılacağını Bildirdi”, *Milliyet*, 17 Mart 1977
- “Ermenilerin Paris’te Türk Aleyhtarı Yürüyüşüne Fransız Polisi İzin Vermedi”, *Milliyet*, 24 Nisan 1977
- “Paris’te Bir Ermeni Örgütü Eyleme Geçtiğini İleri Sürdü”, *Milliyet*, 17 Mayıs 1977
- “Sirkeci Ve Yeşilköy’deki Patlamaları Bir Ermeni Örgütü Üstleniyor”, *Milliyet*, 31 Mayıs 1977
- “Korutürk’e Mesaj Yollayan Papa VI. Paul, Carım’ın Katlini Kınadı”, *Milliyet*, 11 Haziran 1977
- “Yabancı Uyruklu Ermenilerin Türkiye’ye Girişi Serbest Bırakıldı”, *Milliyet*, 20 Temmuz 1977
- “Bir Ermeni Örgütü Cartaer’den, Türkiye’de Bir Ermeni Yurdu İçin Yardım İstedi”, *Milliyet*, 9 Ağustos 1977
- “Türkiye Aleyhine Çalışmak İçin İstanbul’a Gelen Ermeni Tutuklandı”, *Milliyet*, 22 Eylül 1977
- “İdam İstemiyle Yargılanan Ermeni Kefaletle Serbest Bırakıldı”, *Milliyet*, 1 Aralık 1977

- “Londra Ve Brüksel’de Türk Binalarına Karşı Bombalı Saldırıları Yapıldı”, *Milliyet*, 4 Ocak 1978
- “Kevork İçin Yeniden Ölüm Cezası İstendi”, *Milliyet*, 4 Mart 1978
- “Paris Belediyesi Ermenilerin, Türkiye Aleyhinde Yapacağı Gösteriye İzin Vermedi”, *Milliyet*, 22 Nisan 1978
- “Ermenilerin Paris’te Türkiye Aleyhindeki Gösterilerini Polis Önledi”, *Milliyet*, 26 Nisan 1978
- “İngiltere’deki Ermeniler, Türkiye Aleyhinde Yeni Bir Kampanya Açtı”, *Milliyet*, 29 Nisan 1978
- “Ermeniler BM Merkezi Önünde Türkiye’ye Karşı Gösteri Yaptılar”, *Milliyet*, 25 Mayıs 1978
- “Madrid Büyükelçimize Suikast Yapıldı, Eşi Öldü”, *Milliyet*, 3 Haziran 1978
- “İspanyol Polisi Katilleri Arıyor”, *Milliyet*, 4 Haziran 1978
- “Ermeniler İspanyol Hükümetini Tehdit Etti”, *Milliyet*, 5 Haziran 1978
- “Cenazeler Askeri Uçakla Getiriliyor”, *Milliyet*, 6 Mayıs 1978
- “Bayan Kuneralp İle Balcıoğlu’nun Cenazeleri Bugün Getiriliyor”, *Milliyet*, 6 Haziran 1978
- “Büyükelçi 1 Yıl Önce Öldürülmüştü”, *Milliyet*, 30 Haziran 1978
- “Der Spiegel Ermeni Eylemleri Üzerinde Yayın Yaptı”, *Milliyet*, 5 Temmuz 1978
- “Economist’in Okuyucuları, Ermeni Sorunu Konusundaki İddiaları Yanıtlıyor”, *Milliyet*, 9 Temmuz 1978
- “Dışişleri Yabancı Basında Ermenilerle İlgili Yayınları Karşı Tepki Gösterdi”, *Milliyet*, 11 Temmuz 1978
- “Ökçün: Ermeni Sorununda Geçmişten Çok Geleceğe Dönük Olmalıyız”, *Milliyet*, 18 Temmuz 1978
- “Zeki Kuneralp’in Ermeni Katliamıyla İlgili Mektubu “Economist” te Çıktı”, *Milliyet*, 26 Temmuz 1978

“Ermenistan Kurtuluş Ordusu Türkiye’deki Sabotajların Sorumluluğunu Üstlendi”,
Milliyet, 29 Ağustos 1978

“Lübnan’da Soykırımına Uğrayarak Ölen Ermeniler İçin Dikilen Anıt Havaya
 Uçuruldu”, *Milliyet*, 4 Kasım 1978

“Gizli Ermeni Kurtuluş Ordusu, Türkiye’deki Bazı Bombalama Olaylarını Üstlendi”,
Milliyet, 10 Kasım 1978

“Cenevre’de Türk Başkonsolosluğu’nda Bomba Patladı”, *Milliyet*, 8 Aralık 1978

“Ermenilerin Soykırım Savları Birleşmiş Milletlerde Oylanacak”, *Milliyet*, 2 Mart 1979

“AP Ajansına Göre, Ermeni Gösterileri Nedeniyle Ankara, Atina’yı Protesto Edecek”,
Milliyet, 17 Nisan 1979

“Yeşilköy Havalimanı’nda 2 Yere Patlayıcı Madde Atıldı”, *Milliyet*, 7 Mayıs 1979

“Yeşilköy Havalimanındaki Patlamalarda Kusuru Görülen İki Kişi Gözaltına Alındı”,
Milliyet, 8 Mayıs 1979

“Bir Grup Ermeni Genç, Suna Korat’ın Atina’daki Resitalini Engellemek İstedi”,
Milliyet, 17 Mayıs 1979

“Paris’te 3 Ayrı Türk Temsilciliğinde Patlamalar Oldu”, *Milliyet*, 9 Temmuz 1979

“Paris’teki Bombaları Ermeni Soykırım Adalet Komandoları Da Üstlendi”, *Milliyet*, 10
 Temmuz 1979

“Cenevre Konsolos Yardımcımız Adalı ’Ya Başarısız Bir Suikast Yapıldı”, *Milliyet*, 23
 Ağustos 1979

“THY Frankfurt Bürosu’nun Bombalanmasını “Ermeni Gizli Örgütü” Üstlendi”,
Milliyet, 28 Ağustos 1979

“Türkiye Ermeni Patriği: “Her Tür Tedhiş Eylemlerini Kınıyoruz”, *Milliyet*, 29 Ağustos
 1979

“THY’nin Bir Yolcu Uçağı Bomba İhbarı Üzerine Brüksel’de Arandı”, *Milliyet*, 14
 Eylül 1979

- “Hollanda’daki Türk Büyükelçisi Özdemir Benler’ in 27 Yaşındaki Oğlu Ahmet Benler Dün Ermeni Örgütüne Bağlı Tedhişçiler Tarafından Lahey’de Otomobilinin İçinde Vurularak Öldürülmüştür”, *Milliyet*, 13 Ekim 1979
- “Elçinin Oğlunun Öldürülmesinde Polisin İhmali Olduğu Anlaşıldı”, *Milliyet*, 14 Ekim 1979
- “Hollanda Televizyonundaki Bir Programdaki Bir Programda, “Türkiye’de Hiç Ermeni Kalmadığı ”Öne Sürüldü”, *Milliyet*, 14 Ekim 1979
- “THY’nin Bir Yolcu Uçağı Bomba İhbarı Üzerine Brüksel’de Arandı”, *Milliyet*, 14 Eylül 1979
- “Ermeni Örgütü, Hollanda Hükümetini Tehdit Etti”, *Milliyet*, 17 Ekim 1979
- “Lahey Elçimizin Oğlu Marmaris’te Toprağa Verildi”, *Milliyet*, 18 Ekim 1979
- “Ermeniler Roma’da THY Bürosuna Bomba Attı”, *Milliyet*, 10 Kasım 1979
- “Gizli Ermeni Örgütü, Roma’da 2 Havayolu Bürosuna Daha Bomba Koydu”, *Milliyet*, 11 Aralık 1979
- “Ermenistan Gizli Ordusu Roma’da 2 Havayolu Şirketi İle Bir Düşkünler Yurdunu Bombaladı”, *Milliyet*, 25 Aralık 1979
- “Ermeni Cemaati: Terörist Ermenilere Karşısı”, *Milliyet*, 5 Ocak 1980
- “Bir Ermeni Örgütü, Paris’te Üç Havayolu Şirketini Daha Bombaladı”, *Milliyet*, 15 Ocak 1980
- “Madrid’de Dört Havayolu Şirketi, Bask’ta Bir Birahane Bombalandı”, *Milliyet*, 21 Ocak 1980
- “Brüksel’deki THY Bürosuna Bomba Atıldı”, *Milliyet*, 3 Şubat 1980
- “Büyükelçi Türkmen’e Suikast Girişimiyle İlgili Olarak Marsilya’da Bir Ermeni Tutuklandı”, *Milliyet*, 13 Şubat 1980
- “İsviçre Polisi Türkmen’e Yapılan Saldırının Ermenilerle Bağlantısı Olduğunu Açıkladı”, *Milliyet*, 14 Şubat 1980
- “Suikastçı Ermeni’nin Verilmemesi Hukukî Olarak Niteleniyor”, *Milliyet*, 24 Şubat 1980

“Ermeniler, Roma’da 3 Yabancı Uçak Şirketinin Büroları Önünde Bomba Patlattı”, *Milliyet*, 19 Şubat 1980

“Roma’daki THY Bürosu Önünde Patlama Oldu: 1 Ölü, 3’ü Ağır 7 Yaralı”, *Milliyet*, 11 Mart 1980

“İtalyan Polisi Bazı Ermenilerin Evlerini Basıp Arama Yapıyor”, *Milliyet*, 12 Mart 1980

“Türk Kuruluşlarına Bombalı Saldırıları Düzenlenecek”, *Milliyet*, 15 Mart 1980

“Güneydoğu’da Son Yılların En Büyük Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı Ortaya Çıkarıldı”, *Milliyet*, 20 Mart 1980

“Doğan Türkmen’i Öldürmeye Teşebbüsten Sanık Ermeni’nin Tahliye İstemi Reddedildi”, *Milliyet*, 21 Mart 1980

“Kürt Ve Ermeni Örgütlerin Muhatabı Değiliz”, *Milliyet*, 9 Nisan 1980

“Ermeni Gizli Ordusu, Filistin Gerillaları İle İşbirliği İçinde Olduğunu Açıkladı”, *Milliyet*, 10 Nisan 1980

“Hollanda Büyükelçimizin Oğlunu Öldürmekten Sanık Bir Kişi Amerika’da Tutuklandı”, *Milliyet*, 13 Nisan 1980

“Vatikan Büyükelçimiz Türel Silahlı Saldırıya Uğradı”, *Milliyet*, 18 Nisan 1980

“Türel’in Zırhlı Arabasının Yanlışlıkla Avustralya’ya Gönderildiği Anlaşıldı”, *Milliyet*, 19 Nisan 1980

“Ermeniler, Atina’da 48 Saatlik Açlık Grevine Başladı”, *Milliyet*, 24 Nisan 1980

“Kalabalık Bir Ermeni Grubu Tahran’daki Türk Büyükelçiliği Önünde Gösteriler Yaptı”, *Milliyet*, 25 Nisan 1980

“Ermeni Militanlar Ottawa Elçiliğimize Taşlarla Saldırdılar”, *Milliyet*, 26 Nisan 1980

“New York’ta Türk Elçiliği Önündeki Olayda 5 Ermeni Tutuklandı”, *Milliyet*, 28 Nisan 1980

“Kanada Hükümeti, Türk Büyükelçiliği’ndeki Hasarı Tazmin Edeceğini Açıkladı”, *Milliyet*, 1 Mayıs 1980

“Düşünenlerin Düşünceleri”, *Milliyet*, 7 Mayıs 1980

- “Atina’da Türk Ataşesi Özmen ve Kızı Öldürüldü, Eşi Ağır Yaralandı”, *Milliyet*, 1 Ağustos 1980
- “Atina’da Çok Sayıda Kişi Gözaltına Alındı”, *Milliyet*, 2 Ağustos 1980
- “Özmen’in Komadaki Kızı Neslihan Hastanede Öldü”, *Milliyet*, 4 Ağustos 1980
- “Yunan Polisi 300 Kişiyi Sorguya Çekti Ama Hala İpucu Bulamadı”, *Milliyet*, 5 Ağustos 1980
- “Şehit Ataşe Özmen ve Kızı Yarın Ankara’da Toprağa Verilecek”, *Milliyet*, 6 Ağustos 1980
- “Ermeniler Şimdide Fransa’yı Tehdit Etmeye Başladılar”, *Milliyet*, 7 Ağustos 1980
- “Ermenilerin Vurduğu Bayan Özmen’in Durumu İyiyse Gidiyor”, *Milliyet*, 16 Ağustos 1980
- “Şehit Ateşe Özmen’in Eşinin Durumu Düzeldi”, *Milliyet*, 19 Ağustos 1980
- “Bayan Özmen Taburcu Oldu”, *Milliyet*, 22 Ağustos 1980
- “Ateşe Özmen’i Şehit Eden Ermeniler, Kıbrıs Rum Gazetelerine Açıklama Gönderdiler”, *Milliyet*, 23 Ağustos 1980
- “Los Angeles Başkonsolosu Arıkan’ın Evi Bombalandı”, *Milliyet*, 7 Ekim 1980
- “Ermeniler, New York Türk Evi’ni Bombaladı”, *Milliyet*, 14 Kasım 1980
- “Sovyetler, Ermeni Saldırıları İçin ABD’yi Suçladı”, *Milliyet*, 15 Kasım 1980
- “İsviçre Adalet Sarayı’nda Patlayan Bombayı Bir Ermeni Örgütü Üstlendi”, *Milliyet*, 6 Aralık 1980
- “Türkiye Ermeni Patriği, Dış Temsilcilerimizin Uğradığı Saldırıları Kınadı”, *Milliyet*, 6 Kasım 1980
- “Gizli Ermeni Örgütlerini EOKA-B ve KGB Destekliyor”, *Milliyet*, 10 Kasım 1980
- “Ermeniler, “THY Roma Bürosunu Bombaladık” Diyor”, *Milliyet*, 13 Kasım 1980
- “Düşünenlerin Düşünceleri”, *Milliyet*, 19 Kasım 1980
- “Charles Aznavur, Ermenilerle Türkiye Arasında Arabuluculuk Yapmak İstiyor”, *Milliyet*, 20 Kasım 1980

“THY’nin Roma Bürosu Bombalandı”, *Milliyet*, 21 Kasım 1980

“Ermeni Patriği: Gittiğimiz Her Yerde Türklere Yapılan Saldırıları Kınadık”, *Milliyet*, 22 Kasım 1980

“Kendini Diplomat Diye Gösteren Bir FBI Ajanı, Cenevre’de Tutuklu Ermeni Tedhişçi İle Görüşmüş”, *Milliyet*, 10 Aralık 1980

“Ermenilerin Vurduğu Türk Basın Ataşesi Yürümeyi Unuttu”, *Milliyet*, 16 Aralık 1980

“Cinayeti Ermeni Örgütü Üstlendi”, *Milliyet*, 18 Aralık 1980

“Arıyak ve Sever’in Cenazeleri Yurda Getirildi”, *Milliyet*, 26 Aralık 1980

“Zürih Havaalanına Bombayı Türk-Ermeni Tedhişçilerin Koyduğu Sanılıyor”, *Milliyet*, 27 Aralık 1980

“Arıyak Ankara’da Sever İstanbul’da Toprağa Verildi”, *Milliyet*, 27 Aralık 1980

“Ermeni Teröristleri Savunan İsviçre’li Bir Avukat Saldırıya Uğradı”, *Milliyet*, 29 Aralık 1980

2. Köşe Yazıları Kaynakçası

- Birand, M. Ali, “Diplomatlarımıza Yazık Değil mi?”, *Milliyet*, 19 Aralık 1980.
- Erduran, Refik, “Arıza”, *Milliyet*, 27 Nisan 1980.
- Erduran, Refik, “Altın Madalya ’Ya Doğru”, *Milliyet*, 29 Nisan 1979.
- Erduran, Refik, “Yararı”, *Milliyet*, 9 Ağustos 1980.
- Erel, Teoman, “Başbozuk Tepkiler Patlarsa”, *Milliyet*, 30 Aralık 1980.
- Felek, Burhan, “Ne Tarafından Tutsak”, *Milliyet*, 31 Ocak 1973.
- Felek, Burhan, “Ermeni Meselesi”, *Milliyet*, 18 Aralık 1979.
- Felek, Burhan, “Tuzağa Düşmeyelim”, *Milliyet*, 5 Şubat 1973.
- Felek, Burhan, “Beyrut’ta Cinayet”, *Milliyet*, 23 Şubat 1976.
- İpekçi, Abdi, “Bu Ortamdan Elbette Yararlanırlar...”, *Milliyet*, 1 Haziran 1977.
- İpekçi, Abdi, “Çirkin Kin”, *Milliyet*, 29 Ocak 1973.
- İpekçi, Abdi, “Dışardaki Cinayet Özendiricileri”, *Milliyet*, 6 Temmuz 1978.

- İpekçi, Abdi, “Durum”, *Milliyet*, 27 Şubat 1977.
- İpekçi, Abdi, “Ermeniler İse... Neden?”, *Milliyet*, 29 Ekim 1975.
- İpekçi, Abdi, “Katiller Kim” , *Milliyet*, 28 Ekim 1975.
- Öymen, Örsan, “Politika Kazanı 70 Sandık”, *Milliyet*, 20 Aralık 1980.
- Pulur, Hasan , “Olaylar ve İnsanlar”, *Milliyet*, 3 Şubat 1973.
- Gevgili, Ali, “Öldürülen Elçiler ve Türk Dış Siyaseti”, *Milliyet*, 2 Kasım 1975.
- Soysal, Mümtaz, “Tetik ve Parmak”, *Milliyet*, 8 Şubat 1980.

3. Telif Eserler

- Ali İhsan Gencer, “Berlin Antlaşması”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, 5. Cilt, İstanbul, 1992, s.516-517.
- Antranik Çelebyan, *Antranik Paşa*, (Çev. Mariamarpi-Nairiaret), Peri Yayınları, İstanbul, 2003.
- Beste Nigar Erdem, “Abdi İpekçi Yönetimindeki Milliyet Gazetesi'nin Bir Kitle Gazetesi Olarak Soğuk Savaş Bağlamında Değerlendirilmesi”, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 3, 2016, s.308-312.
- Bülent Tellan, “Ali Naci Karacan ve Milliyet”, (Ed. Korkmaz Alemdar), *Türkiye’de Kitle İletişimi Dün-Bugün-Yarın*, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, Ankara 2017.
- Çağrı Erhan, *Türk-Amerikan İlişkilerinin Tarihsel Kökenleri*, İmge Yayınları, İstanbul, 2015.
- Elvin Abdurrahmanlı, “Asala Terör Örgütü Nasıl Ortaya Çıktı ve Terör Faaliyetlerinin Amacı”, *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2/1, 2019, ss.60-73.
- Halil Özşavlı, “Ermeni Milliyetçilik Hareketlerinin Doğuşu”, *Ermeni Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 41, 2012, Ankara, ss.141-190.
- İsmail Şahin, “1878 Kıbrıs Antlaşması ve Ermeni Meselesi”, *Ermeni Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 4, Ankara, 2012, ss.134-159
- Mehmet Sait Dilek, “Lozan Konferansında İtilaf Devletlerinin Ermenilere Yönelik Toprak Talepleri”, *İstanbul Üniversitesi Yakın Dönem Türkiye Araştırmalar Dergisi*, İstanbul, 2012, ss.1-28.

- Mehmet Sait Dilek-Mevlüt Yüksel, “Amerikan Yönetim Sistemi (Kongre-Başkan) Dâhilinde Sözde Ermeni Soykırımının Tanınmasına Yönelik Alınmış Kararlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme”, *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 3/2, Ankara, 2019, ss.11-33.
- Mevlüt Yüksel, *Vilâyât-I Şarkıyye Ermenilerine Yönelik Sevk Ve İskân Uygulamaları (1915-1917)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum, 2013.
- Önder Bayır, “Osmanlı Arşivi’nin Ermeni Araştırmaları Açısından Önemi ve Belgelere Göre Ermeni Toplumuyla Münasebetler”, *Türk-Ermeni Külliyyatı*, TTK, Ankara, 2015.
- Seçil Akgün, *General Harbord’un Anadolu Gezisi ve Raporu*, Tercüman Tarih Yayınları, İstanbul, 1981.
- Tuğçe Gençtürk, *Terör Kavramı ve Uluslararası Terörizme Farklı Yaklaşımlar*, Başkent Üniversitesi, Ankara, 2012.
- Yusuf Sarıncay, “İstanbul’da Ermeni Faaliyetleri ve Alınan Tedbirler (1914-1918)”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 23/67-68-69, 2007, Ankara, ss.103-131.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Ahmet YER
Doğum Yeri ve Tarihi:	
Eğitim Bilgileri	
Lisans Öğrenimi:	Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi:	Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Anabilim Dalı
İletişim Bilgileri	
E- Posta:	
Tarih	20.05.2021